کەریمی حیسامی

لە بیرەوەریەکانم

۱۹۷۵ - ۱۹۷۹

بەرگی پێنجەم

ستۆکهۆلم ۱۹۹۱

ISBN 91-630-0779-7
MANSORGRAFIK 1991

KERIMI HISAMI

LE BÎREWERIYE KANIM

BERGÎ PENCHEM

1975 - 1979

STOCKHOLM 1991

کەریمی حیسامی

لــــە

بیرەوەریـەکانــم

١٩٧٥ - ١٩٧٩

www.kerimhisami.com

بەرگی پێنجەم

ستۆکهۆڵم ١٩٩١

پێشەکی ناچاری

بە هیوا نەبووم بۆ ئەم بەرگەی بیرەوەری‌یەکانم پێشەکی بنووسم. پێویستیش نەبوو چونکە هەر زنجیرەی ئەو سەر بردانەیە کە پێشتر باسی‌یان کراوەو پێکەوە پێوەندیان هەیەو لێک نەپساونەوە.

بەڵام پاش بڵاو بوونەوەی بەرگی چوار هێندێ نامەم لە لایەن دۆست و ئاشناو نەناسیارانیشەوە پێگەیشت کە گلەییان لەم برگەی پێشەکی بەرگی چوارەم کردبوو کە نووسیبووم: «شەهید بوونی دوکتور قاسملو بە ناچاری تا رادەیەک کاری کردە سەر نووسینەکانی من و بە پێویستم نەزانی ئەسکوێ بگەێنیمە بنی دیزەو بە سەر گەلێک مەسەلەدا بازم دا. رەنگە بەشەکانی تری بیرەوەریەکانیشم سەبارەت بەو کارەساتە تووشی کەم و کوری بێن».

ئەو برادەرانە نووسیبوویان: بیرەوەریەکانی تۆ بۆ بەرەی تازە پێگەیشتووی کورد بە تایبەت لە کوردستانی ئێران سەر چاوەیەکی بە نرخی ئاگاداری و شارەزایین لە خەباتی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و رووداوەکانی کوردستان بە گشتی. بەڵام وا دیارە بە بیانووی شەهید بوونی دوکتور قاسملو دەتەوی خۆت لە روونکردنەوەی هێندێ

www.kerimhisami.com

له ڕووداوەکان بدزیەوەو باسیان نەکەی. هێندی شت لە ژێر پەردەو لێڵی‌دا بهێلیەوە. بەم کارە خوێنەری کورد بە تایبەت لاوانی سەردەم لە ئاگاداری هێندێ ڕووداوی جولانەوەی ڕزگاریخوازی کورد بێ بەش بکەی.

لە لایەکی تر هێندی قسەو قسەڵۆکی پاشملەم دەبیستەوە کە گۆیا ئەوانەی لە بیرەوەری‌یەکانمدا نووسراون تەواو نین و یا خود بە قەولی نامەی کاک حەمەدەمینی سیراجی(زەق نیشاندانی نەخشی خۆمن). یان نەدەبوایە هێندێ شت بنووسرێن و یا ناوی هێندی کەس نەهاتبا باشتر بوو یا هێندی نووسراوەو بەڵگە بلاو نەکرابانەوەو یا و...... یا و...... یا.

بۆ ڕوون بوونەوەی برادەرانی نووسری نامەکان دەبێ بڵێم :ئەوەی کە لە پێشەکی بەرگی چوارەم‌دا سەبارەت بە شەهید بوونی دوکتور قاسملو نووسیومە مەبەست ئەوە نیە کە ڕووداوەکانی سیاسی و مەسەڵەی خەبات و تێکۆشان پاشقول بدەم و باسیان نەکەم. هەرچی پێوەندی بە هەڵویست و بۆ چوون و تێکۆشانی دوکتور قاسملوی شەهیدەوە هەبێ باس دەکرێن. بەلاْم من پتر لە بیست ساڵ لە نیزیکەوەو زۆر نیزیک دۆست و هاورێ و هاوکاری سیاسی دوکتور قاسملو بووم. لەو ماوەیەدا بێجگە لە تێکۆشانی سیاسی لەگەڵ گەلێک کاراکتێرو هەڵسورانی شەخسی دوکتور شارەزا بووم. پێم وا بوو ئەگەر خۆی لە ژیاندا بایە دەکرا گەلێکیان بنووسم و نووسراوەکان دەوڵەمەندتریش دەبوون. بەلاْم بەداخەوە کە ئێستا خۆی لە ژیاندا نی‌یە ئیتر بێجگە لە مەسەڵەکانی سیاسی شتی‌تر نانووسم و نووسینیشیان هیچ سودێک بە خوێنەر ناگەێنێ. ئەگەر وا نەبا دوور

www.kerimhisami.com

نەبوو زۆر کەس لە نووسینەکانم کەوتبانە گومانەوە. چونکە زاراوی (درۆی پاش مردو) لە نێو کوردا زۆر مەشهورە. زۆر کەسیش خوی پێ گرتوە. نمونەی بەرچاو زۆرن و نامەوێ جارێ باسیان بکەم. بیرەوەری و شتی وا پاش شەهید بوونی دوکتور قاسملو لە سەر ئەو نووسراون کە ئەگەر خۆی لە ژیان دا بایە نوسینەکان و نووسەرەکان و خاوەن «بیرەوەری‌یەکانی» بە تەواوی وەدرۆ دەخستەوە. من وام نەکردوە، هیچ مەسەلەو رووداوێکی کە کاتی خۆی یادداشتم کردوون و لە بیرم ماون بە سەریاندا تێ‌نەپەریوم. لە نێو نامەکاندا لەوانەیە هێندێ رستە و دێرم هەڵبواردبن کە مەسەلەی سیاسی نین و ناوی خەڵکیان تێدایەو بە پێویستم نەزانیوە بلاویان بکەمەوە. بێجگە لەوانە خۆ شەرتیش نیە ئەوەی دەنووسرێ بە دڵی هەموو کەس بێ و هەموو خوێنەرێک لێی رازی بێ. بە قەولی مەشهور«بە چەوت یا بە درۆ دانانی نووسراوەیەک هیچ شتێک لە حەقیقەت و راستی نووسراوەکە ناگۆرێ». بە قەولی مەلا عەولای حاجی سمایلی«سەربردەی» ژیانی خۆم نووسیوە. خۆشم بە خەتابار نازانم کە لە پێناوی سەربەستی نەتەوەکەم و رزگاری زەحمەتکێشانی کورد لە چەوسانەوەی بێگانەو خۆمالی‌دا ئەوە سەربردەی ژیانم بێ.

گرنگی بیرەوەری‌یەکانی من لەوە دایە کە لە ماوەی ژیانی خۆمدا بلاو دەبنەوەو بەشی نیزیک بە تەواوی ئەو کەسانەی کە ناویان هاتوە و لەمەو دواش دێن زیندوون. وەک هێندی کەس نەم خستونە دوای ژیانم کە بیانومە دەست ئەو کەسانەی کە لە قسەو قسەلۆکی پاشملە و باسی خەڵک بە درۆ ئازان، نان و پیوازی پێوە بخۆن.

www.kerimhisami.com

ساڵی ١٩٧٥

ساڵی ١٩٧٤ کە بەرەو تەواو بوون دەچوو، بۆ کوردستانی عیراق و تەنانەت بۆ گەلی کورد بە گشتی ساڵێکی ناهەموار و دژوار بوو. وەزعی ئێمەش لەگەڵ ناهەمواری کوردستانی عیراق تا دەهات بەرەو شپرزەیی دەچوو. هێندی لە برادەرانی کومیتەی ناوەندی چووبوونە کوردستان و سەر پەرشتی ئەندامانی حیزبیان دەکرد و لە گەڵ وڵاتیش لە پێوەندیدا بوون و هەر لەو کاتەشدا لە گەڵ ڕێبەرایەتی پارتی نزیک بوون و ئامووشۆیان هەبوو.

ئەندامانی دەفتەری سیاسی بێجگە لە دوکتور قاسملو لە بەغدا بە کاری نووسین ودەرکردنی ڕۆژنامەی کوردستان و نامیلکەی تێکۆشەر(تێکۆشەر وەک نامیلکەی نێوخۆیی حیزب دەردەچوو) و هێندی پێوەندی خەریک بوون. مەسەلەی مانەوەمان لە عیراقدا ببوە جێگای باس و لێکۆڵینەوەی نێو خۆمان. دوکتور قاسملو کە لە ئورووپا مابۆوە لە سەرئەو باوەڕە بوو کە ئێمە لە عیراق بچینە دەر بە بێ ئەوەی کە شوێنێ باشتر و ڕێگای تری دۆزیبێتەوە. بە تایبەت پێشنیاری ئەوە بوو کە کاک حەمەدەمینی سیراجی و کەریمی حسامی

www.kerimhisami.com

بچنه دەرو برادەرانی دیکەش بە ئەندامانی کومیتەی ناوەندیشەوە لە عیراق خۆ وەشێرن و یا بچنە کوردستانی عیراق. ئەندامانی دەفتەری سیاسی بە تێکرایی دژی ئەم بۆچوونە بوون. دەبوایە لەگەڵ برادەرانی کومیتەی ناوەندیش پێشنیاری دوکتور قاسملوو باسبکرێت. هاتوو چۆش بۆ کوردستان بێ پسولەی میری دژوار بوو. خەبەرمان دا برادەران بێنە سولەیمانی تا چاومان پێک بکەوێ و لە وەزعی خۆمان بکۆڵینەوە.

بریارمان دا هەر چۆنێک بێ من لەگەڵ ماموستا هێمن و یەک دوو برادەری دیکە بچمە سولەیمانی، ماشێنێکی تویوتای سپیمان هەبوو، سواری بووین و لەگەڵ برادەران کەوتینە رێ. لە سەیتەرەی کەرکوک رایانگرتین. من ماشێنم داژوا.

پەنجەرەی دەستی لای خۆم کردبۆوە. کابرای عەسکەر هاتە پێش و بە عادەتی خۆیان و بە (بیچمێکی شیرین) پرسی: «هویاتکم؟».

من بە توورەیی و بە ژێستێکی ئامیرانە گوتم:«سەییارە حیزبیە»! کابرا وەک لە دەمی بدرێ هەنگاوێک کشایەوە و دەستی هەڵیناو گوتی: نعم سیدی سییارە حیزبیە... تفضل... سیدی». من پێم پێوە نا. ماموستا هێمن و کورەکان دەستیان کرد بە پێکەنین. ماموستا هێمن گوتی:«چاکی نەجاتی بوو. ترسی هەبوو گوێی ببری. تا گەیشتینە سولەیمانی باسەکەمان هەر ئەوە بوو، دەمانگوت بزانە لەبەر دەستی کێ داین و لە ولاتی خۆمان کێ داوای ناو و نیشانمان لێ دەکات. کابرا هەر نەیپرسی: کام حیزب، ئێوە چکارەن؟. ماوەیەکی زۆر «سەییارە حیزبیە» لە نێوماندا ببوە نوکتە و باسی خۆش.

هەر لەسەر ئەوە پێودانە کاک حەمەدەمینیش جارێک دەچێتە

www.kermhisani.com

کوردستان و له سەر پردی تەقتەق رایدەگرن و داوای هویەی لێ دەکەن. ئەویش له وەلامدا دەلێ:«سەیبارە حیزبیە». کابرا دیارە زۆر کەر نابێ. دەپرسی کام حیزب و تۆ چکارەی؟ رایدەگرن . تا خەبەرمانزانی و بەعسمان ئاگادار کرد، شەو و رۆژێکیان راگرتبوو.

له سولەیمانی پاش لێکولینەوەی وەزعی ولات بە تێکرایی بە پیچەوانەی بۆ چوونی دوکتور قاسملو هاتینە سەر ئەو باوەرە کە بلاو بوونمان و چوونە دەری ئەندامانی دەفتەری سیاسی بە قازانج نیە و ئیمکانیشی نیە.

نزیکەی ۲۷٠ کەس ئەندامانی حیزبی دیموکرات بە ژن و مندالەوە له کوردستانی عیراق بوون. ئەوانە بێکار و لەسەر حیسابی حیزب دەژیان. جا بە جێهیشتنی ئەو برادەرانە و بلاو بوون لەگەل دابی حیزبایەتی ئێمەو جوامێری و هاوکاری نەدەهاتەوە. بریار درا کە نامەیەک بۆ دوکتور بنووسین و له وەزعی خۆمان ئاگاداری بکەین.

رۆژی ۲۱-۱۲-۱۹۷٤ خێزانم کە بەسەفەر هاتبوە عیراق دەگەراوە بۆ بولغارستان. نامەیەکمان بۆ دوکتور قاسملو نووسی و بریاری کومیتەی ناوەندیمان پێ راگەیاندو له وەزعی خۆمان ئاگادارمانکرد.

سالی ۱۹۷٥ دەستی پێکرد. بەلام بۆ کورد هیچی خۆشی لەگەل خۆی نەهێنا. شەر له کوردستانی عیراق بەردەوام بوو. ئێمە» تا رادەیەک بلاو ببووین و له کوردستان و له عیراق مەترسی هەرەشەی لێدەکردین. لەسەر چۆنیەتی رووداوەکان و سیاسەتی پارتی دم بەدمە له نێوماند ا درێژەی هەبوو. پێوەندیمان لەگەل حکومەت بەرەو ساردی دەچوو. رێگایان نەدەدا هاتوو چۆی کوردستان بکەین.

رۆژی ۳-۱-۷٥ لەگەل کاک حەمەدەمین چووینە کن کاک عەزیز

www.kerimhisami.com

محەمەد. لەسەر وەزعی خۆمان و بارو دۆخی عیراق تۆزێ دواین. کاک عەزیز وەک برایەکی دڵسۆز گوتی: «هەتا بۆتان دەکرێ بی لایەنی خۆتان هەر ئاوا بپارێزن. هەتا بکرێ باشترە لە عیراق بمێننەوە. لە وڵاتی خۆتان نیزیکترن و دەتوانن وردە پێوەندیکتان لە گەڵ خەڵکەکەتان هەبێ و بە جارێک لە خەڵک و وڵات دوور نەکەونەوە.»

حکومەتی عیراق لەو کاتەدا دژی ئیران و بۆ پشتیوانی لە خۆی خەریکی پێکهێنانی کونفرانسێکی گەورە بوو. لە حیزب و رێکخراوەی وڵاتانی جۆر بە جۆری گیرا بۆوە کە بەشداری بکەن. بۆ هەوەڵین جار بە نامەیەکی رەسمی لە حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیرانیان گێراوە کە بەشداری کونفرانس بکا. لە نامەکەدا نووسیبویان: «وتارەکەتان پێش خوێندنەوە لە کونفرانسدا پێویستە نیشانی ئێمەی بدەن.

رۆژی ٤-١-٧٥ نامەی داوەتەکەمان بۆ دوکتور قاسملو نارد و بۆمان نووسی کە دەرفەتێکی باشە بە بیانووی بەشداری کونفرانس بگەرێینەوە بەغدا رەنگە لەسەر وەزعی ئێستای خۆمان تەئسیرت هەبێ. لە وڵامی نامەی ئێمەدا دوکتور نووسیبوی: «ئێمە هەموو کردەوەیەکی دژی رژیمی شا تەئیید دەکەین. بەڵام پێویستە چونکە جارو بار لە بڵاوکردنەوەی قسەکاندا برادەرانی ئەوێ زۆر دەقیق نین کونفرانسەکەش وا دێتە بەر چاو شتێکی وا گرنگ نەبێ، پێم وایە بەشدار بین و شتەکی کورتیش بنووسرێ کە مەحکوم کردنی رژیمی شای تێدا بێ و بە کورتی شتێکی وا نەکرێ کە لە سەرەوە پێیان ناخۆش بێ».(لە سەرەوە مەبەستی بارەگای بارزانی بوو).

www.kerimhisami.com

له جیاتی گەڕانەوەی خۆیشی داوای کرد بوو کە من بۆ لای ئەو سەفەر بکەم. وەزعێکی نالەبار هاتبوە پێش. لە لایەک بانگیان کرد بووین لە کونفرانسدا بەشدار بین. لە لایەکی‌تر ڕێگای بزووتنەوەیان لێ گرتبووین. یارمەتیان لێ بڕیبووین. برادەرێکی ئەندامی حیزبیان گرتبوو پاش ئازارێکی زۆر لێیان بزر کردبووین. کاتێک پاش هەوڵێکی زۆر دیتمانەوە لە بەندیخانەی حلله بە دەساڵ زیندان حوکم درا بوو. ڕاست لەو سەرو بەندە و بۆ فشاری زیاتر بیانوویان پێ گرتین کە گۆیا ئەمیری قازی هەڤاڵی ئێوە لە بیرووتەوە خەریک بوە بچێتە کوردستان و لە سوریا گیراوە و پاش سێ ڕۆژ ئازاد کراوە. ئێمە لە بەغدا هیچ ئاگامان لەو سەفەرە نەبوو. بەعس پێی وابوو کە دوکتور قاسملو ناردوویە بۆ پێوەندی لەگەڵ ڕێبەرایەتی پارتی. دوکتور قاسملوش لە نامەیەکدا بۆی نووسیبووین کە لە لاوە بیستوومە کاک ئەمیر چۆتە بیروت. من ئاگام لەو سەفەرە نیە».

هەر لەو کاتەشدا مەلا عەولا ۷۵/۱/۱۳ لە کوردستانەوە نووسیبوی «وەک بیستومانە سیامەک لە ماڵی سەلاحە و نامەی بۆ مێردی مەعسوم(۱) نووسیوە کە دیتەوە کوردستان. تا ئێستا سەرو سەکوتی دەر نەکەوتوە. هەر کاتی پەیدا بێ تەینا وەک میوان سەیری دەکەین.»

لە جەنگەی ئەم کونفرانس ساز کردنەو شەرە جنێوی بەغدا و تاران، کۆرە سیاسیەکانی ئاگاداری کەین و بەینی پشت پەردەی سیاسەت، لایان وابوو کە لە بنەوە واسیتە کاریەک و دانووساندنێک نێوان ئێران و عیراق لە گۆڕێ دایە و خەریکە ڕێک دەکەون. ڕۆژی

۱- مەبەست مامۆستا هەژارە.

www.kerimhisami.com

٧٥/١/١٤ دیپلۆماتیکی سۆڤیەتی هاتە لام. ئێمە جۆرە پێوەندیەکمان بە گشتی لەگەڵ باڵیوزخانەی وڵاتانی سوسیالیستی هەبوو. بۆ هێندی مراسم و ئاهەنگی ئاسایی بانگیان دەکردین و ئێمەش ئەوانمان بانگ دەکرد. کابرای سۆڤیەتی گوتی: «ئەریٚ ئێوە نازانن بۆچی مەلا مستەفا ئەوەندە سۆڤیەت پەلامار دەدا؟» رۆژنامەیەکی ئوبزیر ڤێری ئینگلیزی پیٚ بوو کە لەوێدا لە قەولی بەرزانیەوە نووسرا بوو «رۆژئاوا لە دوو بارەوە پێویستە یارمەتی ئێمە بدات. یەکەم لە باری ئەخلاقی و دووەم لەبەر ئەوە هەر ئێمە دەتوانین لە رۆژ هەڵاتی نیزیک پێشی کومونیزم بگرین.»

من گوتم رۆژنامەنووسەکانی رۆژ ئاوا گەلێک شتی ناراست دەنووسن. لام وا نیە بارزانی بەم جۆرە لەگەڵ هەوالدەران بدویٚ. کابرا گوتی: «ئێمە نابێژین بارزانی ببێتە کومونیست. بەڵام داخوا لەم حاڵەدا پەلامار دانی سۆڤیەت و کومونیزم هیچ قازانجی کوردی تێدایە.؟». من لەگەڵ ئەوەش کە ئەودەم لە نێو کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێراندا تاقە کەس بووم کە سیاسەتی رێبەرایەتی پارتیم بە دڵ نەبوو، بەڵام زۆر دیفاعم لە مەلا مستەفا کردو گوتم: رۆژنامە نووسانی رۆژ ئاوا زۆر جار خەبەری درۆ بڵاو دەکەنەوە.

پاش ئەو قسانە کابرا رۆیشت. رۆژی ٧٥/١/١٧ هاتەوە گوتی: «ئێوە خەبەرتان هەیە کە ئێران و عیراق خەریکە رێک دەکەون. ئێوە رێگایەکی وا ئەمین و دڵنیاتان هەیە کە بتوانیٚ بارزانی ببینیٚ و پێی رابگەیێنیٚ کە بەر لەوەی دەرفەت لە کیس بچیٚ نوێنەرێکی خۆیان دیاری بکەن لە تاران یا لە بیروت یا لە ئوروپا لە گەڵ

www.kerimhisami.com

نوێنەری ئێمە دابنیشێ تا بزانین بارزانی چی گەرەکە و ئێمە چیمان لە دەست دێت تا دەست بەکار بین و ڕێگایەک بدۆزینەوە.»

من گوتم هەنگاوێکی پیرۆزە. بەڵام ئەو کارە بە ڕاسپاردن نابێ. هاتوو بارزانیشمان دیت، ئەو چۆن بۆ مەسەلەیەکی ئاوا گرنگ باوەر بە ڕاسپاردە دەکات. ئێوە نامەیەک بنووسن، ئێمە دەتوانین بە دڵنیاییەوە بیگەیێنین. کابرا سەعاتێک لەسەر گرنگی مەسەلە و نهێنی کاری و بڵاو نەبوونەوەی دوا. پاشان گوتی هەر لای خۆت بێ من دێمەوە. ڕۆژی دوایی کابرا هاتەوە.

پسولەیەکی پچووکی پێنچراوەی پێ بوو. ئەوەندەی دیکە لەسەر ڕازداری و نهێنی قسەی کرد. پسولەم لێ وەرگرت و نامەیەکم بۆ مەلا عەولا نووسی و پێم ڕاگەیاند کە بە گورجی بگاتە بارەگای بارزانی و ئەم پسولەیە بدات بە دەستی خۆی. نابێ هیچ کەسیتر بزانێ و لای کەس نابێ باسبکرێ. دە ئەوەندەی کابرا لەسەر نهێنیکاری پێم داگرت. برادەرێکمان هەبوو هەر چەندی بێژی بۆ سەفەر و هاتوو چۆ گورج و چالاک و توندو تۆڵ بوو. مەلا عەولا ناوی نابوو «باسکە». هەر ئەو ڕۆژە باسکەم تێ بەردا بەرەو کوردستان. من تەنیا کاک حەمەدەمینی سیراجیم لەو مەسەڵەیە ئاگادار کرد و لەم بارەوە نامەیەکیشم بۆ دوکتور قاسملو نووسی.

کاتێک نامە دەگاتە مەلا عەولاَ گورج وەک فرفرە دەگاتە سەرێ. زۆر هەوڵ دەدات کە چاوی بە مەلا مستەفا بکەوێ ناتوانێ. ناچار پسولەکە دەدا بە کاک ئیدریسی ڕەحمەتی و داوای وەڵامی لێ دەکات. دوای دوو ڕۆژ مەحتەڵ کردن کاک ئیدریس دەڵێ: « ئەگەر کارمان پێیان بوو خەبەریان لێ دەگێڕینەوە. وەڵامی کاک ئیدریسی

www.kerimhisami.com

مەلا عەولای لە دین بردبوە دەرێ. لە نامەیەکدا بۆی نوسیبوم: «لە بارەی نێوانی سۆفی و پیرۆتەوە(١) پێم خۆش نیە خۆت ماندوو بکەی. قسەکانی ئەوانم هەموو بۆ نەنووسیوی. هەر پێمن. زۆر شتی تریش لە بارەی ماڵی پیرۆتەوە دەزانم کە ناکرێ بیان نوسم».

دوکتور قاسملوش لەم بوارەدا وێرای پشتگیری لەو تێکۆشانە لە نامەیەکدا بۆ مەلا عەولای نووسیبوو: «تکام ئەوەیە جارێکی تر لە تەرەف منەوە لە گەڵ کوری پیروت(٢) مەسەلەکە باسبکەوە. منیش خۆم دوو کەلیمەی بۆ دەنووسم. ئەگەر ویستیان من لێرەوە دەتوانم دەست بەکار بم. دەبێ بەراستی و بە جیددی بێ. نابێ ئەو هەڵە لە کیس بدەین. بەتایبەت پێویستە وەخت و جێگا دیاری بکەن و زۆریش موتالای لەسەر بکەن. با ئەوەش بڵێم کە نابێ ئەو مەسەلەیە لە هیچ جێگایەک باسبکرێ. هێنەری ئەو نامەیەش ئاگای لە شتی وا نیە.»

دوکتور قاسملوو لەو نامەیەی مەلا عەولاشدا جارێکیتر لە سەر چوونە دەرمان لە عیراق و بلاوە بوونمان پێی داگرتبوو نووسیبوی: «بابی کەماڵ خەبەری بۆ ناردبووم کە «ئورگان» دەرناچێ.(مەبەست رۆژنامەی کوردستانە).

شەرت و شروتی وایان بۆ داناوە کە تازە لەو جێگایە ئیمکانی دەرچوونی نیە. چونکە وەزعی بابی کەماڵ و دۆستەکانیشی باش نیە. من لەو باوەرە دام کە بەرە بەرە جێگای خۆیان بە تاڵ بکەن. بە شێک بچن بۆ ئەو جێگایەی کە بریار درا بوو(ب).(٣) بەشێکیش بێن بۆ

١- مەبەست سۆڤیت و بارزانییە.

٢- مەبەست کاک ئیدریسە.

٣- مەبەست بیروتە.

www.kerimhisami.com

لای ئێوه.(مەبەست کوردستانه) ئۆرگانیش له «ب» دەرچێ.»

پاش هاتنی نامەی دوکتور قاسملو بڕیارماندا له کونفرانسی بەغدادا بەشداری بکەین. وتاریکمان نووسی و کردمان به عەرەبی و بڕیار درا دوو برادەرمان به کوردی و عەرەبی بخوێننەوه. نوسخەیەکی عەرەبیەکەمان نارد بۆ بەعس تەماشای بکەن. پاش ڕۆژێک کابرای پێوەندی دار هات و گوتی: «دژی مەلا مستەفا هیچتان نەنووسیوه. هەڵوێستی ئێوه دۆستانه نیه. ئێوه له کونفرانسدا دەبێ مەلا مستەفا به عمیلی ئەمریکا ناو بەرن و مەحکومیشی بکەن». من گوتم: «ئێمه حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانین. نامانەوێ له کارو باری نێو خۆی عیراقدا دەخالەت بکەین. سیاسەتی سەر به خۆی خۆمان هەیه و خۆمان بڕیار دەدەین که دژی کێ قسه بکەین و دژی کێ نەکەین. ئەمه وتاری ئێمەیه بۆ کونفرانس. پێتان خۆشه دەخوێنینەوه. پێتان ناخۆشه ئەوا بەشداری ناکەین.» کابرا بەگرژی ڕۆیشت. پاش ڕۆژێک به تەلیفون ڕایگەیاند و گوتی: «ئێوه بەشداری بکەن له کونفرانسدا، وتارەکەشتان بخوێننەوه».

ڕۆژی ٧٥/١/١٥ له لایەن موخابراتەوه پێیان ڕاگەیاندین که نابێ ڕۆژنامەی کوردستان چاپ و بڵاو بکەنەوه. یان دەبێ دژی مەلا مستەفا بنووسن و به عمیلی ئەمریکا ناوی بەرن. ئێمه پاش باس و لێکۆڵینەوه بڕیارماندا که ڕۆژنامەکه ڕابگرین بەڵام هیچ شتێک دژی بارزانی و بزووتنەوەی کورد نەنووسین.

هەوەڵی مانگی فیوریەی ١٩٧٥ کونفرانسی پشتگیری له حکومەتی عیراق له زانستگای موستەنسەریه دەستی به کار کرد. ڕۆژی کردنەوەی کونفرانس من و کاک حەمەدەمینی سیراجی

www.kerimhisami.com

بەشداریمان کرد جەلال و رەحمان وتاری دەستەی نوێنەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستانیان خوێندەوە. وتارەکەی ئێمە سەرنجی بەشدارانی کونفرانسی راکێشا. تاقە دەستەی نوێنەرایەتی بوو کە لەو کونفرانسەدا مەلا مستەفاو شۆرشی کوردستانی پەلامار نەدا. وتارەکەی ئێمە لە نێو برا کوردەکانی عیراقیش دا بە باشی دەنگی دایەوە. هەر وەک وتاری دەستەی نوێنەرایەتی حیزبی دیموکرات سەرنجی خەڵکی راکێشا بوو، دوو شتیش لەو کونفرانسەدا ببوونە جێگای سەرنجی من. یەکەم وتاری منیف رەزاز. عەرەبیەکی رەوان و غەلیز و وشەی قەلەو و تەعریف و پێ هەڵاگوتنی سەدام و عیراق و عەرەب. نازانم ئەو کابرا گۆیا «چەپە»، چۆن لەو هەموو فیشاڵە و پێ هەڵا گوتنە درۆیە دا ئارەقی نەکرد و تەریق نەبۆوە. دووەم قەرەچی ئۆینی هێندێ کەسی بە ناو نوێنەری رێکخراوی گۆیا پێشکەوتووی ئیرانی کە هەر یێکە بۆ خەستکردنی یاریەکەیان جامەدانیەکیان لەسەر و ئەستۆی خۆیان هاڵاند بوو. بۆ ئەوەی گۆیا نەناسرێنەوە. لەو پەری بێشەرمیدا هێرشیان دەبردە سەر بزوتنەوە نەتەوەیەکی کە بە تاوانی ویستی رەوای مافی نەتەوایەتی وەبەر پەلامار کەوتوە.

رۆژی ٩٧٥/٢/١ دوکتور قاسملو بە تەلیفۆن داوای لێکردم کە بە زووترین کات بۆ دیتنی ئەو بچمە پراگ. برادەرانی کومیتەی ناوەندی سەفەری منیان لەو کاتە ناسکەدا بە باش نەدەزانی و لایان وابوو لە نێو برادەرانی حیزبیدا تەئسیرێکی باشی نابێ. بێجگە لەوە لە باری ڤیزاو پاسپۆرتەوە بە بێ ئیجازە سەفەرم بۆ نەدەکرا. پێوەندیشمان لەگەڵ حکومەت لەوە دا نەبوو کە داوای چوونە دەریان

لێ بکرێت. من دوکتورم له وەزعی خۆمان و بڕیاری برادەران تێگەیاند. هەر لەو کاتەشدا پێشنیارم کرد ئەگەر قەرار بێ سەفەر بکەم، وا باشترە کە مەلا عەولاشم لەگەڵ بێ. مەبەستم ئەوە بوو کە هەر بڕیارێکی بدرێت با بە بیرو ڕای سێ ئەندامی دەفتەری سیاسی بێت.

پاش چەند ڕۆژ نامەیەکی دوکتور قاسملوم بۆ هات کە ٧٥/٢/٥ نووسرابوو. دوکتور لەو نامەیەدا لەسەر سەفەری من پێی داگرتبوو. نووسیبوی: «با مەلا عەولا لە ڕێگای شۆڕشی کوردستانەوە سەفەر بکات و لە بیروت یەکتر بگرنەوە. ئەگەر شۆڕش یارمەتی نەدا، تۆ بەتەنیا حەتمەن دەبێ سەفەر بکەی. نووسیم بۆ مەلا عەولا کە داوا لە ڕێبەرانی پارتی بکا بەڵکو پاسپۆرتێکی بدەنێ و لە ڕێگای خۆیانەوە بیگەیێننە بیروت. لە وەڵامدا مەلا عەولا نووسیبووی: «ئێوە بەخەیاڵ دەژین. ئەوان چۆن دڵی ساواک دەشکێنن و یارمەتی ئێمە دەدەن». پێویستە بۆ تاریخ ئەوەش بڵێم کە لە مانگی ئەپریلی ٧٤ـەوە کە هێندی لە برادەرانمان چوونە کوردستانی عیراق پارتی بڕیاری دابوو کە مانگی چوارسەت یا پێنجسەت دینار یارمەتیان پێ بکات و ئەو یارمەتیە نێوە نێوە پێیان دەگەیشت.

دوکتور قاسملو لە نامەکەی خۆیدا نووسیبووی: «گوتت ئیجازەی هاتنە دەرت زەحمەتە. جا ئەگەر وابێ نەخۆشیەکە زۆر توندە. ئەو وەختە بە تەواوی سەفەرت بۆ دەرەوە بۆ موعالەجە زۆر پێویستە. جا نازانم چۆن تەگبیر دەکەی بەڵکوو باوکی فینک و خزمەکانی بتوانن یارمەتیت بدەن. دیارە ئەگەر هاتیە دەرێ دراوت لە بیر نەچێ. هەرچەندی بۆت هەڵدەگیرێ لە گەڵ خۆت بێنە».

www.kerimbisami.com

له نامەیەکی دیکە دا بە تاریخی ٧٥/٢/١٧ کە بە برادەرێکی عیراقی دا ناردبووی، بۆی نووسیبووم: «پێم وایە هەر لە ئێستاوە دەبێ فیکرێکی دیکە بۆ خۆمان بکەین. پێم وایە مەوزوعی ئەساسی ئەوەیە کە هەر چی زوتر تۆ بۆ دەرەوە سەفەر بکەی. ئەگەر نۆک خۆر (مەلا عەولا) بتوانێ لە رێگای سوریاوە لە گەڵت بێ زۆر باشترە. بەم جۆرە دانیشتنی تۆ لەوێ فایدەی نیە. تەرتیبی وا بدە کە برادەرانی تریش بەرە بەرە جێگای دیکە بۆ خۆیان پەیدا بکەن. هەر سولتان و رەحمان لەوێ بمێنن بەسە. جا نازانم نەزەری ئێوە چیە؟ من پێم وایە وا بروا وەزع مومکینە رۆژ بە رۆژ خەراپتر بێ. ئەو وەختە دەرچون زەحمەت تر دەبێ. بەڵام دیارە نابێ پێوەندی لە گەڵ بەعس بەتەواوی بپسێنن».

برادەرانی کومیتەی ناوەندی ئەوانەی لەبەغدا بوون بە نارەحەتی ئەو پێشنیارەیان وەرگرت. چونکە نەدەکرا کە من و دوکتور بچینە دەرو برادەرانی دیکەش خۆیان جێگای تر بدۆزنەوە و پێوەندیش لەگەڵ بەعس نەپسێنین. ئەم بۆ چوونە لەگەڵ ئوسولی حیزبی نەدەهاتەوە.

رۆژی ١٩٧٥/٣/٨ لە موخابراتەوە داوایان لە کاک حەمەدەمینی سیراجی کرد کە بچێ بیان بینێ. کە گەراوە پێان گوتبوو لە ئێستاوە دەبێ هەموو تێکۆشانێکی چاپەمەنی رابگرن. هاتو چۆی ئێران نەکەن. بە بێ ئاگاداری ئەوان هاتو چۆی کوردستان نەکەین ـ کاک حەمەدەمین دەقی قسەکانی ئەوانی بە عەرەبی بەم جۆرە یادداشت کرد بوو کە دەیاننوسمەوە.

«١ـ ایقاف عملیة التسلل و الذهاب من والی ایران و في الوقت

www.kerimhisami.com

الحاضر .

٢ـ يمنع التحرك على قواطع الحدود في الوقت الحاضر و السلطة تكون غير مسؤولة عن ما حدث.

٣ـ منع التسلل و الذهاب الى الشمال في الوقت الحاضر و الى اشعار اخر و بعلمنا ».

ئەمە هەوەڵین دیاری پەیمانی شومی الجەزایر بوو لە ئاست ئێمە کە رۆژی ١٩٧٥/٣/٦ دەنگو باسی بڵاو کرایەوە.

پاش ئەوەی بەعس ئەو بریارەی پێ راگەیاندین، ئیتر برادەرانی حیزبی بە توندی دژی سەفەری من وەستان بۆ دەرەوە. دیارە من بریارم دابوو کە لەو هەلە ناسکە برادەران بەجێ نەهێڵم.

پاش بلاو بوونەوەی دەنگو باسی پەیمانی ئەلجەزایر، برادەرانی کومیتەی ناوەندی کە ئەو سا لە کوردستان بوون نیگەرانیان پتر بوو، پەیتا پەیتا داوایان دەکرد بچمە سولەیمانی و ئەوانیش دەگەرینەوە و کۆ بینەوە و بزانین چ دەکەین.

رۆژی ٩٧٥/٣/١٥ مەلا عەولا لە سولەیمانیەوە تەلیفونی کرد و گوتی: ئێمە هەموو هاتووینە سولەیمانی و هەر چۆنێک بێ پێویستە خۆت بگەیینیە ئێرە».

دیارە ئەو بریارەی میری رێگای جولانەوەی لێ گرتبووین. ناچار بریارماندا بچم. کاک حەمەدەمینمان وەک بنکە بەجێهێشت و چوومە لای کاک یوسفی ریزوانی کە برادەرێکی لە مێژینە و جوامێرو کوری تەنگانەی جارو بار بوو، کە لەگەڵم سوار بێ و بچینە سولەیمانی. یوسف دەمێک بوو لە عیراق بوو. دەفتەر نفوسی عیراقی هەبوو، خوای تەعالا ماشێنی سواریشی دابوویە. وەک پیاوان خۆی ساز کرد

www.kerimhisami.com

و کەوتینە ڕێ. لە نزیک کەرکوک ماشین وەستا. بە زەحمەت رامانکێشا تا کەرکوک و لەوێ لە ماڵی خزمێکی وی بەجێمان هێشت. بە تاکسی چووینە سولەیمانی. باشبوو ئیجازەیەکی شوفیری عیراقیم هەبوو لە سەیتەرە دەربازی کردم. لەگەڵ برادەران شەو و رۆژێک خەریکی شیکردنەوە و لێکۆڵینەوەی وەزعی خۆمان بووین. باسی بارو دۆخی کوردستانی عیراقیش کە بە هەق بۆ هەموو کەس جێگای باس و سەر سورمانبوو، بەشێکی زۆری کاتی کۆبوونەوەی گرتبوو. پاش هەڵسەنگاندنی وەزعی خۆمان گەیشتینە ئەم بڕیارانەی خوارەوە:

«١.سەربەخۆیی سیاسەتی خۆمان بپارێزین و ئەوەندەی ئیمکان هەبێ پێوەندی لەگەڵ بەعس نەپچڕێنین

٢. ئەگەر داوای لیستەی ناوی برادەرەکانیان کردین بیاندەینێ.

٣. داوای پسوڵەی هاتوو چۆیان لێ بکەین کە برادەران بتوانن هاتو چۆی کوردستان بکەن. ئەگەر میری نەیدا، داوای یارمەتی لە حیزبی کومونیست بکەین.

٤. ئەگەر شۆرشی کوردستان بە تۆڵەی خەیانەتی شا با داتەوە سەر ئێران و شەر بخاتە ئێران، ئێمە بە هەموو تواناوە بچینە نێو و پشتیوانی لێ بکەین.

ئەوەش خۆی لەسەر بنەمای قسەکانی دوکتور قاسملو بۆ هێندی لە برادەران ببووە خەیالێک کە دەیگوت: مەلا مستەفا گوتویە :«ئەگەر شاو سەدام ڕێک کەون، منیش لەگەڵ ئێوە ڕێک دەکەوم، ئەودەم شەر دەخەمە ئێران».

٥. ئەگەر لە عیراق شەر بەردەوام بێ، تا ئەو کاتەی بەعس

دەستی لیٚ نەداوین ئیٚمە بیٚ لایەنی خۆمان دەپاریٚزین. بەو شەرتەی نابیٚ بە هیچ جۆر دژی شۆرشی کورد لە عیراق بجولیٚنەوە.

دیارە سەبارەت بە بارو دۆخی کوردستانی عیراق، ئیٚمە هیٚزیٚکی ئەو تۆ نەبووین کە کار بکەینە سەر رووداوەکان. بیٚجگە لەوە ریٚبەرایەتی شۆرشی کوردستانی عیراقیش بە هیچ جۆر نەیاندەویست ئیٚمە لە نیٚو رووداوەکانی شۆرش دا دیار بین و لیٚیان وەنیزیک کەوین. سەر کردەکانی شۆرش ئەوەیان نەدەشاردەوە. بەلاٚم ئیٚمە جۆریٚکی دیکە بیرمان دەکردەوە. لاٚمان وابوو شکانی شۆرشی کوردستانی عیراق بۆ کورد زەرەرە نەک تەنیا هەر بۆ کوردستانی عیراق. بەلاٚم چمان لە دەست دەهات؟. پاش لیٚکدانەوەو هەلسەنگاندنی خۆمانە، هاتینە سەر ئەو باوەرە کە نامەیەک بۆ مەکتەبی سیاسی پارتی دیموکراتی کوردستان بنووسین. بە داخەوە دەقی روونووسی نامەکە بە دەستەوە نیەو لە ولاٚت لەگەلٚ زۆر بەلگەی گرنگی دیکە پاریٚزراوە. بە هیوای ئەو رۆژە دەستم پیٚیان رابگاتەوە. کورتەو نیٚوەرۆکی نامەی کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیٚران بۆ مەکتەبی سیاسی پارتی ئاوا بوو: «ئیٚستا کە شای ئیٚران خەیانەتی لەگەلٚ شۆرشی کورد کردو لە پشتەوەرا خەنجەری لیٚدا، کومیتەی ناوەندی ح.د.ک.ا پیٚشنیار دەکا :شەر بخەنە ئیٚران و با شۆرشی کورد دریٚژەی هەبیٚ و بتەنیٚتەوە. ح.د.ک.ا شان بە شانی خەلکی کوردستان وەک پیٚشمەرگەیەک لە ژیٚر ریٚبەرایەتی پارتیدا بە هەموو تواناوە بەشداری دەکات. تکاتان لیٚدەکەین چەک دامەنیٚن، بلاٚوە بە شۆرش مەکەن، با خویٚنی هەزاران لاوی کورد بە فیرۆ نەروات».

رۆژی ۱۹ی مانگی مارسی ۱۹۷۵ مەلا عەولای حەیاکی نامەی

www.kerimhisami.com

کومیتەی ناوەندی ح.د.ک هەلگرت و بەرەو حاجی ئۆمەران کەوتە رێ. بەر لەوەی بگاتە حاجی ئۆمەران لە رێگادا لە ناوچەی پشدەر لەسەر هێستر دەکەوێ و باسکی دەشکێ. تا باسکی هەڵدەبەستنەوەو دەگاتە حاجی ئۆمەران، بەسەر هەواری خالی دا دەکەوێ. بێجگە لە کاک... کەس لە (سەری) نامێنێ و بەرەو کوردستانی ئەو دیو مەیدانی خەبات چۆڵ دەکەن.

www.kerimhisami.com

ئاشبەتال

٢٢ی مارسی ١٩٧٥ هەوالدەرەکانی هەندەران دەنگ و باسی شکانی شۆرشی کوردستانی عیراقیان بلاو کردەوە. ئاژانسە خەبەرییەکان لە زمانی مەلامستەفاوە رایان گەیاند کە گوتوویە: «کورد بێ پشتیوان مایەوە. شەر تەواو بووەو شورش کۆتایی پێ هاتوە».

برادەرانی ئێمە لە بەغدا لە رادە بەدەر خەفەتبارن. تەلەفیزیۆنی بەغدا تەسلیم بوون و چەک دانانی پیشمەرگە نیشان دەدا. باس و لێکدانەوەی سەیر لە نێو برادەران دەست پێ دەکا. کاک حەمەدەمینی سیراجی وەک سیاسی‌یەکی بەغیرەت دەڵێ: «دەبێ ئیعتیراف بکەین ئێمە بە هەلە چووبووین. ریبەرایەتی شورش فریوی شای ئیرانی خواردو تووشی ئەو رۆژە بوو. ئێمەش فریوی قسەکانی دوکتور قاسملومان خوارد. کورد بوو بە فیدای سەوداو بازرگانی دەولەتە مەزنەکان».

شەوی ٢٤ی مانگی مارس خێزانم لە بولغاریاوە تەلیفۆنی کرد. خەبەری ئاشبەتالی لە رادیۆ بیستبوو زۆر بە پەرۆشەوە دەگریا و دەیگوت کورد چی لێ دێ، بۆ وای لێ هات؟. توزێ دلخۆشیم داوە. ئێمە بێجگە لە خەم و پەژارەی شکانی بزوتنەوەی کورد بیری

چارەنووسی برادەرانی خۆشمان لێ ببووە بارێکی قورسترو لێمان روون نەبوو تووشی چ دەبین.

رۆژی ٢٩ی مارس کاک عەبدوالقادری شیخی لە کوردستانەوە هاتبووە بەغدا. تەلیفۆنی کرد بچم ببینم گەلێک بە پەرۆشەوە جۆرێک باسی وەزعی کوردستانی دەکرد کە ئەو دیمەنە نایەتە سەر کاغەز. هەروەها ئەوەشم بۆ نەخش ناکرێ کە چەند کوردیکیش لەوی بوون و زۆر بە نامەردی دەیانخوێنند. یەک دوو کەسم لەوانە پیشتر دیتبوون. گوێم لە قسەکانیان هەڵخستبوو. سەرم سوور ما کە ئەم خەلکە چۆن دەتوانێ بێ ئەوەی تەریق بێتەوە، وەک گوڵە بەرۆژە هەر رۆژە بە لایەکدا بسوورێ و هەر دەمە بە بارێکدا بکەوێ.

هەر ئەو رۆژە نامەیەکم بۆ دوکتور قاسملو نووسی و تا رادەیەک لە وەزعی خۆمان و بارو دۆخی کوردستان ئاگادارم کرد.

لەم بەینەدا ئێمە هەوڵیکمان دابوو کەسەفەرێک بۆ کۆماری یەمەنی دیموکراتی بکەین و ئەگەر بکرێ پێگەیەک بۆ رۆژی پێداویست لەوی ساز بکەین. دوکتور قاسملو لە بیروت چووبووە بالیۆزخانەی یەمەن و لەو بارەوە قسەی کردبوو.

١٩٧٥.٣.٤، دوکتور قاسملو نامەیەکی بۆ ناردبووم و نووسیبووی: «کۆماری یەمەنی دیموکراتی داواکەی ئێمەی قبوڵ کردوە و رایان گەیاندوە کە دەستەی نوینەرایەتی حیزبی دیموکرات دەتوانێ ٢٥ی مانگی مارس بچیتە عەدەن. پێویستە تۆ خێرا بۆ دەرەوە سەفەر بکەی تا پیکەوە بچینە یەمەنی جنوبی».

برادەرانی دەفتەری سیاسی لایان وابوو لەو کاتەدا نابێ من سەفەر بکەم. باشترە دوکتور بەتەنیا ئەو سەفەرە بکا. ئەو بریارەمان لە

نامەیەکدا بە دوکتور قاسملو راگەیاند. رۆژی ٢٥. ٣. ١٩٧٥ لە ڕێگای دایکی کەماڵەوە نامەیەکی دوکتور قاسملوم پێگەیشت کە ١٩. ٣ ـ ١٩٧٥ نووسیبووی. دوکتور قاسملو لەو نامەیەدا دەنووسی:

«برای بەڕێز کاک کەریم ڕۆژ باش:

نامەی تاریخی ١٤ی مانگ ئەورۆ پێم گەیشت. هەتا ئێستا قەت نەبوە نامە ئەوەندە زوو بگا. منیش هەر ئێستا وەڵامت دەنووسمەوەو بە هۆی دایکی کەماڵەوە بۆتی دەنێرم. پێم وایە ئێستا وەزعەکە هەر چەندیش ناخۆش بێ لایەکی باشە کە ئێدی هەموو شتەک ڕوونە. هەموو لا ئەو ڕێک کەوتنەیان پێ خۆشە، گەلی کورد نەبێ. بە پێی وەزعی تازە کە پێک هاتوە من نەزەرم بەو جورەیە:

١ـ مانی ئێوە لەوی ئێدی هیچ قازانجێکی بۆ ئێمە نیە و دانیشتن و دەست لەسەر دەست دانانیش کاری ئێمە نیە. لەبەر ئەوەی پێشنیاری پێشووی خۆم دووبارە دەکەمەوە. لەگەڵ نامیق[1] ڕێک کەون، یانی حالیان بکەن کە ئێستا بە قازانجی ئەوان نیە ئێوە لەوی بن. تۆ هەر چونێک بێ دەبێ فکری دەرەوە بکەی و هەر نەبێ داوای ئەوە بکەی کە بچی بۆ لای ماڵ و منداڵ. لە وەزعی ئیستادا من بە ڕاستی دەزانم کاک مینە بچێ بۆ لای نۆک خۆرو ئەوان (مەبەست کوردستانە) و لە قەرارو بڕیاریاندا بەشدار بێ و مەرکەزییەتێک لەوێ پێک بێ. دوکتورو ماموستا هیمن و ئەوانیتر جارێ دەتوانن هەر لە جێگای خۆیان دانیشن و ئەگەر ئیمکان هەبوو پێوەندییەکە بپارێزن. ئێمەش

١- مەبەست حکومەتی عیراقە.

www.kerimhisami.com

له دەرەوە خەریکی بڵاو کردنەوەی رۆژنامەکە دەبین (جاری ناتوانم بڵێم له کوێ) بەڵام ئیمکانی ئەو کارە هەیە تا بزانین.

٢- ئەگەر بتوانی بۆ بیروت سەفەر بکەی. هاتنی من بۆ ئەوی و پاش یەکتر دیتنمان چوونمان بۆ یەمەن خراپ نیە. بەڵام من به تاقی تەنیا لێرەرا هەستم بچم بۆ یەمەن پێم وایە قازانجێکی وای تێدا نیە. له پاشان به تەنیا هەر باشیش نیە.

٣- پێم سەیرە کە ب. فینک و ئەوان هیچیان له دەست نایە ئەدی ئەو بەرە پان و بەرینە بۆ چی‌یە؟ دەترسم ئاخرەکەی خۆشیان توش بن.

٤- ئەگەر له بیرت مابێ وەختی خۆی زۆر قسەمان لەسەر ئەوە دەکرد کە هەموومان بچینەوە وڵاتی خۆمان و تۆ زۆر ئیسرارت هەبوو کە هەرچی زووتر ئەو کارە بکەین. پێم سەیرە کە برادەران ئیستا کە وەزع لەم بارەوە لەبارترەو هەڵ و مەرجیش ئیجاب دەکا باسی ئەو مەسەلەیە ناکەن پێم خۆش بوو نەزەری ئێوە لەسەر ئەم مەسەلەیە بزانم.

٥- تکام ئەوەیە ئەو نامەیە بو هەموو برادەران بخوێننەوە و نەزەری هەموانم بو بنووسە. دیارە هەرچی زوتر بنووسی باشترە. چونکە بەراستی زۆر نیگەرانم و پێشم وایە کە دەبێ خەریک بین و دەست له سەر دەست دانەنێین...».

نامەی دوکتور قاسملو بۆ هەموو برادەران خوێنرایەوە. به تیگرایی دەنگ لەگەڵ بۆچوونی دوکتور نەبوو. پێ‌یان

وابوو کە دوکتور زیاتر له دەرەوە به خەیاڵ کارەکان رادەپەرێنێ. بەراستیش سەیر بوو له کاتێکدا کوردستان گیرابۆوە، شورشی کورد

www.kerimnisami.com

شکابوو، بەعسی بەتەواوی زاڵ ببوون، دوکتور پیشنیاری دەکرد کە حەمەدەمین بچیتە کوردستان و لەوی «مەرکەزیەت» پێک بێنن. لە کاتیکا برادەرانی کومیتەی ناوەندی کە لە کوردستان بوون خودا خودایان بوو نەجاتیان بێ و بگەنەوە بەغدا. لە لایەکی‌تر دەینووسی : «مانەوەی ئێمە لە عیراق هیچ قازانجیکی نیە» هەر لەو کاتەشدا دەینووسی دوکتور سولتان و ماموستا هیمن و برادەران هەر لە بەغدا بن». یان دوای شکانی شورشی کوردستان دەینووسی «هەلْ و مەرج ئیجاب دەکا کە بچنەوە ولاتی خۆمان». لام وایە برادەران لەسەر هەق بوون کە لەگەڵ پیشنیارو بوچوونی دوکتور قاسملو نەبن.

تێبینی:

لەم بەشەی بیرەوەریەکانمدا وەک دەبینین نامەکانی دوکتور قاسملو هەموویان هەر بەناوی من نووسراو ن و وەلامیش دراونەوە. پێویستە روونی کەمەوە لە تەواوی ئەو ماوەیەدا کە دوکتور قاسملو لە کومیتەی ناوەندی دوور بووە، لە دوو نامە بەدەر هیچ نووسراوەیەکی بە ناوی کومیتەی ناوەندی نەنووسیوە. هەموو نامەکانی هەر بۆ من نووسیون و منیش وڵامم داونەوە. بەڵام تەواوی نامەکانی دوکتور قاسملو دەگەڵ وەلامەکانیان بۆ دەفتەری سیاسی و ئەندامانی کومیتەی ناوەندی خوێنراونەوە. جا لێرەدا بە پێچەوانەی بۆ چوونی کاک حەمەدەمینی سیراجی مەبەست (زەق نیشاندانی نەخشی خۆم) نیە بەڵکو بارو دۆخ ئەم نەخشەی بەسەر من دا سەپاندبوو ناچار هەر دەبێ ناوی خۆم لە نووسینەکەدا بێتە گۆرێ».

www.kerimhisami.com

ڕۆژی ٢٩ی مارس پێیان ڕاگەیاندین کە ڕۆژی ٣١(خەلیل) بەرپرسی پیوەندی لەگەڵ ئێمە، دەیەوێ چاوی پێتان بکەوێ. ئەم دوو ڕۆژە بەشی زۆری بیرمان لەوە دەکردەوە کە داخوا چی بە دمەوەیە.

ڕۆژی ٣٠ مارس کاک کەریم حەداد لە بەغدا پەیدا بوو. ناوبراو بەڵگەو پسولەی عیراقی هەبوو دەیتوانی هاتوو چۆ بکا. ئەو برادەرانەی لە کوردستان بوون زۆر نیگەران بوون و ناهەقیش نەبوون، چونکە بەراستی وەزعیکی ئەوتۆ لە کوردستان پێک نەهاتبوو کە جیگای نیگەرانی نەبێ. بە تایبەت بۆ برادەرانی ئێمە کە چارە نووسیان نادیار بوو. کاک کەریمیان ناردبوو تا بزانن خەبەر چی‌یەو ئەوان چ بکەن و ئێمە چیمان بەسەر دێت. کاک کەریم حەدادمان ڕاگرت تا نەتیجەی چاو پێکەوتنی (خەلیل)مان دێتە دەست.

ڕۆژی ١٩٧٥.٣.٣١ لەگەڵ کاک حەمەدەمینی سیراجی چووینە لای خەلیل. کە وەژوور کەوتین کابرا زۆر بە گەرمی بەخێر هاتنی کردین. بانگی کرد قاوەیان هیناو ئەحوالپرسی کرد پاشان گوتی: «ئێمە سیاسەتی حیزبی و دەولەتیمان لەگەڵ یەک فەرقی هەیە.(ڕەنگە ئەوەش لە ولاتانی سۆسیالیستی فیر بووبن). پیوەندی ئێمە لەگەڵ ح.د.ک.ا. هەر وەک جاران دۆستانە دەبێ. یارمەتیتان دەدەین. ئێوەش پیویستە لیستەی ناو و ئادرەسی هەموو ئەندام و برادەرەکانتان بدەن بە ئێمە. تا بزانین چەندن و لە کوی دەژین. تا ئەگەر تووشی گیرو گرفتێک بوون، بزانین برادەری ئێوەن».

پێمان گوت ئێستا خۆشمان لە وەزعی برادەران ئاگادار نین. بەر لە هەموو شت پیویستە پسولەی ڕیگامان بدەنێ تا بچین سەری برادەران بدەین و بزانین چ دەکەن و چیان بەسەر هاتوە. بەڵینی دا کە وەرەقەی

عدم التعرض.مان بدەنێ بچین سەری برادەران بدەین. بەلاَم هەر قسە بوو، خستیانە پشت گوێ و یەک دوو جار داوامان کرد جوابیان نەدایەوە.

رۆژی هەوەڵی ئەپریلی ١٩٧٥ کاک کەریم حەدادمان ناردەوە بۆ کوردستان. نامەیەکم بۆ مەلاَ عەولا نووسیوو رام ئەسپارد کە هەموو برادەرانی کومیتەی ناوەندی بێنە سولەیمانی تا کۆ بینەوەو بزانین چ دەکەین.

رۆژی ٢-٤-٧٥، نیشتمانپەروەرێکی کوردو دۆستێکی بەراستی ئێمە کاک... کە چووبووە نێو شۆرش نامەیەکی بۆ ناردبووم و داوای کردبوو کە بچمە لای کاک عەزیز محەمەد و بزانن رای چۆنە لەسەر گەرانەوەیان. بگەڕێنەوە یان نە. هەر وەها ویستبووی کە کاک عەزیز کارێکی وا بکا بەڵکو میری داوایان لێ بکات بگەڕێنەوە.

کاک عەزیز گوتی: « لەم بارو دۆخەدا پێم وا نیە میری کاری وا بکات. خەبەری بدەیە با بگەڕێنەوە. مانەوەیان لە دەرەوە هیچ دەردێک دەوا ناکات».

گورج خەبەرم دایە کە بگەڕێنەوە. هەر بەو کەسەدا کە نامەی ئەو دۆستەی هێناوبوو، مەلاَ عەولا-ش نامەیەکی بۆ ناردبووم و نوسیبووی: «هەرچۆنێک بێ لەگەڵ بەعس ریک کەون. بە پەنابەری بێ، بە راگرتن بێ، هەر نەبوو بە تەبەعیەتیش بێ، کارێکی وا بکەن کە دەستمان لێ نەدەن».

نامەی مەلا عەولا نیشانی دەدا کە شکانی شورش و چەک دانان و زاڵ بوونی حکومەت بەتەواوی کاری کردۆتە سەر ورەی برادەران و نیگەرانی کردوون.

www.kerimhisami.com

رۆژی ۱۹۷٥.٤.۳ لە ڕێگای برادەرانی حیزبی کۆمونیستی عیراقەوە نامەیەکی دیکەی مەلا عەولا.م پێ گەیشت. لەگەڵ نامەی من نامەیەکیشی بۆ کاک کەریم ئەحمەد نووسیبوو کە ئەویشیان هەر بۆ ناردبووم. ئەمەش دەقی هەر تک نووسراوەکانی مەلا عەولایە کە بڵاو دەکرێنەوە.

«برای زۆر گەورەم کاک کەریمی حیسامی .
لەگەڵ دەست گوشین و سڵاو.

چاومان خێل بوو، ملمان خێس بوو هێندەی تەماشای ڕێگا بکەین بەڵکو یەکیکتان، یا خەبەریکتان پەیدا بێ، نەبوو. پێم وایە خۆتان دەزانن کە ئێمە لێرە کەس ناناسین و کەسیش نامان ناسێ، پێشم وایە هۆی دیار نەبوونتان هەر ئەوەیە کە نەتانتوانیوە کەس ببینن. بەڵام دیسان هەر پێم سەیرە. بە باوەری من دەبوو بە هەر وەسیلەیەک بێ کەسیکی مەسئولتان لەگیر هێنا باو دەستوریکتان وەرگرتبا. ئیستا ئەگەر کەسیکمان گونی بە تەلەوە بێ وابزانم لێکردنەوەی زۆر دەخایەنێ.

بە هەر حاڵ هیوادارم ساخ و سلامەت بن و وەزعیشتان باش بێ. زۆر بە پەلە چاوم لە رێتانە هیوام ئەوەیە پێش گەیشتنی ئەم نامەیە یەکتان بە دەستوریکی روونەوە لێر بێ. لەبەر ئەوەی زۆر نیگەرانین ئەگەر ئیمکانی هاتنیش نەبێ تکایە دەست بەجێ وەلامی نامەکە بدەنەوەو رەئی خۆتان بۆ ئێمە بنووسن. ئێمە تا ئیستا لە جیگای خۆمانین. لە سبەینێ‌را رەنگە ووردە ئاڵ و گۆڕێک لە شوێنی خۆماندا بکەین.

www.kerimhisami.com

به ناشكورى نەبێ كاك مامەنديش[1] بە پيويست نازانێ بيتەوەو تەنيا من دەبێ وەک داشە هارە بێم و بچم.

قسەم زۆرەو هەڵيان دەگرم. تەنيا ئەوەندە تكرار دەكەمەوە كە زوو دەستورى تازەمان بۆ بێنن. ئەگەر چوو دەچێ‌و هەزار هاوار بە پولێک دەبێ.

برادەران تا ئيستا سلامەتن و هەمووش وەک من و زياتريش چاوەڕێن. سلاو بۆ ماموستاو باوكى مزگێن و حەكيم و هەموو برادەران، هيوادارم پيش بينى‌يەكەى من و مامەند نەهاتبيتە دیٚ.

به هيواى خەبەريكى زوو. عبدلله حسن زاده. ١ـ٤ـ٩٧٥

* * *

نامەى دووەمی مەلا عەولا.

براى زۆر گەورەو بەرێزم ماموستا كەريم ئەحمەد.

لەگەڵ سەلام و عەرزى احترام

ماوەيەكى زۆرە لە برادەرانى خۆمان كاک كەریی حيسامى و ئەوان بێخەبەرين. بەتايبەتى دوواى ئەم وەزعە تازەيە زۆر چاوەروان بووين كە بێن و توجيهى تازەمان بۆ بێنن. بەداخەوە تا ئێستا هيچ خەبەريكيان نيە. ئێمەش لەو ناوچانە لەبەر ئەوەى مەسئولێن نامان ناسن ناچار بووين هەر وەک جاران دانيشين و چاوەروانى ئەمرى قيادە بكەين.

بۆيە هاتمە سەر ئەو باوەرە كە لە ريگاى ئيوەوە خەبەريكيان

١- مەبەستى مەلا رەسولى پێشنمازە كە بەجێى هێشتبوو چوبۆوە كۆيە .

www.kerimhisami.com

وەربگرین. تکام ئەوەیە بە زوویی ئاگاداریان بکەن کە رەئی خۆیان لە بارەی وەزعی ئێمەوە بە زوویی بۆ ئێمە بنێرن و ئەگەر دەکرێ هەر خۆیان بێن. ئەوا نامەشم بۆ ئەبو کەماڵ نووسیوە.

لە حالەتێکدا برادەرانی خۆمان خوا نەخواستە شتیکیان بۆ هاتبێتە پێش داوا لە قیادەی ئێوە دەکەین کە مەسەلەی ئێمە لەگەڵ کار بەدەستان باس بکەن و ریگایەکمان بۆ بدۆزنەوە. ئێمە دڵنیاین کە حیزبی ئێوە وەک هەموو کاتیکی تر لە هیچ یارمەتیەک و هاوکاریەک دریخ ناکا. زۆر بە پەلە چاوەڕووانی وڵامم و سوپاس.

زۆر عەرزی ئێحترامم هەیە بۆ بەریز کاک عەزیزو ئەبو سامان و باقی برادەران. ئێتر بە هیوای سەرکەوتنتان بۆ خزمەتی گەڵ و نیشتمان.

برای بچوکتان عبدالا حسن زادە ئەندامی
کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران
١٩٧٥/٤/١

www.kerimmisani.com

سێ رۆژ دوای ئەو نامەیە مەلا عەولا گەیشتەوە بەغدا. شەو هاتە ژوورەکەی من و تا سەعاتی چواری دوای نیوە شەو دانیشتین. بە درێژی باسی وەزعی نێو شۆرشی بۆ دەگیرامەوە. بە چاوی خۆی تیخزاَن و چالاکی ساواکی ئیران و ئەفسەرو فەرمانبەرانی ئەرتەشی ئیرانی لە نێو شۆرشی کوردستان دیتبوو. زۆر ناهومید ببوو. هێندێ بیرو رای تازەو بۆ چوونی تازەی هەبوو. لەوانە پێی لەسەر ئەوە دادەگرت کە بزووتنەوەی کورد بە بێ یەکیتی وهاوکاری لەگەڵ بزوتنەوەی سەرانسەری ئەم ولاتانەی کوردی تیدایە، سەر ناکەوێ.

بەداخەوە سەبارەت بە رەوشت و خەسلەتی مەلایەتی نەیتوانی قەت لەسەر پێودانێک بوەستێ. بە تایبەت دووای شورشی گەلانی ئیران لە نێو حیزبی دیموکرات دا بۆ کوتانی بیری پێشکەوتوخوازو خۆ نەبەستنەوە دەورێکی ناحەزی گێرا کە لە جێی خۆیدا باس دەکرێ.

رۆژی ٩ـ٤ـ٩٧٥ مەلا عەولا-مان بردە خەستەخانەو باسکیان دە گیچی گرت. بەڵام هەتا ماوەیەکی زۆر درێژ بە داخەوە هەر وەک خۆی لێ نەهاتبۆوە.

www.kerimhisami.com

بۆ چوونی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی دوای شکانی شورشی کوردستان

پاش ئەوەی کە ئەندامانی کومیتەی ناوەندی هەموو لە بەغدا کۆ بووینەوە شەو و رۆژ باسەکەمان ئەوە بوو کە هەڵوێستی ئێمە لە ئاست شۆرش و هەڵگیرسانەوەی شەر چۆن بووە؟ دەتوانین لە رووداوەکان چ دەرسێک وەر بگرین؟ لەسەر یەک برادەران هاتبوونە سەر ئەو رایە کە ریبەرایەتی شورشی کوردستان لە ساڵەکانی دوای ۱۹۷۰ وە، سیاسەتێکی ژیرانەو سەربەخۆی نەبوە. دانیان بەوە دا دەنا کە برادەرانی ئێمەش کەوتوونە ژێر تەئسیری ئەو سیاسەتەو لیکدانەوەکانیان تەواو نەبووە. تەنیا دوکتور قاسملو نەیدەویست ئیعتیراف بکا کە نەک هەر خۆی لە شیکردنەوەی سیاسەتی رێبەرانی شورش بە هەڵە چوە، بەڵکو بە قەولی کاک حەمەدەمین، برادەرانیشی بە هەڵە بردوە. لە بێوەندی لەگەڵ ئەو باس و لیکۆڵینەوانەدا دوکتور قاسملو لە نامەی ۲۵ـ٤ـ۹۷۵ نووسیبووی: «ئێمە پشتیوانیمان لە گەلی کورد و لە داخوازیەکانی کردوە نەک لە شەخسیکی تایبەتی». بەلام لە بیری بردبۆوە کە دەیگوت: «مەلا مستەفا سیاسەتی گەورە لە هەموو کەس باشتر دەزانێ». نەیدەویست دان بەوە دا بنێ کە لە

www.kerimhisami.com

کوردستان شەرو ئاشتی تەنیا بە دەست (شەخسی تایبەتی) بوو. کاتێک ئەو بریاری شەر وەستاندنی دا، ئیتر نە (کوردو نە داخوازیەکانی گەلی کورد) لە کولەکەی تەریشدا دیار نەبوو.

لەوە سەیرتر هەر لە نامەی ٢٥ـی ئەپریل دا دوکتور نووسیبووی: «ئیستا وەزعیکی بە تەواوی تازە هاتۆتە گۆرێ. من نەزەرم ئەوەیە کۆسپیکی گەورە لە سەر رێی خەباتی ئیمە هەڵگیراوە». تازە پێی وابوو ئەو شۆرشەی شەوو رۆژ تەبلیغاتی بۆ دەکردو بە (رەسەنی دەزانی) کۆسپی سەر رێگای خەباتی ئیمە بووەو ئیستا ئەو کۆسپە نەماوە.

دوکتور قاسملو کاتی خۆی رووناکبیرە کوردەکانی هان دەدا کە بچنە نیو شۆرش. بەڵام هەر لەو نامەیەدا دەینووسی: «ئەگەر ئیمکانت هەیە خەبەر بدە بە داراو خەسرەو هەتا زووە بگەرینەوە. مانەوەیان لە دەرەوە بە تەواوی بێ مانایە. پیاو لە نیوەی ریگاش بگەریتەوە هەر قازانجە. ئیستا ئیدی سەنگەرەکان بە تەواوی دیارن و هەرکەس دەبێ ریبازی خۆی بە روونی دیاری بکا».

بەلای منەوە یەکیک لە هەڵەی گەورە و لە خۆ رانەدیوی ریبەرانی بزوتنەوەی رزگاریخوازی کورد هەتا ئیستاش لەوەدایە کە قەت ئەو غیرەتەیان نەبووە کە بەراستی و بە ئاشکرا هۆیەکانی شکست و پاشەکشە هەڵسەنگینن و راستەو راست خەڵک لە سیاسەتی خۆیان ئاگادار بکەن و لەو ریگایەوە بروای خەڵک بو لای خۆیان رابکیشن.

هەموو هەلەکانیان لە ژیر پەردەدا هیشتۆتەوەو ئاشکرایان نەکردوە و لە جیاتی ئەوەی راستە و راست هۆیەکانی شکست و هەڵس و کەوت بە خەڵک بلێن هەمیشە هەر باسی ژیری و سەرکەوتنیان

کردووە کە قەت وەدەستیان نەهێناوە.

رۆژی ٣ـ٥ـ١٩٧٥ کۆبوونەوەی ئەو ئەندامانەی کومیتەی ناوەندی کە لە عیراق بوون، بە بەشداری چەند هەڤاڵی کادر بۆ لیکۆڵینەوەی وەزعی خۆمان دەست پێکرا. پاش چەند رۆژ باس و شیکردنەوە و بیرو را گۆرینەوەی برایانە ئەم بریارانەی خوارەوە دران:

١ـ کومیسیونێک لە کاک حەمەدەمینی سیراجی و کاک هاشمی کەریمی و دوکتور سوڵتانی وەتەمیشی دیاری کرا کە خەریک بیٚ بەڵگەو ئاگاداری تەواو کۆ بکاتەوەو بە ووردی رووداوەکان و چونیەتی شورشی کوردستانی عیراق لە ١١ـی مارسی ٩٧٠.ـوە تا ئاش بەتالی ٩٧٥ شی بکاتەوەو راپۆرتێک بۆ کومیتەی ناوەندی ئامادە بکات. لاٚم وایە بەڵگەو ئاگاداری زۆریشی کۆ کردبۆوە، بەلاٚم راپۆرتەکە ئامادە نەکرا.

٢ـ بریار درا ناوەندی حیزب هەر لە عیراق بمێنیتەوە. هەتا بکریٚ پیوەندی لەگەڵ حیزبی بەعس بپاریزین و بیٚ لایەن بمێنینەوە.

٣ـ بریار درا لیستەی چەکەکانمان بگرین و ئەگەر حکومەتی عیراق داوایان بکا بیاندەینەوە. کاک حەمەدەمینی سیراجی دژی ئەوە بوو کە ئەو چەکانە بدرێنەوە بە حکومەتی عیراق. (هێندی چەکمان هەبوو پاش شکانی راپەرینی ٦٧ـ ٦٨ ئەو برادەرانەی هاتبوونەوە عیراق هینابوویانن. هێندێک شورش لیٚی ئەستاندبوون و هێندێکیش کۆ کرابوونەوە لە لای مەلا رەسو داندرابوون.

٤ـ بریار درا ئەگەر ریگامان بدەن، من و مەلا عەولا سەفەری لای دوکتور قاسملو بکەین.

نامەیەکم بۆ دوکتور نووسی و لە بریارەکانی کۆبوونەوە ئاگادارم

www.kerimhisami.com

کرد. لە وەڵامی نامەی مندا رۆژی ۹۷۵.۵.۲۵ دوکتور قاسملو لە نامەیەکدا دژایەتی خۆی لەگەڵ دوو مەسەلە دەربڕیبوو. یەکەم مانەوەی مەرکەزیەتی حیزب لە عیراق، دووەم دانەوەی چەکەکان بە حکومەت. بەڵام نەینووسیبوودەبێ چ بکەین و ئەو چەکانە چ لێ بکەین.

رۆژی ۹۷۵.۵.۲۱ پێیان راگەیاندین کە هەموو ئەندامانی کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکرات، پێویستە بچنە لای نوینەری قیادەی قوتری حیزبی بەعس. نەشیان گوت ئەو نوێنەرە کێیە؟ ئەم بانگ کردنەی بە کۆمەڵ تۆزیکی تر نیگەرانی کردین. وامان بە باش زانی کە برادەرانی حیزبی کومونیستی عیراق ئاگادار بکەین. لە بارەی بەڵگەو نووسراوەکانی حیزب، هێندی کار قایمیمان کردو بە نیگەرانی چاوەڕووانی دیتنی نوێنەری قیادەی قوتری بووین. رۆژی ۵.۲۲ لە گەڵ بەیانی هاتن و هەموومانیان سوار کردو لەبەر دەرگای موخابەرات دایان بەزاندین. لەوێ سرت و خورت پەیدا بوو، نیگەرانیمان پتر بوو. موخابەرات لە کوێ و قیادەی قوتری لە کوێ. ئێمە نۆ کەس بووین، هەموومان بە جلی ئەفەندیەوە. مەلا سمایلی حاجی نەبێ جامەدانێک لەسەرو کەواو پاتۆڵی کوردی و پشتێندێکی زل. کاک حەمەدەمینی سیراجی کە جارو بار بەسەر قسەی خۆش دادەکەوی گوتی: «کورینە ئێستا ئەگەر لەم دەورو بەرانە بمان بینن دەڵێن: بە هەشت بەعسیان کوردیکیان هیناوە».

قسەی کاک حەمەدەمینی رامان و مات بوونی کرد بە پیکەنین.

بردیانینە قاتی پێنجەم یا شەشەمی خانویەکی گەورە، لای سەعدون شاکر. نەماندەناسی بەڵام ناوەکەی لەبەر دەمی نوسرابوو.

www.kerimhisami.com

که چووینه ژوور هەستاو بەخێرهاتنی کردین. قاوەیان هێنا، ئەحواڵ پرسی کردو دەستی پێکرد: «دەمەوێ بە ئاشکرا پێتان رابگەیەنم که ئێوە لەگەڵ ئێمە راست نین، هاوکاری ئێمە ناکەن. بۆ هەموو کەس دەرکەوت که بارزانی عەمیلی ئەمریکاو شای ئێرانە، ئێوە باستان نەکرد هیچتان لەسەر نەنووسی».

من وەک ریش سپی برادەران لە وەڵامیدا گوتم: «ئێمە حیزبێکی کوردستانی ئێرانین. نامانەوێ دەست دەکارو باری عیراق وەر بدەین. ئەگەر هیچمان لەسەر عیراق نەنوسیوە، لامان وایە بە قازانجی ئێوەیە. ئەگەر ئێمە لەسەر وەزعی عیراق بنووسین، دەبێ باسی بارو دۆخی ئێستای کوردستانیش بکەین که ئەو هەموو گوندانە وێران دەکرێن و ئەو خەڵکە دێنن بە زۆرە ملێ لە کەمپەکاندا کۆیان دەکەنەوە».

بە قسەکانی من تۆزێک چرژاو گرژ بوو گوتی: «شلۆن... ماکو هیچی...».

گوتم: «ئێمە وامان بیستوە خۆنەچووینە کوردستان هەموو کەس وا باس دەکا. ئێوە رێگا نادەن بچین سەری برادەرانمان بدەین. ئێستا نازانین ئەوان چیان بەسەر هاتوە و لە کوێ دەژین. رۆژنامەکەمان مانگی جارێک دەر دەچوو، ئەویشتان راگرتووە. لام وایە ئێمە مافی گلەییمان هەیە».

سەعدون‌شاکر هاتەوە سەر خۆ گوتی: «ئێمە پێوەندی حیزبیمان لەگەڵ سیاسەتی دەوڵەتی فەرقی هەیە. لەگەڵ ئێوە پێوەندیمان پێوەندی حیزبی‌یە. تۆ برادەرێکی ئێمە لەگەڵ خۆت بەرە بچۆ شیماڵ. سەری برادەرانتان بدە. لە هەر شارەی یەکێک لە برادەرانتان بە برادەرانی ئێمە بناسێنە. لیستەی ئەندامانی حیزبتان بدەن بە ئێمە تا

www.kerimhisami.com

ئەگەر تووشی شتێک بوون بزانین. ئەو چەکانەی هەتانە ئێستا بەکارتان نایە، بیاندەنەوە بە ئێمە. کاتێ چەکتان پێویست بوو ئێمە چەکمان زۆرە».

کابرا لە قسەکانی خۆیدا باسی رۆژنامەی نەکرد. ئێمەش لەسەری نەرۆیشتین. بەراستی چاوەروانی ئەو هەلویستە نەبووین. بە پیچەوانە بیرمان لەوە دەکردەوە کە گۆیان کردووینەوە بێ سەرو شوێنمان بکەن.

سەعدون‌شاکر گوتی: «ئێوە فەرموون بچنەوە. برادەرانی ئێمە پاشان ئاگادارتان دەکەن کەی دەبێ سەفەر بکەن».

مال ئاوایمان خواست و هاتینە دەر سواری ئەسانسۆر بووین کە بێینە خوارێ لە پر لە قاتی شەشەوە وەک بەردێک بکەوێتە خوار ئاسانسۆر یەکسەر تا قاتی ژێرو بەربۆوە خوارێ.هاتنەخوارەکەی ئاسایی نەبوو، وەک زنجیرەکانی پسابن و بکەویتە خوار. درۆ نابێ کە بێژم زور چرژاین و سەرمان سورر ما. بەلأم بە قەولی ماموستا هیمنی رەحمەتی: «نەجات بوونمان موجیزە بوو». لە بەینی خۆماندا زۆرمان لێکداوە، بەلأم نەتیجەشمان لێ و ەرنەگرت.

من دوکتور قاسملو-م لەم چاو پێکەوتنە ئاگادار کرد. لە وەلأمدا دوکتور نووسیبووی: «بریاری دانەوەی چەکەکان بە حکومەتی عیراق شتیکی زۆر گرنگ نیشان دەدا. ئێمە دەمانەوی خۆمان بە بەعسەوە ببەستینەوە. لە نەتیجەدا ئەوەمان بەسەر دێ کە بەسەر مەلامستەفا هات».

لەو بەینەدا خەبەرمان پێگەیشت کە دوکتور قاسملو لە پراگ لەگەلْ خوێندکارە کوردەکانی لایەنگری پارتی تێکۆشانی هەیەو خوێندکارە کوردەکانی هان داوە بچنە بالیۆزخانەی سوید و لەوێ مان

بگرن.

کومیتەی ناوەندی نامەیەکی بۆ دوکتور قاسملو نووسی و پیمان راگەیاند کە لە هەلْ و مەرجی ئێستادا بە سەلاح نیە تۆ وەک سکرتیری حیزبی ئێمە خۆت لەگەڵ خوێندکاران تێکەڵ بکەی و پیویستە خۆت بپارێزی».

لە وەلأمی نامەی ئێمە دا دوکتور نووسیبووی: «زۆرم پێ سەیرە برادەران شتی وا دەنووسن. یا من بە مندال دەزانن کە لە سیاسەت هیچ حالی نابم، یا پێیان وایە کە بە بێ مەسئولیەت و بە کەیفی خۆم دەجولیمەوە. مەلا مستەفا بۆ من بۆیە مەلا مستەفا بوو، چونکە گەلی کوردی لەگەڵ بوو، بۆیەش دژی نەدەوەستام. ئیستا وەزعیکی دی هاتۆتە پێش و مەلا مستەفا ئێتر بۆ من ئەو مەلا مستەفا نەماوە».

دوکتور هەر لەو نامەیەدا نووسیبووی : «ریبەرایەتی حیزبی تودە بەرە بەرە خەریکە لێرە وەزعیکی وا بێک بێنێ کە من ئەگەر لێرە بم ناتوانم هیچ کارێک بکەم.مەجبورم دەکەن ئێرە بەجێ بیلم. دیارە من ئەوەم زور پێ ناخۆشە، هەتا پێم بکرێ تێدەکۆشم هەر لێرە بم. بەلأم پێم خۆش بوو ئاگادارتان بکەم ئەگەر مەجبور بم یا دەچمە پاریس یا سوید کە بتوانم هەم خۆم لە باری مادی‌یەوە دابین بکەم و هەم تێکۆشانم زیاتر بێ. پێم خۆشە ئێوەش دیسان نەزەری خۆتان بدەن».

ئاخرەکەی دوکتور چووە پاریس، بەلأم نەک هەر لەباری ماددیەوە خۆی دابین نەکرد بەڵکو خەرجێکی لە رادە بەدەریشی خستە سەر بودجەی فەقیرو ناتەواوی حیزبی دیموکرات.

پیش ئەوە بۆ کوردستان بچین رۆژی ١٩٧٥.٥.٢٤ هەموو

www.kerimhisami.com

ئەندامانی کومیتەی ناوەندی چوینە دەفتەری حیزبی کومونیستی عیراق. کاک عەزیز محەمەد و کاک کەریم ئەحمەد لەگەڵمان دانیشتن. بە دریژی باسی بارو دۆخی دژواری کوردستان و وەزعی خۆمان کرد. نانی نیوەرۆ میوانی ئەوان بووین و پیکەوە نانمان خوارد. هەر وەک جاران ئاموژگاریان ئەوە بوو کە خۆمان بێ لایەن رابگرین و هەتا بکرێ لە عیراق بمێنینەوە. لە ولاتی خۆماندا خەریکی تیکۆشان بین و لە دەرەوە دوور لە ئیران هیچمان بۆ ناکری و وەک حیزبەکانی ترمان لێ دێ.

www.kerimhisami.com

سەفەر بۆ کوردستان

رۆژی ٩٧٥/٥/٢٦ کابرایەکی بەعسی بە ناوی ابو ستار «خوا بزانی ناوی چ بوو» هاتوو گوتی : «ماموستا هاتوم پێکەوە پچینە شیمال، سەری برادەرانت بدە و لە هەر شارێکیش نوێنەرێک بە ئێمە بناسێنە».

برادەرانی کومیتەی ناوەندی کە لە بەغدا بوون دەبوایە هێندێکیان بگەرێنەوە کوردستان. دەمویست لەم سەفەرەدا مەلا رەسولیش لەگەڵ خۆم بەرم. سوار بوین بەرەو کەرکوک کەوتینە رێ. لە کەرکوک لە هوتیل کەرکوک لأمان دا.خەرێکی نان خواردن بووین، لە پر ابو ستاریان بانگ کرد. چووە دەرێ و هاتەوە گوتی: «لە بەغداوە خەبەریان دا کە نابی برۆن و لە کەرکوک راوەستن.»

سەیر بوو، دێسان کەوتینە سرت و خورت و بیرکردنەوە: بۆ لە بەغدا هیچیان نەگوتوە و لە کەرکوک رامان دەگرن؟ دەکرا بیر لە زۆر شت بکرێتەوە. کەوتینە فکری ئەوە حەمەدەمینی سیراجی ئاگادار بکەین کە لە بەغدا مابۆوە. ابو ستار گوتی : «ئێوە لێرە بن من دەچمە دەرێ کارم هەیە و دێمەوە». کابرا رۆیشت. دیار بوو دوو سێ کەسیان لە دەورو بەری هوتیل دانابوو، جارو بار قوتە قوتیان بوو چاویکیان لەمە دەکرد. گومان نەما لە ژێر چاوەدێری دابووین. تاو

www.kerimbisani.com

تاوه یەک لە برادەران هەتا بەر درگا دەچو، دەگەڕاوە دەیگوت: «ئەو سەگبابانە وریای ئێمەن».

هەستام چوومە دەر تاوێک لەبەر دەرکا ڕاوەستام، پاشان بۆلای بازار دوور کەوتمەوە. بە تەما بووم تەلیفونێک بۆ بەغدا بکەم. هەستم کرد خێسەم لێ دەکەن و دەیانەوی بزانن چ دەکەم و بۆ کوێ دەچم. گەڕامەوە گوتم لە ژێر چاوەدێری داین. بەڵام هیچ نیە. پتر لە سەعاتێک ئاوا گوزەرا. برادەران زۆر نارەحەت بوون. خۆزیا ئێستا خۆیان لێرە بان و یەک یەک قسەکانی ئەو دەمی خۆیان نووسیباو چاپم کردبان.

ابو ستار پەیدا بۆوە. هیچی نەگوت دانیشت و قاوەیەکی خواردەوە هەستا گوتی: «ئوستاذ با بڕۆین... برادەرانی‌تر با هەر لێرە بن».

ئێتر نارەحەتیەکە پتر بوو. گەیشتبووینە ئەو قەناعەتە کەوا یەک یەک لیکمان جیا دەکەنەوە. بە کابرام گوت: «بۆ کوێ دەچین؟ برادەران بۆ لێرە بن؟ مەسەلە چی‌یە بۆ پێمان ناڵێی؟»

گوتی: «هەر کاریان بە تۆیە. ئەوانی‌تر با لێرە چاوەڕوان بن.»

ڕۆیشتین بەرەو ئێزگەی شەمە ننەفەر. چوینە هوتێل چەند کەسی موخابەرات ڕاوەستا بوون. کە چوینە ژوور کابرایەک هەستاو تۆقەی کرد و خۆی بە «عبدالصمد» ناساند ناوی ئەو کابرایەم بیستبوو. دەمزانی سەردەمێک بەر پرسی پێوەندی لەگەڵ ئێمە بوە. کاک حەمەدەمین باسی کردبوو. هەر ئەویش ڕای گەیاندبوو کە نابێ هاتوو چۆی کوردستان بکەن و تێکۆشانتان هەبێ.

کابرا: «ئەهلەن... شلۆنەکی» گوت و دانیشتین. کە دەستی بە قسان کرد زانیم هیچی تازەی پێ نیە. هەر قسەکانی خەلیل و

سەعدون شاکر کاوێژ دەکاتەوە. پتر لە سەعاتێک قسەی کرد. منیش جارو بار بە «نعم»یک لەنگەرم بۆ رادەگرت. ئیتر دڵنیا بووم مەترسیەک نیە. بەڵام ئەو سەعاتە بۆ برادەرانی هوتیل بەساڵێک گوزەرابوو. کە گەراینەوە هەر خۆش بوو گوێت لە تەفسیر و لێکدانەوەو قسەی برادەران بایە. پشویەکیان هاتەوە بەرو بەرەو سولەیمانی کەوتینە رێ.

لەولای قەرە هەنجیر ماشینەکەی من پەکی کەوت. لە رێگا بە جیمان هێشت و چوینە سولەیمانی. کابرا لە ئێمە هەڵبراو چوە لای دارو دەستەی خۆی. ئێمەش بە کۆمەڵ چوینەماڵی کەریم حەداد. بەیانی خزمێکی کاک کەریم.مان نارد بۆ لای ماشینەکە. ئەگەر وەکار کەوێ بیهێنێ بۆ سولەیمانی، دەنا بیباتە کەرکوک و لە کاراژیک دای بنێ. ئەوەی دووەمی ئەنجام دابوو.

دوو رۆژ لە سولەیمانی ماینەوە. چاوم بە برادەران کەوت لە باری رێک خستن و شیوەی تێکۆشان و پێوەندی لە کاتی پێویست دا رێ و شوێنێکمان دانا. کاک سدیق.م وەک نوێنەری حیزبی دیموکرات بە بەر پرسی بەعس لە سولەیمانی ناساند. ناوی چەند برادەرێکمان نوسی کە هیچ پسوڵەو بەڵگەیەکیان نەبوو.

پاش دوو رۆژ لەگەڵ مەلا رەسوڵ و ابو ستار چوینە قەلا دزە. لە رێگا لە چایخانەی کانی وەتمان لامانداا. چایچی و شاگردەکان بە دیتنمان شاد بوون. پێشتر لە هاتوچۆدا ببوینە ناسیار. نەک هەر لەگەڵ ئەوان، بەڵکو دەتوانم بێژم برادەرانی ئێمە لە کوردستانی عیراق جورێک جولابوونەوە کە برا کوردەکانمان بە تێکرایی خۆشیان دەویستین. دیارە موسوڵمانی واش هەر هەبوون کە لە رێی خودا دا

www.kermanisani.com

زمانیان بە چاک نەدەگەرا. چەندە پێ شاد بووم کە چاییچی و شاگردەکان و خەڵکی‌تر کە لەوێ بوون دەیانگوت: «لەم کێشەو هەرایەدا زۆر لە خەمی ئێوە دا بووین کە داخوا چتان بەسەر هاتوە». پرسیاری سوارەم کرد. ئەو کوردەی کە ناوی مەغدید بوو، ناوەکەیم گۆری بوو بە سوارە. لەبەرگی چواری بیرەوەریەکانم دا باسم کردوە. وتیان ژنی هێناوەو لە خەڵەکان چایخانەی هەیە.

دوای چا خواردنەوەو حەسانەوە کەوتینە رێ و چوینە قەلا دزە. کابرا چوە لای دارو دەستەی خۆی، منیش لەگەڵ مەلا رەسول چوینە ماڵی کاکە شیخە. باسی کاکە شیخەی هات. نەدەکرێ بەسەریدا باز دەم، نە قەڵەمەکەم لە توانای دا هەیە جوامیری و پیاوەتی و میوانداری و دڵ ئاوالەیی و برایەتی ئەو پیاوە گەورەیە لەسەر کاغەز تۆمار بکا. ناسیاری من لەگەڵ کاکە شیخە دەگەراوە بۆ ساڵەکانی ٦٧ـ ٦٨ کاتێک بۆ دیتنی کاک سولەیمان و کاک سمایلی شەهید چوبومەوە عیراق، رۆژێک لە ماڵی کاک رەحمانی چایچی توشی کاکە شیخە بووم دایکی هێنا بووە سەر دوکتور. پرسیاری لێکردم: «خەڵکی کوێ؟

ـ خەڵکی زینوێ شێخیم.

ـ بابم تکایە خۆم لێ مەگۆرە. ئێواران هەتا لە رادیۆ گوێمان لە دەنگی تۆ نەبێ، نە نانی دەخۆین و نە نوێژی دەکەین.

ئەوە سەرەتای ناسیاری ئێمە بوو کە ببووە برایەتی و یەک ماڵی. خۆ من لە عیراق هیچ ماڵم نەبوو، بەلام ماڵی کاکە شیخە هەمیشە بۆ من لە ماڵی خۆم گەلێک ماڵتر بوو.

لە قەلا دزە لە دوای برادەرانم نارد. مەلا سمایلی حاجیم وەک

www.kenimhisamr.com

نوێنەری حیزب بە بەعس ناساند. هێندێ قەرار و ڕەمزی پێوەندیمان دانا. دوو سێ ڕۆژ لە قەلا دزە بووین. من نەدەچومە دەر، ڕۆژانە لە وەتاخەکە دادەنیشتم. برادەران دەهاتن و یا خەریکی نووسین دەبووم. ماڵە کاکە شیخە هەمیشە پڕ بوو لە میوان، ڕۆژێک دوو میوانی هاتن نەمدەناسین.دانیشتن و چایان بۆ هێنان. چاوەڕوان بوون کاکە شیخە بێتەوە. دەستیان کرد بە قسان لە نێو خۆیاندا. گوێم هەڵخست هەستم کرد یەکیان لە زیندانی ڕایەت (بەندیخانەی شورش) بوە و پاش ئاشبەتاڵی هاتۆتە دەرو باسی زیندانی بۆ هاڤاڵەکەی دەگێڕاوە. من دەستم لە کارەکەی خۆم هەڵگرت و دەستم کرد بە نووسینەوەی قسەکانی کابرا، بێ ئەوەی وا بکەم کە هەست دەکا ، من گوێم بۆ ئەو ڕاگرتووە و قسەکانی دەنووسمەوە.

دەقی قسەکانی کابرا ١٩٧٥/٥/٣٠: «عبدالرحمان لەبەر لێدان مرد، قەڵەو بوو زۆریان لێدەدا، بستە جێ یەکیان دابۆیە لێ ڕاکشێ. پاش لێدان بەردیان پێ دەکێشا. هەموو لەشیان بریندار کردبوو. سەید ڕەسووی مرۆتە سووریان چوار مانگ زنجیر کرت. ڕۆژێک لەسەر ئەوە لێیان دا کە لەگەڵ برایم عەولا تۆقەی کردبوو. ئەگەر یەکێک هاواری کردباو گوتبای سەرمایە، یا داوای ئاوی کردبا، دەبوایە دەستی لە کونی دەرگای زیندان بەرێتە دەر، هەتا هاواری دەکرد لێیان دەدا. ئەوەندەی من لەوی بووم هەفتاو شەش کەس لەبەندیخانەدا مردن. هەموو ڕۆژی سەعید مەسیفی دەهات لە سەر نوێژ نەکردن جنێوی بە گیراوەکان دەدا. زیندانیەکان دەیانگوت:(ئێمە میزی دەخۆ دەکەین چۆن نوێژمان بۆ دەکرێ) زیندانی وا هەبوو پێشتر لە قزلقەلای تاران حەبس ببوو. دەیگوت قزلقەلا لە زیندانی

www.kerimhisami.com

رایەت باشترە. لەوی ئەوەندە خەڵک ئازار نادەن».

کاتێک گوێم هەڵخستبوو ئەو قسانەم دەنووسیەوە، دەمگوت ئەوانە دەبێ بۆ ئێمە دەرس بن. بەڵام ئێستا کە ئەو بیرەوەریانە دەنووسمەوە جارو بار چاوم بە بۆلیتنی و رۆژنامەکانی هێزەکانی کوردستانی ئێران دەکەوی کە دەنووسن: «فلان کەس بە تاوانی هاوکاری لەگەڵ رژێم (ئیعدامی ئینقلابی) کرا». بیر لەوە دەکەمەوە نەکا پێشمەرگەی کوردستانی ئێرانیش دەستیان بە خوێنی خەڵکی بێتاوان سوور کردبێ.

رۆژی ٩٧٥/٥/٣١ گەراینەوە بۆ کۆیە. دوو رۆژ لەوی بووین. چەکەکانمان داوە بە کابراو رەسیدمان لێ وەرکرت و چوینە هەولێر. رۆژی ٣/ ٦/ ٧٥ بەرەو حاجی ئۆمەران کەوتینە رێ. شەو لە چۆمان بووین. چاومان بە برادەران کەوت پارەیەکمان لە لای برادەرێک بوو وەرمان گرت. ئەو پارەیە یەکێک لە نیشتمان پەروەرانی دەوروبەری دەزگای شورش لە کاتی هەلات هەلات دا دابووی بە برادەرێکی ئێمەو گوتبووی: «شتەکە زۆرە کەس نازانێ چی لێدێ. با ئەوەندەش بۆ حیزبی دیموکراتی ئێران بێ سوپاسی دەکەم.

سەفەری چۆمان ئەو خێرەشی هەبوو کە پاش ١٨ ساڵ بۆ هەوەڵین جار هەڤاڵی خوشکەکانم زانی. ژنێک لە ئێران گەرابۆوە لەوی لە لای خوشکەکانم ببوو. ئێستاش سوپاسی دەکەم خەبەری سلامەتی و ژیانی ئەوانی پێ بوو.

لە چۆمان گەرامەوە، لە کەرکوک مەلا رەسول چۆوە کۆیەو منیش ماشینەکەم سواری لۆریەک کردو چوومەوە بەغدا.

کاتیک لە قەلادزە بووم، ئەحمەد نەستانی برادەرمان رادیۆیەکی ترانز یستۆری زۆر جوانی دامێ. کاکە شیخەش بە تویەکی شازی

ئیسفەهانی دامێ و گوتی ئەوە لە مێژە رام ئەسپاردووە لە ئێرانەوە بۆت بێنن و هەر بۆ تۆم هەڵگرتوە. منیش خۆ عادەتم نیە دەستی کەرەمی برادەران بگێرمەوە. چونکە لە خۆم رادەبینم کە تۆڵەی پیاوەتی بە پیاوەتی بکەمەوە.

پاش چەند رۆژێک مەلا رەسولْ نامەیەکی بۆ ناردبووم و نووسیبووی: «لەو سەفەرەی کە لە گەڵ تۆ کردم زۆر رازیم و سەفەر لەگەڵ تۆ زۆر خۆشە و ئەو چەند رۆژە پیکەوە بووین لەو رۆژانەن کە لە بیرم ناچنەوە. بەڵام پێم ناخۆش بوو ئەو دیاریانەت وەرگرت. چونکە دەترسم بۆت بکەنە قسەیەک و نازانی زمانی خەڵک چۆن دەگەرێ.»

بۆم نووسیەوە زۆر سوپاس. منیش سەفەری لەگەڵ تۆم پێ خۆشبوو. لە بارەی دیاری خۆتی پێوە ماندوو مەکە. مەبەستم نیە خەڵک دەڵێ چی. ئەگەر راست دەکەی هەرئێستا تۆش دیاریەکم بۆ بنێرە بزانە چۆن وەری دەگرم». هەر چەندە خوا هەڵناگرێ کاتێکی ماشێنم کریبوو مەلا رەسول و کەریم حەداد هەر یەکەی قالیچەیەکی جوانی ئێرانیان دابوومێ بۆ نێو ماشێنەکە و ئێستاش هەر وا جوانن و هەر ماویشن.

www.kerimhisami.com

سەفەر بۆ ئوروپا

لەو ماوەیەدا کە من چووبوومە کوردستان، نامەیەکی دوکتور قاسملو هاتبوو،جاریکی‌تر داوای کردبوو کە من سەفەر بکەم و ئەگەر بکریٚ مەلا عەولاش لەگەلٚ خۆم بەرم. پاش ئەوەی حکومەتی عیراق موافەقەتی کرد، رۆژی ١٩٧٥/٦/٢٧ لەگەلٚ مەلا عەولا بەرەو لوبنان باڵمان گرت و وەحەوا کەوتین. کاتیٚ گەیشتینە بیرووت و مەلا عەولا گوێی لە عەرەبی لوبنانی بوو گوتی:«٢١ سالٚ عەرەبیم خوێند، کە هاتمە عیراق نەمدەتوانی قسەی پیٚ بکەم و زانیم عەرەبی نازانم. ئەو چەند ساڵە لە بەغدا فیر بووم. ئیستا کە هاتوومە ئیرە، دەزانم کە عەرەبی نازانم».

چەند رۆژێک لە بیروت بووین. لە بەر شەڕ و تەقە چوونە دەرو گەران نەدەکرا، رۆژی ١٩٧٥/٧/٣ سواری فرۆکە بووین بۆ سوفیا. لە فرۆکەخانەی ئاتین چەند سەعاتێک گیر بووین، پاشان سوار بووین و لە سوفیا دابەزین.

دەبوایە بچینە پراگ لای دوکتور قاسملو، بەلأم تەلەفونی کرد کە تا ١٥ مانگ دەستی بەتالٚ نیە. ناچار ١٢ رۆژ لە سوفیا لە مالی ئێمە ماینەوە.

لە سوفیا کونستانتینوف بەرپرسی پێوەندی لەگەلٚ حیزبی تودەی

www.kerimhisami.com

ئێران لە حیزبی کومۆنیستی بولغاریا لە دوای ناردم و گوتی: «حیزبی تودەی ئێران نامەی نووسیوەو دەڵێ: کەریمی حسامی ئێستا لە ڕێکخراوێکی ناسیونالیستی دژ بە حیزبی تودە کار دەکا. چونکە بۆ کاری رادیوی ئێمە هاتۆتە بولغاریا، ناتوانێ «لەسەر حیسابی حیزبی ئێمە لە سوفیا بژی».

گوتم باشە.. با حیزبی تودە بنووسی، ئێوە ئێژن چی؟

گوتی: «ئێمە حیزبی دیموکرات بە ڕەسمی ناناسین. تۆ دەبێ فیکریک بۆ خۆت بکەی و وەزعی منداڵەکانت روون کەیەوە».

گوتم: وەزعی منداڵەکانم روونە. ئەوان دەخوێنن. ئەگەر بەرەسمی منداڵەکانی من دەر بکەن، ئەو دەم جێگای دی هەیە. ئێستا جارێ دەمەوێ لە گەڵ منداڵەکانم بچمە پراگ، ڤیزای چوون و گەرانەوەم بدەنی، ئەگەر هاتمەوە قسەی لێ دەکەین.

کابرا پاسپۆرتەکانی لێ وەرگرتم و پاش دوو رۆژ پاسپورتەکانی ناردەوە، ڤیزای چوون و هاتنەوەیان لێدابوو.

رۆژی ١٩٧٥/٧/١٥ لەگەڵ مەلا عەولا چووینە پراگ و میوانی دوکتور قاسملوو بووین. پاش دوو رۆژ کەماڵ و دایکیشی هاتن و حەوتویەک لە پراگ بووین.

شاری پراگ بێجگە لە جوانی و شوێنەواری کولتوری و مێژوویی، کانگای شوشەی کریستاڵ و مت و مووری جوانە. ئەوەی پتر سەرنجی مەلا عەولای راکێشا بوو مووروو خشلی ژنانە بوو. لەبەر دەرگای هەموو دوکانێکی موورو فرۆشی رادەوەستا، من و دوکتور دەرۆیشتین، مەلا عەولا بە درەنگەوە دەهات. دوکتور دەیگوت: لێگەرێ با تەماشا کات. بۆ ئەو جوانی و کولتوری پراگ لەو مووروانەدا ساخ

www.kerimhisami.com

بۆتەوە مەلا ژنی وەبیر دێنیتەوە». کاتێک ڕۆژانە لە شاری پراگ دەگەراین زۆر جار تووشی هاوکارانی کۆنی دوکتور قاسملو دەبوین. چاک و خۆشیان دەکرد. دوکتور دەیگوت: ئەوانە لە حیزب دەرکراون. جارێک مەلا عەولا گوتی: ئەری دوکتور ناکرێ لەو شارە گەورە تووشی برادەرێکی تۆ بێن و لە حیزب دەر نەکرا بێ؟

ڕۆژی ۱۹۷۵/۷/۲۳ ئەز و مەلا عەولاو دایکی کەماڵ و کەماڵ بە قەتار لە پراگەوە بەرەو برلین کەوتینە ڕێ. دەمانویست بچینە برلینی ڕۆژئاوا، بەڵام نەشارەزا بووین و نەزمانمان دەزانی. کوتوپڕ تووشی دوکتور کەماڵ فوئاد بووین. پاش چاک و چۆنی گورج تەلەفۆنی کرد، هۆتێلی بۆ گرتین و لەگەڵمان هات و زۆری یارمەتیدا دەداین. ئەو شیعرەی شیخ ڕەزام وەبیر هاتەوە کە دەڵێ:

«ئەگەر خالیق ببێ مەیلی کەعەبدێکی بکا خۆشنود

لە ڕێگەی دوورەوە بۆی دێ، بە پێی خۆی شاهیدی مەقسود»

بەراستی دوکتور کەماڵ بۆ ئێمە ئاوا بوو. پاش ڕۆژێک دوکتور قاسملو، ئەمیری قازی و حەسەنی شەتەوی هاتن. یەک دوو ڕۆژ لەسەر وەزعی خۆمان قسەمان کردو هێندی بریارمان وەرگرت بەم جۆرە:

لەگەڵ پێشنیاری دوکتور قاسملو سەبارەت بە گواستنەوەی مەرکەزیەتی حیزب لە عیراق بۆ دەرەوە موخالفەت کرا. بریار درا پێوەندی لەگەڵ حیزبی بەعس بپارێزین. لە کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد دا بەشدار بین، بەڵام برادەرانی ئێمە دژی بەعس قسە نەکەن. ڕۆژنامەی کوردستان لە دەرەوە چاپ بکرێ، برادەرانی سوید چاپی بکەن و بڵاوی بکەنەوە.

www.kenimhisami.com

ئێمە پێشتر وتارەکانی رۆژنامەی کوردستانمان بۆ سوید ناردبوو کە ئەمیری قازی و سەلیمی بابانزادە چاپیان بکەن. لەم ژمارەیەدا دوو وتاری ئەساسی هەبوون. یەکیان دوکتور قاسملو لە سەر وەزعی کوردستانی عیراق وئاشبەتاڵ نووسیبووی. یەکیشیان من لە وەڵامی بەیاننامەی حیزبی تودەدا نوسیبووم.

کومیتەی ناوەندی حیزبی تودەی ئێران لە ژمارەی ١٣٦ی رۆژنامەی مەردمدا، بەیاننامەیەکی بۆ کوردەکانی ئێران بڵاو کردبۆوە و پاش ئەوەی خۆی بە «دایکی شورشگیرانی کورد» دانابوو، هێرشیان بردبوە سەر ریبەرانی جولانەوەی کوردستانی عیراق و «دەستەراستییەکانی نێو جولانەوەی کوردستانی ئێران» یان بەلادەر و کۆسپی رێگای «یەکیتی ریکخراوەیی لەگەڵ حیزبی تودەی ئێران» تاوانبار کردبوو، نووسیبوویان: «ئێمە لە هەموو تێکۆشەرانی شورشگێری کورد داوا دەکەین وەک تێکوشەری شورشگیرەکانی ئازربایجان و گەلانیتری ئێران پاڵ وە حیزبی تودە بدەن و سوننەتی شورشگیرانەی یەکێتی رێکخراوی و سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لەگەڵ حیزبی دایک، حیزبی تودەی ئێران حیزبی سەرانسەری چینی کریکاری ئێران دووبارە زیندوو بکەنەوە.

هاورێیانی خۆشەویستی کورد! تێبکۆشن بەسەر ئەم کەندو کۆسپانە دا کە لە پێش جولانەوەی کوردی ئێراندا هەن و بێگومان بە سازانی خاینانەی رابەرایەتی بزوتنەوەی کوردی عیراق دەگەڵ رژیمی شا زیاتریش بوون، زاڵ بن. سەرەرای ئەم هەموو کەند و کۆسپە رێکخراوە جۆر بە جۆرەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لەسەر بناخەی بەرنامەی سیاسی و ئامۆژگاری حیزبی تودەی ئێران

www.kerimkisani.com

دابمەزرێننەوە و دەگەڵ ناوەندی حیزبی تودەی ئێران پێوەندی بەرقەرا بکەن...».

دوکتور قاسملو وتارەکانی ناردبوو بۆ سوید کە لەوێ چاپی بکەن.

لە برلین بریارمان دا مەلا عەولاْ چەند رۆژ بۆ وەرگیران و نووسینی چەند وتاری‌تر لە لای دوکتور قاسملو بمێنێتەوە. من رۆژی ١٩٧٥/٧/٢٩ لەگەڵ دایکی کەمال و کەمالی کورم گەراینەوە بۆ سوفیا. کە هاتمەوە نامەی کاک حەمەدەمینی سیراجی هاتبوو ٧/٢٧ نووسیبووی. نامەی کاک حەمەدەمین هەمیشە دورو دریژ و خۆش و بەتام بوون. لە پەنا مەسەلە سیاسیەکاندا، شتی تایبەتی و دوعا و سلاوی بۆ هەموو عالەمی خودا و قسەی خۆشی دەنووسین کە بلاْو کردنەوەی دەقەکەیان تەنیا پەری کتیبی پێ زیاد دەبن. بەلاْم هێندی برگەی نووسراوەکەشی، بابەتەکە بە تام و چیژ دەکات.

کاک حەمەدەمین نووسیبووی:«هیوام وایە سەفەری پراگ گەرمای ئێرە و خەم و خەفەتی مانەوەو مانەوەی منداڵەکانی لە سوفیا لە بیر بردبیەوە... خەبەری بەیانەکەی جەلال تالەبانی و راگەیاندنی «یەکیتی نیشتمانی کوردستانمان بیستوە...... هیوام وایە سەفەرەکەتان لە هەموو باریکەوە سەرکەوتوو بێ و مامۆستاش (مەبەست مەلا عەولایە) دوور لە چاوی ئەغیار بە دنیایەک(بارید)بگات....

کاک حەمەدەمین لەو نامەیەدا مزگێنی بلاْو بوونەوەی «تحفەی مظفریەی» مامۆستا هیمنی بۆ نووسیبووم کە کۆری زانیاری کوردی چاپی کردبوو. مامۆستا هێمن بەو تەمەنە و بەو گەرمای بەغداو سەخلەتی ژیان ملی دەبەر ساخکردنەوەوی ئۆسکارمانی نابوو، کە ئەم کارەی ئەو بۆ هەموو کوردیکی نیشتمانپەروەر جێگای تقدیر و بە

www.kerimhisami.com

تایبەت بۆ ئێمە جێگای شانازی بوو.

رۆژی ١٩٧٥/٨/٦ نامەیەکم بۆ کومیتەی ناوەندی حیزبی کومونیستی بولغارستان نووسی و داوام کرد کە رێگا بدەن منداڵەکانم تا خوێندن تەواو دەکەن لە سوفیا بمێننەوە. من هەر لە سوفیا بووم نامەیەکی دیکەی کاک حەمەدەمین هات ٧٥/٨/٢١ نووسیبووی، داوای کردبوو بە زووترین کات بگەڕێمەوە بۆ بەغدا. نووسیبووی: «ماڵ و منداڵی وەستا برایم گیراون و داوام لە بەعس کردوە بەریان بدەن، جوابیان نەداوەتەوە. داوام کردوە کە رێگا بدەن سەدیق و حەسەنی شێوە سەڵی و جەلال و رەحمان لە مەدرەسەی ئێواران بخوێنن قبولیان نەکردوە. لەباری بەشداری ئێمە لە کۆمەڵەی خوێندکاراندا تێ بینی و لێکدانەوەی زۆری دەوێ و ناکرێ لام سەرلایی بڕیاری لەسەر بدرێ.

خۆزیا تۆ لەگەڵ دوکتور بە وردی لەو قسەو قسەلۆکانەتان کۆڵیباوە کە لە زمان دوکتورەوە کەوتوونەتە سەر زارو زمانان و من خۆم بڕوایان پێ ناکەم......».

لەو ماوەیەدا کە لە سوفیا بووم، چەند وتاری دیکەم بۆ دوکتور نارد کە لە رۆژنامەداچاپ بکرێن. کاتێک مەسەلەی چاپکردنی رۆژنامەی کوردستان لە سوید باسی دەکرا، من گوتم: «ئەو پێشنیارە بە مانای راگرتنی رۆژنامەکەیە. چوونکە ئەو برادەرانەی لە سوید دەژین نە مرۆی ئەو کارەن و نە دیسیپلینی حیزبی لەبەر چاو دەگرن. دوکتوریش هەر مەبەستی ئەوە بوو کە رۆژنامەی کوردستان بێتە دەرەوەو لە ژێر دەستی خۆی دا بیت.

من هەر بۆ ئەوە کە ئەو هەنگاوەش تاقی کەینەوە لەسەری

www.kerimhisami.com

ئەرۆیشتم.

دوکتور قاسملو رۆژی ٢ی سپتامبری ١٩٧٥ نامەیەکی بۆ سوفیا بۆ ناردبووم و داوای کردبوو بچمە پراگ. لە نامەکەدا نووسیبووی :

«دوێنێ لەگەڵ حەسەنی خۆمان (مەبەستی دوکتور حەسەنی شتەوی خوشکەزای بوو) قسەم کرد پرسیم رۆژنامەکە بۆچی دیار نیە. دەیگوت ئەمیر نەزەری هەیە لەسەر رۆژنامەکە. بەراستی ئاگرم گرت. ئەگەر میوانم لە لا نەبوایە، نازانم چم بە حەسەنی دەگوت. بەڵام دیسانەکە پێم گوت بە ئەمیر بڵێ تەلەفونم بۆ بکا. شەو قەرار بوو تەلەفون بکا نەیکرد. منیش ئێستا نامەیەکی ئیکسپریسی بۆ دەنێرم. بە حەسەنیشم گوت بلا فاسلە دەبێ رۆژنامەکە چاپ بێ، با هەزار غەلەتیشی تێدا بێ، (دیارە بە نەزەری ئەمیر) «ئێستاش ئەوە نامە بۆ ئەمیر دەنووسم کە هەر سێ ژمارە هەروا کە قەرار دراوە، دەست بە جێ چاپ بکا. بۆ ژمارەکانی تریش نەزەرم ئەوەیە کە لە سوید چاپ نەکرێ. کە هاتیە ئێرە باسی لەسەر دەکەین و رۆژنامەکە دەبەینە بیروت. لەسەر موجاهیدین پێویستە تەماسیان دەگەڵ بگرین. بەڵام نابێ دوو شتمان لە بیر بچێتەوە. یەکەم دەبێ زۆر احتیاط بکەین و بەراستی بزانین ئەوانە نوینەری موجاهیدنن یان نا! دووەم دەبێ خۆمان بۆ ئەو کۆبوونەوەیە باش ئامادە بکەین. جا کە هاتیە ئێرە باسی دەکەین».

دیسان سەفەری پراگ

رۆژی ١٩٧٥/٩/٦ لە سوفیاوە چوومە پراگ. تەلەفونمان بۆ کاک ئەمیری قازی کرد کە وتارەکانی رۆژنامە بنێریتەوە برلین. دەبوایە من بچمە برلین و لەوێ چاپیان بکەم. رۆژی ٩ی سپتامبر چوومە برلین تەلەفونم بۆ سەلیمی بابانزادە کرد کە وتارەکان بنێرینەوە برلین. سەلیم کە دوکتور قاسملو کردبوویە ئەندامی حیزب گوتی: «ئێمە موخالیفی ئەم وتارەین کە لە سەر وەزعی کوردستانی عیراق و ئاشبەتاڵ نووسراوە» گوتم وتارەکان لە لایەن دەفتەری سیاسیەوە پەسند کراون. موخالیفەتی ئێوە ئیتر مانای نیە. وتارەکان بنیرنەوە و هەر موخالیف بن. رۆژی ١١ی سپتامبر وتارەکان پاش چەند مانگ بەدەست لێ نەدراوی هاتنەوە برلین. وتارەکانیان ماشینیش نەکردبوو. لە برلین پیتی کوردی لە چاپخانەکان نەبوو. کابرایەکی تودەیی دوکانی کتێبفرۆشی هەبوو، چووم هێندی کتێبم لێ کری. پاشان پێم گوت: من لە ئێرانەوە هاتووم. ئەندامی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانم دەمەوی رۆژنامەیەکی کوردی چاپ بکەم ئەگەر بۆ چاپکردنی یا دۆزینەوەی چاپخانەیەک یارمەتیم بدەی فرە مەمنون دەبم.

کابرا ناوی پرسیم.

ــ ناوم محی‌الدینە. تازە هاتوومە دەر و شارەزا نیم.

کابرا گوتی : سۆزی وەرە وەلامت دەدەمەوە.
بەیانی کە چوومەوە گوتی:«لەگەڵ هاورێیانی ڕێبەری قسەم کردوە. دەڵێن ئێمە چاپخانەمان هەیە. بەلاّم لە پێشدا با چاومان پێی بکەوێ، لەسەر یەکێتی حیزبەکان و خەبات قسە بکەین و بگەینە یەک».
کە وای گوت زانیم کابرا ئەندامی حیزبی تودەیە. گوتم من سەلاحیەتی پێوەندی و باسی سیاسیم نیە. من تەنیا دەمەوێ ڕۆژنامەیەکی دژی ڕژیمی ئێران چاپ بکەم. پارەش دەدەم و نالێم بە خۆرایی بۆم چاپ بکەن.
کابرا گوتی دەپرسم.
چووبوو بە کەیانووری گوتبوو. کەیانووری تەلەفونی بۆ کاک حەسەنی قزڵجی کرد بوو لێی پرسیبوو:«کەسێکی کوردی ئێرانی ئەندامی ح.د.ک.ا. بە ناوی محی‌الدین دەناسی. تازە هاتوتە برلین و دەیەوێ پێوەندیمان لەگەڵ بگرێ».
کاک حەسەن گوتبووی نایناسم.
ڕۆژی دوایی کە چوومەوە کن کابرا گوتی :
- تۆ ناتەوێ لەگەڵ ڕێبەرانی حیزبی تودە دانیشی و لەسەر وەزعی خەبات و یەکیتی قسە بکەی؟
گوتم:«نەخێر نامەوێ. ئێوە ناتانەوی بە پارەش ڕۆژنامەیەکی دژی ڕیژیمی ئێران چاپ بکەن. دەتانەوی باسی خەبات و یەکیتی بکەن. ئەوەی ناو لێ دەنێن خەبات!».
ڕۆژی ٧٥/٩/١٣ بێ ئەوەی بتوانم ڕۆژنامەکان چاپ بکەم گەرامەوە بۆ پراگ. لە پراگ بریارمان دا بچمە بێروت. هەم

www.kerimhisami.com

بناخەوە دیسیپلینی حیزبی‌یان پیێ قبوڵ نیە. چونکە من بۆ خۆم لەوانە بووم کە پاش ئەو هەموو تاقی کردنەوە هیوام بەوە بوو کە رۆژنامەکە لە سوئید دەربچیێ. بیێ جیێ نازانم بلیێم کە براستی بە هەڵە چوم و بەداخەوە برادەرانی ئیێمە هەر بە تەواوی لە ئوسولی ئیبتیدایی حیزبی دوورن. هیوام ئەوەیە کە بەو جورەی کە ئیێستا دامان ناوە رۆژنامەکەمان هەرچی زووتر دەربچیێ و زیاتر لەوە زیان بە پرستیژی حیزبەکەمان نەگا. دلنیام کە هەمووتان بریاری ئیێمە بۆ ئەوە کە مەسەلەی دەرکردنی رۆژنامەمان لە سوئید کان لم یکن فرض کرد. قبوڵ بکەن. چونکە بە داخەوە لە ماوەی چوار مانگان‌دا پاش خەرجیێکی زۆر و نوسیێن و ئامادە کردنی هەمرو مەقالەکان برادەرانی سوئید کە مەسئولیان سیامەک بوو نەیانتوانی و نەیان ویست یک ژمارە رۆژنامە دەر بکەن. بۆشم دەرکەوت کە بەراستی هەر مەردی ئەو مەیدانەش نیێن، بیجگە لەوە کە بیرو باوەریان زۆر لە بیرو باوەری سەروکایەتی حیزب دوورە. پاش ئەوە کە لە سەفەر گەرامەوە، رۆژی دووی مانگی سپتامبر کاک سیامەک خەبەری دامی، «پاش ئەوە کە چەند رۆژ بە تەلەفون بە دوای دا گەرام» کە لەسەر مەقالەی ئەساسی کوردستانی عیراق نەزەری هەیە! شتەک کە باسی کرا بوو قەراریش لەسەردرا بوو مانگ و نیویک راگیراوە و لە پاشان نەزەری لەسەر هەیە کە ئەویش بریتی بوو لەوە کە لە باتی شا بنووسی شای جینایەتکار و نەنووسیێن کە حکومەتی عیراق عفوی عمومی داوە! بە کورتی ناوی ئەو کارەی کە لە لایەن سیامەک و ئەوانی‌تر کراوە ئەگەر سابوتاژ و خەرابکاری دا نەنیێم دەبیێ بیێ دیسیپلینی و بیێ مەسولی دابنیێم کە بە نەزەری من سزای حیزبی

www.kurdishbooks?

هەیە.

مەسەلەی دووهەم کە دەمەویست باسی بکەم وەزعی خۆمانە. من لەو بڕوایە دام کە وەزعی ئێران بۆ ئێمە بەرەو باشی دەڕوا و هێزەکانی دێمۆکراتی ئێرانی ڕۆژ بە ڕۆژ بەر هەلستیان دژی ڕژیم زیاتر دەبێ. ئێمەش دەبێ خۆمان بە جیدی بۆ خەباتێکی توند و تیژتر ئامادە بکەین. لەبەر ئەوە ڕۆژی ئەورۆ پاراستنی یەکیتی ڕیزەکانی حیزب و پاراستنی ڕێبازی ڕاستی حیزب کە کونگرە بڕیاری لەسەر داوە مەسەلەی هەرە ئەساسیە. تکام لە هەموو برادەران ئەوەیە کە زیاتر لە هەموو وەقتێک لە فیکری کورستانی ئیران دا بن و واز لە شتی وردە و بە تایبەتی شەخسی بێنن. گەلی کورد لە کوردستانی ئێران (نەک هەر لە کوردستانی ئێران) هیوای بە حیزبی ئێمە زۆرە. وا بکەن نا ئومیدی نەکەین و وەک حیزبی پێشرەوی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران بجولێنەوە. ئێستا شورشگیرانی گەلانی تری ئێران و ڕێکخراوە شورشگێرەکانیش بەرە بەرە تێ دەگەن کە کوردستانی ئێران و حیزبە پێشرەوەکەی دەتوانن لە شورشی سەرانسەری ئێران دا نەقشێکی گرنگیان هەبێ. با ئەوانیش نائومید نەکەین. ئەو چەند مانگە پڕ لە تەنگ و چەلەمەیەش «دیارە زیاتر لە باری فیکریەوە» تێ دەپەڕێ و دلنیام کە حیزبی ئێمە سەربەرز لەو تاقی کردنەوەیە دێتە دەر. بەلام بۆ ئەوە دلسۆزی و تێکوشانی هەموومان پێویستە و پتەوتر کردنی ڕیزەکانی حیزب پیویستیەکی مێژوویی‌یە.

جارێکی تر سلاو لە هەموو برادەران دەکەم و ئاواتم سەر کەوتنی یەک یەکی ئێوە و حیزبە خۆشەویستەکەمانە.

براتان ڕحمان

www.kerimhisami.com

که هاتمه‌وه سوفیا به عاده‌تی هه‌میشه‌مان کاک حه‌سه‌نی قزلجی هاته لام. باسی قسانمان کرد و گوتی: «دیاره له ئیران به ناوی حیزبی دیموکرات جم و جولێک هه‌یه و هاتوونه ئوروپاش به‌ته‌مان رۆژنامه ده‌ربکه‌ن.

گوتم: نه‌مانزانیوه. پێم وانیه شتیکی وا هه‌بێ. چونکه بریکم ئاگا له وه‌زعی ئیران هه‌یه.

گوتی: «نا...نا یه‌کیک هاتوه به ناوی محی‌الدین. ویستوویه له‌گه‌ڵ حیزبی توده ته‌ماس بگرێ. له منیشیان پرسی، گوتم نایناسم.

له قاقای پێکه‌نینم دا گوتم: رێبه‌رانی حیزبی توده هه‌ر به‌و قسانه ده‌ژین. کوره ئه‌وه من بووم ناوی خۆم نابوو محی‌الدین و به پاره‌ش رۆژنامه‌یان بۆ چاپ نه‌کردم. که‌یانوری ده‌یویست بم بینی و یه‌کیتی ساز بکا. منیش خۆم نیشان نه‌دان».

قسه خۆشه‌کانی کاک حه‌سه‌ن: «وه‌ک رووی بابیان ......بێ. خۆ ئه‌و کابرایه‌ی ئیره (مه‌به‌ستی جوانشیر بوو) دوو سێ رۆژه مێشکی سه‌ری منی بردوه، ده‌ڵێ براده‌رانی حیزبی دیموکرات له ئیرانه‌وه هاتوون پێوه‌ندی له گه‌ڵ ئێمه بگرن».

له سوفیا بووم نامه‌ی هاوڕێی خۆشه‌ویستم جه‌لال (مه‌لا عوسمانی میراوده‌ری)م بۆ هات به یادی جوامیری و تیکوشه‌ری و هاوڕێی و حسانه‌تی ئه‌و کوره پاک و به‌نرخه ده‌قی ناهه خۆشه‌که‌ی لێره‌دا بلاْو ده‌که‌مه‌وه.

«بۆ تاتی به‌ریز و خۆشه‌ویست.

تا نامه ده‌با سلاْوی گه‌رمت پێشکه‌ش ده‌که‌م. هیوادارم سه‌رما و هه‌لامه‌ته‌که‌ت زوو به‌سه‌ر چوو بێ و ئازاری نه‌دابی. مه‌علووم ئه‌گه‌ر

www.kerimhisami.com

هاتیەوە ئێرە سەرمای وێت لە بیر دەچێتەوە. خوا بکەم وابێ‌یەوە هێندێکت بەش بەگەرمای ئێرەوە بێ و هێندێکیشمان رەمەزان دەگەڵ بگری. تاتی ئەو دوو نامانەی دوایەت تەرِدەست و لەبار گەیشتن. رۆژی ٤ی مانگ چووم نامەکەم لە هەڵگری وەرگرت، یەعنی بە دوو رۆژان گەیشت. نامەکەی لەمەرِ حەمەش لە میژە گەیشتوە. مەقالەکان هەر گیر ناکەم، پاکنووسیان دەکەم و دەیاندەم. تەنیا حەیفیکیان هەیە. درێژن. شەش لاپەری پاکنووسیان دەکەوێتێ. هاوکاری ئێستا کەیفی بە مەقالەی کورت دێ. ئەوی دیکەم برِێک کورت کردەوە و ئەوە لە ژمارە ٢٨٣ی دا چاپکراوە. ئەوی دوومیش ئەو رۆ بردم کە لە ژمارە ٢٨٤ دا بلاوی بکەنەوە، بەلاّم بە قسەیان نەکردم. چونکە جێ بە تاڵ نەبوو بۆ ژمارە ٢٨٥ یان هەڵگرت. دیارە تەنیا بە زیانی رۆژنامەکەی تەواو بوو. ئێستا هەموو رۆژی لە جیاتی ئەبوو ئاوارەی دەچم لەوێ یەک دوو سەعات دەوام دەکەم.

بۆ مەسەلەی چیروکەکان هێشتا دەستم پێ نەکردوون. دیارە لەبەر تەنبەڵی و تەنەخیەش نیە. ئەگەر بروا ئەکەی دەرفەتم زۆر کەمە. پێت سەیر نەبێ ئەگەر بڵێم کاری کۆنیشم لەسەر کەوتۆتەوە. پیاو بەو هاوینەی کاری لەبەر راناپەرِێ بە تایبەتی بەین بەین وەک ئێستا بە تەنێ دەمینمەوە و وردەکاری ماڵێشم بۆ زیاد دەبێ. بەلاّم وەک کابرا گوتی : بەسیطە!، ئەوە رەمەزان داهاتوە ئیشاڵلا خودا توفیقێ دەنێری هەر زوو تێکی دەپەرێنم!

عەرزم کردی ئێستاش هەر بەتەنێ لە ماڵێم ئەگەر خالید و منداڵەکان حیساب نەکەم. هەموویان چوونە سەفەری سەرێ، مام

هیمنیشمان دەگەڵ چووە. ئەبو ئاوارە دوو رۆژ پێشتر بۆ لای ماڵ و منداڵی رۆیشت. خانویکیشمان لە لای مەشتەل بۆ گرتوە رەنگە بۆ ١ی مانگیٚ ئەگەر خانووەکە تەواو بیٚ ئەویش ماڵ و منداڵی بێنێ و ئاوەدانی کاتەوە. دوکتوریش وەتی چۆتەوە خەبەری نیە، نە نامە و نە وەلاٚم و نە تەلیفۆن. خوا بکەم بیٚ مزەرەت بیٚ منداڵەکان رۆژیانە.

بۆ خانوەکەی خۆمان کابرای ساحیب خانوو خانوونکی دیکەی هەیە بۆ خۆی تیٚ‌یدایە، هەر لەو گوزەرەشە. قەرار وایە قسەی دەگەڵ ببڕینەوە هێندێکمان بۆ پەرداخترکا و بۆ ویٚ بگوێزینەوە. دیارە وەک خانووی ئێستا نابیٚ بەلاٚم ناچاری‌یە.

تاتی نامە و چاپەمەنیت زۆر بۆ دەنێرین وا دیارە بەریدیش دەردی منی گرتووە وا درەنگت شت پیٚ دەگا!

ئێمە هەموو لایەک ساغ و سەلیمین. خۆشی ئێوەمان دەویٚ هەموو زۆرتان لیٚ دەپرسن. رەحمانی فەقیریش وردە وردە گەرمە برینی لە بیر دەچنەوە بەلام بە نا شوکری نەبیٚ بە چی‌یان سارێژ کاتەوە.

خۆزگەم بە خۆیان. کەماڵ و شلێر وەک خەڵکی دەرگای مەدرەسەیان لیٚ دانەخراوە. سلاٚوی گەرم و پیرۆزبایی ساڵی نوێی خوێندنیان لیٚ دەکەم.

خۆزگە تاتی دەت زانی ئەو ساڵ چەندەم ئیشتیای مەدرەسەی هەستاوە. رەفیقیشم ساز کردوون، بەلاٚم بە داخەوە دەڵێن تیٚ‌ی نابیٚ. با بمێنیٚ تا دیٚ‌یەوە. زۆر سلاٚو لە خوشکە خەجیجیٚ دەکەم و یەک دنیا ئەحوالی دەپرسم.

ئێتر خۆشیتان : جەلال ١٩٧٥/٩/٦

لە یەکیتی سۆڤیەت هەموو سالی کتیبیک بە ناوی «ولاتانی

دنیا» بڵاو دەکرێتەوە. لەو کتێبەدا ناوی گشت وڵاتانی دنیا، ئەژمارەی خەڵکیان، پێوانەی عەرزیان، وەزعی ئابوری و کولتوری و سیاسی و کۆمەڵایەتیان دەنووسرێ. منداڵەکانی من کە خوێندنی سەرەتایی و ناوەندیان بە زمانی رووسی بوە. هەموو ساڵی ئەو کتێبەیان دەکری و تەماشایان دەکرد.

کەماڵی کورم کتێبی ساڵی ١٩٧٤ی کڕیبوو، هێنایەوە ئەو بەشەی لە سەر ئێران و تورکیا و ئەژماری کورد بوو، بۆی خوێندمەوە و پرسی ئەوەیان ڕاست نووسیوە یان نا؟

گوتم ڕاست نیە و ڕاستیەکەی وەک دەمزانی پێم گوت. کەماڵ گورج نامەیەکی بۆ بەڕیوەبەری ریداکسیونی کتێبەکە نووسی و کابراش وەڵامی دابوەوە. لێرەدا دەقی نامەی کەماڵ و وەڵامی ریداکسیۆنی کتێبەکە چاپ دەکەم و دەقی رووسیەکەشی لە پاشکۆی کتێبەکەدا بڵاو دەکەمەوە.

«بۆ H.A پۆلیاکۆف، بەر پرسی ریداکسیۆنی کتێبی سترانی میر.

زۆر بەڕێز هاوڕی پۆلیاکۆف.

ساڵی ١٩٧٤ لە چاپەمەنی سیاسی ئێوە کتێبێک لە لایەن کۆمەڵێک نووسەر بە ناوی (وڵاتەکانی جیهان)بڵاو کراوەتەوە. من کە کوردێکی ئێرانیم و لە بولغارستان لە مەدرەسەی روسی دەخوێنم ئەو کتێبەم کڕیٔ و خوێندمەوە. لە بۆ زانیاری گشتی کتێبێکی فرە بە کەڵکە. بەڵام ناکرێ لە هێندی کەم و کوڕی ئەو چاو بپۆشرێ.

بۆ نمونە :نیشاندانی ئەژماری چەوت و ناڕاست لە بارەی وڵاتەکانی ئێران و تورکیا، بە تایبەت لە ئاست نەتەوەکانی ئەو وڵاتانە. لە

www.kerimhisami.com

بارەی کۆماری تورکیاوە دەنووسێ:«خەڵکی ئەم وڵاتە ٣٧ میلیون و نیوە، ساڵی ١٩٧٢. سەدی نەوەدی تورکن. لاپەری ١٧٨.

یەکەم:دەکرێ پرسیار بکەین سەتی دەیەکەی تر کێن؟

دووەم:ئامارەکان نیشان دەدەن نیزیکەی ٨ میلیۆن کورد لە توکیا دەژین. لەوانە ٦٧٥٦٩٧٠. لە کوردستانی تورکیا دەژین.- کوردستان و کوردەکان- دوکتور عەبدالرحمان قاسملو،١٩٧٣ بە زمانی کوردی.

بێجگە لەوانە لەو ساڵانەی دواییدا لە یەکێتی سۆڤیەتی چەند کتێب لە بارەی کوردەکانەوە چاپکراون. بۆ نمونە:کوردستان و مەسەلەی کورد.«م.س.لازاریف. موسکو ١٩٦٤-١٩٧٢»

کتێبی دیکەی زانایانی سۆڤیەت لە بارەی کوردەکانەوە. ئەوە بوو کورتی لە بارەی کوردستانی تورکیاو کوردەکان.

لە بارەی کوردستانی ئێران لە کتێبی(وڵاتەکانی جیهان)دا نووسراوە:«خەڵکی ئێران ٣١ میلیون و هەشت سەد هەزار کەسە. سەرژمێری مارسی ١٩٧٤. لە سەدا پەنجاو یەک فارسن. ئازربایجانی و ئەرمەنی و عەرەب و تورکەمان و ئاشوری و جولەکە نیزیکەی چوارمیلیۆن و نیون. کورد، بەختیاری،بەلوچ، لور، ژیانی کۆچەری بەسەر دەبەن» لاپەرەی ١٢٤.

ئەم نیشاندانە وەڵامدەری راستی و واقعیەت نیە. چونکە خوێنەر لە ئەژماری خەڵکی ئازەری و ئەرمن و عەرەب و تورکەمان و ئاشوری و جولەکە ئاگادار ناکات. بێجگە لەوە نووسەرەکانی ئەو کتیبە ئەوەندەیان خۆ ماندوو نەکردوە کە تەنانەت لە بارەی کوردەکانی ئێرانەوە تەماشای نووسراوەی نووسەرەکانی سۆفیەتیش بکەن. زۆر ئاشکرایە کە کوردەکان لە ئێراندا لە ژیانی کۆچەریدا نین. کوردەکان

www.kerimkisani.com

لە کوردستانی ئێران لە سەر نیشتمانی خۆیان نیشتە جێن و کۆچەر نین.

ئەژمارەکان دەری دەخەن کە لە سەدا حەفدە دانیشتوانی ئێران کوردن. ژمارەی کوردەکان لە ئێران دەگاتە چوار میلیون و.٥٢١٢٨ کەس (کوردستان و کوردەکان - دوکتور عبدالرحمانی قاسملو لاپەرەی ٢٧ ,١٩٧٣).

کوردەکانی ئێران وەک کوردی هەموو بەشەکانی تری کوردستان ساڵەهای ساڵە بۆ مافی نەتەوایەتی و ئازادی و دیموکراسی خەبات دەکەن. لە کوردستانی ئێران ساڵی ١٩٤٥ حیزبی دیموکراتی کوردستان دامەزراوە. لە ژێر ڕێبەرایەتی ئەو حیزبەدا کۆماری دیموکراتی کوردستان بە ڕێبەرایەتی پێشەوا قازی محەممەد دامەزراوە. «مێژوی هەرە نوێ ئێران» م.س.ئیوانۆف لاپەرەی ١١٢- ١١٣ موسکو ١٩٦٥. بۆ ئاگاداریتان من ئەوا بەرنامەی حیزبی دیموکراتی کوردستانتان بۆ دەنێرم. لە کۆتاییدا دەمەوێ بڵێم:ئەگەر زانایانی سۆڤیەت ٥ میلیۆن کوردی ئێرانیان بە کۆچەر داناوە، لە بارەی ٨ میلیون کوردی تورکیا باسیکیان نەکردوە، ئەوە جێگای داخە کە ئاگاداری ناراست لە بارەی کوردەکانەوە بڵاو دەکەنەوە.

١٨ سیپتامبری ١٩٧٥ کەماڵ حسامی

ریداکسیۆنی کتێبی ناوبراو بەم نامەیەی خوارەوە وەڵامی کەماڵی داوەتەوە.

بەریز کەماڵ حسامی:

ریداکسیۆن سپاست دەکا بۆ سرنجە کانت لە کتێبی «وڵاتەکانی

جیهان» و بۆ ئەو یارمەتیە راستکردنەوەی ئاگاداری لە بارەی کوردەکان لەم ولاْتانەدا. بە داخەوە لە کتێبەکەدا لە بەر تەنگە بەری بارستایی وتارەکان لە بارەی دانیشتوانی ولاْتان تەنیا ئەژمارەی نەتەوەکانی زۆربە بلاْو دەکرێنەوە. لە کتێبی سالْی ١٩٧٥دا بە گوێرەی نووسراوەی رۆژ هەلاْت ناسان لە بارەی ژمارەی کوردەکان لەم ولاْتانەی کە تۆ باست کردوون ئاگاداری راستکراوەتەوە. لە چاپەکانی داهاتوودا، پاش پرس و راوێژ لەگەلْ پسپۆرەکان هیوادارین ئاگاداری راست و دەقیق بلاْو بکەینەوە.

لەگەلْ باشترین ئارەزوو بۆتان.

ن.پۆلیاکۆف ٢ی دیسامبری ١٩٧٥

www.kerimhisami.com

سەفەر بۆ لوبنان

لەگەڵ ئەمەش کە لە بیروت شەرو ئاڵۆزی بوو، ناچار دەبوایە لەبەر چاپکردنی رۆژنامەکان هەر بچم. رۆژی ١٩٧٥/٩/١٩ لە بولغارستانەوە بەرەو بیروت سواری فروکە بووم و ئیوارە درەنگ لە بیروت دابەزیم. لە رۆخی دەریا چوومە هوتێلێک. بەیانی بەر لە هەموو شت چووم ماڵی کاک سەلاح بدرالدینم دیتەوە. جانتاو شتومەکم هەڵگرت و لە ماڵی کاک سەلاح خۆم بە عەرزی دادا.

ئێستا کە باسی کاک سەلاح هاتە گۆرێ، بێ جێ نابێ چۆنیەتی ناسیاریم لە گەڵ سەلاح بدرالدین باس بکەم.

لام وایە سالی ١٩٦٨ بوو، رۆژێک لە سوفیا لە ماڵەوە دانیشتبووم، تەلەفوون زەنگی لێدا. کە هەڵم گرت دەنگیکی نەناسیار بە کرمانجی مەرحەبای گوت و پاشان گوتی:«من ناوم سەلاح بدرالدینە. کوردی سوریام. لە سوریا دوو ساڵ لە حەبسی دا بووم، کە هاتوومە دەر چوومە لوبنان ئێستا لە ئاڵمانەوە سواری فروکەی بولغاری بووم کە بچمە بیروت. پاسپۆرتەکەم سوری‌یە بەڵام تەواو نیە و ساختەیە. پولیسی بولغاریا لێی وەرگرتووم و دەڵێن پاسپورتەکەت ساختەیە و دەمنیرنەوە بۆ سوریا. ئەگەر کاریکم بۆ نەکەی، بمدەنەوە بە سوریا نەجاتیم نابێ. کاک کەریم من تۆ ناناسم و تەنیا ناوی تۆم

www.kerimhisami.com

بیستوە و تەلەفونی تۆم لە برلین لە برادەران وەرگرتوە.

گوتم تەلەفونەکە بدە بە پۆلیس. بە پولیسم گوت: ئەو برادەرە ترانزیتەو نایەتە سوفیا و هیچ کاری بە ولاتی ئێوە نەداوە و بۆچی پاسپورتی لیٚ وەر دەگرن؟

پولیس گوتی: پاسپورتەکەی سوری‌یە بەلاٚم ساختەیە وئێمە دەبیٚ بینیرینەوە بۆ سوریا.

دیتم بە تەلەفون لەگەلٚ پۆلیس هیچ ناکریٚ. گوتم باشە من ئێستا دیٚم. بە کاک سەلاحم گوت نیگەران مەبە، ئێستا دیٚم.

چوومە لیژنەی ناوەندی حیزبی کومونیستی بولغاریا و کابرای بەرپرسی ئێرانم دیتەوە. حالٚ و نەقلٚەکەم تیٚگەیاند و گوتم: ئەو برادەرە دەچیٚتە لوبنان. لە سوریا قاچاخە. کابرایەکی سیاسی‌یەو بۆ کاری خۆی پاسپۆرتی ساختەی پەیدا کردوە. خۆ پۆلیسی ئێوە نابیٚ پاریزەری ریژیمی سوریا بیٚ. کابراش ناچیٚتەوە سوریا. تا دوو رۆژی دیکەش فرۆکە بۆ بیروت نیە. تکایە ریٚگای بدەن بیٚتە مالی من و پاشان کاتی فرۆکەی بیروت هەبیٚ دەروات.

زۆری مەمنونم گوتی: بچۆ فروکەخانە، بیهیٚنە مالٚی خۆت، با پاسپۆرتەکەی لە کن پۆلیسی فرۆکەخانە بیٚ تا سەفەر دەکات. چوومە فرۆکەخانە و کاک سەلاحم سوار کردو هاتینەوە مالیٚ و پاش چەند رۆژ لەگەلٚی چوومە فرۆکەخانە، سوار بوو بۆ بیروت. ناسیاریمان لە گەلٚ سەلاح بدرالدین لەو خالٚەوە دەستی پیٚکردو گەیشتە یەکمالٚی. پاشان سالی ۱۹۷۰ لە کوردستان لەگەلٚ کاک حەمەدەمین ببوە ئاشنا و ئەو دەم هەر دووکیشیان مریدی مائۆی رەحمەتی بوون و ناسیاری و هاڤالٚەتی کاک سەلاح لە قالبی نەفەریک و دوان چوە دەر و بوو بە

پێوەندی حیزبایەتی و لەسەفەرو هاتوو چۆی برادەرانی ئێمەدازۆری هاوکاری دەکرد.

لە بیروت چاپخانەیەکمان دیتەوە، خاوەنەکەی دۆستی کاک سەلاح بوو. پیتی فارسی هەبوو، رۆژنامەو نووسراوەی رێکخراوە ئێرانیەکانی چاپ دەکرد کرێکارەکانی چاپخانە میسری بوون. فارسی و کوردی‌یان نەدەزانی و بە ئیشارە پیتەکانیان دەچنی. جاری وا هەبوو لاپەرەیەکم چوار جار دەسکاری دەکرد. چاپخانەکە لە «خندق العمیق» بوو. لە مالی کاک سەلاح دوور و لە بەر شەرو تەقەی رۆژانە تاکسی کەمتر وەگیر دەکەوت. هەموو رۆژی بەیانی دەچوومە چاپخانەو ئێواری دەگەرامەوە. یەک دوو جاریش گوللە تۆپ لە ناوچەکە وەعەرزی دەکەوتن و خۆمان دەژێرخانی چاپخانەکە رادەکرد.

لەبەر درێژەی شەرو نەبوونی پوست و تەلەفون، مانگ و نیویک لە بیروت حاسیە بووم. فرۆکەخانەی بیروت بەسترابوو. لەو ماوەیەدا هەم لە برادەرانی عیراق و هەم لە دوکتور و هەم لە مالی خۆمان بێ خەبەر بووم. رۆژنامەکانم چاپکردن و رۆژی ١١ی مانگی ئۆکتوبر خەبەریان‌دا کە فرۆکەخانەی بیروت کراوەتەوە و فرۆکەی بولغارستان لەم حەوتوەدا دێتە بیروت. بریارم دا بچمە بالیوزخانەی بولغار و ڤیزا وەربگرم بۆ سوفیا. کاک سەلاح بدرالدین لە پیش‌دا موخالیف بوو. دەیگوت بالیوزخانەی بولغارستان لە «گالیری سمعانە» و کەوتۆتە نێوان دوو هێزی شەرو هەمیشە تەقەیە.

گوتم چار نیە. ناتوانم هەر لێرە بمێنمەوە. هەر چونیک بێ دەبێ بچم ڤیزا وەربگرم. کە زانی لەسەر چوون سوورم، گوتی با بچین، منیش لەگەلت دێم.

رۆژی ١٢/١٠/١٩٧٥ وەدەر کەوتین، چووینە سەر شەقام. مزگینی ژن برای کاک سەلاحیش هات. راوەستاین و چاوەروانی تاکسی بووین. تاکسی پەیدا بوو رامانگرت. کاک سەلاح قسەی دەگەڵ کرد و گوتی بۆ «گالیری سمعان» باڵیوزخانەی بولعارستان.

شوفیر گوتی: یالا سوارین!

دەرگامان کردەوە و کاک سەلاح گوتی:«با نەچین ئەم ناوچەیە خەتەرە».

گوتم: پتر ناتوانم مەحتەڵ بم. با بروین.

ـ بەراستی من نایەم. لەو شوینە شەر توندە.

ـ باشە... تۆ مەیە. من دەچم... ئەگەر کوژرام، تکایە رۆژنامەو نووسراوەکانم بۆ برادەران بنیرەوە. من سواری تاکسی بووم و کاک سەلاح و مزگین گەرانەوە.

گەیشتینە باڵیوزخانەی بولغارستان کەمێکی مابوو بادەینە بۆ بەر دەرگا، شۆفیر لە رێگا لای دا. داریکی زەلام لە پەنا دیواری بالیوزخانە بوو، ماشینەکەی لە نیوان دارو دیواری بالیوزخانە دا راگرت. تۆپیک تۆزی لەولاتر وەعەرزی کەوت. ئیتر رانەوەستاین بچینە بەر دەرگا و زەنگ لیٚ بدەین و دەرگامان لیٚ بکەنەوە. بەسەر دیواری‌دا خۆمان هاویشتە نێو حەسارو چووینە ژوور. لە پێشدا وایان زانی لە ترسی شەر خۆمان هاویشتۆتە حەساریٚ. پاشان گوتم بۆ ڤیزای سوفیا هاتووم. بردیانینە سەریٚ، قاوەیەکیان داینیٚ و ڤیزایان لە پاسەکەم دا و هەر بەو تاکسی‌یە گەرامەوە بۆ ماڵی کاک سەلاح.

کە چوومە ژۆور تۆزیٚ ئارەقەی کرد و گوتی: فرە نیگەران بووم. دەبوایە هاتبام و بەجێم نەهێشتبای.

گوتم نیگەران مەبە. جاری با ئەم رووداوە لە دەفتەری رۆژانەم دا بنووسم.

ـ نابێ بیان نووسی. تازە رۆیشت. نەدەبوایە جێم هێشتبای.

تا ماوەیەک ئەو باسەمان وەک گاڵتە هەر دەهێنا گۆرێ. ئێستا ئەوە قسەی خۆم دەبەمە سەرو وێرای سوپاس لە میوانداری ماڵی کاک سەلاح، ئەم هەڵوێستەشی هەر یاد دەکەم.

رۆژی ۷۵/۱۰/۱۳ بە فرۆکەی لوبنانی چوومە ئاتن و لەوێشەوە بە فرۆکەی بولغاری گەیشتمە سوفیا. شەو تەلەفونم بۆ دوکتور قاسملو کرد. پاش چاک و چۆنی گوتی: بە درێژی نامەت بۆ دەنووسم. نامەی ۷۵/۱۰/۱٤ی دوکتور قاسملوم پاش دوو رۆژ پێگەیشت نووسیبووی:

«برای بەرێز کاک کەریم! پاش سلاوێکی گەرم،

بەراستی دوێنێ کە گوێم لە دەنگت بوو گەشامەوە. رۆژی شەمە بە تەلەفون قسەم لەگەڵ خوشکە خەجیج کرد. کە دیتم ئەویش هیچ ئاگای لە تۆ نیە، هەر چەند بە زاهیر خۆم ئارام نشان داو لە سەرە خۆ لەگەڵی دوام، بەڵام بەراستی نیگەرانیم زیاتر بوو. دوێنێ تیلگرافم بۆ ابواڤین(کاک سەلاح) کرد و کارتم نووسی بۆ بیروت و بەغدا.

ئەورۆ نامەکانی دوکتور سولتانم پێگەیشت ئەوە بۆ دەیان نیرمەوە. زۆر شتی جالبی تێدایە»…. پاشان لەسەر وەزعی خۆی نووسیبووی: «وەزعم لێرە بەو جۆرەیە کە مانگ بە مانگ وەرەقەمان بۆ تەمدید دەکەن. دەفتەرچەی اقامەتمان نادەنێ. ئەورۆ دیسان هەتا ١٥ی مانگی یازدە تەمدیدیان کردەوە. من بەرە بەرە هاتوومە سەر

www.kerimhisami.com

ئەوە کە ئێرە بەجێبێڵم، بۆ ئاگاداریت جارێکی دیکەش چوومە لای کوبا[١]، لەگەڵ یەکی دیکەش قسەم کرد. هەر قسە کۆنەکان دووپات دەکەنەوە. قسەکەشی هەر ئەوەیە کە تۆش لە برادەرە بولغاریەکەت بیستوە. چونکە پاسپۆرتی من ئاخری مانگی١٢ تەواو دەبێ، دەبێ هەتا ئەو وەختە فیکریک بۆ خۆم بکەم...... مەسەلەکانی دیکەمان باسکردوە نامەوێ تیکراریان بکەمەوە...... »

پاش چەند رۆژ مانەوەم لە سوفیا، گەرامەوە بەغدا. برادەران هەموویان هاتبوونە فرۆکەخانە. لەو ماوەیەدا جەماعەتی عەزیز عەقراوی یەک دووجار داوایانکردبوو کە یەکتر ببینن.

هاتینە سەر ئەو باوەرە کە زەرەری نیە چاومان بە خاڵ عەزیز بکەوێ و بزانین فیکرو بۆچوونیان چیە و چدەکەن. رۆژێکیان لەسەر قەراری پێشوو لەگەڵ کاک حەمەدەمینی سیراجی لە رەستورانیکی شارع سەعدون لەگەڵ خاڵ عەزیز دانیشتین. لە قسەکانی خاڵ عەزیز و ئاخافتنمان بۆمان دەرکەوت کە خاڵ هیچ بڕوای بە حیزبی بەعس و حکومەتی عیراق نیە و دەزگاکەی خۆی بە شتیکی کارتۆنی دەزانی و لای وابوو لە نێو هێندی کەس خۆفرۆش‌دا گەمارۆ دراوە.

قەرارمان دا جاروبار یەکتر ببینین. لام وایە لەگەڵ کاک حەمەدەمین گەیشتینە ئەو قەناعەتە کە سەرەرای تووشبوونی ئەو هەڵەو جیابوونەوە، خاڵ عەزیز کوردیکی نیشتمانپەروەرە.

با دانیشتنەکەمان باری سیاسی و شیکردنەوەی هێندی لایەنی

١- بەرپرسی پێوەندی لەگەڵ ئێرانیەکان بوو لە ک.ن.ح.ک. چکوسلۆڤاکیا.

سیاسەتی پارتی و شورشی کورد و هەلویست و سیاسەتی بەعس بوو بیّ، بەلاّم قسەی خۆشیشی هەر لەگەلْ بوون.

کاک حەمەدەمین دەیویست بە بادینی یا کرمانجی لەگەلْ خال عەزیز بپەیڤی و چاکیشی نەدەزانی. خال گوتی:

«کاک حەمەدەمین خۆ من سورانی دەزانم و خۆشم سورانی قسە دەکەم، تۆ بۆ بە زمانی خزت ناپەیڤی، خۆ من هیچت تیّ ناگەم» تۆزی پیکەنین و دانیشتنەکەمان بە بریاری یەکتر دیتنەوە کۆتایی هات.

پاش گەرانەوەم بۆ بەغدا، سەفەریکی کوردستانم کرد و سەری برادەرانم دا. رۆژی ٧٥/١١/٧ کومیتەی ناوەندی بۆ باس و لیکولینەوەی وەزعی خۆمان و رێگای تیکوشان و پیوەندیمان لەگەل حکومەتی عیراق کۆ بووە. لەو ماوەیەدا پیوەندیمان لەگەلْ بەعس هەر سارد بوو.

برادەرانمان لە کوردستان بیکار بوون کاریان نەدەدانیّ. یارمەتیان راگرتبوو. رێگای چاپ و بلاْو کردنەوەی رۆژنامەکەیان نەدەدا.

پاش باس و شیکردنەنەی بارو دۆخی خۆمان کومیتەی ناوەندی ئەو بریارانەی دا.

١ـ نامەیەک بۆ رێبەرایەتی حیزبی بەعس بنووسین و هەموو مەسەلەیەک بە راشکاوی باس بکەین و بلْیین ئەگەر پیوەندیمان هەروا بە ساردی بمینیتەوە، رێگایەکی تر بۆ خۆمان دەدۆزینەوە.

٢ـ لەگەل نووسینی ئەو نامەیەش، هەول دەدەین هەتا بکریّ پیوەندی لەگەلْ بەعس بپاریزین و لەو هەلە بۆ تیکوشان لە ولاتی خۆمان کەلک وەرگرین.

٣ـ پیوەندی دۆستایەتی لەگەڵ ح.ک.ع. پتەوتر بکەین.
٤ـ سەبارەت بە جەماعەتی عەزیز عەقراوی، تەنیا بە دیتنی جارو باری خاڵ عەزیز واز بینین و هیچ پێوەندیکی رەسمی و حیزبانەیان لەگەڵ دانەمەزرێنین.
٥ـ ئەگەر حیزبی تودە لە هەڵویستی خۆی بەشیوان بێتەوە و پێوەندی دۆستیمان لەگەڵ بگرێ، ئێمە پێشوازی لێ دەکەین، بەڵام خۆمان بۆ ئەو پێوەندی‌یە دەست پێشخەری ناکەین.
٦ـ لەگەڵ ریکخراوە ئێرانیەکان بە تایبەت جریک و موجاهیدین هەولی لیک نزیک بوونەوە و دۆستایەتی دەدەین.
٧ـ لە پێوەندی لەگەڵ کونفیدراسیونی خوێندکارانی ئێرانی‌دا، پشتگیری لەو بەشەیان دەکەین کە خەباتی دژی ئیمپریالیستی و کۆنە پەرستی بەرێوە دەبەن.
لە کۆبوونەوەدا کاک هاشمی کەریمی پێشنیاری کرد کە رێبەرایەتی حیزب و کادرەکان بچنەوە کوردستانی ئێران. پاش باسێکی زۆر ئەو پێشنیارە رەت کرایەوە.
هەروا پێشنیار کرا ئەگەر بەعس رێگا بدا، پەنجا کەس لە ئەندامانی حیزب بۆ یارمەتی بە بەرەی رزگاریخوازی زەفار بنیرین.
٨ـ هەوڵ بدەین لە گەڵ ولاتانی سوسیالیستی پێوەندی دۆستانە دابمەزرێنین. لە نێو ولاتانی سوسیالیستیش‌دا، سەرپشکی بۆ پێوەندی لەگەڵ یەکێتی سۆڤیتی بێ. هاشمی کەریمی و حەمەدەمینی سیراجی دژی بەشی دوایی ئەو بریارە بوون.
٩ـ بریار درا بۆ کاری رۆژنامە و چاپەمەنی کاک حەمەدەمین بچێتە بیروت و لەوی بنکەیەک ساز بکات.

www.kerimhisami.com

پاش کۆبوونەوە نامەیەکم بۆ دوکتور قاسملو نووسی و بڕیارەکانی کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندیم پێ ڕاگەیاند و بە درێژی لە وەزعی خۆمان ئاگادارم کرد.

دوکتور لە ١٩٧٥/١١/٢٥ نامەیەکی بۆ نووسیبووم لە نامەکەدا دەنووسێ:

١ـ وەزعی ئیقامەتەکەم هەر وەک خۆیەتی. مانای ئەوەیە بڕیارم داوە ئێرە بەجێ بێڵم. چونکە ڕیبەرایەتی حیزبی تودە و نوینەری حیزبی کومونیستی عیراق نەزەری خراپیان لەسەر من داوە.

٢ـ بە داخەوە ئەو کارەی لە پاریس هەبوو، بۆ ئەم ساڵ لە کیس چوو، بەم جۆرە ماوەیەک دەبێ ژیانم تەئمین بێ. لە بەر ئەوە زۆر پێویستە هەم بۆ من و بە تایبەت بۆ هەڵسورانی کارو باری خۆمان هەرچی بتوانن پارە بێتە دەرێ باشە. ئێستا جارێ ٣ هەزار دۆلارم لە لایە. بەلأم لە ئوروپای ڕۆژ ئاوا، ئەوە بەشی حەوت مانگ زیاتر ناکا.

٣ـ لەسەر ناردنی باوکی مۆژدە(١) بۆ بیروت، نازانم هۆی ئەساسی چیە کە ئەوتان هەڵبژاردوە.

٤ـ مەسەلەی ناردنی ٥٠ کەس بۆ زفار لە ئەساس دا باشە بەلأم نەزەرم ئەوەیە کە موتالایەکی زیاتری لەسەر بکەن باشترە. بە قەولی هەواڵی لای ئێوە هەر عاطفی نەبێ.

٥ـ بە نەزەری من ئێستا مەسەلەی کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی زۆر موهیمە. زۆر شت هەیە دەبێ لەو کۆبوونەوەیەدا بە یەکجاری حەل

١- مەبەست حەمەدەمینی سیراجی یە.

بکریٚ. جا بۆیە پێم وایە ئەگەر بەعس یارمەتی مالیش نەکا، دیسان هەر کۆبینەوە. سوفیام پیٚ باشە. بەلاّم دەبیٚ جیگا بۆ برادەران بدۆزینەوە. چونکە دە کەس ناتوانن لە مالیٚ ئێوە بنوون. مەگەر هیچ عیلاج نەبیٚ. نابیٚ رێگا بدەین حیزبی تودەش بزانیٚ، چونکە ئەو دەم مومکینە تووشی کیشەمان بکەن. پێم وایە دەستوری کۆبوونەوەی ک.ن. بەم جورە دەبیٚ:

١ـ راپۆرتی تێکۆشانی کومیتەی ناوەندی لە کونگرەی سێهەمەوە تا ئێستا. خوینەری راپۆرت بابی شلیر(٢).

٢ـ ئەرکەکانی ئێستا و دوا رۆژی حیزب. خوێنەری راپۆرت بابی هیوا(٣).

٣ـ دابەشکردنی کار لە ناو کومیتەی ناوەندیدا.

پاسپۆرتەکەم تەواو دەبیٚ، جا ئەگەر پاسپۆرتیکم بۆ نەنێرن، نازانم چی بکەم.

ئەگەر سەفەرتان کرد پەتۆیەکی فاوەیی گەورەم لە لای خالید هەیە بۆم بینن، یا بواسطەی نوزاد بۆم بنێرن... سلاٌو بۆ هەموو برادەران...».

بە دوای کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندیدا، نامەیەکمان بۆ قیادەی قوتری حیزبی بەعس نووسی و لە سەر شێوەی پێوەندی نێوان دوو حیزب و راگرتنی رۆژنامەی کوردستان و گیرو گرفتی ژیان و بێکاری برادەران رەخنە و پیشنیاری خۆمان راگەیاند.

سەرە رای کزی پێوەندی لەگەلٌ بەعس و گیرو گرفتی ژیانی برادەران، ئێمە خەریکی ئەوە بووین کە پێوەندیمان لەگەلٌ ولات بە

١- مەبەست کەریمی حسامی.   ٢- دوکتور قاسملو.

هێزتر بکەین. لە ناوچەی بانەو سەردەشت و نێو مەنگوران هێندی هاوڕێ و برادەری باوەر پێکراو دۆزرا بوونەوە. پێوەندیمان لەگەڵ بەرقەرار کردبوون. ناوی هێندی کەس خەلکی شامات و شار ویرانم دابوو بە کەریم حەداد کە ئەگەر بێنە قەلادزە خەبەرم بداتێ. بە حوکمی ئەوە کە لەم ناوچەیە لە رابردوودا کاری حیزبیم کردبوو، ئەندامانی حیزبم دەناسی، دەمویست لە هاتوو چۆی قاچاخچیان بۆ دامەزراندنی پێوەندی کەڵک وەرگرم.

ساواکی ئێران بۆ هاتوچۆی قاچاخچیان زۆر توندی نەدەگرت. نەک هەر ئەوە بەڵکو رێگاشی دەدان هاتوو چۆی عیراق بکەن بە دوو شەرت. یەکەم نووسراوە و رۆژنامەو کتێب لەگەڵ خۆ نەبەنەوە ئێران، دووهەم لەسەر ئەندامانی حیزبی دێموکرات خەبەر و ئاگاداری کۆ بکەنەوە. زۆر لە قاچاخچیەکان ئەوەیان بە ئێمە دەگوت.

١٩٧٥/١١/٢٦ کاک کەریم حەداد خەبەری دامێ کە قادری سوفی هەمزەی خەڵکی دارەلەک هاتوتە قەلادزەو دەیەوێ چاوی پێت بکەوێ. قادری سوفی هەمزەی یەکێ لە ئەندامامە تێکۆشەرە و نەبەزەکانی حیزب بوو. لە بەرگی یەکەمی بیرەوەرویەکانمدا بە درێژی باسی تێکۆشانی ئەو براو هاوڕێ خۆشەویستەم کردوە. قادر سەبارەت بە تێکۆشانی حیزبی لە ناوچەدا جێگای رێز و ئیحترامی خەڵکی ناوچە بوو.

کە چوومە قەلادزە پاش ١٨ ساڵ بە دیتنی هاوڕێیەکی هاوسەنگەر شاد بووم و گومانم نەبوو کە ئەویش بە دیتنی من لە رادە بەدەر شاد بوو.تا بەیانی پێکەوە دانیشتین. وەزعی وڵات و شێوەی تێکۆشان و دەنگ و باسی نێو خەڵک و رێگی پێوەندیمان باسکرد.

www.kerimhisami.com

بۆ لای چەند کەسی بروا پێکراوی هەرتکمان راسپاردەم نارد.

لە گەرانەوەدا بە سەر خەبەرێکی ناخۆشدا کەوتم کە تۆلەی شادی قادری دەکردەوە. کە چوومە ژوورەکەی خۆم نامەیەکی مەلا عەولا لەسەر مێزەکەم دانرابوو. بە خوێندنەوەی چرژام و لە رادە بەدەر نارەحەت بووم.

مەلاعەولا لە ئەندامەتی دەفتەری سیاسی ئیستعفای نووسیبوو لە سەر مێزەکەی منی دانا بوو. لە ئیستعفاکەی‌دا نووسیبووی: «تەنیا لە کارو باری رۆژنامەدا هاوکاری دەکەم». دیارە ئەوە جاری یەکەم و دووەم و سێیەم نەبوو کە مەلا عەولازیز دەبوو لەبەرپرسی دەکشاوە. لە سەرەتاوە کاتێک ئیستیعفای دەدا لەبەری دەپاراینەوە ئەویش پتر پێی دەچەقاند. پاشان دوکتور قاسملو کەوتبوە سەر باری. لە گەڵکو ئیستعفای دەدا، دوکتور دەیگوت: «قەی ناکا. ماموستا ئەو کارەی پێ ناکرێ با کارێکی دیکە بکات». مەلا عەولا بای دەداوە و دەهاتەوە سەر خۆ. بەڵام ئەم جارە هەم دوکتور لە لامان نەبوو، هەم پێویستیمان بە هاوکاری مەلا عەولا هەبوو، من بە دڵ دەمویست لە هەموو کارێک دا خاوەن پرس و را بێ و کەڵکی لێ وەر بگرم.

لە کاک حەمەدەمینی سیراجیم پرسی: «ئەو نووسراوە چی‌یەو مامۆستا بۆ ئیستیعفای داوە؟»

گوتی لەسەر پێنج دینار.

مەسەلە ئەوە بوو کومیتەی ناوەندی بریاری دابوو کرێ خانوو بۆ مەلا عەولا بدا لە گەڵ مانگانە ۷۰ دینار. مامۆستا لە رۆژنامەی هاوکاری دامەزرابوو مانگی بە ٦٠ دینار. حیزبیش مانگی ۱۰ دیناری دەدایە و ۷۰ دینارەکە پر دەبۆوە.

له رۆژنامەی هاوکاری مەعاشی مەلا عەولایان کردبۆە ٦٥ دینار. واتە پێنج دیناریان بۆ زیاد کردبوو. کە هاتبوە لای حەمەدەمین دە دینارەکەی وەربگرێ، گوتبووی لە رۆژنامە پێنج دینار مەعاشەکەم زیاد بوە. کاک حەمەدەمین گوتبووی:کەوا بوو من هەر پێنج دینارت دەدەمێ.

مەلا عەولا گوتبووی، حیزب دەدیناری بۆ من داناوە، تۆ پێنج دینارم لێ مەگێرەوە. حەمەدەمین بۆی نەسەلماندبوو. ماموستا ئیستیعفا نامەی نووسیبوو، لە سەر مێزەکەی منی دانا بوو.

بە کاک حەمەدەمینم گوت: لەسەر پێنج دینار نەدەبوایە دڵی ماموستا بشکێنی. منداڵی هەن و پاشانیش لە رۆژنامە مەعاشی زیاد بوە، ئێمە بۆ لێی کەم کەینەوە.

گوتی: قەرار بوە مەعاشی ماموستا ٧٠ دینار بێ، ئێستا کە تۆ بۆی زیاد دەکەی بنووسە چەندی دەنووسی دەیدەمێ.

لە دوای مەلا عەولام نارد، هەرچەندی هەوڵم داو تکام لێ کرد فایدەی نەبوو، ئاخرەکەی سویندی خوارد گوتی:«هەتا دە حیزبی دیموکرات دابم مەسئولیەت قبوڵ ناکەم».

ماموستا لە ئەندامەتی دەفتەری سیاسی ئیستیعفای داو بەلام وەک ئەندامی کومیتەی ناوەندی مایەوە.

دوای گەرانەوەم لە کوردستان نامەیەکی دوکتور قاسملوم پێگەیشت لە ١٩٧٥/١١/٣١ نووسیبووی:...... پێم خۆشبوو لە گەڵ ماڵی نامیق نێوانتان باشە. باشترە هەرچی قبوڵ دەکەن دەست بە جێ پێیان جێ بە جێ بکەن و هەروەها مۆلەتێکی دەقیق بۆ جێ بە جێ کردنی هەموو کارێک لە گەڵیان دابنێن. هیوام وایە ئەوەتان کرد بێ.

www.kerimbisarani.com

دیسانەکەشی دەبێ لە گەڵ ئەوانیش وریا بن. باشتر نەبوونی وەستاهیان(١) لەگەڵ «ئوتیج»(٢) خۆی ئاژیرێکە بۆ ئێمەش. زۆر ترسی ئەوەم هەیە بە داخەوە پێش بینی‌یەکانم ڕاست دەربچن... باسی ڕۆژنامەکەت نەکردبوو. باشە دیسان ڕۆژنامەکە وەدوا بخەین. یا چ فیکرێکی ئەساسی‌تان بۆ ڕۆژنامەکە کردووە. تکایە لەو بارەوە زوو خەبەرم دەنێ...».

پێش بینی دوکتور ئەوە بوو کە بەعس جێگای بڕوا نیە. ئاخرەکەی لەگەڵ حیزبی کومونیست تێکدەچی و ئێمەش دەکەوینە بەر پەلامار. لە سەر ئەو ئەساسە هەمیشە پێشنیاری ئەوە بوو کە لە عیراق وەدەرکەوین. بەڵام بچینە کوێ و برادەران چ لێ بکەین، دیار نەبوو. لەسەر ئەوە کە بەعس جێگای بڕوا نیە لەگەڵ دوکتور قاسملو هیچ ئیختلافمان نەبوو. بەڵام بێ دەرەتانی دیکەو نیزیکی لە وڵات کە دەست کرابوو بە زیندووکردنەوەی ڕێکخراوەکانی حیزب لە کوردستانی ئێراندا بە جێ هێشتنی عیراق لە بەرژەوەندی ئێمەدا نەبوو.

ئێمە بێجگە لە کاری سیاسی خۆمان، هێندێک لە برادەران لە کاری نووسین و وەرگێران و بڵاو کردنەوەدا لە نیو چاپەمەنیە کوردیەکانی عیراق چالاکیەکی باشیان هەبوو. لە تاریخی ١٩٧٥/١٢/٨ دەزگای هاوکاری چاپ و بڵاوکردنەوەی کوردی کتێبێکیان بۆ ناردم بە نێوی (حاجی بابا) کە نووسەرێک بە ناوی حامید فەرەج لە فارسیەوە کردبووی بە کوردی بۆ ئەوەی تەماشای بکەم و هەڵی سەنگێنم. لە

١- بە زمانی ... بانی پێوەندی.
... ...نتمانی عیراقە.

کاتی خۆیدا کتێبەکەو وەڵامەکەم بۆ ناردنەوە. دەیانگوت بۆ کاری ئاوا پارەیەکیش دەدەن بەڵام بە خوای ئێوە چەندتان دی منیش هەر ئەوەندە!.

سەرەتای ساڵی ١٩٧٦

لە سەر یەک هەروا بە نیگەرانی و دڵە کوتەوە، سالی ١٩٧٥ـمان بەجێ هێشت و پێمان نایە ١٩٧٦. پتر لە دوو مانگ بوو داوای ڤیزام کردبوو کە سەفەر بکەم و بچم چاوم بە دوکتور قاسملو بکەوێ. برادەران بریاریان دابوو کە من سەری دوکتور بدەم و لە نیزیکەوە لە سەر وەزعی خۆمان راوێژ بکەین.

لە لایەکی ترەوە دوکتور لێکدا لێکدا داوای دەکرد کە بچمە دەرو برادەران لەوێ نەمێنن و پاسپۆرتی بۆ پەیدا بکەین.

لەم بارو دۆخەدا هەوەلین نامەی سالی تازەی دوکتور قاسملوم پێگەیشتک کە ١٩٧٦/١/٣ نووسرابوو. دوکتور هێندێ پێشنیاری لە بارەی ژمارەی تایبەتی رۆژنامەی کوردستان و وتارەکان نووسیبووی: «ناوێرم بلێم بەڵام هەق ئەوە بوو ماموستا هێمن با شتەک بنووسێ یا شیعریک دابنێ. (بەڵام خۆ شیعر بە سفارش نابێ!).

لەسەر وەزعی خۆم پرسیوتە. لە نامە درێژەکەدا بۆم نوسی بووی، ئەوە دووپاتەی دەکەمەوە. بە کورتی لەگەڵ مالی کوبا بەم جۆرە

www.kerimhisami.com

ڕێک کەوتووم کە بە موافەقەتی ئەوان ئێرە بەجێ بێڵم. وەعدەکە تا ئاخری مانگی فیوریەیە. دیارە بۆ مانەوە مومکنە زۆر کۆسپ نەیەنە پێش، بەڵام بۆ تێکۆشان و هاتوو چۆ ڕێگام نادەنێ. دەچمە فرانسە. لە هەموو باریکەوە بۆ من باشترە. بۆ تێکۆشانیش باشترین جێگایە. مومکینە لە مانگی ئوکتوبردا بتوانم کارێک بدۆزمەوە، بەڵام هەتا ئەو وەختە دەبێ ژیانم دابین بکرێ. نووسیوتە پێش ڕۆیشتنت یەکتر ببینین باشترە. منیش لەو بڕوایە دام. بەڵام ئەوە ئیدی پێوەندی بە ئێوە هەیە، ئایا دەتوانن بێنە دەرێ یان نا؟»

دوکتور پاش باسی نەبوونی پاسپۆرتی نووسیبووی: «ئەوە ودکایەکیشتان بۆ دەنێرم لە شایی مەلا ڕەحمان بیخۆنەوە! دیارە ئەویش بە یەکجاری لە شورشگێری کەوت و تووشی نەخۆشی ابومجدە[١]بوو، خودا دوا ڕۆژمان بەخێر بکا! سلاو بۆ هەموو برادەران».

لام وایە یەکێک لە خەسڵەت و ئاکاری باشی کورد ئەوەیە کە گیرو گرفتی زەمانەو شپرزەیی ژیان و بەسەرهات ناتوانن چۆکی پێ دابدەن و دەستەو ئەژنۆی بکەن.

زۆر جاری وا هەبوە کابرا نانی شەوی نەبوە، یا لیقەوماو و لە دەرکان بوە، بەڵام کوتو پڕ ژنی هەڵگرتوە. یا دەگژ کارێکی گەورە ڕاچوە....

ئێمەش لەم بارو دۆخەدا کە نەماندەزانی چیمان بەسەر دێ و دوا

١- مەبەست کاک حەمەدەمینی سیراجی‌یە.

www.kerimbisani.com

ڕۆژمان روون نەبوو، مەلا ڕەحمانی کاژەیی کادرێکی بەردەست و قوچاخ هەلیپێنچاین ژنی بۆ بێنین.

ڕۆژی ١٩٧٥/١١/٣٠ ژنمان بۆ ڕەحمان گوێزتەوە و بۆ دوکتوریشمان نووسی. دوکتور بەم بۆنەوە ڤودکای بۆ ناردبووین.

دوکتور قاسملو نامەیەکی بە تەئریخی ١٩٧٦/١/٦ بۆ نووسیبووم کە بۆ برادەران جێگای بیرکردنەوە بوو. ئەوش دەقی نامەی دوکتور قاسملوە :

«برای بەرێز کاک کەریم! ڕۆژ باش سلاوێکی برایانەم هەیە و هیوام هەر خۆشی و سلامەتیتانە.

پێری وەلامی نامە کورتەکەم نارد و دوێنی نامە درێژەکەت گەیشت. هیوادارم هەروا ساخ و سلامەت و خۆش بن. هەر وەک لە نامەکانی پێشوودا نووسی بووم، بابی مینا[1] هەتا ئاخری مانگی فیوریە ئێرە بە جێ دیلێ و نەزەری ئەوەیە کە ئەگەر هەر لێرە بێ کارێکی وای پێ ناکرێ و هەر چۆنێک بێ هەل و مەرجی ئێستا ئەوەی دەوێ کە زۆر خەریک بێ. پێم وایە جێگای نیگەرانی نیە. بەراستی هێندێ خورمای بۆ بنێرن بەو ئادریس و وەرەقە کە پێتانە. بەراستی بە زستان خورما خۆشە و بە تایبەتی کە هەوای ئورپا ساردە. بریار وا بوو بەریک و پێکی هەموو مانگی بۆی بنێرن نەکا لە بیرتان چوو بێ! چونکە هیچ باسی ناکەن!

لەسەر وەزعی ئێوە زۆرم پێ خۆشبوو کە حالتان باشە و کارەکان بە

١- مەبەست دوکتور قاسملویە.

باشی دەچنە پێش لەبەر ئەوە نەزەرم ئەوەیە کە موسیتی هیند زاچیت ئودخوا[١] چونکە بابی مینا دەنگ و باسی تایبەتی لە سەر ئێوە بیستوە. کە پێویستی بەوە دەکا هەر بە خۆشیەوە لەوێ بمیننەوە و نیکدۆی گرنگ نیسمی[٢] لەوێ بمینیتەوە. بابی شلیر خۆی دیارە وەلامی بابی مینا دەداتەوە.

تکایە بە گەیشتنی ئەم نامەیە کارتیک یا نامەیەکم بۆ بنووسی تا نیگەران نەبم. دوێنی تەلەفونم بۆ خوشکە خەجیج کرد و لەگەڵ کەمال قسەم کرد، حالیان باشە. زۆر سلاویشم هەیە بۆ کاک جەلیل و هیوادارم ئیدی زیز نەبێ! هەروەها سلاوم هەیە بۆ گشت دۆست و برادەران و ئاواتم هەر سلامەتی‌تانە. پیرۆزبایی لە مەلا رەحمانیش دەکەم کە ژنی هێناوە... برات رەحمان.

نامەی دوکتور قاسملو کە داوای کردبوو: هەر دەست لە جێ دەست بەوە دەرکەوتن بکەن و نابێ «کەسی گرنگ لەوێ بمێنی» بۆ برادەران جیگای سەرسورمان بوو.

بێجگە لەوە کە دیاری نەکردبوو، چۆن و بۆ کوێ بچینە دەر، نزیکەی ٢٧ ئەندامانی حیزب بە ماڵ و منداڵەوە لە عیراق دەژیان و رێگای دەرچوون و بەرێچوونیشیان نەبوو.

کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکرات کە زۆربەیان لە عیراق دەژیان، رۆژی ١٩٧٦/١/٢ بۆ لیکۆلینەوەی پێشنیاری دوکتور قاسملو

١- دەبێ جێبەجێ دەست بکەن بە وەدەر کەوتن.
٢- هیچ کەسی گرنگ نابێ.

کۆبوونەوەی پێک هێنا. پاش هەڵسەنگاندنی بارو دۆخی عیراق و پێشنیاری دوکتور هاتە سەر ئەو بریارە کە نامەیەک بۆ دوکتور بنووسێ. هەر وەها بریاردرا کە وەڵامی پەیامی رادیویی حیزبی تودە بدرێتەوە و لەم بارەوە نامەش بۆ حیزبە کومونیستەکانی ولاتانی سوسیالیستی و حیزبی کومونیستی عیراق بنێرێ.

نامەی کومیتەی ناوەندی بۆ دوکتور قاسملو ١٩٧٦/١/٢٤:

«برای بەریز کاک رەحمان رۆژ باش. هیوام وایە ساخ و سلامەت بن.

نامەکانت هەر دوکیان گەیشتن زۆر سوپاس. وەزعی ئێمە هەر وەک خۆیەتی. لە بارەی سەفەرو پاسپۆرت هێشتا وەڵامیان نەداوەتەوە. کاکە مینە سەفەری کرد بۆ سەرێ و برادەران هەموو سلامەتن. پێوەندیمان لەگەڵ ولات باشە. رۆژنامەو تێکوشەریان پێ دەگا.

لە بارەی پێشنیارەکانت کە لە نامەی دواییدا نووسیوتە (موسیتی هێندزا چیت ئود خود)پێمان نالێی چۆن وەدەر کەوین؟ بێ پاسپۆرت و ئیجازەی ئێرە چۆن دەتوانین بیێنە دەرێ؟ پاشان هاتنە دەر بۆ کوێ؟ لە کۆبوونەوەدا زۆر بیرمان لەو شتانە کردەوە بەراستی ئێمە سەری لێ دەرناکەین. تۆش بۆمان نانووسی چۆن؟ بۆ کوێ؟ پاشان چێ؟ لە بارەی چوونەدەرت لە پراگ، زۆر بە وردی باسمان کرد. بە تیکرایی لەسەر ئەو باوەرەین کە چوونە دەرت ئێستا مەسلەحەت نیە. بە کورتی لە سەر ئەو باوەرەین کە هەتا روون بوونەوەی وەزعمان لێرە و تا چاو پێکەوتنی گشتی لە پراگ بمێنیەوە باشترە.

لێرە وەلامی پەیامەکەمان کردەوە بە رووسی و لە گەڵ نامەیەک

www.kerimhisami.com

ئەیدەین بەو چەند حیزبانە.
یەمەنی دیموکراتی جاری وەڵامی نیە. ئەمرۆ چاومان بە باوکی فینک کەوت. سلاوی بۆت هەبوو. قەولی دا خۆی لەگەڵ سەفیری یەمەن قسە بکات. نەزەری ئەوە بوو تا ماوەیەکی دیکەش لە پراگ دەرنەچی باشترە.
برادەران سلاویان هەیە و خۆشی تۆیان دەوی. ٩٧٦/١/٢٤

نوینەرانی موجاهیدینی خەڵک

لە رۆژەکانی سەرەتای مانگی رێبەندانی ١٩٧٦دا، رۆژێک کاک حەمەدەمینی سیراجی گوتی: «ریاحی تەلەفونی کردوە کە بچم ببینم» ریاحی برادەرێکی ئێرانی بوو، رای کردبوو هاتبوە بەغدا و سەر بە ریکخراوی موجاهیدینی خەڵک بوو، لە رادیوی بەغدا لە بەشی فارسی کاری دەکرد.
کاک حەمەدەمین چوو، هاتەوە گوتی: «دوو ئەندامی رێکخراوی موجاهیدین هاتوون و دەیانەوێ لەگەڵ نوینەرانی حیزبی دیموکرات دانیشن و لە سەر هاوکاری و خەبات قسە بکەن».
لە دەفتەری سیاسی مەسەلەکەمان باسکرد و بریار درا کە من و حەمەدەمین بچین لەگەلیان دانیشین. کاک حەمەدەمین رۆژ و سەعاتی چاو پێکەوتنی دیاری کرد بوو، چووینە ماڵی ریاحی. دوو گەنجی لە تەمەنی ٢٥ سالیدا، لە ژوورێک هاتنە دەرو هەر یەکە بە ناوێک

www.kerimhisami.com

خۆیان ناساند. پاش چاک و چونی باسەکەمان هێنا سەر هاوکاری و پێکهێنانی بەرەیەکی یەکگرتووی دژی ڕژێمی شا.

ئەوان گوتیان بە نەزەری ئێمە ئەگەر بەرەیەک لە نێوان هێزەکانی دژی ڕژێمی شا پێک بێ، نابێ ڕێگا بدرێ کە حیزبی تودە بەشداری بکات.

ئێمە گوتمان ئەگەر بەرەی دژی ڕژیم بێ، بوونی حیزبی تودە لامان وایە زەرەری نیە، چونکە ئەویش دژی ڕژێمی ئێستای ئێرانە.

گوتیان مەسەلەکە بۆ ئێمە روونە. ئەگەر حیزبی تودە لە بەرەی یەکگرتوودا بێ. یەکیتی سوڤیتی یارمەتی بەو بەرەیە دەکات. ئەو دەم لە ڕێگای یارمەتی یەوە، نفوزی سۆڤیەت لە نێو بەرەو لە ئێراندا زیاد دەبێ.

کاک حەمەدەمین گوتی: «ئەم بیرو رایە سەیر دێتە بەر چاو. لام وایە دەبێ هەول بدرێ یەکیتی سۆڤیەت یارمەتی بەرەیەکی ئەوتۆ بکات.

گوتیان: ئێوە بە هەڵە چوون. یارمەتی سۆڤیەت دەبێتە هۆی ئەوە لە کاتی رووخانی ڕژێمی شادا ئێران بکەوێتە دەست رووسەکان. مەترسی ئەوان بۆ ئێران لە ڕژێمی شا و لە ئەمریکا پترە. ئەمریکا ناسراوە. بەلام ئیمپریالیزمی شووروی نەناسراوە، ئیمپریالیزمی تازەیە.

من گوتم: قسەکانی ئێوە، لە بارەی سۆڤیەتەوە لە گەڵ وتارەکانی رادیو تاران فەرقی نیە.

کابرا گوتی: «تەبلیغاتی رادیۆ تاران دژی سۆڤیەت لە مەقتەعی موعەییەندا راستە».

یارمەتی سۆڤیەت بە جولانەوەی شۆرشگێریەکان بۆ ئەوەیە کە

www.kerimhisami.com

ولاتەکە بکاتە موستەعمەرە.

ئێمە گومان وادیارە بۆ پێک هاتنی بەرە هێشتا تاقیکردنەوەی پتر پێویستە.ئێمە دەبێ ئەم چاوپیکەوتنانە دریژە پێ بدەین.

کوبوونەوە دوایی هات و من باسی کۆبوونەوە و وتوویژم بۆ دوکتور قاسملوو نووسی. پاش ماوەیەک،رێکخراوی موجاهیدین لە نامیلکەیەکدا بە ناوی:«پەیدا بوونی ئیمپریالیزمی ئێران لە ناوچە و شێکردنەوەی پێوەندی نێوان ئێران و عیراق».

لە لاپەرەی ئاخریدا بە ناوی «روونکردنەوەیەک» نووسیبوویان: «لە پێشوودا کە باسی رۆژنامەی کوردستان کراوە لەبەر ئەوە بۆە کە لە ماهیەتی سازشکارانەی کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستان ئاگادار نەبووین و نەمانزانیوە کە ئەو حیزبە سەر بە ریویزیونیستەکانی جیهانی و ریویزیونیستەخائنەکانی حیزبی تودە بوە».

رۆژنامەی کوردستان لە ژمارەی ٤٤ی دیسامبری١٩٧٦دا وەلامی ئەو قسانەی دابۆوە. دوکتور قاسملوش لە نامەیەکدا نووسیبووی:«ئەم هەلویستەی موجاهیدین نەتیجەی چاوپێکەوتن و وتوویژی بەغدا بوە. وتوویژی ئێوە بۆتە هۆی ئەم بیرورا چەوتەی رێکخراوی موجاهیدینی خەلکی ئێران».

www.kerimbisani.com

ناکۆکی بیرو را لەگەڵ سکرتێری حیزب

مانەوەی دوکتور قاسملو لە ئوروپا و پێ داگرتنی لەسەر بە جێ هیشتنی عیراق بە بێ دیاری کردنی شوێن و ئێمکانی دەرچوون ببوە هۆی ئەوە بیروڕای ئەندامانی کومیتەی ناوەندی کە لە عیراق بوون لەگەڵ بۆ چوونی دوکتور فەرقی هەبێ. بەراستی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی ئەوانەی لە بەغدا بوون، کەوتبوونە بارو دۆخێکی دژوار. لە لایەک حکومەتی عیراق بیانووی پێ دەگرتین کە گویا سکرتێری حیزب لە دەرەوە دژی بەعس دەجولیتەوە. لە لایەک دوکتور قاسملو تاوانباری دەکردین کە مانەوە لە عیراق دەست لە سەر دەست دانانەو کەوتنە ژێر باری بەعسە.

بەڵام هەڵویستی ئێمە و نەچوونە ژێر باری فشاری حکومەتی عیراق و هیچ نەنوسینمان لە دژی هیزە کوردیەکان، پرستیژ و ریزی ئێمەی لە لای برا کوردەکانی عیراقی زیاد کردبوو. برادەرانی کومیتەی ناوەندی کە لە کوردستان دەژیان، بە هەق لە لای خەڵک خۆشەویست بوون و ریزیان لێ دەنان. ئێمە چەند کەس کە لە بەغدا مابووینەوە لە لای برا رووناکبیرو زانا و نووسەرانی کورد چ لە کوری زانیاری و چ لە روشنبیری کورد و چ دەزگای هاوکاری و چ لە دەرەوەی ئەوانە، نەک هەر هەستمان بە غەریبی نەدەکرد، بەڵکو

www.kerimhisami.com

هەستمان بە ریز گرتن و خۆشەویستی و جیگای بروا دەکرد.

بۆم نایەتە سەر کاغەز ئەو هەستە پاک و برایەتیە بنەخشینم کە لە کوری زانیاری و لە دەزگای رۆشنبیریەکان و لەگەلی نیشتمانپەروەرانی‌تری کورد دا سەبارەت بە خۆمان هەستمان پی دەکرد. بەلام بە راشکاوی دەتوانم بیژم کە لە گەل خەلکی‌تر فەرقیکیان بۆ دادەنا‌ین. باسی ماموستا هیمن ناکری کە چۆن خەلک دەیپەرست و چ ریزو خۆشەویستیەکی هەبوو لە نیو براکوردەکاندا. ئەگەر بلیم ئەو وەک شاعیریکی مەزن و وەک (هیمن) هەقی خۆی بوو، ئیمەی‌تر کە هیچیشمان لە باراندا نەبوو، دەمانزانی خەلک خۆشی دەوین. من لام وایە ئەوە تەنیا سەبارەت بە هەلویستی سیاسی ئیمە و خۆ راگرتنمان بوو لە بەرانبەر فشاری بەعس‌دا.

نەک هەر ئەوە، بەلکوو کادرەکانی پارتی دیموکراتی کوردستان و شورشگیرانی کە گەرابوونەوە بۆ عیراق و بۆ خوارووی عیراق دووریان خستبوونەوە، کە لە سەفەر دەهاتنەوە بەغدا، پیوەندیان لەگەل ئیمە دەگرت و لەسەر گەلیک مەسەلە پرس و رایان پیدەکردین.

ئەوانەی زۆرجار داوایان دەکرد کە چاومان بە یەکتر بکەوی دوکتور خالید سەعید و رەسول مامەند و عەلی هەژار و کازدۆ گەلالەیی و مەلا ناصح و هی دیکە بوون و چەند جاریش لەگەل دارا توفیق دەچووینە لای سەیدا سالح یوسفی و باسی رووداوەکان و دوارۆژمان دەکرد.

دوکتور خالید لە خەستەخانە یا پۆلیکلینیک-یک کاری ئیداری دەکرد. زۆر جار داوای دەکرد سەری بدەم و یا لە دەرەوە یەکترمان دەبینی و لەسەر نەخشەی زیندووکردنەوەی خەبات باسمان دەکرد.

www.kerimhisami.com

دەتوانم بڵێم زۆربەی ئەو کادرو تێکۆشەرانە بێجگە لە چەک هەڵگرتن و وەچیا کەوتن بیریان لە هیچ شێوەیەکی تری خەبات نەدەکردەوە. زۆرتر بەڵگەیان ئەوە بوو کە نابێ بیلێن برین سارد بیتەوە، دەنا ورەی خەڵک بە جارێک نزم دەبێ و گیانی شۆرشگێری نامینی.

کاک رەسول مامەند کە بە ناوی ئیمتحانی زانستگا هاتبوە بەغدا و لە هوتیلیک دەژیا زۆر جار داوای دەکرد بچمە لای و کاک عەلی هەژاریش بەشداری دانیشتنەکەمان دەبوو. لام وایە یەک دوو جار لە گەڵ برادەرانی دیکە دەچووین، بەڵام پاشان دانیشتنەکانمان کرد بە نهینی. ئەوان دەستەی مەکتەبی سیاسی کۆن و رێبەرایەتی پارتی و شەخسی مەلا مستەفایان لە شکانی شورشی کوردستان بە خەتابار دەزانی. لەسەر ئەو باوەرە بوون پێویستە رێکخراوێک ساز بکەن کە جێگای ئەوان بگرێتەوە. لەسەر وەشاخی کەوتن ناکوکی بیرورامان هەبوو. من لەسەر ئەو باوەرە بووم کە لە پێشدا خەریکی تەنزیمی نهێنی بن. ئەوانیش لایان وابوو کە لە ژێر دەسەڵاتی بەعسدا تەنزیم ناکرێ و پێوە دەبن.

ئاخرەکەی گەڵاڵەی پروگرامیکیان بە ناوی «حیزبی سوسیاڵ دیموکراتی کوردستان» هێناو داوایان کرد کە بیخوێنمەوە و بۆشیان ماشێن بکەین و لە باری زمانی عەرەبیشەوە برادەرانی عەرەبی زان دەستی لێ بدەن.

پاش یەک دوو جار باس لەسەر کردن، گەیشتینە ئەو قەناعەتە کە ناوەکەی بگورن. لەم دانیشتن و پێوەندی‌یەدا، تەنیا کاک حەمەدەمین و ماموستام ئاگادار دەکرد و رای ئەوانم وەردەگرت. لەسەر ئەوە

www.Kerimhisami.com

یەکدەنگ بووین کە ئەوەی لە دەستمان بێ یارمەتی بە برادەرانی کوردی عیراق بکەین بۆ سازکردنەوەی ریکخراوی تازە.

هەر لەسەر ئەم بۆ چوونە، پاش ئەوەی گەلالەی پرۆگرامی «بزوتنەوەی سوسیالیستی کوردستان»یان بۆ هێنام، دام بە برادەری خۆمان ماشینی‌یان کرد. لە بیروت مۆری «بزوتنەوەی سوسیالیستی کوردستان»م بۆ ساز کردن و بۆم هێنانەوە.

لە سەرەتای سالی ١٩٧٧ لە برلین هەوەلین بەیاننامەی دامەزراندنی «بزوتنەوە»م بۆ چاپ کردن و لە کاغەزیکی زەرد دا بۆ گەلێک ئادریس و شۆێنانم نارد.

کاک رەسول مامەند وەشاخی کەوت و لەویشەوە جارو بار پێوەندی دەگرت و لە سەر مەسەلەکانی رۆژ داوای پرس و راوێژی دەکرد. تا لە عیراق بووم کاک عەلی هەژار پێوەندی دەگرت و لە رووداوەکان و کارو باری خۆیان ئاگاداری دەکردم. لەو پێوەندیانە حەمەدەمین و ماموستا تەواو ئاگادار دەکران.

رۆژی ١٩٧٦/٢/١٢ کومیتەی ناوەندی مەوجود لە عیراق لە شاری کۆیە بۆ لێکولێنەوەی پێشنیارەکانی دوکتور قاسملو کۆبوونەوەی دەست پێکرد. پاش دوو رۆژ باس و لیکدانەوە، بە تێکرایی دەنگ ئەم بریارەی پەسند کرد: «کومیتەی ناوەندی پێشنیاری دوکتور قاسملو لە بارەی بە جێ هێشتنی عیراق و گورینی سیاسەتی حیزب رەت دەکاتەوە. پێویستە بە درێژی نامەی بۆ بنووسرێ و کەریمی حسامی سەفەر بکاو بچێ قسەی لەگەڵ بکات».

لەو کۆبوونەوەیەدا جارێکی تریش لەگەڵ زیزبوون و ئیستیعفای مەلا عەولا رووبەروو بووین. مەلا عەولا داوای کرد کە مانگانە ٨٠

www.kerimhisami.com

دیناری بدرێتیّ. داواکەی لە کۆبوونەوە پەسند نەکرا. مەلا عەولاّ گورج وەدەر کەوت و ئەم ئیستیعفایەی نووسی و دای بە کۆبوونەوە. ئەمەش دەقی نامەی مەلا عەولا:

«کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستان(ئێران)

دوای هیوای سەرکەوتن بۆ ئێوەو حیزب و گەلّەکەمان:

پێم وایە پێویست نیە لەم نووسراوەدا بچمە نێو وردە مەسایلەوە چونکە خۆتان ئاگادارن. بۆیە مەبەستەکەم لەوەندەدا کورت دەکەمەوە کە وەک خۆتان دەزانن (ئەگەر ئیعتراف بکەن)بۆ چوار ساڵ دەچیّ ئەندامەتی من لە رابەرایەتی حیزبدا بۆ ئێوەش و بۆ خۆشم مایەی نارەحەتی و ژانە سەر بوە.

لەبەر ئەوە هاتمە سەر ئەو بروایە کە بە یەکجاری ئەو ژانە سەرە لە کۆڵ خۆشم و ئێوەش بکەمەوە و لە ئەندامەتی بەرێوەبەرایەتی ئیستیعفا بکەم. بە لەبەر چاو گرتنی ئەو راستیە کە من بریاری یەکجاریم داوە هیوادارم ئێوەش زۆر قاطعانە بجولّێنەوەو رەسمەن قبولّی ئەو ئیستیعفایەم پیّ رابگەیێن. تکاشم ئەوەیە زیاتر لەوەی بوە شەری اعصابم لەگەڵ نەکەن و وەک ئورگانێکی مەسئول بە برشتەوە بریار بدەن. لە کۆتایدا بە پێویستم زانی پێتان رابگەیێنم کە لەمەو دواش لە چوار چێوەی ئەرکی ئەندامێکی ساکاردا ئامادەم ئەوەی لە تواناو دەرەتانم دا بیّ بۆ کارو باری حیزبی کۆتایی نەکەم.

لە گەڵ دووپاتە کردنەوەی تکام بۆ هەڵبرینی یەکجاری ئەو مەسەلەوچارەسەری ئەو ناسۆرە کۆنە کە تا ئێستا چەند جار سەری هەڵداوەتەوە، سەرکەوتنتان بە ئاوات دەخوازم».

براتان عبداله حیاکی ١٩٧٦/٢/١٣

www.kerimhisami.com

برادەران ئیستیعفاکەیان قبوڵ نەکرد. ئەویش لەسەری سور بوو، هەستاو کۆبوونەوەی بەجێ هێشت. من تکام لە برادەران کرد کە لە سەر داوای مەلا عەولا موافەقەت بکەن. برادەران ۸۰. دیناریان بۆ پەسند کرد. پاش دوو رۆژ مەلا عەولاَ هاتەوەو گوتی هەتا پلینوم چاوەروان دەبم.

دوای گەرانەوە لە کۆیە، داوامان لە حکومەتی عیراق کرد کە ڤیزا بدەن بە من بۆ سەفەری ئوروپا. لەم بەینەدا چوار ژمارەش رۆژنامەی کوردستان ئامادە کرا بوون کە دەبوایە لە بیروت چاپیان بکەم. رۆژی ۱۹۷٦/۲/۲۷ بەغدام بەرەو بیروت بەجێ هێشت.

لە بیروت رۆژنامەکانم دا بە چاپخانە و دوای سێ رۆژ وەرم گرتەوە و هێندێکم ناردنەوە بەغدا برێکیشم بۆ ئوروپا بردن. رۆژی ۳ی مانگی مارسی ۱۹۷٦ گەیشتمەوە سوفیا. تەنیا دوو رۆژ لە ماڵێ گیر بووم، رۆژی ٥ی مارس چوومە پراگ. لەگەڵ دوکتور قاسملو بریارمان دا، بچینە سوید کە لە گەڵ ریکخراوی ئوروپا کۆ بیتەوە. دوکتور دەبوایە ڤیزای چوون و گەرانەوە بۆ پراگ وەر بگرێ پێکەوە چووینە ئیدارەی پولیس کە ڤیزا وەربگرێ. پاسپورتەکەیان لێ وەرگرت و نیزیکەی نیو سەعات چاوەروان بووین. پاشان دوکتوریان بانگ کرد. کە هاتەوە دەر زۆر چرژا بوو. بە نارەحەتی گوتی: «سەگبابانە وەدەریان نام».

من لە دوکتور پتر نارەحەت بووم. هەڵوێستێکی فرە نا ئینسانانە بوو. گوتم: با بچینە کومیتەی ناوەندی حیزبی کومونیستی جیکوسلۆڤاکی و قسەیان لەگەڵ بکەین.

گوتی: تۆ تەلەفون بۆ کوبا (بەرپرسی ئیرانیەکان بوو لە کومیتەی

www.kerimhisami.com

ناوەندیدا) بکە و بلێ ئێستا دەتەوێ ببینی. لە گەڵ کابرا قسەم کرد و گوتم فلان کەسیکم و دەمانەوێ لەگەڵ دوکتور قاسملو چاومان پیت بکەوێ.

کابرا گوتی فەرموون، من دێمە خوارێ. کە چووین کابرا چاوەڕوان بوو. دوکتور گوتی:«ئێوە بریار بوو ئیقامەم بۆ نوێ بکەنەوە ئێستا پولیس بریاریکی وای داوە».

من گوتم:«بە ناوی حیزبی دیموکراتی کوردستان لەم هەنگاوەی پولیس ئێعتیراز دەکەم. دوکتور قاسملو سکرتێری حیزبی ئێمەیە و ئەم هەنگاوەی پولیس لە نێو حیزب و گەلی ئێمە دا باش دەنگ ناداتەوە.

کابرا گوتی:«پولیس لە خۆرا بریاری وا نادا. دەبێ لە رفیق قاسملو بپرسین کە بۆچی پولیس ئەو بریارەی داوە».

دوکتور گوتی:«پولیس گەلێک بریاری چەوت دەداو مانای وانیە بریارەکانی پولیس هەموویان راستن».

کابرا گوتی:«ئێمە بروا بە پولیسی خۆمان دەکەین و ئەویش بریاری داوە». بە کورتی بێ نەتیجە وەدەر کەوتین و یەکسەر چوینەوە مالێ. کە باسمان کرد خیزانی دوکتور لە رادە بەدەر تێک چوو. هیچ نەدەکرا. دوکتور خۆی ئامادە کرد و رۆژی ٨ی مارسی ١٩٧٦ لەگەڵ دوکتور قاسملو سواری فرۆکە بووین بۆ سوید. هەرتکمان بێ ڤیزا بووین، بەلأم پاسپورتی ئێرانیمان پێ بوو. لە فرۆکەخانە رایانگرتین، دەیانگوت بلیتی گەرانەوەتان نیە. پاشان من برێکم پارە پێ بوو کە پێمان نشاندان، پاسپورتەکانیان وێداینەوە و چووینە دەرێ. کاک ئەمیری قازی چاوەڕوان بوو، چووینە نێو شارو میوانی کاک ئەمیر

www.kerimbisarani.com

بووین کە لە خانووی خویندکاری‌دا دەژیا. چەند رۆژێک لە ستوکهولم بووین. بە فرو سەرمایەکی سەخت. پتر لە ژووری دا بووین. کۆبوونەوەی ریکخراوی ئوروپاش بیجگە لەوە کە سورەت حیسابیکی چەند هەزارمارکی‌یان لە پێش دانام کە خەرجی سەفەری بە فروکەی کەریمی پیرۆتی و حەسەنی شەتەوی بوو، هیچی‌تری پیوە نەبوو.

رۆژێکیش چووینە ئوپسالا، من شەوی لەکن سەلیمی بابانزادە نوستم. تەماشای کتیبەکانم دەکرد تەماشام کرد رۆژنامەی کوردستانی چەند مانگ پێش کە گویا دەبوایە بلاویان بکاتەوە لەوێ دا زیندانی کرابوون.

شەویک کاک عومەر شیخ موس کوردی سوریا و ئەندامی رێبەرایەتی یەکێتی نیشتمانی کوردستان داوەتی کردین بە خواردنەوە و بە کوتانی سیاسەتی سۆڤیەت دانشتنیکی خۆشمان بردە سەر. لەو چەند رۆژەدا لەگەڵ دوکتور قاسملو دوو ژمارە رۆژنامەی کوردستانمان بۆ چاپ ئامادە کرد. بەلام هەرچەند هەول درا، ئیمکانی چاپ نەبوو. لەگەڵ دوکتور دەبوایە لیک جیا بینەوە. ئەو دەچوە پاریس و منیش دەبوایە بیمە برلین رۆژنامەکان چاپ و بلاو بکەمەوە. دوکتور پیشنیاری کرد کە لە گەڵ ئەو بچمە پاریس و گوتی:«دیتنی پاریس ئەوە دینی، تالوکەی گەرانەوەت لە چی‌یە. با بچینە پاریس و لەوێوە بگەرێوە. پارەیەکی پیم بوو ٣ هەزار دۆلارم دایە و من بۆ برلین گەرامەوە. فرۆکە یەکسەر نەدەهاتە برلین، لە فرانکفۆرت فرۆکەم گۆری و هاتمە برلین. لەویش بە یارمەتی برادەرانی کاک سەلاح بەدرالدین رۆژنامەکانم چاپ کرد و رۆژی ١٨ی مارسی١٩٧٦ گەرامەوە بۆ سوفیا. بریارم دابوو کە رۆژی٢٧ی مارس بچمەوە

www.kerimhisami.com

بەغدا. گەچی تیلگرافیکی کاک حەمەدەمینی سیراجیم پێگەیشت ،نووسیبووی :«مەیەوە چاوەروانی نامەی من بکە».

نامەی کاک حەمەدەمین کە ٧٦,٣,٢٧ نووسرابوو، بە رێگا تایبەتیەکانماندا گەیشت باش سڵاو نووسیبووی:«هیوام وایە بەر لە گەرانەوەت ئەم نامەیەت پێ بگا و بتوانی لە چەند رۆژ زیاتر مانەوە لە سوفیا هەم «کویرەوەری» ئەو سەفەرە دوورو درێژەت تا رادەیەک لە بیر بچێتەوە و هەم ئەگەر بکرێ لە هەڵ و مەرجی کونگرەی ١١ی حیزبی کومونیستی بولغارستان بۆ هێندێک پێوەندی کەڵک وەرگرێ. دوو رۆژ لەمەو بەر لەگەڵ کاک هێمن چووینە لای باوکی ڤینک(کاک عەزیز محەمەد) هەواڵی گەیشتنی موافەقەتی سەفەری یەمەنمان پێ راگەیاند. زۆری پێ خۆشبوو. وای پێ باشبوو تۆ لە سوفیا بی. بتوانی لە رۆژەکانی کونگرەدا لە گەڵ ئەو بەیەکەوە چاوتان بە عبدالفتاح اسماعیل بکەوێ، هەم لە نزیکەوە لەگەڵ یەکتر ئاشنا بن و هەم لە باری سەفەرەکەوە بدوێن. ئەم پێشنیارەم پێ باشبوو، هەر بۆیە بەرقیەی خێرام بۆ کردی کە چاوەروانی نامە بی.

هەوالی بەرچاوی ئەم حەوتوە، هێندی نامەو هەواڵن لە کوێستانەوە. گیراوەکانی بوکان و سەقز بەردراون. نامەیەکی بێ باکیش هاتوە، هەر وەک نامەکانی پێشوە. کەریم نەستانی گیراوە و بردویانە بۆ سولەیمانی هاوالیکی ترمان بە ناوی عبدالله لە سولەیمانی گیراوە. تا ئێستا بەرنەبوە. پێری پێم گوتن، گوتیان تەلەفون دەکەین بەریان بدەن...... هەر ئێمرۆ کارتێکم بە پۆست دا بۆ ناردی، هیچ نیە تەنیا مەبەست شوێنە ونکەی نامەکەیە و بەس. با لەوەشت ئاگادار کەم جەماعەتی شیخ عەلی لە چەمچاڵ بەرەو حیللەهێنراون...».

پێشنیاری کاک حەمەدەمین بە جێ بوو. چونکە حیزبی کومونیستی بولغارستان کونگرەی ١١ی دەبەست و ڕێبەرانی حیزبە کومونیستەکان بەشدار دەبوون. دەرفەت بوو ئەگەر بتوانم چاوم بە تێکوشەر عبدالفتاح ئیسماعیل بکەوێ و مەسەلەی سەفەری یەمەنی دیموکراتی لە گەڵ ببرمەوە.

بە تەلەفون لەگەڵ کاک عەزیز محەمەد قسەم کرد و تکام لێکرد کە وادەیەکم بۆ لە عبدالفتاح ئیسماعیل وەربگرێ کە بتوانم ببینم.

ڕۆژی ٣١ی مانگی مارس دەمەو ئێوارە کاک عەزیز تەلەفونی کرد و گوتی:«ئەمرۆ زووتر لە ڕۆژان کۆبوونەوەی کونگرە تەواو بوە. نامەوی بچمەوە سەرێ دەمەوێ بێمەوە لای ئێوە».

ـ فەرموو گەلێکمان پێ خۆشە.

ـ تەلەفونەکە بدە بە دایکی کەماڵ با ئەو قسەم لەگەڵ بکات.

تەلەفوونم دا بە دایکی کەماڵ. کاک عەزیز گوتی:«ئەگەر ساوارێکم بۆ لێ دەنێی و سەلکە پیوازێکی لە پەنا دادەنێی ئەوە دێم.

ـ فەرموو تۆ وەرە، بەخێر بێ‌ی شتێک هەر دەبێ.

ئێواری کاک عەزیز هات و یەکیک لەو شەوە خۆشانەی ژیانمان بوو. بە هەڵکەوت ژن و مێردێکی خەڵکی سولەیمانی سەر بە یەکێتی نیشتمانی کوردستانیش کە لە سوفیا دەیانخوێند و لەبەر شورشگێری هەر ئاوریان لێ دەباری و سوێندیان هەر بە کوردستان بوو، بە قسە و بڕیاری خۆیان لەسەر تەواو کردنی دەرسەکەیان ڕاوەستا بوون و دەنا یەکسەر بۆ کوردستان دەگەڕانەوە و قەولیان دابوو لە چیاکانی کوردستان بیاندۆزمەوە و پاشان لە کوردستانی ئێران بیستم کە لە کوردستانی سوید سەریان وەدەر ناوە، ئەوشەوە هاتنە ماڵی ئێمە و

www.kerimhisami.com

پاشان به قسەی خۆیان بە دیتنی کاک عەزیز گەلێک شاد ببوون.
لە نێو قسەکانماندا باسی دوکتور رەحیمی قازی و کاک عەلی گەلاوێژ هاتە گۆڕێ. کاک عەزیز گوتی: «دەمێک بوو پێم خۆشبوو ئەم دوو کوردە لە باکۆ ببینم. لە باکۆ بە میواندارەکەم گوت دوو کوردی ئێرانی بە ناوی دوکتور رەحیمی سەیفی قازی و دوکتور عەلی گەلاوێژ لێرەن و پێم خۆشە بیان بینم».
کابرا گوتی: «خەبەریان دەدەمێ».
پاشان هاتەوە گوتی: «بەیانی بۆ فراوین لە هوتیل دێنە لات. سبەی پتر لە دوو سەعات لە سەریان مەحتەڵ بووم، ئێستاش نەهاتن.
من گوتم کاک عەلی گەلاوێژ لێرەیە و لە رادیوی پەیکی ئێران کار دەکا. گوتی: «کوردە و زانایە و خۆشە مرۆڤ بیناسێ. پێم خۆشە ببینم. پاشان تەلەفونی ژووری عبدالفتاح ئیسماعیلی دامی، گوتی: داواندوومە. دەتناسێ. تەلەفونی بۆ بکە و بچوو لە سەر سەفەرەکەتان رێک کەون.
شەو درنگ ماشێنی بۆ هات و چۆوە هوتیل و رۆژی دوایی کاک عەلی گەلاوێژ تەلەفونی کرد و گوتی: «چ دەکەی، دوای نیوەرۆ وەرە تاوێک بسوورێینەوە و هێندی قسەی خۆمانە بکەین».
دوای نیوەرۆ چووم لە گەڵ کاک عەلی دەگەراین و باسی وڵاتمان دەکرد. گوتم راستی دوێنی شەو لەگەڵ کاک عەزیز زۆرمان باسکردی.جێگات خاڵی دانیشتنیکی خۆشمان هەبوو.
کاک عەلی قوت بوو گوتی: کاک عەزیزت لە کوێ دیت؟
ـ لە ماڵی خۆم. شەو لە ماڵی ئێمە بوو، تا درنگانێک دانیشتین.
کاک عەلی مات بوو. وەک شتێکی سەیر و عەجایبی بیستبێ.

www.kerimbisami.com

ئێوارێ لێک جیا بووینەوە.

بەیانی لە ماڵی دەرنەچوو بووم، سەعاتی دە کاک عەزیز تەلەفونی کرد. پاش ڕۆژ باش گوتی: «ئەری ئەو برادەرانی تودە لە کوێ زانیویانە من شەو لە ماڵی ئێوە بووم؟

گوتم لە من. من عەلی گەلاوێژم دیوە و پێم گوت لە گەڵ کاک عەزیز شەو باسمان کردی و کاک عەزیز پێیخۆشبوو بتبینێ.

گوتی: «ڕاستە. کە وا بوو عەلی گەلاوێژ ئەو خزمەتەی کردوە. پاشان گوتی: « ئەمرۆ کە دەهاتین بۆ کونگرە کەیانووری و ئیرەجی ئەسکەندەری دوای سلاوێکی سارد گوتیان: «ئێمە لە ئاست چوونی تۆ بۆ ماڵی کەریمی حسامی ڕەخنەمان هەیە.چوونی تۆ بۆ لای ئەو پرستیژی ئەو زیاد دەکا».

گوتم: «تیکۆشانی حسامی پرستیژی ئەو زیاد دەکا، نەک چوونی من. پاشان بیجگە لە پێوەندی حیزبی، ئێمە یەکمالین و عەلاقەی خانەوادەگیمان هەیە. بەڵام پێم خۆشە نیوەرۆ لە سەر مێزیک دانیشین و لەو بارەوە قسە بکەین.

نیوەرۆ کاک عەزیز و باقر ئیراهیم و ئارا، دەگەڵ ئیرەجی ئەسکەندەری و کەیانووری و جوانشیر لە سەر مێزیک دادەنیشن. کاک عەزیز دەلێ ڕەخنەی ئێوە جێگای داخە. حیزبی ئێمە لەگەڵ حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران پێوەندی ڕەسمی هەیە. بێجگە لە دۆستایەتی شەخسی، کەریمی حسامی بە نوێنەری حیزبی دیموکرات دەزانین و لە گەڵی دادەنیشین. ئەوە سیاسەتی حیزبی ئێمەیە و بۆ چوونی تاکی و شەخسی نیە».

تۆمەس کاک عەلی گەلاوێژ ئەو ئێوارەیە کە ئەم قسانە لە من

www.kerimhisami.com

دەبیسی، گورج وەک خزمەتێکی حیزبی تەلەفون دەکا بۆ کەیانووری و راپۆرتی هاتنی کاک عەزیز بۆ ماڵی من پێشکیش دەکات.

من رۆژی دوای تەواو بوونی کونگرە تەلەفونم بۆ ژووری عبدالفتاح ئیسماعیل کرد. سالم سالح بەرپرسی پێوەندیەکانی دەرەوە تەلەفونی هەلگرت.

گوتم فلان کەسم و دەمەوێ کاتیکم بۆ دیاری بکەن، چاوم بە رفیق امین العام بکەوێ.

گوتی: «ئێمە دوێنێ چاوەروانی تەلەفون و هاتنت بووین. ئێستا ئەوە خۆمان بۆ رۆیشتن ئامادە کردوەو دەچین بۆ مەتار. لە بەغدا بچۆ بالیوزخانەی ئێمە، کاتی سەفەرەکەتان بۆ عەدەن بەسەفیر دەگوترێ. رفیق امین العام سلاوی هەیە».

www.kerimhisami.com

گەرانەوەم بۆ بەغدا

رۆژی ١٩٧٦/٤/٧ بۆ بەغدا گەرامەوە. برادەران هاتبوونە فرۆکەخانە و پێک شاد و شوکر بووینەوە. لە سوید لەگەڵ دوکتور قاسملو بریارمان دا کە هەوڵ بدەین کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی لە مانگی ئەپریلی ١٩٧٦ ببەسترێ. لە سوفیا بووم دوکتور تەلەفونی کرد و گوتی:«حەسەنی شتەوی دەڵێ کاردەکەم ناتوانم لە مانگی چوار ئامادەی کۆبوونەوە بم. با بیخەینە مانگی مای. من جەریانی سەفەرو رۆیشتنی دوکتور قاسملو بۆ پاریس و وادەی عبدالفتاح ئیسماعیل و شتی دیکەم بۆ برادەران باسکرد و ئەوانیش بریاری پێک هێنانی پلنومیان پەسند کرد. دەفتەری سیاسی رۆژی ١١ی ئەپریل نامەیەکی بۆ حیزبی بەعس نووسی و داوای کرد کە بۆ کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی لە ئوروپا لە باری پاسپۆرت و خەرجی سەفەر یارمەتیمان بدەن.

لەگەڵ برادەران هاتینە سەر ئەو باوەرە کە بۆلغارستان باشترین جیگایە و دەکرێ بە بیانووی حەسانەوەی سەر دەریا لە(وارنا) هوتیل بگرین و کۆبوونەوە بکەین.

پاش گەرانەوەم بۆ بەغدا نامەیەکی دوکتور قاسملوم بۆ هات کە ١٩٧٦/٤/٥ نووسیبوی، لە نامەکەدا دەڵێ:«دوو سێ رۆژە لە

www.kerimhisami.com

دەرەوەی پاریس لای دۆستەکانی خۆم دەژیم. بۆ کۆبوونەوە جیگام دیوەتەوە. لیرە زۆر باشە و هەرزانە. تکام ئەوەیە وا بکەن هەر چۆنێک بێ لە مانگی مای دا کۆبوونەوەکەمان بکەین. چونکە دواخستنی لە هیچ باریکەوە باش نیە... هیوادارم ئەگەر سەفەرت کرد بۆ یەمەن، سەفەرەکەت سەرکەوتوو بێ. لە پێش دا بریار وابوو، خەبەر بدەی منیش بچم، بەلاّم دیارە نەزەر گۆراوە. هەرچۆنێک بێ ئەگەر پێویست بێ من ئامادەم».

حیزبی بەعس وەلامی نامەی دەفتەری سیاسی دایەوە و موافەقەتیان کرد چەند پاسپۆرتمان بدەنێ، بەلاّم نەک پاسپۆرتی خۆیان. رۆژی ١٩٧٦/٤/١٧ بۆ جاری دەیەم داوام لە مەلا عەولا کرد کە ئیستعفاکەی وەرگرێتەوە، هەست بە بەرپرسی بکا و هاوکاری دەست پێ بکاتەوە. چونکە بەراستی پێویستمان بە هاوکاری ماموستا بوو. فایدەی نەبوو، پێ‌ی چەقاند و لە سەر بریاری خۆی سور بوو.

گوتم ئەندامانی کومیتەی ناوەندی بۆ کۆبوونەوە دەچنە ئوروپا. تۆ کە ئیستعفاکەت وەر نەگریەوە، ناتوانی لەگەڵمان سەفەر بکەی.

گوتی:«خۆ ئێوە ئیستعفاکەتان قبوڵ نەکردوە. پێم خۆشە بیم، لە کۆبوونەوەدا دەلیلی ئیستعفاکەم دەلێم. برادەران گوتیان با بێ لەوێ با دەداتەوە.

رۆژی ٤/١٨ خەبەریان بۆ هێنابن کە دوو ئەندامی حیزبی بە ناوی مام عەلی و فەقێ برایم گیراون و بۆ هەولیریان بردوون. نامەیەکمان بۆ حیزبی بەعس نووسی و داوامان کرد ئازادیان بکەن. بەلاّم هەروا بە هاسانیش نامە و تەلەفون کاری نەدەکرد.

لە شیرکەتیکی توریستی لە (ڤارنا) قەراخ بەحری رەش

www.kermkhisami.com

هوتیلیکمان گرت، زۆر هەرزان و رۆژی ۱۹۷٦/٥/۱۱ ئەندامانی کومیتەی ناوەندی بەرەو سوفیا سواری فرۆکە بووین. دوکتور رۆژێک پێشتر هاتبوو لە مالی ئێمە دابەزیبوو.

رۆژی ۱۹۷٦/٥/۱۲ بە فرۆکە هەموومان چوینە ڤارنا و بۆ رۆژی دوایی کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی دەست پێکرا. هەر وەک دوکتور پێشنیاری کرد بوو من لەسەر ئیش و کاری کومیتەی ناوەندی و بارو دۆخی تەشکیلاتیمان لە عیراق راپۆرتیکم پیشکیش کرد.

دوکتور قاسملو لەسەر تێکۆشانی داهاتوو گەلاڵەیەکی پێشکێش کرد بە ناوی گەلالەی (سیا-می) واتە (سیاسی نیزامی) کە لە نامیلکەی رێکخراوی موجاهیدینی خەڵکی وەرگرتبوو. بە گوێرەی ئەم گەلاڵەیە کە پاش دەست تێوەردان و هەڵسەنگاندن و سەنگ و سوکی کردن پەسند کرا، دەبوایە وردە وردە بگوێزینەوە بۆ ئێران و چەک پەیدا بکەین و دەستەی جۆر بە جۆر لە ئەندامان و بەرێوە بەران بچنەوە ئێران. بەلام دوکتور خۆی و حەسەنی شەتەوی خوارزای و حەمەدەمینی سیراجی بۆ ئورووپا هێشتبۆوە. لە گەلاڵەی سیا-می دا، دەبوایە لە کرماشان و سنە و ورمی و تەوریز و تاران و مەهاباد کومیتەی سێ نەفەری و یا کەمترمان هەبن و ئەوانە پێکەوە پێوەندیان هەبێ. دیسان قسەی خۆشی کاک حەمەدەمینی سیراجی نەخشەکەی بە پێکەنین خاو کردەوە. کاک حەمەدەمین گوتی:«دوکتور لەم نەخشەیەدا شتێکی لە بیر چوە، ئەویش هیلیکوپتەرە. دەنا بە هیلیکوپتەر نەبێ ئەو هەموو پێوەندی‌یە قەت بەر قەرار نابێ، ئەویش لە زەمانی حکومەتی شادا.

کومیتەی ناوەندی کومیتەیەکی بۆ جێ بە جێ کردنی (سیامی)

www.kerimhisami.com

هەلبژارد، کە قەت هیچی بۆ نەکرا. هەرچەند دوکتور ئیسراری هەبوو کە من بەر پرسی کومیتەکە وەئەستۆ بگرم، ملم بۆ رانەکێشا، چوونکە یەکەم ئیمانم بە ئەنجام دانی نەبوو، بەڵگەو دەلیلی تەواویشم باسکرد. دوەم دەمگوت کەسێک کە پێشنیارێک دەکا و گەلاڵەیەک دێنیتە گۆرێ، دەبێ خۆشی بۆ بەجێ گەیاندنی لە پێش هەموو کەس دابێ.

کاتێک لە ڤارنا گەراینەوە لە ماڵی ئێمە دوو رووداوی سەیر روویان دا، یەکیان ئەوە بوو، من بەرپرسی خەرجی برادەران بووم و لام وایە خەراپیشم بە خێو نەکردبوون. لە تۆڵەی خزمەت و ماندوو بوون، مەلا عەولا بە دوکتور قاسملووی گوتبوو کە فلان کەس پارەی لە بانگ نەگۆریوەتەوە و لە بازاری رەش گۆریوەتەوە و زیادیەکەی هەڵگرتوە. چا بوو خوداو راستان سێ وەرەقەی رەسمی بانگم پێ مابوون پاش باسکردن و نیشاندانی وەرەقەکان کۆبوونەوە قسەکەی مەلا عەولای بە بۆچوونێکی ناحەز داناو دوکتور گوتی: «خەسلەتی مەلایانە بەر چاو تەنگی‌یە». رووداوی دیکە ئەوە بوو لە دانیشتنێکدا خاریج لە کۆبوونەوەی رەسمی من لەسەر هێندێ شت لە رادە بەدەر توند بە گژ دوکتور قاسملو دا هاتم.

دوکتور پێشنیاری کرد کە هەتا مانگی دە واتە بۆ ٥ مانگ مانگی ٧٠٠ دولاری بدرێتێ. برادەران بەروو تەنگیەوە موافەقەتیان کرد. پاش ئەوە ئێمە هەندی پارەمان هەبوو گوتی ئەو پارایە با لە لای من بێ لە فەرەنسە، لە کاتێکا ئەو بە تەنیا لە پاریس دەبوو، هەموو ئەندام و دەزگای حیزبی دیموکراتیش لە عیراق و لە ولات بوون.

ئێتر من توند بەسەری داهاتم و هەندی مەسەلەی دیکەشم هێنانە

www.kerimhisami.com

گۆڕیٚ که نه‌ده‌بوو له دوکتور رویان دابا. له بیرم ناچی، دوکتور گوتی: «کاک که‌ریم چونکه مالی خۆیه‌تی، بۆیه وا حه‌مله ده‌کا» ره‌نگه حه‌مله‌که‌م توند بوویێ، به‌لام قه‌ت مالی خۆم له ئاست براده‌ران به هی خۆم نه‌زانیوه. براده‌رانی کومیته‌ی ناوه‌ندی له‌گه‌لٚ ئه‌وه لایه‌نگری قسه‌کانی من بوون به تایبه‌ت له‌باری ماددی‌یه‌وه، به‌لام هێرشی منیان به کارێکی توند دانا و بڕیاریان ئه‌وه بوو که داوای لیٚ بووردن له دوکتور بکه‌م. منیش به دلٚه‌وه داوای لیٚ بووردنم کرد و بڕیاریان دا که پاره‌که به‌شێکی زۆری له مالی ئێمه دابندرێت. به‌لام دوکتور قه‌ت ئه‌وه‌ی له بیر خۆ نه‌برده‌وه.

پاش ته‌واو بوونی کۆبوونه‌وه و گه‌ڕانه‌وه‌ی براده‌ران، مه‌لا سمایلی حاجی-م بۆ عیلاجی چاوی برده لای دوکتور و ناردیان بۆ شاری «بوتیف گراد» له نه‌خۆشخانه‌یه‌کی چاو خستیان. مامۆستا هیمنیشم گێڕاوه و برده لای دوکتور و که‌مالی کوردیشم بۆ گه‌ڕانی نێو شار له خزمه‌تی دا بوو. به کورتی هه‌تا رۆژی ۱۹۷۶/۶/۹ که به‌ڕێم کردنه‌وه له خزمه‌تیان دا بووم. خۆم بۆ معالجه‌ی معده و زراوم ده‌بوایه بچمه خه‌سته‌خانه و بۆ رۆژی ۶/۱۶ جێگام بۆ قورخ کرا بوو.

رۆژی ۱۹۷۶/۶/۱۵ کونستانتینۆڤ به‌رپرسی ئێرانیه‌کان له به‌شی ده‌ره‌وه‌ی حیزبی کومونیستی بولغارستان داوای کرد بچم ببیینم. که چووم پاش به‌خێر هێنان گوتی: «حیزبی توده له ئاخری مانگی مای‌دا، نامه‌یه‌کی نووسیوه و ده‌لیٚ که‌ریمی حسامی بۆ کار له رادیۆ په‌یکی ئێراندا له سه‌ر حیسابی ئێمه هاتۆته بولغارستان. ئێستا له حیزبێکی ناسیونالیستی دا کار ده‌کا و دژی حیزبی توده و دژی بزوتنه‌وه‌ی کومونیستی هه‌لٚده‌سووری، که وا بوو تۆ ده‌بیٚ وه‌زعی خۆت روون

www.kerimhisami.com

کەیەوە، چونکە ئێمە حیزبی تودە بە رەسمی دەناسین».
گوتم :وەزعی من روونە. نیشتمانپەروەری و ئازادیخوازی و کومونیستی هەر ئەوە نیە کە مرۆڤ ئەندامی حیزبی تودە بێ. من پارەکە لە نامەیەکدا داوام لە حیزبی کومونیستی بولغارستان کردوە کە رێگا بدەن منداڵەکانم خوێندن تەواو بکەن، ئێستا ئەگەر بە قسەی حیزبی تودە رێگا نادەن، راستەو راست بلێن. من جارێ بۆ معالجەی معدەم دەچمە خەستەخانە. تا دێمە دەر تکایە تۆش روونی بکەوە.
گوتی :«جارێ بچۆ نەخۆشخانە کە هاتیە دەر تەلەفونم بۆ بکە».
رۆژی ٧٦/٦/١٦ چوومە خەستەخانە و خستیانم. ژوورێکی بە تەنیایان دامێ هەڵێکی باش بوو، زۆر بە جیددی لە زمانی رووسیەوە خەریکی پێداچوونەوەی کتێبی (دایک) بووم. من لە بەغدا کتێبەکەم لە فارسی‌یەوە کردبوو بە کوردی، بەڵام زۆر پێویست بوو لەگەڵ ئەسلی رووسیەکە بەرئاوردی بکەم. شلیری کچم کە لە مەدرەسەی سۆڤیتی دەیخوێند، زۆر رۆژان دەهاتە لام و لە پێدا چوونەوەی دا یارمەتی دەدام.
رۆژی ١٩٧٦/٦/٢٥ لە خەستەخانە هاتمە دەر و نامەیەکم سەبارەت بە مانەوەی منداڵەکانم لە بولغارستان بۆ حیزبی کومونیستی بولغارستان نووسی و روونووسی نووسراوەکەشم بۆ دوکتور قاسملو نارد.
رۆژی ١٩٧٦/٦/٢٦ کەمالی کورم دیپلۆمی وەر گرت و بە بۆنەی تەواو بوونی ساڵی خوێندن لە مەدرەسە ئاهەنگێکی خۆش سازکرا بوو، بەشداریمان کرد.
هەر چەند برادەران لە بەغداوە داوایان دەکرد کە زوو بگەرێمەوە،

www.kerimhisami.com

لە سەر پێشنیاری دوکتور کە جاری بۆ گەڕانەوە تالوکەی نەکەم، لە سوفیا مامەوە. ڕۆژی ١٩٧٦/٧/٢ لە گەڵ کەمالی کوڕم، چوینە کومیتەی بەرپرسی خوێندکارانی بێگانە و داوامان کرد کە ڕێگا بدەن لە زانستگا خوێندنی بەرز درێژە پێ بدات.

لەو سەرو بەندەدا کە لە سوفیا بووم، نامیلکەیەک لە لایەن ڕێکخراوی حیزبی تودەی ئێرانەوە بڵاو کرایەوە لەنووسینی دوکتور ڕەحیمی قازی و دوکتور عەلی گەلاوێژ. نووسراوەکە لای خۆی بە بۆنەی ٣٠ ساڵەی دامەزراندنی حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە لە ٢٦/ئەپریلی ٧٦ نووسرابوو، بەڵام بێجگە لەوە کە نووسەرانی بەرێز بۆ چوونەکەیان دوور لە واقعیەت و لە سەر خەیاڵی دوورە وڵاتی بوو، بێ ئەوەی لە خەبات و تێکۆشانی حیزبی دێموکرات ئاگادار بن ڕێزە و شەیەکیان هۆندەبۆوە، بۆ ئەوان حیزبی دیموکرات تا ئەو دەمە هەبوە کە گویا لە گەڵ حیزبی تودە بوە و یان تا کوماری دیموکراتی کوردستان هەبوە. پاش ئەو دەم گویا حیزبی دیموکرات نەماوەو لە سەرانسەری نامیلکەکەدا باسی خەباتی ڕۆژی حیزبی دیموکرات لە گۆڕیدا نەبووە. لە کوتایی نامیلکەکەشدا ئەم پەیامەی حیزبی تودە بڵاو کرابۆوە کە دەلی: «ئێمە تەواوی تێکۆشەرانی شورشگێری کورد لە ئێراندا بانگ دەکەین کە وەکو تێکۆشەرانی شورشگێری ئازربایجان و گەلانی تری ئێران لەگەڵ حیزبی تودەی ئێران یەک بگرن و سوونەتی شورشگێری و یەکێتی سازمانی و سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستان لەگەڵ حیزبی دایک ـ حیزبی گشتی چینی کرێکاری ئێران سەر لە نوێ زیندو بکەنەوە».

نامیلکەی دوکتور ڕەحیمی قازی و عەلی گەلاوێژم بۆ دوکتور

قاسملو نارد. لەگەڵ کاک حەسەنی قزلجی پێشنیارمان کرد کە دوکتور وەڵامی بنووسێتەوە. لە وەڵامی نامەی مندا دوکتور نامەیەکی بۆ ناردبووم باسی دوو مەسەڵەی کردبوو: یەکەم لەمەر گەرانەوەی خۆی بە سەفەر بۆ عیراق کە ئێمە داوامان دەکرد بۆ ماوەیەک بێتەوە بەغدا، بەڵام حکومەتی عیراق ویزای نەدەدایە. لەو بارەوە نووسیبووی :«نەزەرم ئەوەیە کە کاک مینە(حەمەدەمینی سیراجی) بۆ خۆشی بە قەولی خۆی تێبکۆشی بەڵکو بتوانێ نەبزیان تاقی بکاتەوە. پێویست نیە مەسەڵەکە راستەو راست مەترەح بکا. بەڵکو دەتوانێ بلێ کە باوکی هیوا(دوکتور قاسملو) خەیالی سەفەری هەیە بۆ عیراق و داوای پاسپۆرت بکا بزانێ دەلێن چی...».

دووەم لەسەر وەزعی من و وەڵامی نامیلکەی ناوبراو نووسیبووی:«لەسەر وەزعی خۆت و منداڵەکان نەزەرم ئەوەیە کە حیزبی تودە بە هەموو هێزییەوە خەریکە وەزعی تۆ وەک وەزعی من لێ بکا. بەداخەوە ئێمە ئێستاش نامانەوێ ئیعتیراف بکەین کە ئەوەی لە وڵاتانی سوسیالیستی دژی ئێمە کراوە، لە حیزبی تودەوە سەر چاوە دەگرێ. نەزەریشم ئەوەیە هەتا ئەتۆ لە حیزبی دیموکرات دا مەسئول بی و هەتا حیزبی دیموکرات ئامادە نەبێ بچێتە ژێر باری ئەوان، هەر خەریک دەبن و ئیمکانی سەرکەوتنیشیان زۆر زۆرە. هەموو ناویکیشت لەسەر دادەنێن. شێوەکەیان ئەوەیە. جا دەبێ مەسەڵەکە لەو بارەوە تەماشا بکەین و فیکرێکی ئەساسی بکەین. دەنا هەرەشەی حیزبی تودە وەک شیری دیمۆکلیس هەر لەسەرمان دەبێ. نووسراوەکەی رەحیم و عەلی-م خوێندەوە. نە موافقی پێشنیاری کاک حەسەنم و نە موافقی نوسراوەی تۆ. بۆ چی ئێمە دەبێ حالەتێکی

www.kerimhisami.com

دیفاعی بۆ خۆمان بگرین و کارمان ئەوە بێ کە ئیسپاتی بکەین کە هەین. بە نەزەری من ئێمە دەبێ شتێکی درێژ لە سەر ئەم نامیلکەیە بنووسین و هەموو شتیک بە جوانی و بە باشی تەحلیل بکەین. موافقی ئەوەم کە تۆ بینووسی و منیش تەماشای بکەم. بەڵام موافق نیم کە بە ناوی خۆت بینووسی. هەرچەند نەزەرم ئەوەیە کە حیزبی تودە هەموو شتێک دژی تۆ هەر دەکا. بەڵام پێم وایە باشترە بە ناوی خۆت جارێ تەحریکیان نەکەی. نەزەری برادەرانیش لەو بارەوە بپرسە......».

من دەستم کرد بە نووسینی وەڵامی نامیلکەی حیزبی تودە کە دوای دیتنی دوکتور قاسملو، وە چاو پێکەوتن و دەست تێ وەردانی برادەرانی دەفتەری سیاسی بە ناوی «وەڵامێک» بە ناوی «شیروان» بە فارسی و بە کوردی بڵاو کرایەوە.

ئەو ماوەیەی کە لە سوفیا بووم بێجگە لە کاک حەمەدەمینی سیراجی کە بەردەوام بە هۆی نامەو تەلیفون پێوەندی هەبوو، مامۆستا هێمن و برادەرانی دیکەش نامەیان دەنووسی. بە تاریخی ١٩٧٦/٧/١٤ هاورێی بە نرخ و خۆشەویستی هەموو لایەک مەلا عوسمانی میراوەیی ناسراو بە (جەلال) نامەیەکی بۆ ناردبووم. بە یادی ئەو دەقی نووسراوەکەی بڵاو دەکەمەوە.

«تاتی[١] گیان نامەکەی نووسیبووت ٧/١ گەیشت و چاون پێ روون بۆوە. بە تیرو تانەی سەرەتاکەی نامەکە شیرینتر ببوو. بە

١- لە زمانی منداڵەکانی خۆمەوە کە لە جیاتی (بابە) پێم دەڵێن تاتی.

www.kerimhusami.com

تایبەتی بۆ من کە هانی دام هێندە تەنبەڵ و سڕ نەبم. هیوادارم تا ئێستا نەخۆشیەکەت بووبێتە تۆزی بانان و سەرو شوێنیشی نەمابێ. دیار بوو لە نەخۆشخانە زۆر تووشی نارەحەتی ببوی، نامەکە باسی هیچ نەخواردن و رشانەوەو جەرگ و زراو پشکنین و مانەوەی زۆری تێدا بوو. بێ مزەرەت دەبێ ئیشەڵاو بە سلامەتیش لەبەر دەستی ئەو پەرستارە سەیرو فەقیرانە! نەجاتیت دەبێ.

تاتی گیان ئەگەر درۆیەت دەخزمەت دا نەکەم، تەنبەلی و سڕیەکەم لێ کەم نەبۆتەوەو دەترسم زیادیشی کردبێ. لەبەر دوو سێ سەبەبیش: یەکیکیان گەرمای زۆرو بێ جێ و ڕێ کە بەراستی تەئسیریکی زۆری هەیە دیوەکانی سەرێ یەک دوو سەعاتی پێش نوێژێ نەبێ هیچیان لێ ناکرێ، گەرما پیاوی هار دەکا. خوارنش بۆ خۆت دەزانی ئاوەدانەو بۆ ئی وەک من سست و سڕ جێ کار نیە. یەکیکیان ئەوەیە بە ناشکوری نەبێ دەردو نەخۆشی هەر رووی دەلایەکی نەکردوە. لە مالی مەدا هەر خالید و رەحمان بە ساخی دەرچوون، مەسەلەن من بیست رۆژ دەبێ موم لە قامکی شادە هاتوە ئەوە لەو دەمی وەرە بۆ هەوەڵ جار ئەو چەند خەتەی پێ دەنووسم، بەلام چابوو زوو لە نەخۆشخانەی بۆیان دەر هێنام و برێک بە هاسانی چاری کرا. قازانجی ئەوە بوو دەستی چەپەم کەمێک فیری ورده کار بووە. سێ هەمیان ئەوەیە خۆ تاتی لێرە نی‌یە زوو زوو تێم راخورێ و کارم بۆ ببینیتەوەو هانم داو وەکارم خا. وەک جەمال بە ئەبوو مژدەی گوت:«مالی خۆیەتی کەیفی لێ بێ دوو نانان دەخواو کەیفی لێ بێ سێ نانان دەخوا».

جەمالی فەقیریش نەخۆشیەکەی چاک نەبۆوە، پێویستی بە

www.kemalmhisami.com

عەمەلێ هەبوو مانگی داهاتوو عەمەلیاتی دەکەن. بوکیش نەخۆشیەکەی هەر وەک خۆیەو رۆژی یەک دوو جار دەرشێتەوە، رەنگە ئەویش تووشی عەمەلیات بێ. زلیخا چاو ئێشەی گرتوەو بە قسەی دوکتوری تەراخومیەتی. بەڵام شوکر یەک دوو رۆژە چاکە. مامە پیرە(ماموستا هێمن) هەر لیگەڕێ گەرمای هاوینێش لە دەردەکانی پێشووی بۆتە سەر بار.

تاتی گیان لەبارەی رۆژنامەکانەوە خەتای رەحمان مەگرە، چونکە بە زۆری من بۆی دادەنێم بۆت بەڕێ بکا. ئەوانی تکراری هیچ، ئەوانی پێت ناگەن من بۆت نانێرم چونکە جێ وایان تێدا نیە. لەبارەی سۆمالی‌یەوە بێجگە لەوەی تۆ نووسیبووت رێگا گەلەکان شتی دیکەشیان تێدایە. دیارە ئالو گۆرێکی ژیکەلەیان بەدی هێناوە. زۆر بەیانم خوێندۆتەوە. تاتی گیان لە نامەی پێشوودا نووسیبووم ئەگەر گەرما بێڵێ خەریکی خوێندنەوەی دایک دەبم‌و وردە وردە دەستیشی لێ دەدەم. بەڵام تا ئێستا هیچم لێ نەکردووە، مەگەر لەوەی پاش برێک ئازاتر بم. لەو ماوەیەدا کاری گەورەم رۆژنامە خوێندنەوە بووە. تاتی شەرەفنامە بەرید نای‌هێنێ، چونکە قاچاخ کراوە. ئەبو مژدە(حەمەدەمینی سیراجی) دوو رۆژە چۆتە سەرێ دەپازدە رۆژی پێ دەچێ. دەگەڵ ئەبو ئاوارەو (مەلا عەولا) رەحمانی خەریکی تەقە تەق و پاکنوویسێن ویستا لێ نەبووینەوە هەموو سلاویان هەیە بۆ تۆ و بۆ براژنم و بۆ مندالان. بە تایبەت خالید و زولیخا زۆرو لێ دەپرسن.

هەر بە خۆشی بژین.

جەلال ٧٦/٧/١٤

www.karimhisami.com

مەسەڵەی پاسپۆرت

پاسپۆرتێکی ئێرانیم هەبوو که بۆ ئوروپای رۆژ ئاوا سەفەرم پێ دەکرد. بەڵام ماوەی تەواو ببوو. دەبوایە درێژ بکرێتەوە. کاتێک لە ڤارنا کومیتەی ناوەندی کۆبوونەوەی هەبوو، دوکتور حەسەنی شەتەوی گوتی:«پاسپۆرتەکەت بدە بە من بۆت درێژ دەکەمەوەو بە پۆستەدا بۆت دەنێرمەوە». دەرفەتێکی باش بوو، پاسپۆرتەکەم دایە تا ئەو ماوەیە کە لە سوفیا بووم پاسپورتەکەی نەناردەوە. تەلیفونم بۆ کرد. گوتی:«پاسپورتەکەم درێژ کردۆتەوەو ناردوومە بۆ خالم(دوکتور قاسملو) کە بۆت بنێرێتەوە». مانگ و رۆژ چوون و پاسپۆرت دیار نەبوو نەهاتەوە. لە کۆبوونەوەی پاریس داوای پاسپۆرتەکەم کرد. حەسەنی شەتەوی گوتی:«بە پۆستی سفارشی دا بۆ خالم ناردوە. بەڵام پسوڵەی پۆستەم لێ ون بوە لام نەماوە». دوکتور قاسملو دەیگوت:«پاسپۆرتەکەم پێ نەگەیشتوە». گوتم: سەیرە چۆن لە دیمۆکراسی فەرانسەو ئالماندا نامەو پاکەتی سفارشی ون دەبێ؟ دوکتور گوتی:«جاری وا هەیە ئەگەر لە پۆستخانە هەستیان کرد پاکەتەکە شتیکی تێدایە هەلی دەگرن. لە فەرانسە شتی وا دەبێ». بە کورتی لە نێوان خاڵ و خوارزا (سکرتیرو ئەندامی کومیتەی ناوەندی) و لە دیمۆکراسی فەرانسەو ئالماندا پاسپۆرتەکەی من سەری تێدا چوو.

www.kerimhisami.com

گەڕانەوە بۆ بەغدا

برادەرانی کە لە عیراق بوون پەیتا پەیتا دەیانووسی کە زووتر بچمەوە بەغدا. ڕۆژی ۱۹۷٦/۸/۲۵ بەرەو بەغدا ڕۆیشتم لەبەغدا هەوەڵ کارمان ئەوە بوو کە داوا لە حکومەتی عیراق بکەین فیزا بۆ دوکتو قاسملو بنێرێ و بۆ ماوەیەک بێتەوە نێومان. کابرای بەرپرسی پێوەندی لەگەڵ حیزبی دیموکرات هاتە لامان و گوتی:« قاسملو لە ئورووپا دژی ئێمە دەجولێتەوە. ئێمە خەبەرمان هەیە لە پاریس لەگەڵ جەلال تالەبانی کۆبۆتەوە». نەدەکرا حاشا بکەم. گوتم: دوکتور قاسملو سکرتێری حیزبی دێموکراتەو کەسێکی ناسراوە. خەڵک دەچنە لای، دوور نیە چاوی بە جەلال تالەبانیش کەوتبێ. بەڵام ئەوە مەعنای ئەوە نیە کە دژی حکومەتی عیراق بجولێتەوە. کابرا گوتی :«هەر کاتێ قیادە بریاری دا فیزا بدرێ بە قاسملو، خەبەرتان دەدەینێ».

لەسەر بڕیاری پلینۆم سەبارەت بە تێکۆشانی پتر لە کوردستانی ئێران بڕیارمان دا چەند کەس بنێرینەوە بۆ وڵات. لە نێو برادەراندا سەید ڕەسولی بابی گەورەو فەقی عەولای قەلە ڕەشە ئامادەیی خۆیان نیشان دا. هەڵبژاردنی سەید ڕەسول بۆ ئەو سەفەرە لەبەر ئەوە بوو کە مرۆیەکی ئازاو شارەزای ڕێگاو بان و لە ناو خەڵکی ناوچەشدا ناسرابوو. ڕۆژی ۱۹۷٦/۸/۱. لەبەغدا تفەنگێکی کلاشینکوفم

لەگەڵ دەمانچەیەک لەبن دۆشەگی ماشێن تاقەت کردو چوومە کۆیە. خەبەرم دا فەقی عەولاش هاتە وێ. لە کۆیە را سێ تفەنگی گلاشنیکۆف و دوو دەمانچەی چاردەخۆرم لە ماشێن ناو دایکی مەلا رەسوڵ و خێزان و منداڵەکانی سەید رەسولم سوار ماشێن کردو بەرەو قەلادزە. پێشتر سەید رەسوڵ و فەقی عەولاو میرزا عەلیم بەرێ کردبوون. لە گوندی خەندەکە لە نزیک قەلا دزێ لە سەر چۆمی لاْم دا. ژن و منداڵ دابەزین و بە بیانووی سەیرانێ سەید رەسوڵ و فەقێ عەولاش هاتن. ناردم لە مالی کویخا رەسوی مەنگور بارگینێک و تێرێکیان هێنا. چەکەکانمان خستە نێو تێرو منداڵێکی ماڵی کویخا رەسولمان سوار کردو بەرەو بناری خستمانە رێ. سەید رەسوڵ و فەقی عەولا و میرزا عەلیش وورده وورده بە پێیان بە دوای بارگیندا هەڵکشان.

هەوەلین هەنگاوی ئێمە بوو کە کادرێکی خۆمان راستەو خۆ بنێرینەوە کوردستانی ئێران. ئێمە پێشتر پێوەندیمان دامەزراندبوو، تێکۆشانی حیزبی دیموکرات لە ژوورەوەی وڵات دەست پێکرابوو. لەگەڵ بانەو سنەو سەردەشت و تارانیش پێوەندیمان هەبوو. بەلاْم سەفەری ئەم جارەی سەید رەسوڵ کارێکی تایبەتی بوو بەرەو هەنگاوی بە کردەوە لە لایەن رێبەرایەتی حیزبەوە.

دیارە بەرهەمی سەفەرەکە تەنیا شارەزایی و دۆزینەوەی هێندێ مزڵ و پێگەی سەر رێگاو ناسیاری چەند کەسێک بوو. لە مەهاباد بێجگە لە برادەرێک کە دۆستی سەید رەسوی بوو کەسی تری نەدیبوو. سەید رەسولیش بە گوێرەی بۆچوون و هەڵوێستی خۆی وەک فەقی عەولا دەیگوت لەم سەفەرەدا پتر باسی شۆرشی کوردستانی

عیراقی بۆ خەڵک کردبوو. چونکە بە راستی سەید رەسوڵ هەموو دوا رۆژی کوردو ئازادی و سەرکەوتنی کوردی لە شەخسی بارزانی و شۆرشی کوردستانی عیراق دا دەبینی. هەر چەندە سالێک بە سەر هەرس هێنانی شۆرشی کوردستانی عیراق دا تێپەری بوو، بەلاٌم سەید رەسوڵ زەرەیەک لە دەرویشایەتی بارزانی کەمی نەکردبۆوە.

لێرە دا کە باسی سەید رەسوڵ و سەفەرەکەی هاتە گۆرێ، ناکرێ زۆر بە کورتیش بێ یادی نەکەمەوە. هەر چەندە نووسینی گشت رەوشت و ئاکاری سەید رەسولی بابی گەورە زۆر هەڵ دەگرێ. خۆزیا ئەو برادەرانەی پتر لەگەڵی بوون و پتر هاوکاریان کردوە بە درێژی لەسەری بنووسن. چونکە سەید رەسولی بابی گەورە بە چاک یان بە خراپ لە مێژوی ئەم دواییەی خەباتی حیزبی دێموکرات و لە نێو کۆمەلیشدا شوێنی دیارەو کوشتنی ئەو لە لایەن هەر کەس و هەر تاقمیکەوە بێ جینایەتەو مەحکومە.

سەید رەسوڵ پیاوێکی ئازاو بە جەرگ بوو. لە کارەسات نەدەپرینگاوە. هەر چەندی بیری لێ بکەیەوە مرۆڤێکی جوامێرو دەست و دڵ ئاوالەو میوانگرو سەخی بوو. بە داخەوە هەمیشە دەست تەنگ و قەرزداری میوانداری پیاوەتی و دەست والایی بوو. پیاوێکی بە سەلیقەو بێ فیزو دڵسۆز و خزمەتگوزاری هاورێیانی بوو. ژیانناچاری کردبوو هێندێک جار وەدەو بریارەکانی نەباتە سەر. لە رێگای کوردایەتیدا سوتابوو. من بروام هەیە هەرچی دەیکرد بە بۆچوونی خۆی لای وابوو بۆ کوردەو بۆ ئازادی کوردستانە جا چەندە راست بوو یا خەڵکی‌تر چۆنی بیر لەسەر دەکردەوە شتێکی‌ترە. لەبەرگی شەشەمی بیرەوەریەکانمدا هیوادارم پتر خزمەت و فیداکاری سەید رەسوڵ بۆ

www.kerimhisami.com

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و بێ وەفایی ڕێبەرایەتی حیزب دەر هەق بە سەید ڕەسول ڕوون بکەمەوە. ئێستا ناکرێ باسێکی خۆشی سەید ڕەسول نەگێڕمەوە یەکێک لە ڕەوشتی سەید ڕەسول زارپاراوی و قسەی خۆش و تەعریفکردنی شت بوو. سالی ١٩٧٤ لەبەر شەری کوردستان و پرسیار و پشکنینی سەیتەرە ڕێگا هاتو چۆ بۆ کوردستان دژوار بوو. دەبوایە بۆ سەردانی برادەران بچمە کوردستان. لەگەڵ سەید ڕەسول سواری ماشێن بووین و سەعات چوار گەیشتینە کەرکوک دەمانەویست بچینە سولەیمانی. لە سەیترەی کەرکوک ڕایان گرتین و ڕێگایان نەدا تێپەرین. ناچار گەراینەوە بۆ کەرکوک. چ بکەین، شەو مانەوە لە هوتێلەکانی کەرکوک نەدەکرا. گوتم با بچینە مالی حاجی ڕەشید. جەمال ڕەشید لە سوفیا دەیخوێند یەک دوو جار نامەی بە من دا بۆ مالی باوکی ناردبوو. چووبوومە مالیان ئەوانیش شتیان بۆ جەمال ناردبوو. لەگەلیان ببومە ئاشنا. پیاو هەق بلێ لە ڕادە بەدەر میوانگرو خزم دۆست بوون. بەلام هەموو جارێ حاجی ڕەشید لای وا بوو من وەزیری دەستە ڕاستی مەلا مستەفام. دەیگوت: «لەسەر شۆرشی کورد هوتیلیان تالان کردوم. دەبێ بە مەلا مستەفات بلێی بۆم بژێرێ». هەرچەندی دەمگوت من مەلا مستەفا نابینم، لە بولغاریا دەژیم، پێوەندیم بە مەلا مستەفاوە نیە، فایدەی نەبوو وەری نەدەگرت. بەراستی سەرەرای میوانداری و بە خێر هێنانیان، نەمدەویست بچمە مالیان. چونکە قسەو باسی حاجی ڕەشید تەنیا هوتیل و داوای تۆلەو بژاردنی زەرەرو زیان بوو. ئەو شەوە بە ناچاری چوینە مالی حاجی ڕەشید. وەک جاران زۆریان بەخێر هاتن کردین. نان و خوانێکی کوردانەیان ساز کرد. سەعات هەشتی ئێوارێ

www.kerimbisani.com

حاجی نوێژی کردوو نان خوراو سەید رەسوم بە حاجی رەشید ناساند. گوتم :ئەم برادەرەی من باپیری شیخ بوەو یەکێک لە دەستبرەکانی وڵاتی ئێمە بوو. خۆشی شۆرشگێرەو سەیدەو ئەولادی رەسولی خودایە. لە کن مەلا مستەفاش زۆر نیزیکە. حاجی گوتی:«ئێمەش لە سەید و شیخەکانی شاهۆین. دایەزراندو شەجەرە و بنەچەکەو سەر بردەی خۆی لەگەڵ بە تالان چوونی هوتیل بۆ سەید رەسوڵ باس بکا. نێوە نێوە پێشی دەگوت ئەگەر بچیە کن مەلا مستەفا دەبێ باسی منی بۆ بگێڕیەوە».

سەید رەسو گوێچکەی بۆ شل کرد.لە نێو برادەرانی ئێمە دا قاو بووکە سەید رەسو زۆر قسان دەکا. پیاو هەق بلێ دم و راوێژی سەید رەسو ئەوەندە پاراو و لەبار بوو مرۆڤ لێی بێزار نەدەبوو. ئەو شەوە تا سەعاتی دوازدە حاجی رەشید نەیهیشت سەید رەسو زمانی بگەرێ. تەنیا جارو بار بەلێی دەگوت و سەری بۆ دەلەقاند. خوداو راستان خاجی چووە دەستشۆری، بە سەید رەسوم گوت: تۆ کە مێشکی سەری ئێمەت بردوە بۆ زمانت ناگەرێ، وەی دەستی خۆش بێ. گوتی:«کۆڵەوارم گەیشتوومە پیاوی خۆم خوا بتگرێ توشی کێت کردووم». باش بوو دوای سەعات دوازدە من گوتم خەوم دێ. حاجی هەرچەند قسەکانی تەواو نەببوو بە ناچاری چۆوە ژوورێ و ئێمەش خەوتین.

نامەی سەید رەسوڵ.

کاتێک لەگەڵ فەقی عەولا و میرزا عەلی چووبووە ئێران، لە دەورو بەری مەهابادەوە نامەیەکی بۆ نووسیبووم. بێجگە لە باس و وەزعی رێگا و قۆناخەکان و دیتنی خەڵک و هێندێ داخوازی هەمیشەیی کە

بریتی بوو لە پارە نووسیبووی: «چوومە ماڵە رەسولی فەتحەی کە لە زینداندەرە بە قاچاخی تو لە مالیان بووی زۆرت یاد دەکەن و زۆریان پێ خۆش بوو کە گوتم ئاگام لیەتی و لە لای ئەورا دێم. پورە شەم پرسی تۆ ئەو خودایەی چۆنە سلامەتە. گوتم :حالی زۆر باشە بەلاَم لە تاوی فەقیرو هەژاران هەموو سەرو ردێنی سپی بووە. پورە شەم گوتی:کاکە بەخوا هەروا بوە هەر فەقیر دۆست بووە. گوتم:ئێستاش هەر وایە هەتا بۆی بکرێ نانی دەوڵەمەندو شیخ و ئاغایان دەخواو رووله مالی فەقیران ناکا دەلێ با زەرەریان لێ نەکەوێ. گوتی:بە قوربانی بم لێرەش هەروا بوو. چاک چاک دەکا زالمن».

سەید رەسو باسێکی زۆری وڵات و رەمز و نیشانەی پێوەندی لەگەڵ خەڵکی بۆ ناردبووم کە پێویست بەنووسینەوەیان ناکات.

www.kerimhisami.com

کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی

برادەرانی کومیتەی ناوەندی ڕێگایان نەبوو بێنە بەغدا. ناچار من و حەمەدەمین و مامۆستا هێمن و مەلا عەولا چوینە کوردستان و لە کۆیە لە مالی مەلا رەسولی پیشنماز ١٩٧٦/٩/١٨ کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی پێک هات. لە کۆبوونەوەدا لە بارەی رێکخراوی حیزبی لە عیراق هێندێک بریار دران. هەر وەها بریار درا کە وتارەکانی رۆژنامەی کوردستان پێویستە لە لایەن دەستەی نووسەرانەوە پەسند بکرێن وپاشان چاپ بکرێن. بریارێکی دیکە ئەوە بوو کە دوکتور قاسملو بۆ ماوەیەک بێتەوە عیراق و کاک ئەمیری قازیش بە یەکجاری لە ئوروپا بگەرێتەوە

بریاری پەسند کردنی وتارەکانی رۆژنامە لە لایەن دەستەی نووسەرانەوە لەبەر ئەوە بوو کە دوکتور قاسملو بە تەنیا لە ئوروپا رۆژنامە بلاو نەکاتەوە. لە نامەیەکدا کە بۆ دوکتور نوسیم بریارەکانی کومیتەی ناوەندیم پێ راگەیاند و داوام لێ کرد لە سەر بریاری کومیتەی ناوەندی پێویستە بێتەوە عیراق. نامەیەکی کومیتەی ناوەندیش هەر لە رێگای دوکتورەوە بۆ کاک ئەمیر ناردرا کە بۆ گەرانەوەی یەکجاری خۆی ئامادە بکات . حکومەتی عیراق موافقەتی کردبوو کە دوکتور و کاک ئەمیر بە سەفەر بێنەوە عیراق.

www.kerimhisami.com

سەرەتای مانگی ڕەزبەر سەید ڕەسول لە سەفەر گەڕایەوە. لە ڕاپۆرتی خۆیدا گوتی :«لەگەڵ چەند کەس لە ڕووناکبیرانی مەهاباد قەرارم داناوە کە بێنە دەرەوەی شارو داوا دەکەن کە یەکێک لە بەر پرسەکانی حیزب بچێ و لەگەڵیان بدوێ. پێشنیاری کرد کە یەکێک لە برادەرانی بەر پرس دەگەڵ خۆی بچێتەوە ئێران و بناخەیەکی پتەوی حیزبی لە مەهاباد دابمەزرێ. پێشنیارم کرد کە من بۆخۆم ئەو سەفەرە بکەم. سەید ڕەسولیش لەسەر چوونی من پێی‌دادەگرت. برادەرانی دەفتەری سیاسی دژی ئەوە بوون کە من ئەو سەفەرە بکەم. پێشنیاریان کرد کە مەلا عەولای بنێرین. لەگەڵ مامۆستا باسم کرد، وەک پیاوان ئامادەیی خۆی دەربڕی. پاش ئەوەی کە بڕیار درا مەلا عەولا و سەید ڕەسول پێکەوە سەفەر بکەن، بانگم کردن و پاش ڕێنوێنی و بیرەوەری و ڕاوێژی پێویست گوتم:دیارە ئێوە وەک هاوڕێ و ئەندامی حیزب سەفەر دەکەن، بەڵام لەم سەفەرەدا مامۆستا مەلا عەولا دم ڕاست و بەر پرسە. نابێ لە قسەی ئەو بچنە دەرو بڕیاری نیهایی بەدەستی ئەوە.

مەلا عەولا گوتی:«ناچم. من سوێندم خواردوە لە حیزبی دیموکرات دا هیچ مەسئولیەتێک وەئەستۆی خۆم ناگرم. ئیستیعفام داوەو براوەتەوە. تەنیا ئەگەر دەڵێی وەک پێشمەرگەیەک لەگەڵ سەید ڕەسول دەچم. نانی بۆ هەڵدەگرم و کێشکی لێ دەکێشم و هیچی‌تر».

هەر چەندی هەوڵم دا نەچوە ژێر بار. کاک حەمەدەمین گوتی:«خۆت ماندوو مەکە با بڕوا سەفەرەکەی بکا لەوێ ئەگەر خەڵک ببینێ و بکەوێتە وتووێژ نۆرەی سەید ڕەسوی نادات».

ڕۆژی ۲۷/ ۱۰/ ۱۹۷٦ سەید ڕەسو و مەلا عەولام سواری ماشینی

کرد بۆ کۆیە. لەوی کەریم نەستانیشم رەگەڵ خستن و بەرێم کردن. لە گەرانەوەدا سەید رەسول گوتی :«قسەی کاک حەمەدەمینی وەراست گەرا، مەلا عەولا لەو سەفەرە نەیهیشتوە زمانم بگرێ هەر خۆی پێ راگەیشتوە».

پاش بەرێ کردنی مەلا عەولا و سەید رەسول لە کۆیە چوومە سولیمانی. لەگەڵ مەلا عبدالخالقی کادری حیزب چووینە هەلەبجە چەند ئەندامی حیزبی دیموکرات کە لەوی دەژیان داوایان کردبوو کە پێوەندیان لەگەڵ بگیرێ. لەگەل ئەو برادەرانە کۆبووینەوەو لەبارەی پێوەندی لەگەڵ وڵات و شێوەی تێکۆشان و هاتوچۆ و پێوەندی لەگەڵ بەرپرسی کارو باری ئێران قەرار و مەدارمان دانا و رۆژی ٣٠ی مانگێ گەرامەوە بۆ بەغدا.

رۆژی ١٩٧٦/١١/٣ چاوم بە نوێنەری حیزبی بەعس کەوت رای گەیاند کە دوکتور قاسملو و ئەمیری قازی دەتوانن بێنەوە عیراق و پێویستیان بە ویزا نیە. لە نامەیەکدا بریاری حکومەتی عیراقم بە دوکتور راگەیاند و بۆم نووسی کەوا چاوەروانی هاتنەوەیان دەبین. رۆژی ١٩٧٦/١١/١٧ دوکتورو کاک ئەمیر هاتنەوە بەغدا. رۆژی ١١/٢١ کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی دەست پێکرا. پاش باسێکی چەند رۆژەو هەموو لایەنە لەسەر بارو دۆخی تێکۆشان و لێکدانەوەی هەڵ و مەرجی خەبات بریار درا کە بۆ پیادە کردنی نەخشەی سیاسی ـ نیزامی (سیامی) هەنگاو باوێژرێ. بۆ پیادە کردنی ئەم گەلاڵەیە رۆژی ١١/٢٣ بە پێشنیاری دوکتور کومیتەیەک لەم برادەرانە هەلبژیردرا. دوکتور قاسملو، کاک ئەمیر، کاک حەمەدەمین، مەلا رەسول و مەلا عەولا. بریار درا ئەو کومیتەیە دەسەلاتی تەواوی

www.kerimhisami.com

هەبێ و هەموو دەرەتانێکی حیزبی بخرێتە بەر دەستی بۆ کار لە ئێراندا. پاش دوو رۆژ مەلا عەولا لە ئەندامەتی کومیتەی سیامی پاشگەز بۆوەو مەلا سمایل بە زۆربەی دەنگ لە جێگای ئەو هەڵبژێردرا. کومیتەی ناوەندی هەر وەها بریاری دا کە بە هۆی حیزبی کومونیستی عیراقەوە بە حیزبی تودە رابگەینرێ بەو شەرتەی کە لە ئیدعای پێشوی خۆی سەبارەت بە حیزبی دیموکرات پاشگەز بێتەوە ئێمە ئامادەین لە سەر پێکهێنانی بەرەیەک وتووێژی لەگەڵ بکەین. لە کۆتایی کۆبوونەوەدا دوکتور قاسملو گوتی: «کومیتەی ناوەندی وەک ئۆرگان باش کاری نەکردوە ئەگەر مەسئولیەت بەش بکەین دەپێشدا سکرتێری حیزب و پاشان بیرۆی سیاسی و کومیتەی ناوەندی بەرپرسن. هۆی ئەم وەزعەش ئەوەیە کە پێکەوە کارمان نەکردوە. وەزعی عیراقیش هۆیەکی ترە.هۆیەکی‌تر ناکۆکی فکری‌یە لەسەر مەسەلەکان لە نێو کومیتەی ناوەندی‌دا. لەسەر بۆچوونی مەسائیل ناکۆکی هەیە». من پێشنیارم کرد کە ئێستا کومیتەی سیامی بۆ پیادە کردن هەڵبژێردراوە باشترە دوکتور قاسملو و کاک ئەمیر نەچنەوە ئوروپاو لێرە بن. بە تایبەت کە کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی پێشتر بریاری داوە کاک ئەمیر بە یەکجاری بگەرێتەوە. دوکتور قاسملو لە دژی پێشنیاری من برادەرانی کومیتەی ناوەندی قانیع کرد کە بریاری گەرانەوەی یەکجاری هاتنەوەی کاک ئەمیر هەڵوەشێنەوەو ئەوان بگەرێنەوە بۆ ئوروپا. دیسان بەرپرسی رێکخراوی حیزبی لە عیراق وەک جێگری سکرتێرو ئەندامی دەفتەری سیاسی خستەوە سەر شانی من، بەڵام گیرو گرفتەکانی باسکراو لە کومیتەی ناوەندی دا چارەسەر نەکران.

www.kerimhisami.com

کاتێک دوکتور قاسملو لە بەغدا بوو ڕۆژێک دوو کەس بە ناوی نوێنەری حیزبی بەعس لە گەڵ کابرای پێوەندی دار بۆ بەخێر هێنانەوەی دوکتور هاتنە لامان. لەسەر گەلێک مەسائیل لەگەڵ دوکتور دوان و پرسیاریان لێ کردو وەڵامیان وەرگرتەوە. مەزانە لەو دوو کەسە یەکیان کورد بوەو ئێمە نەمان ناسیوە لە هێندێ قسەکانی دوکتور و کاک حەمەدەمین حاڵی بووە. دوای گەڕانەوەی دوکتور کابرای بەر پرسی پێوەندی لەگەڵ ئێمە چاوی بە کاک حەمەدەمین دەکەوێ و دەڵێ :قاسملو لەگەڵ ئێمە ڕاست نیە، ڕاستی پێ نەگوتوین. زۆر شتی باسکردوە کە وا نەبوە».

ڕۆژی ١٩٧٦/١١/٢٧ دوکتور گەڕاوە بۆ ئورووپا. هەر چەند برادەرانی حیزبی لەسەر ئەو باوەڕە بوون کە لانی کەم مانگێک بمێنێتەوەو چاوی بە ئەندام و کادرەکانی حیزبی بکەوێ. چەند ڕۆژێکی پێ چوو کابرای پێوەندی دار هات و گوتی :سەعدون شاکر، کە ئەودەم مودیری موخابرات بوو داوای کردوە چاوی پێت بکەوێ. ڕۆژی چاو پێکەوتنی دیاری کرد. لەگەڵ کاک حەمەدەمینی سیراجی لەکاتی دیاری کراودا چووین. پاش دانیشتن و ئەحواڵ پرسی گوتی:«ئێوە لێرە دەژین. ئێمە یارمەتیتان پێ دەکەین بەڵام ئێوە بە هیچ جور یارمەتی ئێمە ناکەن. ئێستا ئێوە باش دەزانن عەسابەی جەلال تالەبانی لە کوردستان دەسوڕێنەوە. مەلا مستەفا نۆکەری ئیمپریالیزمە، بەڵام ئێوە قەت باسیان ناکەن. دەمانەوێ لەسەر عەماڵەتی مەلا مستەفاو عەسابەی جەلال تالەبانی بەیانێک دەر بکەن و کردەوەی ئێستاو ڕابردوویان بە توندی مەحکوم بکەن. بێجگە لەوە سکرتێری ئێوە لە دەرەوە لەگەڵ دوژمنانی ئێمە پێوەندی هەیەو لەگەڵ ئێمەش ڕاست

www.kerimhisami.com

نیە».
لە وەڵامدا بە ئیجازەی کاک حەمەدەمینی گوتم:لە بارەی خەباتی دژی ئیمپریالیزم و حکومەتی ئێران ئێمە هاو خەباتی ئێوەین و هەرچی لەدەستمان بێ یارمەتی دەکەین. بەڵام لەبارەی عیراقەوە ئێمە حیزبی کوردستانی ئێرانین. بریارمان داوە دەست دە کارو باری نێو خۆی عیراق وەرنەدەین. چونکە ئەگەر باسی عیراق بکەین و وەک ئێوە دەڵێن لەسەر مەلا مستەفاو جەلال تالەبانی بنووسین، ئەو دەم ناچارین دەبێ بە گشتی باسی وەزعی کوردستانی عیراق بکەین کە وا چۆلکراوە. باسی هەزاران خاو و خێزانی کورد بکەین کە بە زۆرە ملی لە کوردستان دوور خراونەوەو لە ئۆردووگاکاندا کۆکراونەتەوە. باسی ئیعدامەکانی موسل و بەغدا بکەین. ئێمە پێمان وایە بێدەنگی ئێمە لەسەر عیراق بە قازانجی ئێوەیە. ئێمە هیچ پێوەندیمان لەگەڵ جەلال و مەلا مستەفا نیەو سیاسەتی ئەوانیش تەئید ناکەین.
سەعدون شاکر گوتی:«ئەگەر وایە ئێوە لە دەرەوەی عیراق شوێنێک بۆخۆتان بدۆزنەوە. مانەوەتان لە عیراق نابێ».
گوتم:ئەگەر حکومەتی عیراق جوابمان بکا، یا بۆ شوێنێکیتر دەرۆین، یان دەچینەوە وڵاتی خۆمان و خەبات درێژە پێ دەدەین. بەڵام جارێ دەمانەوێ سەفەرێک بۆ یەمەنی دێمۆکراتی بکەین. تکایە بۆ ئەو سەفەرە یارمەتیمان بکەن، پاشان ئێمەش بیرێک لە خۆمان دەکەینەوەو بریارێک دەدەین.
وتووێژمان تەواو بوو هاتینە دەر. هەڵویستی تازەی حکومەتی عیراق لەگەڵ برادەرانی کومیتەی ناوەندی باسکرا. هاتینە سەر ئەو باوەرە کە پێویستە بە شێلگیری بیرێک لە وەزعی خۆمان بکەینەوە.

www.kerimhisami.com

لەو سەرو بەندەدا ئەنوەرسادات سەرکۆماری میسر دەهاتە عیراق. ئێوارەیەک کابرایەکی موخابرات هات و گوتی: «ئەو ئەندامانەی حیزبی دیموکرات کە لە بەغدان، پێویستە بەیانی پاکیان لێرە لە خانووی حیزب کۆوە بن. نوێنەرێکی قیادەی قوتری دێت و قسەتان دەگەڵ دەکات».

شتێکی تازە بوو، قەت شتی وا نەببوو بێجگە لە بەر پرسی پێوەندیەکان کاریان بە ئەندامانی حیزبی بووبێت. ترسی ئەوەمان لێ پەیدا بوو کە بمان پێچنەوە. هێندێ تەگبیری پێویستمان کرد ئەو بەڵگەو نووسراوانەی حیزبی کە پێویست بوو بپارێزرێن گواستمنەوەو بردم بۆ جێگایەکی ئەمین کە بۆ لای دایکی کەمال بنێردیرێنەوە. هێندێک دراوی حیزبی لای کاک حەمەدەمین هەبوو بردمان لە شوێنێکی ئەمین دامان نا. ژنەکانمان فێر کرد کە ئەگەر پیاوەکان گیران ئەوان چ بکەن. چوومە بارەگای حیزبی کومونیستی عیراق ئەوانم ئاگادار کرد کە لەسەر هەست بن. قەرارمان دانا رۆژی دوایی تەلیفون بۆ ماڵەکەمان بکەن. لەگەڵ وەڵامدانەوە لە حاڵ و باڵمان ئاگادار دەبن.

رۆژی دوایی بەیانی زوو کابرای بەرپرسی پێوەندی لەگەڵ یەکی تر پەیدا بوو. گوتی: «لە ئێستاوە هیچکامتان نابێ لەم خانوە وەدەر کەون. خۆمان نان و خواردەمەنیتان بۆ دێنین. ئەو برادەرەش لە لاتان دەبێ و چاوەدێرتانە. کابرای بەجێ هێشت و ئێمەش هەموومان لێی دانیشتین. ئەو چەند رۆژەی ئەنوەر سادات لە بەغدا بوو، ئێمە لەو ماڵەدا لە ژێر چاوەدێری دا بووین بەیان و نیوەرۆ و ئێوارە نان و چاوێشتێکی خەستیان بۆ دێنان. خولاّ هەڵناگرێ ناخۆشیش نەبوو. دەستمان کردبوو بە گاڵتەو گەپ و شتی سەیر رووی دەدا. کابرای

هاتبوو ئاگای لە ئێمە بێ کە وەدەر نەکەوین وەک گا لێی دەنووست. مەلا ڕەسول دەیگوت با بنوێ ئێمە کێشکی لێ دەکێشین نەوەک بچێتە دەرو ڕابکات. هێندێک جار دەمانگوت وەک عەلی حەسەن ئاغای مەنگور با دەرگای لەسەر داخەین و بڕۆین هەتا ئێواری نەگەڕێینەوە. برادەرانمان لە کوردستانەوە دەهاتن لە پەنجەرەوە ئیشارەمان دەکرد لا مەدەن و بڕۆن تێمان دەگەیاندن کە مەسەڵە چی‌یە. لە هەمووی خۆشتر مەلا حەسەنی ڕەستگار بوو. مەلا حەسەن لە کوردستان دەژیا جارو بار بێکارو بار پەیدا دەبوو هەشت نۆ ڕۆژ لە خانووی حیزبی خۆی بە عەرزی دادەداو سیغارەکانی مامۆستا هێمنی خلاس دەکرد. ڕۆژێکی لەو ئاستەدا پەیدا بوو. لە پەنجەرەوە تێمان گەیاند هەواکەی هەورە، نەکەی لا بدەی. تێی تەقاندو ڕۆیشت و مامۆستا هێمن گوتی: «خوا چاکەیان بۆ بکا ئەو جارەش سیغارەکانم لە چنگ حەسەنی ڕزگار بوون».

بە شەو دوو کەس دەهاتن لامان دەمانەوە شەوێک بە منیان گوت: «ئوستاذ بۆ لەگەڵمان نایە دەرێ نەختێ بسوڕێنەوە». بە برادەرانم گوت: لەگەڵیان وەدەر دەکەوم. مەبەستم ئەوە بوو بزانم سوڕانەوە لە قاموسی ئەوان چی‌یە. سواری ماشێن بووین چووینە بەر دەرکی سێ چوار خانووی فرە تازە و جوان و چەند قات. یەکیان دەچوە سەرو دەگەڕاوە دەیگوت: «مەشغولە». لە پێشدا پێم وا بوو ماڵی خۆیانەو دەیانەوێ بۆ خواردنەوە داوەتم بکەن. پاشان لە قسەکانیان بۆم دەرکەوت هەموویان خانووی ژنی خۆ فرۆشن و سەر بە دایرەی موخابراتن.

پاشان گوتیان با بچینە (مەلها). بەراستی لە ژیانم دا مەلهام

www.kerimhisami.com

نەدیبوو، پێم ناخۆش نەبوو بزانم چی‌یە و ئەوانە پێوەندیان لەگەڵ ئەو شوێنانە چۆنە. لە هەوەڵی جادەی کەرادە، لە نیزیک ئاوەکەی عەلی بابە ماشینەکەیان راگرتوو لە خانویەک چوینە ژور کە وەژور کەوتین خاوەنەکەو پێشخزمەتەکان بە پیریانەوە هاتن و چەند کورسی خالی دانرابوون، دیار بوو هەر بۆ ئەو کەسانە راگیرابوون،. چووین دانیشتین گورج سێ پێک ویسکی و مەزەیان هێنا چەند ژنی فیلیپینی و تایلەندی سەمایان دەکرد ویسکیمان خواردەوە و گوتم با برۆین برادەران نیگەران دەبن. سوار بووین چوینەوە حیکایەتی چونە دەرم بۆ برادەران گیراویەوە.

www.kerimhisami.com

سەفەر بۆ یەمەنی دیموکراتی

لە مانگی دیسامبری ١٩٧٦دا بالویزخانەی کۆماری یەمەنی دیموکراتی لە بەغدا خەبەری داینێ کە لە حەوتووی دووەمی سالی ١٩٧٧ دەستەی نوێنەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لە عەدەن پێشوازی لێ دەکرێ. بۆ رۆیشتن خۆ ئامادە بکەن. بێرۆی سیاسی بریاری دا کە من و دوکتور قاسملو ئەو سەفەرە بکەین. لە نامەیەکدا دوکتور قاسملوم ئاگادار کرد. بە تەلیفون قەرارمان دانا کە رۆژی ١٩٧٧/١/٧ لە فرۆکەخانەی کویت یەکتر بگرینەوە. داوامان لە حکومەتی عیراق کرد کە دوکتور بێتەوە بەغداو پێکەوە برۆین موافقەتیان نەکرد. رۆژی ٧ی ژانویەی ١٩٧٧ لە بەغدا سواری فروکە بوم و چومە کویت. لە فرۆکەخانەی کویت چاوەروانی دوکتور بووم نیوە شەو لە پاریسەوە گەیشتێ. بەیانی رۆژی ٧٧/١/٨ بەرەو عەدەن سواری فرۆکە بووین. لام وایە رێگا نیزیکەی سێ سەعاتی خایاند. لە فرۆکەخانەی عەدەن کەس بە دیارمانەوە نەبوو چونکە لەبەر هاتنی دوکتور رۆژی گەیشتنمان دیاری نەکردبوو. پاش ئەوەی خۆمان ناساند زۆر پێ نەچوو ماشێنێک هات. تابلۆیەکی لەسەر داندرابوو «وفد الحكومي» دوو کەس هاتنە دەرێ و بەخێرهاتنیان کردین و بردیانین بۆ هوتێل. لای نیوەرۆ سالم سالح وەزیری دەرەوەی

www.kerimhisami.com

یەمەنی دیموکراتی و بەرپرسی پێوەندیەکانی دەرەوە هاتە لامان. بەخێرهاتنی کردین و نانی نیوەڕۆی لەگەڵ ئێمە خوارد. پاشان گوتی: «ئێوە بحەسینەوەو، ‌تەرتیبی چاو پێکەوتنتان ئامادە دەکرێ». ئەو ڕۆژە ئێمە دوای نان خواردن نەختێک حەساینەوەو پاشان چوینە نێو شار. عەدەن شارێکی جوان و لەسەر دەریاو لەنگەرگایەکی گەورە و پر لە پابۆر شارێکی فەقیر سێبەری شومی دەسەڵاتی ئیستیعماری بەریتانی هەر بەسەرەوە مابوو. ئەوەی پتر سرنجی منی ڕاکێشا بیرە خواردنەوەو فۆتەی لینگی پیاوەکان بوو. لە شەقام و لە چایخانەکان خەڵک دادەنیشتن و بیرەیان دەخواردەوە لە هوتیل و لە چایخانەکان پیاوەکانیان لە جیاتی شەلوار فۆتەیەکی سوریان دەخۆ وەرگرتبوو.

دوای ڕۆژێک بەیانی سالم سالح هات و گوتی: «هاورێ ئەمین العام(سکرتیری گشتی) سەعاتی یازدە چاوەڕوانیتان دەکات. من دێمەوە پێکەوە دەچین».

ڕاست لە کاتی خۆی دا پەیدا بۆوە. سوار بووین بۆ لای هاورێ «*عبدالفتاح اسماعیل*» سکرتێری گشتی ڕێکخراوی سیاسی بەرەی نەتەوایەتی یەمەنی دیموکراتی. کە چووینە بارەگای کومیتەی ناوەندی نیزیکەی بیست دەقیقە لەکن سکرتیری عبدالفتاح اسماعیل دانیشتین. قاوەیان بۆ هێناین پاشان لەگەڵ سالم سالح چوینە ژوری سکرتێری گشتی. تا بەر دەرگا بە پیرمانەوە هات. لە ئامیز گرتن و ماچ کردنێکی گەرم و برایانە. کە دانیشتین دوکتور قاسملو گوتی: «هاوری امین العام بێگومان کاری زۆرەو سەری قاڵە. پێمان خۆشە بزانین بۆ وتو وێژ لەگەڵ ئێمە چەندە کاتی هەیە تا پتر لەوە وەختی نەگرین».

عبدالفتاح اسماعیل گوتی: «جارێکیان لە مۆسکۆ دەچومە لای

بریژنیف پێیان گوتم هاوڕێ بریژنیف نەخۆشە تکایە زوو قسەکانت تەواو کە. کاتێک چومە ژوور پێم گوت تۆ حاڵت باش نیە پێم خۆشە ماوەی ئاخافتنمان دیاری بکەین تا زۆر کاتت نەگرم». لە وەلاّم دا گوتی:«هاوری عبدالفتاح هەر لە ئێستاوە هەتا سبەی بەیانی کاتم هەیە لەگەڵ تۆ بدوێم». منیش تا سبەینێ کاتم هەیە لەگەڵ ئێوە دابنیشم».

پاشان رووی لە من کردو گوتی:«بەداخەوە لە سوفیا نەکرا یەکتر ببینین. بالیوزی خۆمانم راسپارد لە بەغدا چاوی پێت بکەوێ. پاشان لەسەر چۆنیەتی خەباتی خیزبی دیموکرات و بارو دۆخی ئێران پرسیاری کردو گوتی:«دەبێ ببورن کە سەفەری ئێوە وەدوا کەوت، ماوەیەک بوو بالیوزی ئێمە داخوازی سەفەری ئێوەی بۆ عەدەن ناردبوو. بەلاّم تا هاوری عەزیز محەمەد نەهات ئێمە لامان وابوو کە پارتی دیموکراتی بارزانی داوای هاتنی کردووە. ئێمەش نەمانویستوە لەگەڵ ئەوان پێوەندیان هەبێ. ئەوان بە نیزیک بوونەوە لە شای ئێران و لە ئەمریکا زیانێکی زۆریان بە بزوتنەوەی کورد گەیاند. پاشان گوتی:ولاّتی ئێمە زۆر فەقیرە بەلاّم دلْمان دەولەمەندە. هەر یارمەتیەکی لە تواناماندا هەبێ دەیکەین». بە سالم سالحی گوتی:«بەیاننامەی هاوبەش ئامادە بکەن، ئەگەر پێتانخۆشە با لە رادیۆ بخوێنرێتەوەو لە رۆژنامەکانیشدا بلاّو بکرێتەوە». گوتی:«بەرنامەی دیتنی عەدەن و شوێنەکانی دیکەیان بۆ تەرتیب بکەن، چاویان بە سەرۆکیش بکەوێ».

دوکتور قاسملو لە بارەی سیاسەت و خەباتی حیزبی دیموکرات و بارو دۆخی ئێران وکوردستان بە درێژی قسەی کرد. پتر لە دوو سەعات دانیشتین و ئاخافتنمان درێژەی هەبوو پاشان وەدەر کەوتین

www.kerimhisami.com

بەرنامەیەکی بۆ ئێمە ئامادە کرابوو بریتی بوو لە: چاو پێکەوتنی وەزیری ئابووری، یەکیتی لاوان، یەکیتی کرێکاران، مۆزەی شۆرش و فابریکی سیغار پیچانەوە. بردیانین بۆ پلاژێکی مەلە کردن کە پێشتر شوێنی تایبەتی ئینگلیسەکان بوەو کەسی‌تر ڕێگای نەبووە پێی لەوێ مەلە بکا. دوای سەرکەوتنی شۆرش خەڵک ئازاد کرابوو هەموو کەس دەچوو لەوێ مەلەیان دەکرد. ئەو ڕۆژەی کە ئێمە چووین دەستەی نوێنەرایەتی حیزبی اکل-ی قبرس لەوێ میوان بوون. هەلێک بوو چاومان بەوانیش کەوت. بە درێژی باسی مەسەلەی کوردمان کرد. شارەزاییەکی تەواویان لەسەر کوردستانی تورکیا هەبوو. پێشنیاریان کرد کە دەستەیەکی نوێنەرایەتی حیزبی دیموکرات سەر لە قبرس بدا. بەلام بەداخەوە ئەم کارە نەکرا.

لە دەرەوەی عەدەن بردیانین بۆ سەردانی مەزرایەکی فرە مۆدێرن و جوان بەراستی وەک باغی ئیرەم بوو. لە ڕێگا بایەکی دەهات خیز و خۆل دەست بە جێ ڕێگاکانی پڕ دەکردەوە دەشت و بیابانیکی ویشکارۆ تاق تاقە دارێکی چکۆلە بە بایەکی قەوی رادەژا. بردیانین بۆ فابریکەی چنین و هۆندنەوە کە چینیەکان بۆیان دروست کردبوون و پسپۆری چینی لەوێ فێریان دەکردن. ئەو ڕۆژانەی ئێمە لەوێ بووین حەوتووی گۆڕینی فەرمانەمانی ترومبیل و ڕێنوینی جادەکان بوو. یەمەنی خوارو لەبەر ئەوەی کۆلۆنی ئینگلیز بوو ترومبیلەکان بە شێوەی ئینگلیزی فەرمانیان لە لای ڕاستە بوو. یەمەنی دیموکراتی فەرمانەکانی دەگۆڕین. بۆ ڕێنوینی جادەکان منداڵی مەدرەسەیان هێنابوون جلی تایبەتیان دەبەر کردبوون و ئەفسەرو پۆلیسی ڕێگا چاوەدێریان دەکردن. ڕۆژێک ئەو شۆفیرەی هاتوو چۆی بە ئێمە دەکرد

دەیبردین بۆ دیدار لەگەڵ نوینەرانی بەرەی رزگاریخوازی فەلەستین. لەبەر ترافیک لای دابوو بە کۆلانێکدا دەرۆیی کە ماشین حەقی نەبوو بەوی دا بروات. دوو قوتابی کە نیشانی پولیسی رێگایان بە باسکیەوە بوو، پێشیان گرت و هێنایانە خوارێ. هەرچەندی کابرا دەیگوت: «میوانی حکومەتن کاریان هەیە» فایدەی نەبوو. سەیر بوو منداڵەکان دەیانگوت: «تۆکە شۆفیری حیزب و حکومەتی رێ و شوێن رچاو ناکەی، خەڵکی‌تر چۆن رچاوی بکا؟».

رایانگرتین چاک بوو ئەفسەرێکی پۆلیس پەیدا بوو تکای لێ کردن و پێشیان بەر هەڵدایین.

لە عەدەن چاومان بە دەستەی نوینەرایەتی بەرەی رزگاریخوازی عومان کەوت. دەستەی نوینەرایەتی بەرەی رزگاریخوازی فەلەستین لە رەستورانێکی چینی شەوێ داوەتیان کردین. نوینەرانی بەرەی یەکگرتووی یەمەنی شمالی لە عەدەن بوون. دوو کۆبوونەوەیان لەگەڵ ئەوان بۆ ساز کردین. بەیاننامەیەکی هاوبەشیمان پەسند کرد کە وا دەقی بەیاننامەکە لە پاشکۆی ئەم بەرگەدا بڵاو کراوەتەوە.

ئەوەی سەیر هاتە بەر چاو نوینەرانی بەرەي یەکگرتووی یەمەنی شمالی کە هاتن بۆ کۆبوونەوە هەر یەکە فۆتەیەکی حەمامیان دەلینگان وەرگرتبوو.

ئاخرین دیداری رەسمیمان چاوپێکەوتنی سەرکۆمار(سالم ربیع علی) بوو. کە بردیانین بۆ لای ئەو لە حەوشێکی زەلام چواردەورەی بە پرژینی قامیش گیرا بوو تاقە سەربازێکیش لەبەر دەرگا وێستابوو. لە هۆدەیەکی گەورە کە فەرشەکانی مزکێتی چیکۆسلوڤاکی بوون، دەستێک مۆبێل و چەند کورسی داندرابوون. تفەنگێک لە قوژبنی

www.kerimhisami.com

هۆدەکە هەڵواسرابوو کە لە کاتی شەری ئازادی خوازی‌دا بەو تفەنگە شەری کردبوو. تا بەر دەرگا بە بێشوازمانەوە هات. بە گەرمی لە ئامێزی گرتین، چاکو خۆشیەکی برایانە، مرۆڤێکی سادەو رووخۆش و هەرچەندی بلێی بەرێز و مهرەبان. دەست بە قسان کرا وەزعی کوردستان و ئەژماری خەڵک و ژیان و شێوەی خەباتی پرسی. دوکتور قاسملو گوتی: «ئێمە شێوەی خەباتی چەکدارمان هەڵبژاردوە و خۆی بۆ ئامادە دەکەین».

پرسی: «چەکتان هەیە؟ لە نێو خەڵکدا چەک وەگیر دەکەوێ؟

دوکتور گوتی: «لەنێو جوتیاران چەک هەیە. خەڵک چەکی شاردۆتەوە».

گوتی: «ئەوە چەک نیە. بروایان پێ مەکەن. ئێمە تاقیکردنەوەمان هەیە. کاتێک شەری پارتیزانی دەست پێ بکەن، ئەوانەی چەکیان هەیە دەیشارنەوەو دێن داوای چەک لە ئێوە دەکەن. پاشان گوتی :بۆ تەبلیغات رادیۆیەکتان هەبێ باشە. ئەگەر ئێوە دەزگای رادیۆ پەیدا بکەن دەتوانن لێرەی دابنێن. ئێران دووره دەنگی رادیۆی ئێمە ناگاتە ئێران».

پتر لە دوو سەعات لای دانیشتین قاوەمان خواردەوەو باسێکی خۆشمان هەبوو. جاری دوایە عبدالفتاح اسماعیل داوەتی کردین و بەیاننامەی هاوبەشیمان پەسند کرد کە وا دەقی بەیاننامەکە لە پاشکۆی ئەم بەرگە دا بڵاو کراوەتەوە.

دوکتور قاسملو بلیتی گەرانەوەی بۆ پاریس نەبوو. ئیسراریشی هەبوو کە ١٧ی مانگ بگاتەوە پاریس. تەنیا یەک خەت هەبوو کە ١٦-ی مانگ لە هیندوستانەوە دەهاتە کوێت و دەچووە پاریس.

www.kerimhisami.com

چووین که بلیت بکرین. برادەری میواندارمان نەیهێشت ئێمە خۆمان بلیتی فرۆکە بکرین. لە سەر فەقیری خۆیانەوە بلیتی فرۆکەیان بۆ دوکتور کری هەتا پاریس.

رۆژی ١٩٧٧/١/١٥ عەدەغمان بەرەو کویت بەجێ هێشت. لە فرۆکەخانەی کویت دوکتور یەکسەر بۆ پاریس سەفەری کرد. منیش دەبوایە شەورۆژێک راوەستم تا فرۆکە دەبێ بۆ بەغدا. شەو لە هوتیلێک بووم بەیانی چومە بازار. دەبوایە سەری بازار بدەم. مندالی برادەرەکانی دانیشتوی بەغدام فێر کردبوو هەرچەندی سەفەر بکەم دیاریان بۆ بێنم. ئەمجارە مندالەکانی مەلا رەسول و سەید رەسولیش لە بەغدا بوون و بە هەمووان دەبوونە دەپازدەیەک. زۆر گەرام چیان بۆ بکرم. خواو راستان تووشی فودانەی رەنگاو رەنگ بووم. نیزیکەی سی(٣٠)دانەم کری دانەی بە پێنج فلوس. کە هاتمەوە بەغدا برادەران هاتبوونە فرۆکە خانە، گەیشتینەوە ماڵی و منداڵ دەورەیان دام. گوتم وەرن بروام پێ بکەن هەموو بازاری کویت گەراوم هیچی لەوانە هەرزانترم نەدیوەتەوە بۆتان بکرم. هەموویان بە دیتنی فودانە گەشکە بوون و پێم وایە پێیان دیارییەکی زۆر بە قیمەت بوو!. دوای گەرانەوەی من کومیتەی ناوەندی بۆ لێکۆڵینەوەی سەفەری ئێمە بۆ عەدەن کۆ بۆوەو پاش بیستنی راپۆرتی سەفەرەکە وێرای وەبیر هێنانەوەی هێندێک کەم و کوری سەفەرەکەی بە سەرکەوتوو زانی. بریاری دا کە لەگەڵ کۆماری یەمەنی دیموکراتی بێوەندی خۆمان بپارێزین.

www.kerimhisami.com

بۆ ئاویته

دوای گەرانەوەم لە عەدەن بۆ سەردانی برادەران چوومە سولیمانی و قەلا دزەو هاتمەوە کۆیە. برادەرێکی خۆشەویستی کوردستانی عیراقمان هەبوو کە بەراستی دۆست و هاورێی نیزیکی هەموومان بوو. لە بیتوین لە گوندی خدران ببووە مامۆستا. داوەتی کردین کە بچین میوانی بین. مالی مەلا رەسول و سەید رەسول و یەک دوو برادەری دیکە چوینە خدران. میوانداریەکی کوردانەو خۆمانەو خۆش. رۆژێکی دوای فراوین مەلا رەسول و سەید رەسو راکشابوون و ئێمەو خال عەبدەش تەختەمان دەکرد. لەپر کابرایەکی ریش سپی کورتە بالا لێمان وەژور کەوت. سلاوی کردو بێ سێ و دوو گوتی :«ئەمانە بۆ درێژ بون دەلێی ژنی زەیستانن؟». زۆر سەیر بوو کابرای نەدیوو نەناسیاو، قسەی وا قۆرو بێ جێ. مەلا رەسو سەری هەلیناو چاویکی لە کابرای کردو گوتی جا ئێستا پیاو بلێ چی؟ سەید رەسول سەری هەلینا کابرا ناسیاو دەرچو بەخێرهاتنیان کردو دەرکەوت کابرا ناوی وەستا عەولایەو بەننای دیواری خشتەو هەمیشە سەرخۆشەو بە سەر خۆشی لە قاتی دوو، سێ دیوار دادەنێ.

وەستا گوتی :«هاتوم پرسیاریکتان لێ بکەم، ئێوە خوێندەوارن، ئەشی ولامم بدەنەوە».

www.kerimhisami.com

سەید رەسو گوتی: «فەرموو مامۆستا پرسیارەکەت چی‌یە؟»

ـ باشە، خودای تەعالا لەم عاسمانە چ دەخوا؟

سەید رەسو کە دم لەپێشتر بووگوتی: «خودا خەمی ئەو هەموو کوردە فەقیرو هەژارو لیقەوماوانە دەخوا. بزانە ئەم کوردە چی لیقەوماوە».

ـ نا... نەتزانی. ئەوە نیە لە قورعاندا باسی هەنجیرو زەیتون دەکا والتین و الزیتون. خودا هەنجیر و زەیتون دەخوا.

سەید رەسو گوتی: «کورە مامۆستا هەنجیرو زەیتون زۆر رەوانن ئەوانە بخوا لەو سەرەوە خۆی پێ راناگیری و چ ولأت ناهێلێ.

ـ ئەی گەوادە شیوعی‌یە!!

گەلێک پێکەنین و وەستا وەدەر کەوت. ئێمەش رۆژی دوایی هاتینەوە کۆیە.

رۆژی ١٩٧٧/٣/٦ برادەرێکی ئێرانی کە بە (ناسر) خۆی دەناساند و دەیگوت نوێنەری رێکخراوی جریکە فیدایییەکانی خەڵکە چاوی بە کاک حەمەدەمین کەوتبوو داوای کردبوو کە منیش ببینێ. کە دیتمان گوتی: «دەمەوێ هێندی چەک لە بەعس وەرگرم ئێوە بۆم بگەیێننەوە ئێران. بێجگە لەوە کە کابرا بۆ ئێمە ناسیاو نەبوو، لێی دڵنیا نەبووین، ئەو کارەشمان پێ رانەدەپەری. چونکە لەو سەرو بەندەدا برادەرێکی ئێمەیان بە ناوی محەمەد بیژوەیی گرتبوو. لە کۆیە را هێندێ فیشەکمان پێدا ناردبوون بۆ ناوچەی پشت دەر کە لەوێوە بچنەوە ئێران. راپۆرتی لێ درابوو پاش ئازارو ئەشکەنجەیەکی زۆر تاوانبار کرابوو کە ئەو فیشەکانە بۆ جەلال تالەبانی دەبا. هەرچەندی ئێمە بۆ بەرپرسانی حکومەت روونمان دەکردەوە کە فیشەکی ئێمەن و

دەماننارددەوە بۆ ئێران بێ فایدە بوو. بردبویانە زیندانی ئەبو غریب. حەمەددەمین و مەلا رەسوڵ جارو بار سەریان دەداو کابرای پێوەندی داریش لەگەڵ ئێمە کە دەهات دەیگوت چەند رۆژی تر ئازاد دەبێ، هەتا ئیعدامیان کرد.

رۆژی ١٩٧٧/٣/٧ رۆژنامەی کوردستانمان پێ گەیشت کە دوکتور قاسملو لە فەرانسە چاپی کردبوو ناردبوویەوە. ئەم وتارانەی دەستەی نووسەران بۆی ناردبوو، چاپی نەکردبوون. بۆخۆی شتی دیکەی بلاو کردبوونەوە لە باری زمانی‌یەوە پر بوو لە هەڵە. مامۆستا هێمن وەک بەرپرسی ئەدەبی رۆژنامە، نامەیەکی بۆ دوکتور نارد منیش ٧٧/٣/١٤ لە نامەیەکدا بۆم نووسی:«...... رۆژنامەکە لە جیاتی ئۆرگانی حیزب بۆتە ئۆرگانی خۆت. کاری دەستە جەمعی خراوەتە ژێر پێ. لە باری ئەدەبی‌یەوە ئەوە مەسئولی ئەدەبی رۆژنامە بە جیا نامەی بۆ نووسیوی و بۆت دەنێرم. وەزعی ئێمە لەگەڵ نامیق(بەعس) هەر وەک خۆیەتی. هێشتا لەبارەی هاتنەوەی تۆ وەڵامیان نەداوینەوە. ئێمە لێرە وەک کومیتەی ناوەندی لەسەر ئەو باوەرەین کە بە رێگایەکی دیکەدا و بە شێوەیەکی تر یەکسەر بگەرێنیەوەو لە نیزیک ولات بگیرسییەوە. بۆ بە جێ گەیاندنی ئەو گەلالەیەی کە دات ناوەو کومیتەو بەر پرست بۆ دیاری کردون نەهاتنەوەی بەغداو مانەوەت لە ئۆروپا فایدەی نیە. جا مەگەر تەنیا بۆ ئەوە بیەوە بەغدا گەلاڵەکەیان پێ رەد کەیەوە. کاک مامەندیش(مەلا رەسول) ئەوە لێرەیەو نامەی بۆ نووسیوی کە وا بۆت دەنێرم. ئێمە تا هاتنەوەی تۆ نە کۆبوونەوە دەکەین و نە بریاریش دەدەین. چونکە ئەگەر بریارێکیش بدەین کە هاتیەوە پێ‌یان هەڵدەوەشێنیەوە. کومیتەی ناوەندی گیرو گرفتی زۆری

www.kerimhisami.com

لە پێشەو هاتنەوەت زۆر پێویستە. لەسەر ئەو باوەڕەم کاک ئەمیریش بگرێتەوە. لام وایە ئەگەر بۆ چارە سەر کردنی بارو دۆخی ئێستا خێرا هەنگاو نەنێین لەوانەیە زۆر زیان بکەین.......».

ڕۆژی ١٩٧٧/٣/٢١ بە یەکجاری لە وەرگیرانی کتێبی دایک بوومەوەو دام بە مەلا عەولا بیخوێنیتەوە. بۆ عەمەل کردنی لوتم چومە نەخۆشخانە سێ ڕۆژ لە نەخۆشخانە کەوتم. نەوروزی ١٣٥٦ (١٩٧٧/٣/١٢)برادەرانی حیزبی ئەوانەی لە بەغدا دەژیان بە خاو و خێزانەوە لێک وەکو بووین و شەوێکی خۆشمان ڕابوارد. بۆ بەیانیش چوینە سەیران و زەماوەند. کوردەکە ئەوەی باشە لە هەموو بارو دۆخێکدا سەیران پەک ناخات.

ڕۆژی ٢٥ی مارسی ١٩٧٧ لەگەڵ دارا تۆفیق چومە سەردانی سەیدا سالح یوسفی. نیزیکەی دوو سەعات دانیشتین و باسی ڕابردووی شۆڕشی عیراق و ئێستای وەزعی کورد کرا. پاشان لەگەڵ مامۆستا هێمن چوینە چێژنە پیرۆزەی کاک مەسعود محەمەد و برایانی کۆڕی زانیاری کوردی. لە چێژنەکاندا بە گشتی دەچوینە پیرۆزبایی حیزبی کۆمونیستی عیراق. سەری مامۆستا زەبیحی و مەلا عەولای حاجی سمایلمان دەدا.

دیارە چونی لای کاک مەسعود محەمەد پێوەندی بە چێژن و ڕۆژە هەڵکەوتەکانەوە نەبوو. دیداری کاک مەسعود هەموو ڕۆژی بۆ ئێمە جێژن بوو. لە جەنگەی نارەحەتی و لە گێژاوی فیکرو تەنگ و چەڵمەدا کە بێگومان برا کوردە عیراقیەکانمان هەستیان بە دەردی ئێمە نەدەکرد زیارەتی کاک مەسعود محەمەد دەبوە خەمڕەوێن. خۆ وەنەبێ لای ئەو هیچ باسی گیرو گرفت و مەسەلەی سیاسی و

www.kerimhisami.com

لیقەوماوی خۆمان کردبێ و ئەویش ڕێگا چارەی نیشاندابین، بەڵام ئیحتیرام و ڕووخۆشی و بەخێرهێنانی گەرمی ئەو، پاشان قسەی خۆش و بە نرخ و حەکیمانەی تا ڕادەیەکی زۆر ئارامی دەکردین و شانازی‌یەکمان هەست پێ دەکرد. تەربیەت و ئەخلاقی کاک مەسعود بەرانبەر بە هەموو کەس وابوو، دیارە بە زۆری من و مامۆستا هێمن دەچووینە لای، من هەستم دەکرد کە بۆ ئێمە فەرقێک قایلە. زۆر جار مامۆستا هێمن دەیگوت: «دەهەستە با بچینە لای کاک مەسعود گوێمان لە دوو قسەی خۆش بێت». مامۆستا هێمن ئەگەر توانیبای ڕۆژ بێژی نەبوو، کە دەهاتەوە ماڵێ ئیتر قسەکانی ئەو ڕۆژەی کاک مەسعودی دەگێرانەوەو هەموومان چێژەمان لێ وەردەگرت.

بیجگە لە کاک مەسعود کە شوێن و جێگای تایبەتی خۆی هەبوو، هەموو کارگێرو فەرمانبەرانی کۆڕی زانیاری کورد کە هەق وایە بڵیم(هەموو برایانی کۆڕ) بەرانبەر بە ئێمە ئەو هەست و هەڵوێستەیان هەبوو. زۆر جار لەگەڵ مامۆستا هێمن سەری دەزگای ڕۆشنبیری کوردو یەکێتی نووسەرانمان دەدا. برایانی کارگێرو فەرمانبەرو نووسەران و ئەندامانی ئەو دەزگا ڕۆشنبیریانە هەڵوێستیان ئەو پەڕی برایانەو دۆستانە بوو. بەڕاستی زۆر خۆشە مرۆڤ بکەوێتە وڵاتێکی بێگانەو لە نێو خەڵکی ئەم وڵاتەدا هەست بە بێگانەیي و غەریبی نەکات. ئێمە لە نێو براکوردەکانی کوردستانی عیراقدا ئاوا بووین.

کومیتەی ناوەندی بڕیاری دابوو کە خراپ نیە جارو بار چاومان بە خاڵ عەزیز عەقراوی بکەوێ کە زۆر جار خۆی داوای دەکرد یەکتر ببینین. کە یەکترمان دەدیت ئیتر خاڵ عەزیز هەر داخ بوو هەڵی دەڕشت و خوێنی جەرگی دەخواردەوە.

www.kerimhisami.com

گەرانەوەی مام جەلال بۆ کوردستان

ئێمە کە لە ژێر پاڵپەستەی حکومەتی عیراق دا ئامادە نەبووین هیچ شتێک لەسەر چالاکی و سیاسەتی هێزە سیاسیە کوردەکانی عیراق بنووسین، نەک هەر ئەوە بەڵکو بە نهێنی هەرچی لەدەستیشمان هاتبایە یارمەتیمان پێ دەکردن، بەداخەوە ئەوان هەڵویستێکی دیکەیان هەبوو. بۆ نموونە یەکەم بەیاننامەی بزوتنەوەی سوسیالیستی کوردستان ئێمە لە برلین بۆمان چاپ کردن وبۆمان بڵاو کردنەوە. لە بیروت مۆری بزوتنەوەم بۆ ساز کردن و بۆم هێنان. نامەکانی نیوان رەسول مامەند و برادەرانیان لە بەغدا بە رێگای ئێمەدا دەگەیشت. لەگەڵ دوکتور خالیدی رەحمەتی کە پێش چونە دەری لە خەستەخانەیەک ئیشی دەکرد، حەوتووی جارێک یەکترمان دەدیت و لەسەر مەسەلەکانی رۆژ باسمان دەکرد. ئێمە ئاگامان لە هەڵسورانی یەکێتی نیشتمانی هەبوو لە کوردستانی ئێراندا. بۆ نموونە برادەرانی ناوچەی پیران نامەیەکیان بۆ ناردبووین نووسیبوویان: «جەماعەتی یەکیتی نیشتمانی لە تورکیاوە بە رێگای شنۆ و بە کوێستانەکانی پشتی جەلدیان و زێوکەو دەلاوان و تەمەرچەیان و کۆنە لاجان و قەلاتە رەشێ دا باری شەش هێسترو بارگینیان چەک هێناوە. لە هەموو رێگادا بە ئاگاداری پاسگای ژاندارمەدا تێپەر بوون. لە

www.kerimisani.com

دەلاوان کەمی مابووە لەگەڵ ژاندارم بەشەر بێن. پاشان ژاندارمە ڕێگای داون و تێپەڕیون. هەروەها نووسیبوویان، بەرێوەبەرانی یەکێتی لەماڵی مەلا عەلی مەلا خەلیلی لە گوندی موسالان لەگەڵ ئەفسەرەکانی ئێرانی کۆبوونەوە».

بێجگە لەوانە خەبەرمان هەبوو کە مام جەلال بۆ کزکردنی حیزبی دیموکرات و بۆ ساز کردنی بەرهەڵست و یا شتێک لە جێی حیزبی دیموکرات لە دوو لاوە هەولی دەدا. یەکەم لە ڕێگای یارمەتی و هاندانی کۆمەڵە کە تازە دەهات گەرای دادەنا. دووەم لە ڕێگای هێنانەوەی هێندێ عەجەمی مائۆیست بە سەرۆکایەتی (سمایل عەجەم) لە مانگی چواری ١٩٧٧ مەلا عەزیز ئەندامی حیزبی دیموکرات و بەر پرسی ڕێکخراوی حیزب لە پشدەر هاتە بەغدا و نامەیەکی سەیری لەگەڵ خۆ هێنابوو. نامەکە بە ئیمزای مام جەلال و بە مۆری یەکێتی نیشتمانی کوردستان بە قەلەمێکی سور لە پارچە کاغەزیکی بچوک دا بۆ دوکتور تالیب ناوێک کە لە ناوچەی پشدەر بەر پرسی کارو باری یەکێتی بوو نووسرابوو. مام جەلال نووسیبووی :«بە برادەرانی حیزبی دیموکرات رابگەینە کە لە ناوچەی پشت دەر دەژین، ئەوا ڕیبەرایەتی حیزب لەگەڵ من گەراوەتەوە بۆ کوردستان. پێویستە ئەوانیش بێن لە ژێر ڕیبەرایەتی حیزب دا لە کوردستانی ئێران شورش بەرپا بکەن و دەست لەوانەی بەغدا هەڵگرن».

دوکتور تالیب کە کوردیکی دڵسۆزو پاک و بێ خەبەر لە ڕووداوەکان بوو، نامەیەکی بۆ برادەرانی ئێمە نووسیبوو لە قەلادزەو دەقی نامەکەی مام جەلالیشی لەگەڵ پێچابۆوەو ناردبووی.(دەقی هەر تک نامەکان لە ولات پاریزراون و بە داخەوە لێرە بە دەستەوە نین).

www.kerimhisami.com

ئێمە نێوەرۆکی نامەکەمان سەیر هاتە بەر چاو. کەوتینە بیر کردنەوە دەبێ ڕێبەرایەتی حیزب کێ بێ لەگەڵ مام جەلال گەرابێتەوە. نامەکانی دوکتور قاسملو دەریان دەخست کە نەک هەر لەگەڵ مام جەلال ناگەرێتەوە بەڵکو لێشی رازی نیە. کەوتینە پشکنین و لێکۆلینەوە لە ڕێگای برادەرانمان لە وڵاتەوە. دەرکەوت مام جەلال سمایل عەجەمی فارسی هێناوەتەوە و خەریکە بیکا بە ڕێبەری حیزبی دیموکرات. ئێمەش پێشتر «کاک سمایلمان»مان دەناسی و سەردەمێک برادەری زۆر نیزیکی کاک حەمەدەمین و هاشمی کەریمی بوو.

رۆژی ١٩٧٧/٤/١٢ برادەرێکی ئێمە بە ناوی (مەلا ئەحمەدی عەولا چاو شینی) خەڵکی ناوچەی سەردەشت کە جارو بار دەهاتە قەلادزە و پێوەندی ڕیکخراوی هەبوو، نامەیەکی حیزبی دێنێ بۆ قەلادزە. لە (باژار)تووشی دەستەیەک چەکداری کوردی عیراقی دەبێ بە سەرۆکایەتی عادل ناوێک. برادەرانی چەکداری کورد مەلا ئەحمەد دەگرن و پیلی دەبەستن و دەیبەن دەیدەنەوە بە پاسگەی ژاندارمەری لە باژار. وەک برادەران لە کوردستانەوە خەبەریان بۆ ناردین گۆیا دەستەی ناوبراو سەر بە جەماعەتی بارزانی بوون. مەلا ئەحمەد تا روخانی حکومەتی شا لە بەندیخانەدا مایەوە.

١٩٧٧/٤/١٤ بالیوزخانەی یەکێتی سۆڤیەتی لە بەغدا بە بۆنەی پێنج سالەی پەیمانی دۆستایەتی سۆڤیەت و عیراق ئاهەنگێکی ساز کردبوو لە ئێمەشیان گیرابۆوە. دەگەڵ کاک حەمەدەمینی سیراجی چوین. ئەوەی سرنج راکێش بوو ئەمە بوو کە تاقە کەسیکیش لە ڕێبەران و بەر پرسەکانی حیزبی و حکومەتی عیراق لەو ئاهەنگەدا

www.kerimhisami.com

بەشدار نەبوون. رووسەکان بە تەنیا بۆ ئەو پەیمانە چەپڵەیان لێدەدا.

رۆژی ١٩٧٧/٤/١٦ مامۆستا مەلا مەحمەدی شەلماشی لە سولیمانی‌یەوە هات فرە نەساخ و هیلاک بوو. دەبوایە زوو بیگەیننە دوکتور. دوکتوریکی برادەری نیزیکم هەبوو لە بولغاریا تەواوی کردبوو ژنی بولغاری هێنابوو. ئەو دوکتورە بۆ ئێمە ببوە لەمپەرو هەر کەسێک لە برادەرانمان نەخۆش دەبوو گورج بۆلای دوکتور ئێتر بی پارەو بێ راگرتن چی لە دەست هاتبایە دەیکردو زۆر جار دەرمانیشی بۆ دەکرین. ئەو دەم کە مامۆستا هات دوکتوریان ناردبوو بۆ (سویرە)لە شیست کیلۆمیتری بەغدا لە نەخۆشخانەیەک کاری دەکرد. گورج مامۆستام سوار کرد بۆ (سویرە) دوکتور بە جیددی تەماشای کردو دەرمانی دایەو نوسخەی بۆ نووسی و لەوسەر بە سلامەتی گەراینەوە. هاتنی مامۆستا مەلا محەمەد کە جارو بار سەری دەداین بۆ هەموانمان وەک جیژن وابوو، ئەو رۆژانەی ئەو لە بەغدا لە لامان دەبوو زۆر خۆشمان رادەبوارد.

رۆژی ١٩٧٧/٤/١٨ مەلا عەبدوالخالق ـ برادەریکی حیزبیمان لە سولیمانیەوە هاتە بەغداو گوتی:«سازمانی ئەمنی عیراق لە سولیمانی دەسەری کردووین کە ئەندامانی حیزبی دیموکرات هەموویان دەبێ ناو و نیشان و شوینی کارو دانیشتنیان بدەن بە ئەمنی سولیمانی».

دەفتەری سیاسی پاش لێکۆلینەوە هاتە سەر ئەو بریارە کە :چار نیە ناکرێ ئێمە لە عیراق بژین و برادەرانمان بشارینەوەو قاچاخیان بکەین. بریارمان دا کە ئەوانەی پسولەو دەفتەر نفوسی عیراقیان هەیە، ناوی خۆیان نەدەن و خۆیان دەرنەخەن. برادەرانی تر کە بێ بەڵگە و پسوڵەن با ناوەکانیان بدەن. ئێمە لەوە بێ خەبەر بووین کە

پێش ڕۆژێک ماڵ و منداڵی برادەرانی دانیشتوی کۆیەیان پێچاوەتەوە و دە لۆری عەسکەریان ناون و بردوویانن. پاش ئەوە داوایان لە برادەرانی دانیشتووی سولیمانیش کردوە کە ناوو نیشانیان بدەن بە ئەمن.

١٩٧٧/٤/١٩ شەو درەنگانێک لە کۆیەوە تەلیفونیان کرد و گوتیان ئەوە دوو ڕۆژە ماڵ و منداڵی مەلا ڕەسول و سەید ڕەسول و ڕەحیم کەپە کەندی و حەسەن بێورەیی و لەتیفیان دە لۆریان ناون و کەس نازانێ بۆ کوێیان بردوون. ئالۆزی و نارەحەتی دەستی پێ کرد. ترسی ئەوەمان هەبوو بردبیانن بۆ قەسری شیرین و دابیانبنەوە بە ئێران. چونکە پێشتر خەڵکی دیکەیان لە ڕێگای قەسری شیرنەوە دابۆوە بە ئێران. شەو بۆ چەند جێگایان تەلیفون کرا خەبەرێکمان وەگیر نەکەوت. برادەران زۆر نیگەران بوون. بە تایبەت مەلا ڕەسول لەبەر منداڵەکان لە ڕادە بەدەر نیگەران و پەشێو بوو. بەیانی زوو لە ترسی ئەوەی نەکا بێن و ئێمەش بپێچنەوە بێ ئەوەی پرس و ڕاوێژ لەگەڵ ئێمە بکا ئێمەی بەجێ هێشتبوو چووبووە ماڵی یوسفی ریزوانی.

بەیانی تەلیفونم کرد بۆ کابرای بەعسی. وەک هەموو جارێ دەستی کرد بە سوێندی (بشەرەفی) کە ئاگای لێ نیەو نازانێ. بەلام کە سوێندی (بشەرەفی) خوارد زانیمان درۆ دەکا. نیگەرانی برادەرانمان زیاتر بوو. هەر ئەو ڕۆژە مەلا عەبدوالخالق لە سولیمانیەوە گەڕاوە و گوتی: «برادەرانی کۆیەیان لە ماشێن ناوەو کەس نازانێ بۆ کوێیان بردوون. ڕۆژی ٢٠ی مانگ حەسەنی شیوەسەلی-مان نارد بۆ کۆیە بەڵکو سوراخێکیان بکات. جارێکیتر تەلیفۆنم کرد بۆ

www.kerimkisani.com

کابرای بەعسی و گوتم:ماڵ و منداڵی برادەرانی ئێمەتان بردوە پێمان بلێن بۆ کوێتان بردوون و چتان لێ کردوون؟.

دیسان وەک بارانە سوێندی (بشەرەفی) هەڵرژاند کە ئاگایان لێ نیە. حەسەنی شێوەسەلی گەڕاوەو گوتی:«ئێوارەیەکی درنگ ئەمن و موخابرات لۆرییەیان بردۆتە بەر دەرکەی ماڵەکان و باریان کردوون و دەڵێن بردوویانن بۆ رمادی. خەڵکی بەشەرەفی کۆیە لە دەوری ماشینەکان کۆبوونەوەو هاودەردی و پەژارەی خۆیان نیشان داوە».

دەر کەوت کە کوت و پڕ ماڵ و منداڵی برادەرانیان کۆ کردۆتەوە بۆ رمادی. لە پێشدا برادەر زۆر ترساون کە نەکا بیانبەنەوە بۆ ئێران. پاشان کە لە باقوبە تێپەڕیون بەرەو بەغدا تۆزێک هاتونەوە سەر خۆ. نیوەشەو لە بەغدا سەید وەسول زۆری هەوڵ داوە تەلیفون بکا نەیان هێشتوە. بردوویانن بۆ رمادی لەوێ لە مەیدانێکی فوتباڵ لە بەر تاوێ هەڵیان رشتون و رێگاشیان نەداوە کەس لەو مەیدانە بچێتە دەرێ. پاش دوو رۆژ سەید رەسول خۆ دەدزێتەوە و دەچێتە نێو شارو راست دەچێتە کن ئوستاندار(محافظ) باسی وەزعی خۆیان دەکا و دەڵێ تکام ئەوەیە رێگا بدەن تەلیفون بۆ برادەرانم بکەم. ئوستاندار دەڵێ:«ئێمە هیچ ئاگامان لەو کارە نیە. بە ئێمەیان نەگوتوە تۆ هەر ئێستا برادەرانت ئاگادار بکە». سەید رەسو تەلیفون دەکا بۆ دوکانی یوسفی ریزوانی و خەبەرەکەی پێ دەڵێ. تەلیفونم کردەوە بۆ کابرای بەعسی گوتم: ئاخر ئێوە دەوڵەتن، چۆن نازانن ئەو برادەرانەی ئێمە چییان بەسەر هاتوە، بۆچی پێمان ناڵێن؟ گوتی:«(بشەرەفی) ئاگامان لە هیچ نیە. رەنگە ئەمن ئەو کارەی کردبێ، موخابرات ئاگادار نییە».

www.kerimhisami.com

گوتم: ئەگەر ئێوە ئاگادار نین با پێت بلێم ئێمە دۆزیومانەوە ئەوە لە رمادی لە (ملعب الشعب) لەبەر هەتاو دەژین. پێم سەیرە لە عیراق کارێک بکرێ و موخابرات ئاگادار نەبێ. کە وام گوت حەبەسا واقی ور ما گوتی:«ئاه ... شلۆن... شلۆن یەسیر... کێ پێی گوتون... چۆن زانیوتانە؟»

گوتم: خەبەرمان هەیەو منیش هەر ئێستا دەچم بۆ رمادی.

- کە وایە تکایە بوێستە هەتا من دێمە لات.

زۆری پێ نەچوو کابرا پەیدا بوو. دەستی کرد بە سوێندو بە درۆیان. گوتی با (سالم)یش لەگەلت بێ.

- قەی ناکا با سالم بێ و لە نیزیکەوە وەزعی برادەرانی ئێمە ببینێ. رۆیشت کە سالم بنێرێ هیچ خەبەر نەبوو. ویستم خۆم رێگا داگرم، برادەران بە باشیان زانی کە لەگەل سالم بچم. لای ئێوارە سالم تەلیفونی کرد گوتی:«ئێستا درنگ بووە، بەیانی دێم و دەچین بۆ رمادی».

٧٧/٤/٢٣ لەگەل سالم(مەعموری موخابرات) چوومە رمادی. گەراین مەیدانی فتبالمان دیتەوە. کە مندالەکان چاویان بە من کەوت کردیانە هەراو هەلپەرین. برادەران لێم کۆ بوونەوەو دلخۆشیم دانەوەو رەسمیکم لێ هەلگرتن کە وا لە پاشکۆی ئەم کتێبەدا چاپ کراوە.

لە مەیدانێکی گەورەی فوتبال هەلیان رژتبوون ژورێکی زەلامی درێژ، دەتگوت (هۆلی حاجی تاغی)یە لە لایەکی مەیدانەکە بوو. کورەکان شرەو برەیان بردبوە ژورەکە. سەید رەسو پیاوانەو برایانە جێگای هەموویانی دیاری کردبوو. نان و خوارەمەنی بۆ هەموان پێکەوە ئامادە کردبوو. پیاوەکان زۆر بە هیمەت و لەسەر خۆ بوون.

ژنەکان زۆر لەوە ترسا بوون کە ئێمەیان دابێتەوە بە ئێران. نانیان ئامادە کرد لەگەڵ ئەوان نانمان خوارد پێشتر هێندیک مالی جوانرۆیی‌یان بردبوە رمادی. چووم سەری ئەوانیشم دا. سێ‌سەد(٣٠٠) دینارم دا بە سەید رەسو بۆ خەرجی رۆژانەیان. لای ئێوارێ گەرامەوە بۆ بەغدا.

کومیتەی ناوەندی نامەیەکی بۆ سەر کۆماری عیراق و بۆ حیزبی بەعس نووسی و داوای کرد کە برادەرانمان بۆ کوردستان بگێرنەوەو دەست لە برادەرانی دانیشتوی کوردستانیش نەدەن.

رۆژی ٧٧/٤/٢٤ لەگەڵ کاک حەمەدەمین چوینە بارەگای حیزبی کومونیست و لەگەل کاک عەزیز مەحمەد باسی وەزعی خۆمانمان کرد. پاشان حەمەدەمین و مەلا رەسول هەر یەکە بە جیا نامەیەکیان بۆ دوکتور قاسملو نووسی، ناردمان بۆ دایکی کەماڵ لە سوفیا کە بۆ دوکتوریان بنێرێ. باسی ئەو نامانەش بۆ زاخاوی مێشکی خوێنەر بێ‌تام نیە. بریارمان دا کە دوکتور ئاگادار بکەین. دامان نا دوو نامە بنووسرێن. یەکیان کاک حەمەدەمین بینووسێ، تەنیا ئیشارەیەک بکاو نامەکە وەک شتێکی ئیعتیادی بە پۆستەدا بینێرین. شتێکی وای تێدا نەبێ کە مەعمورەکان هەستی پێ بکەن. نامەی مەلا رەسول بە وردی هەموو شتی تێدا بنووسرێ و سیاسەتی بەعس و جینایەتی و بارو دۆخی عیراق روون بکرێتەوە. ئەو نامەیە بە رێگای تایبەتی خۆماندا دەچوو. کە نامەکەمان خوێندەوە، نامەی ئاسایی کاک حەمەدەمین زۆر روونترو ئاشکراتر لە نامەی مەلا رەسول نووسرابوو. مەلا رەسول گوتی کەوایە با نامەکان بگۆرینەوە. نووسراوەکەی من بە پۆستەدا بچێ و نامەی کاک حەمەدەمین بە رێگای تایبەتی‌دا. نامەیەکم بۆ

دوکتور(محەمەد کەریم شکاکی) برادەرێکی کوردی عیراقی لە سوفیا نوسی کە بڵاوی بکاتەوە:(کوردەکانی ئەندامی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانیان بۆ خوارووی عیراق گواستۆتەوە) بە تەلیفون بە دایکی کەمالم گوت کە کوردەکانی ناسیاو لە سوفیا لەم کارە ئاگادار بکا.

www.kerimhisami.com

مەترسی تازەو تەگبیری پێویست

باروو دۆخێکی تازە هاتبوە پێش حکومەتی بەعس خەریک بوو هەمووبرادەرانی حیزبی بۆ خوارووی عیراق بگوێزێتەوە. دۆست و برادەرو نیشتمانپەروەرانی کوردی عیراق، ئەوانەی ئێمەیان دەناسی و دەماندیتن لە ئێمە پتر بەو کارەوە نارەحەت بوون و هەستی هاودەردی خۆیان دەردەبری. دیارە هەموو فشارو پاڵ پەستەی بەعس هەر بۆیە بوو کە ئێمە لەسەر مام جەلال و بارزانی شتێک بنووسین. دوکتور قاسملو لە پاریسەوە دەینووسی کە دەبێ عیراق بەجێ بێلین بێ ئەوەی رێگایەکی‌تر نیشان بدات. یەکێتی نیشتمانی کوردستانیش هەڵویستی ئەمە بوو کە باسکرا. لەسەر ئەوەشەوە حکومەتی عیراق دەیگوت سکرتێری حیزبی ئێوە لە ئورووپا دژی ئێمە دەجولێتەوە و لەگەڵ جەلال تالەبانی پێوەندی هەیە.

ئێمە پێمان وا نەبوو کە دوکتور قاسملو پێوەندی‌یەکی ئەوتۆی لەگەڵ مام جەلال هەبێ. نەک هەر ئەوە بەڵکو لە کۆمەڵەی خوێندکارانی کوردیش کە بریارمان دابوو بەشداری بکەین کشابۆوە. بەلاّم دیار بوو بەعسی‌یەکان لە پێوەندی دوکتور لەگەڵ برادەرانی کوردی عیراقی ئاگادار بوون. لەم سەرو بەندەدا لە رێگای دایکی کەماڵەوە نامەیەکی دوکتور قاسملوم پێ گەیشت کە بە تاریخی

www.kerimhisami.com

١٩٧٧/٤/١٧ نووسیبووی دوکتور پاش باسی رۆژنامەی ژمارە ٤٧ کوردستان دەنووسی:«تکایە ئەو دوو نامەیە بگەینە. نووسەری ئەم دوو نامەیە د..خولەیە(دوکتور مەحمود عوسمان) هاتبوە ئێرە بۆ دیتنی من. لەوانەی کە پاش ئاش بەتاڵ هاتبوونە دەرێ (دیارە لە کار بەدەستەکانیان) لە هەموان باشترە. چونکە لە کاتی خۆیدا بەر لە ئاش بەتاڵ سامی و موحسین دزەیی لە دەرەوە بوون. لە فرانکفۆرت پێم گوتن ئێستا کە هاتونە دەرێ خراپ نیە بچن سەرێکی مۆسکۆش بدەن. چونکە پارتی لەگەڵ حیزبی کومونیستی سۆڤیەت پێوەندی رەسمی هەبوە. چونتان رەنگە تەئسیری هەبێ. کاک موحسین پێشنیاری منی پێ باش بوو بەڵام کاک سامی گوتی:«ئێمە ناچینە بەر دەرکی دوژمن»! لام وایە نووسەری ئەو نامانە لە هەموانیان باشترە. باسی هەموو شتەک دەکاو هەموو شتەک بە بێ ئەملاو ئەولا باس دەکاو هیچ شتەک ناشارێتەوە. نامەکان یەکێک بۆ باوکی فینکە. زۆری پێ خۆشە چاوی بە یەکێک لەوان بکەوێ بیرو باوەریشی تا رادەیەکی زۆر نیزیکە لەو بیرو باوەرەی کە لەسەفەری دوایی من دا باوکی فینک بۆی باسکردین. بە تایبەتی نەزەری لەسەر مالی نامیق نوقتەی موشتەرەکی لەگەڵ نەزەری باوکی فینک زۆرە. لە لای ئێوەرا رەسول مامەند نامەی بۆ نووسیوەو ئەویش وەلامەکەی ناردوە. لە مانگی ئەخیردا نەزەری بەرامبەر بە برایم و جەلالیش زۆر خراپتر بووە و بە هەقیش. هەر وەها کە دەبینی جەلال لەگەڵ مەسعود پێکەوە نامەی هاوکاریان ئیمزا کردوە. لێرە زۆربەی لایەنگرانی یەکێتی نیشتمانی دژی ئەو هاوکاریەن. مەلا مستەفاش دوو نامەی نووسیوە بۆ کارتیر و دەڵێ گەلی کورد مەسەلەی کوردی لە لای ئەو

www.kerimhisami.com

به ئەمانەت داناوە. ئەویش ئەو ئەمانەتە پێشکەشی کارتیر دەکا!
نوسخەیەک لە بڵاوکراوەکانی دەستەی خوڵەشتان بۆ دەنێرم. ئەگەر پاش خوێندنەوەی بۆ رەسوڵ مامەندی بنێرن خراپ نیە. تکام ئەوەیە لە مەسەڵەی نامەکان خۆت و ئەبو مژدە (حەمەدەمینی سیراجی) نەبێ کەسی تر ئاگادار نەکرێ. مەبەستم ناردنەکەی بە واسیتەی ئێمەیە».

لەگەڵ نامەکانی دوکتور مەحمودی دوو لاپەرە نووسراوەی دوکتور مەحمودی بۆ ناردبووم کە سەرو کلکیان پەریبوو، بێ ناو و نیشان و بێ ئیمزا، نوسیبووی بۆ ئاگاداریتان. ئێمە بلاوکراوەکانی دوکتور مەحمودمان بۆ رەسوڵ مامەند نارد. نامە سەرو کلک پەریوەکەش کە نەمزانی بۆ کێی نووسیوە وا لێرەدا بۆ تاریخ بڵاوی دەکەوە.

دەقی نامەکە:«بۆ وەزع نیزیکن لە یەکتر. ئێستا ئەوی لەسەر مەسرەحی کوردە لەم ناوە قیادەی موقەتە کە لە قیادیە ناسراوەکان سامی تێدایە، وە نوری شاوەیس(بەڵام چالاکی کەمە)و ئەمانە هەر چەندە شت زۆر ئەنووسن بەڵام تابعی مالی بارزانین و بەلای منەوە هیچ فەرقیان لەگەڵ رێگای کۆن نەکردوە ← خراپتریش بوون و مەعلومە کە سەر بە ئێران و ئەمریکا و ئیسرائیلن و لە ناو کوردو جیهاتی پێشکەوتووی ترو لە دنیا بە گشتی زۆر ریسوا بوون و تەنها هۆیەکی چالاکی پێوە ئەکەن بوونی پارەیەکی زۆرە لایان. هەر وەها بوونیان بوە بە مەترسی لەسەر کێشەی کورد چونکە ناهێلن ڕێبازێکی نیشتمانی بگرێت و هەر ئەی بەستن بەو بیگانانەوە کە دوژمنی کوردن. یەکێتی نیشتمانی خۆت باشتر ئەزانیت چۆنەو بەراستی نیسبەت بە مالی مەلا هەنگاوێکە بۆ پێشەوە بەڵام سەرکردە کۆنەکانی وەکو ئیبراهیم ئەحمەد و تا رادەیەکیش عومەرو جەلال تالەبانی

رێگایەکی یەکسەر ناگرن کە تراجیعی لیٚ نەکەن ابراهیم احمد زور ریسوا بوەو هیچ سمعەیەکی باشی نەماوە لە ناو خەلکدا چونکە پێوەندی بە هەموو لایەکەوە ئەکا و خەتی وطنی واضحی نیە. بێگومان جەلال تالەبانی عنصریکی باشەو سودی لیٚ وەر ئەگیرێت بە شەرتێک لە ضمنی قیادەیەکی جماعی حقیقی دا بێت چونکە من لە سوریا هیچ قیادەی جماعیم نەدیوە. بەلاٚم لە سەر رای خۆی سابیت نیەو ئێستا پاش ئەم سال و نیوە خەباتی اتحاد وطنی لەسەر رێگایەکی تازە ئیمزای اتفاقی کردوە لەگەل مەسعود بارزانی بێ ئەوەی مەسعود و مالی مەلا هیچ لە سیاسەتی خۆیان بگۆرن و ئەمە بە لای منەوە مساوەمەیە لەسەر مبادی و خەتی سیاسی کە نەدەبوو بکرێت ئەگەر چی ممکنە اسبابی وا هەبی لای ئێوە فەرزی بکات (وەک خۆیان ئەلێن بەلاٚم من بەمە قەناعەتم نیە)و تصور ئەکەم زەغتی سوریا زیاتر دەوری هەبوو لەم مەوزوعەدا. مع العلم ئەوی کە من لە سوریا تی گەیشتوم هیچی بۆ کورد پیٚ نیەو تەنها استغلال کردنە بۆ مصالحی خۆی مقابل بە هێندیک امکانیاتی کەم کە ئەیدات بە یەکیتی نیشتمانی. بێگومان سود وەرگرتن لەم وەزعە باشە»

بەگەلٚ ئەمە دوکتور وەرەقەی عەمەلی یەکیتی نیشتمانی کوردستانی بۆ حکومەتی عیراق بۆ ناردبووم کە وا هەر بە عەرەبی بلاٚوی دەکەمەوە کە بە داخەوە بۆم نەکراوە بە کوردی.

پاش گواستنەوەی مالٚ و مندالٚی برادەران بۆ رمادی دەفتەری سیاسی رۆژی ٧٧/٤/٢٧ بە هاوبەشی چەند کادری دەوروبەری کومیتەی ناوەندی بۆ رێگا دۆزینەوەو چارە سەر کردنی ئەم گیرو گرفتە کۆبوونەوەی پێک هێنا. پاش باس و لێکولینەوەیەکی زۆر

بریاردرا کە :ئەگەر حکومەتی عیراق بیەوێ دەست لە برادەرانی دانیشتوی کوردستان بدات (کە بە ماڵ و منداڵەوە ٢٦ کەس بوون. ١٠٤ کەس ئەندام و کادری حیزبی بوون) و بیانگوێزێتەوە بۆ خواروی عیراق، هێندێ لەو برادەرانەی کە کومیتەی ناوەندی دیاریان دەکات خۆ بە دەستەوە نەدەن و ڕێک بخرێن و بچنەوە کوردستانی ئێران و لە وڵاتدا خەبات بکەن. بەو شەرتەی لە کوردستانی گەرمێن بنکەو پێگە نەکەنەوەو لەگەڵ کوردە چەکدارەکانی عیراقیش تێکەڵ نەبن. تەنیا وەک حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لە ئێراندا خەبات بکەن».

کاک حەمەدەمینی سیراجی بەتەنیا دژی ئەو بریارە بوو. برادەران پێشنیاریان کرد لەبەر ئەوە کە مەسەلەیەکی گرنگە باشترە وایە لەگەڵ ئەندامانی کومیتەی ناوەندی و هێندی لە کادرەکانیش کە لە کوردستان دەژین باسبکرێ. هاتینە سەر ئەو بریارە کە بچمە کوردستان و لەگەڵ برادەرانی کومیتەی ناوەندی و کادرەکان لەو مەسەلەیە بکۆڵینەوە. ئەو دەم سەلاح بەدرەدین بە ژن و منداڵەوە هاتبوە بەغداو میوانی ئێمە بوو. حەزی دەکرد کوردستان ببینێ. ئەوانیشم هەڵگرت و چوینە سولیمانی و میوانی کەریم حەداد بووین. دیارە ئەوە جاری هەوەڵ نەبوو کە بە کۆمەڵ میوانی کاک کەریم دەبووین. بەڵام لەو کاتەوە کە ماڵی هاتبوە سولیمانی ماڵەکەی فەرقی کردبوو. لە سلیمانی نەیتوانی بوو خانووی سەربەخۆ بدۆزێتەوە. مامۆستا کەریم زەند لە حەسارەکەی خۆی دوو ژوری دابۆیی. مامۆستا کەریم زەند کە نوسەرێکی ناسراو و نیشتمانپەروەرێکی دڵسۆزی کورد بوو ساڵەکانی ٤٥-١٩٤٦ هاتبوە کوردستانی ئێران و لە بزوتنەوەی نیشتمانی ژ.ک و کۆماری کوردستاندا بەشداری کردبوو. لە ئاست

کوردەکانی ئەو دیو، بە تایبەت ئەندامانی حیزبی دیموکرات هەستێکی برایەتی و هاودەردی و دڵسۆزانەی هەبوو. لە شارەکان زەحمەتە یەکێک هەڵکەوێ دەروازەی حەساری خۆی بەسەر بێگاناندا بکاتەوەو حەساری هەمیشە پڕ بێ لە خەڵکی جۆراو جۆر. مامۆستا کەریم زەند هەرچەندە ژن و کیژی ئازەب و جوان و بە حەیاو بە شەرەفی هەبوو دەرگای حەساری بەسەر برادەرانی ئێمەدا هەمیشە ئاواڵە بوو. کات و بێ کات برادەرانمان لەو حەسارە وەژوور دەکەوتن بۆ لای کەریم حەداد. مامۆستا کەریم و خێزانی جار لە جار ڕووخۆشتر بوون. نەک هەر ئەوە وەک نیشتمانپەروەرێک شانازی بەوە دەکرد کە ئەندامانی حیزبی دیموکرات یا کوردێکی لێقەوماو هاتوچۆی حەساری ئەو دەکەن و یا لە حەساری ئەو. کۆبوونەوەی حیزبی دەگرن. هەموو جارێ کە دەچوومە سولیمانی مامۆستا کەریم ئێواران دەهات لە مالی کەریم حەداد تا نیوە شەو لە لام دادەنیشت و باسەکەشمان هەر باسی کورد بوو. دەیگوت: «ئەم حەسارە هەر دەبێ کاری کوردایەتی تێدا بکرێ. دەیگوت، کاتێ مەلا مستەفا لە سولیمانی دەست بەسەر بووە زۆر جار لەم حەسارە کۆبوونەوەی کردوە. گۆیا پارتیش هەوەڵین کۆبوونەوەی لەم حەسارە بووە». هەموو جارێ کە من سەبارەت بە هات و چۆی برادەرانمان بۆ مالی کەریم حەداد داوای لێ بووردنم دەکرد، مامۆستا کەریم دەیگوت: «ئێرە حەساری کوردەو مالی ئێوەیە». ئێستا کە ئەم بیرەوەریانە دەنووسمەوە لە توانای قەڵەمەکەم دا نیە کە وەک پێویستە دڵ ئاوالەیی و پیاوەتی و جوامێری و دڵسۆزی مامۆستا کەریم زەندو منداڵەکانی باس بکەم. تەنیا دەتوانم ئەوەندە بڵێم کە هەتا مردن لە بیر ناچنەوەو سوپاسیان دەکەم.

www.kurdishsami.com

له سولیمانی کادره‌کانی حیزبی و براده‌رانی کومیته‌ی ناوه‌ندی که له‌وێ بوون کۆبوونه‌وه‌و داوام لێ کردن که به مسئولیه‌ته‌وه له‌و مه‌سه‌له‌یه بکۆلنه‌وه‌و بریارو بۆچونی خۆیان بۆ ده‌فته‌ری سیاسی بنووسن. له‌گه‌ڵ کاک سه‌لاح به‌درالدین چوینه قه‌لادزه، له گوندی خه‌ڵه‌کان میوانی سواره بووین.(ئه‌و کوره‌ی که چه‌ند ساڵ پێش له چایخانه‌ی کانی وه‌تمان ناوم لێ گۆریبوو له مه‌غدید ـه‌وه کردبووم به «سواره» جێگای خۆی گرتبو کاک سه‌لاح له میوانداری ئه‌و کوره زه‌حمه‌تکیشه سه‌ری سور مابوو. سواره که‌وێکی به دیاری دامێ که له به‌غدا ببوه گولی ماله‌که‌مان. ده‌گه‌ڵ خۆم ده‌برده کوردستان. له ماڵێ کوره‌کان یاریان له‌گه‌ڵ ده‌کرد. له‌گه‌ڵ میوانان هه‌تا به‌ردزه‌رگا ده‌چوو ده‌گه‌راوه. نیوه‌رۆیان ده‌هاته سه‌رێ به دندوک له ده‌رگای ژووره‌که‌ی منی ده‌دا تا ده‌رگام لێ ده‌کرده‌وه. ئێستا که باسی ئه‌و که‌وه هاته پێشێ بۆ حه‌سانه‌وه‌ی مێشکی خوێنه‌ری به‌رێز با ئه‌و باسه‌ش بگیرمه‌وه. قه‌ی ناکه ئیواش په‌یدا بن بلێن:«جا عه‌یبه نه‌ده‌بوایه ئه‌وه‌ش بنووسی!».

ماڵی براده‌ران دوورخرابونه‌وه بۆ رمادی ده‌بوایه منداڵه‌کانیان له کۆیه ئیمتیحان بده‌ن. پاش هه‌وڵ و ته‌قه‌لایه‌کی زۆری کاک حه‌مه‌ده‌مین ئیجازه‌ی بۆ وه‌رگرتبوون بچنه‌وه کۆیه‌و منداڵه‌کان ئیمتیحان بده‌ن. ده‌بوایه چه‌ند رۆژێک له‌وی بمێنه‌وه. خۆ ئه‌گه‌ر سالێکیش مابانه‌وه خه‌ڵکی به‌شه‌ره‌فی کۆیه نه‌یانده‌هێشت هه‌ست به غه‌ریبی و بێ ماڵی بکه‌ن هه‌موو ماڵ ماڵی خۆیان بوو.

جارێک چووبوومه کوردستان و بریارم دا له گه‌رانه‌وه دا بچمه کۆیه سه‌رێک له منداڵه‌کان بده‌م بزانم که‌ی ده‌گه‌رێنه‌وه‌و ئیمتیحانه‌کانیان

گەیوەتە کویێ. کە چوومە مالی مەلا عەولای مەنگور گوتیان بۆ نانی نیوەرۆ لە مالی برادەرێک داوەتکراون. من کەوەکەم لە خزمەت دابوو چوومە مالی برادەری میواندار کە نەمدەناسی ژن و مندالی برادەران لەوێ بوون. هیچ پیاو دیار نەبوون. ژنیکی گەلێک جوان و شۆخ و کابان خزمەتی دەکردو خەریکی نان و چاو میوانداری بوو. گەلێکی بەخێرهاتن کردم. ژن و مندالی مەلا رەسول و برادەران زور شاد بوون کە سەرم داون. کەوەکەش لە هەیواندا دەهات و دەچوو. پرسیم خاوەن مال لە کوێیە. گوتیان نان کەرەو لە دوکان کار دەکات. زوری پێ نەچوو پیاوەکە هاتەوە بەخێر هاتنی کردم و لەگەلکو چاوی بە کەوەکە کەوت، قوت بوو. چوو کە بیگرێ، کەو خوی پێدادا. کورەکان لە بەغدا فیرە شەریان کردبوو. یەک دوو گەر شەرە چنگی دەگەلێ کردو گوتی:«من کارم شەرە کەوە، کەو دەکرم بە دەپازدە دینار بەشەری دەدەم، ئەگەر بەزی دەیکوژمەوە. ئەو کەوەی تۆ سەد دیناری دینێ». نەختێکی تر بە دەوری کەوەکەدا هات و چوو گوتی:«ئیجازە دەدەی بیبەم بە برادەرانی نیشان بدەم» گوتم قەی ناکا، بەو شەرتەی بە شەری نەدەی و بیهێنیەوە. برادەری خاوەن مالێ کەوی بردوو رۆیی. زوری پێچوو نەهاتەوە. ژنەکەی لەسەری رانەوەستا نان و چێشتێکی گەلێک تەواوی ساز کردبوو. نانی داناو دەستمان کرد بە نان خواردن. من بۆ گالتە گوتم:ئەو برادەرە نەهاتەوە. نەکا کەوەکەم بەرێ و ئەو ژن و مالە بۆ من بەجی بێلێ. ژنەکەی بە پێکەنینەوە گوتی:«کاک کەریم دەترسم زەرەر بکەی». تاونک بەو گالتەیە رامان بوارد برادەر هاتەوە. زور دلی بە کەوەکەوە بوو. کاتی رۆیشتن پەیکەری کەوێکی بە دیاری دامێ کە لە گێچ

www.kerimhisami.com

دروستکرابوو. تا ئێستاش لە سەر کتێبخانەی ماڵەکەمان وەک کەوی زیندوو هەڵنیشتوەو هەتا دەیبینم یادی ئەو ماڵەو میوانداری و جوامیریان دەکەمەوە. کەوەکەمان پێنج شەش مانگ لەگەڵمان ژیا پاشان شەوێک لەگەڵ میوانان چوو بووە دەرێ و لێمان بزر بوو. زۆری بۆ بە داخ بووین بە تایبەت جەلالی رەحمەتی تازیەی بۆ داگرتبوو.

لە باسی کۆیەدا لە توانام دا نیە وەک پێویستە پیاوەتی و میوانداری و کوردایەتی خەڵکی کۆیە، بە تایبەت دڵسۆزی و رێزگرتن لە برادەرانی ئێمە وەک پێویستە بنەخشێنم. بەڵام ناکرێ میوانداری شەوێکی (گیپەی) ماڵە یەکێک لە برایەکانی کاک کەماڵ محیالدین لەبیر بەرمەوە. بە تایبەت میوانداری ئەو شەوە کە بە زەیتونی نێو رووبی هەنار رازابۆوە لەوانە نیە قەت لەبیرم بچێ و زۆر جاریش باسم کردوە.

لە قەلا دزە لەگەڵ برادەرانی حیزبی باسی مەسەلەکە کراو بە تێکرایی پێشنیاری گەرانەوە بۆ کوردستانیان پەسند کرد.

رۆژی ١/٥/١٩٧٧ لەگەڵ کاک سەلاح چوینە شارەزور. دەشتی شارەزور لە گولالە سورە خەملابوو پیاوی سەرخۆش دەکرد. چوینە سەرای سوبحان ئاغاو لە گەرانەوەدا لە گوندی کانی پانکە کەلاکی بەرخێکمان کری و بە دەربەندیخاندا گەراینەوە بۆ بەغدا. نەتیجەی سەفەرو بریارو پێشنیاری برادەرانم بە دەفتەری سیاسی راگەیاند. کاک حەمەدەمینی سیراجی پێشنیاری کرد: «لەبەر ئەوەی مەسەلەکە زۆر گرنگە بیویستە کومیتەی ناوەندی بە بەشداری کادرەکان لە و مەسەلەیە بکۆڵێتەوە. تەلیفونمان کرد برادەرانی کومیتەی ناوەندی دانیشتوی کوردستان هاتنە بەغدا. رۆژی ٣، ٥، ١٩٧٧ کۆبوونەوەی

www.kerimhisami.com

کومیتەی ناوەندی بە بەشداری چەند کادری دەوروبەری کومیتەی ناوەندی پێک هات. پاش باس و لێکدانەوە بریاری دا: کە ئەگەر حکومەتی عیراق دەست لە برادەران بدات بۆ خوارووی عیراقیان رابگوێزێ، هێندێ لەو برادەرانەی کە دەفتەری سیاسی دیاریان دەکات، بۆ کوردستانی ئێران بگەرێنەوە. کاک حەمەدەمین لە دژی بریارەکان بوو. بۆ بەڵگەی دژایەتی خۆی لەگەڵ گەرانەوە بۆ ئێران لەو هەڵ و مەرجەدا نامەیەکی لە ١٧ لاپەرەدا بۆ کومیتەی ناوەندی نووسیبوو کە لەسەرەتای کۆبوونەوەدا خوێنرایەوە. کاک حەمەدەمین بە باسکردنی تاقی کردنەوەی راپەرینی چەکدارانەی سالەکانی ٦٧ـ٦٨ و بە روونکردنەوەی نەبوونی رێکخراو و تەشکیلاتی حیزبی ئامادە نەبوونی هەڵ و مەرجی وڵات بۆ خەباتی چەکداری بیرو رای خۆی دژی گەرانەوەو بریاری کومیتەی ناوەندی راگەیاندبوو.

لێرەدا لەبەر ئەوەی تەنیا رووداوەکان وەک بیرەوەری خۆم دەنووسمەوە لە شی کردنەوەو هەڵسەنگاندنی بۆچوونی کاک حەمەدەمین و هێندی بۆچوونی دوکتور قاسملو، وە هێنانەوەی شێرو رێوی لە مەر نەگەرانەوە بۆ کوردستانی ئێران خۆ دەبوێرم.

کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی سێ رۆژی خایاند و ئەو بریارانەی‌دا کە بە خەتی حەسەنی شیوەسەلی نووسراونەوەو لێرەدا چاپ دەکرێن.

«١٩٧٧/٥/٣

١ـ کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی پاش باس و لێکۆلینەوە لەسەر ئەو وەزعەی تازە کە لە عیراقدا بۆمان هاتۆتە پێش بریاری دا ئەگەر حکومەتی عیراق بیەوی ئەندامانی حیزبی ئێمە بۆ جنوب بگوێزێتەوە و

www.kerimhisami.com

نەیەلێ لە کوردستان دانیشن، هێندێک لە ئەندامانی حیزب بە گوێرەی بریاری کومیتەی ناوەندی خۆ بشارنەوەو خۆیان بە دەستەوە نەدەن.

١٩٧٧/٥/٥

٢ـ کومیتەی ناوەندی بۆ ئەو بریارەی سەرەوە کومیتەیەکی حەوت کەسی هەلبژارد لەو برادەرانەی ناویان نووسراوە: ١ـکاک حەمەدەمین. ٢ـکاک سەید رەسول. ٣ـکاک مەلا رەسول. ٤ـحەسەن عەبدواله. ٥ـکەریم حەداد. ٦ـجەمال. ٧ـئیسماعیل حاجی.

١٩٧٧/٥/٦

١ـلەبەر ئەوەی کاک حەمەدەمین ئامادە نەبوو ئەندامەتی کومیتە قبول بکا کومیتەی ناوەندی بریاری دا کاک پیران ببێتە ئەندامی کومیتەکە. لەسەر ئەو ئەساسە کە لە بەغدا بمێنیتەوە تا ئەو کاتەی وەزعی برادەران لە عیراق و پێوەندی لەگەڵ حکومەت روون دەبێتەوە. کاتێک کومیتە تەشخیس دەدا کە بوونی لە ولات پێویستە ئەو کاتە جێگرێک بۆ خۆی دیاری دەکات و بە زووترین کات خۆی دەگەێنێتەوە برادەرانی کومیتەکە.

٢ـکاتێ برادەران گەرانەوە بۆ ولاّت مەسئولی عەلاقات بە (صراحت) بە نوێنەری حکومەتی عیراق رادەگەێنێ کە ئەوانە لە سەر بریاری کومیتەی ناوەندی چوونەوە بۆ کارو تێکۆشانی حیزبی وە پێشیان سپێراوە کە هیچ کارێک نەکەن زیان بە سیاسەتی خارجی عیراق بگەێنێ.

٣ـئەو کومیتەیەی کە بریار درا لە ئێران کار بکا بە ویستی هەموو برادەران ناوی نرا کومیتەی راپەر(ک.ر). کومیتەکە بە تێکرایی دەنگ پیرانی بە مەسئولی گشتی دیاری کرد. مامەند و سەلیم بە

یارمەتی دەری سیاسی و عەسکەری بە ترتیبی نووسین هەلبژارد.
٤ـکومیتەی رابەر بریاری دا سەلیم لەگەڵ صدیق و شیخ باقی لە ناوچەی بانە کار بکەن.
٥ـجەمال لەگەڵ فتاح و محمود لە ناوچەی گەورکان و کەلوێ و سویسنیان دا کار بکەن.
٦ـکەمال لەگەل مستەفا ئاوارەو مەلا خدر لە ناوچەی ئالان و سەردەشت دا ئیش بکەن.
٧ـ مامەند لەگەڵ عەولا و رەحیم لە ناوچەی مەنگوران و بەشێکی گەورکان و مەهاباد کاربکەن.
٨ـ پیران لە گەڵ سیمان و غەریب لە ناوچەی لاجان و پیران و سندوس و شاروێران و مەهاباد و بەشێکی مەنگوران کار بکەن.
٩ـ بریار درا لە سەرەتاوە ئەوە برادەرانەی کە قەرارە بۆ کاری ئێران خۆ بشارنەوە لە سێ شوێن(چواس و بامێن و خوارو کوترەڵ) خۆیان بشارنەوە هەر لە ئێستاوە هێندێک هەنگاو بۆ دابین کردنی ئازوخە باوێژرێن. بۆ جێبەجێ کردنی ئەو کارە بریاردرا حەسەن قەلەرەشی و فەقی عەولا بچنە چواس، وەتمان و مەحمود بۆ پشتی زێوکە، مەلا محەمەدی زودیش هەر لە جیگای خۆی. هەر یەکەی سەد و پەنجا دیناریان لە لا دابنرێ».

رۆژێ ١٩٧٧/٥/٩ بالیۆزخانەی چیکوسلوڤاکیا بە بۆنەی ئازادی پراک و تێک شکانی فاشیزم جیژنی گرتبوو. ئیمەشیان داوەت کردبوو. لەگەڵ کاک حەمەدەمێن و کاک هاشمی کەریمی چووین. بەشداری ئەو جۆرە شوێنانە دەبێتە هۆی ناسیاری خەڵک و ئاگاداری لە گەلێک دەنگ و باس و رووداوە. رۆژی ٧٧/٥/١٥ حەفدە منداڵ

www.kerimhisami.com

و چوار ژنی خیزانی برادەرانی راگوێزراو بۆ رمادی هاتنە بەغدا کە لە بەر ئیمتیحانی منداڵەکان بچنەوە کۆیە. ئەو شەوەش ئێمە کاک غەسان (عیسمەت جاوید) ئەندامی دەفتەری سیاسی حیزبی کومونیستی لوبنان کە لە بەغدا بوو داوەتمان کردبوو. دیمەنێکی سەیرو هەر لەو کاتەش دا خەفەت بار بوو. ئەو هەموو ژن و منداڵە لە حەساری کۆ ببوونەوە. کاک غەسانم بردە تەماشایان و گوتم: ئەمە وەزعی برادەرانی ئێمەیە لە عیراق.

دوکتور قاسملو لە وەلامی نامەی مەلا رەسول و کاک حەمەدەمین دا کە داوایان لێ کردبوو بە هەر رێگایەکدا بێ خۆ بگەێنیتەوە کوردستان پێشنیاری کردبوو کە کومیتەی ناوەندی لە فەرانسە کۆبێتەوە. دیار بوو بە بێ ئیجازەو یارمەتی حکومەتی عیراق ئەندامانی کومیتەی ناوەندی نەیاندەتوانی سەفەر بکەن. دەفتەری سیاسی نامەیەکی بۆ رێبەرایەتی حیزبی بەعس نووسی و داوای کرد کە لە هەموو بارێکەوە سەفەری فەرانسەمان بۆ پێک بێنێ.

لە لایەکی‌تر بێجگە لە ئەرکی جێگری سیکرتێری گشتی و بەرپرسی پێوەندی‌یەکانی دەرەوە لەسەر بریاری کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی ٧٧/٥/٥ بە تێکرایی دەنگ بە بەرپرسی کومیتەی راپەر بۆ کار لە کوردستانی ئێران دیاری کرابووم. دەبوایە بۆ پیادە کردنی ئەم بریارە هەنگاو بنێم. لە نامەیەکدا دەقی بریارەکەم بۆ دوکتور قاسملو نووسی و داوام لێ کرد کە لەم بارەوە رێنوێنی و پێشنیاری خۆی رابگەێنێ و لەگەڵ کاک ئەمیری قازی و حەسەنی شەتەویش پرس و راوێژ بکا. دوکتور لە وەلامدا سەفەری پاریس و کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی پێشنیار کردبوو.

www.kerimhisami.com

١٩٧٧/٥/٢٧ تفەنگێکی کلاشینکوف و دوو دەمانچەی ١٤ خۆرم لە بن دۆشەکی ماشێن قایم کرد و لەگەڵ مەلا رەسول چووین بۆ قەلادزە و بۆ ئەو شوێنە ناردران کە دەبوایە کەرەسە و ئامرازی پێویستی لێ کۆ بکرێنەوە.

رۆژی ١٩٧٧/٦/٣٠ کابرای پێوەندی دار پەیدا بوو گوتی: «مودیری موخابرات سەعدون شاکر داوات دەکا». کە چووم دەستی کرد بە کاوێژ کردنەوەی بەیت و بالورەی کۆن. پاشان گوتی: «وا باشە فیکریک بۆ خۆتان بکەنەوە. ئێوە بەو چەشنە کە هیچ یارمەتی ئێمە نادەن، ناتوانن لە عیراق بژین».

گوتم: هەروا کوتو پڕ بریاردان بۆ من دژوارە. رێبەرایەتی حیزبی ئێمە دەتوانێ لە عیراق بچێتە دەر. بەڵام ئێمە نزیکی ٢٧٠ کەسمان لە کوردستان هەیە. داخوا ئێوە بۆ مانەوە و ژیانی ئەوان چ بریار دەدەن. بۆ ئەوەی ئەم مەسەلەیە بە ئارامی چارەسەر بکرێ و بۆ ئێوە نەبێتە جێگای تەبلیغات کە حیزبی دێموکراتتان دەر کردوە، رێگا بدەن دوکتور قاسملو بە سەفەر بێتەوە بەغدا و کومیتەی ناوەندی کۆبێتەوە و بریاری نهائی بدات.

گوتی: «قاسملو دژی ئێمە دەجوڵێتەوە و رێگا نادەین بێتەوە عیراق. بەڵام تۆ دەتوانی سەفەر بکەی و لەگەڵ قاسملو وتوویژ بکەی و بریاری خۆتان بدەن».

گوتم: مەسەلەکە گرنگە و پێوەندی بە چارەنووسی ئێمەوە هەیە. کەوابوو رێگا بدەن هەموو ئەندامانی کومیتەی ناوەندی سەفەر بکەن بۆ پاریس و کۆبینەوە. بۆ ئەو کارەش بۆ چوون و هاتنەوەی برادەران یارمەتیمان بدەن.

www.kerimhisami.com

گوتی :«بچۆ قاسم نەتیجەت پێ ڕادەگەیەنێ». لە نامەیەکدا دوکتور قاسملوم لەم وتوویژو چاوپێکەوتنە ئاگادار کردو چاوەروان بوورین.

١٩٧٧/٧/١٥ برادەرێکی تێکۆشەری حیزبی لە بانەوە هاتبوە سولەیمانی، خەبەری‌دا کە ناتوانێ گیر بێ و دەبێ بچم ببینم. ڕۆژی جومعە بوو بەیانی زوو چوومە سولەیمانی . چاوم بە برادەر کەوت و بۆ یەکەم جار تشکیلاتی نهێنی حیزب لە بانە بە قاچاخی و بە زەحمەت تایپ و ڕۆنیوی پەیدا کردبوو. پارەیان دەویست، چەندی پێویست بوو پارەم دایەو پاش ڕێنوێنی و قەرارومەدار هاتووچۆو پێوەندی بەرێم کردەوە و خۆشم گەرامەوە بۆ بەغدا.

www.kerimhisami.com

سەفەر بۆ پاریس

ڕۆژی ١٩٧٧/٧/٢٠ خەبەریان داینێ کە دەتوانن سەفەر بکەن بۆ فەرانسە. دەست بە جێ بۆ کرینی بلێت و وەرگرتنی ڤیزا دەست بە کار بووین و ڕۆژی ٧/٢٤/ هەموو ئەندامانی کومیتەی ناوەندی بەرەو پاریس وەحەوا کەوتین. دوکتور قاسملو لە هۆتێلێکی فەقیرانە جێگای بۆ ڕێزیرو کردبووین و بۆ کۆبوونەوەش لە شاری «شانیو ـ مۆن لیڤۆ» لە مالی برادەرێکی ڕۆژنامەنووس خۆی بە ناوی «پۆل» جێگای گرتبوو، دوو ڕۆژ لە پاریس ماینەوە و ڕۆژی ٧/٢٦/ بە قەتار بۆ شوینی کۆبوونەوە کەوتینە رێ. پیاو هەق بلێ هەر چەندی بلێی جێگایەکی خۆش و خانوو حەساریکی گەورە، ئارام و هێدی، تەرتیبی خواردن و نوستن و حەسانەوەی تەواوی دابوو.

ڕۆژی ١٩٧٧/٧/٢٧ کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی لە هەوایەکی ناکوک و ڕەخنە و ڕەخنەکاریدا دەستی بە کار کرد.

دوکتور قاسملو بەرنامەی کاری کۆبوونەوەی بەم چەشنە پێشنیار کرد.

١ـ کەریمی حسامی وەک جێگری سکرتیرو لێپرسراوی پێوەندی دەرەوەو ڕاپۆرتی کاری خۆی پێشکەش بکا.

٢ـ لێپرسراوی (سیامی) ڕاپۆرتی کاری خۆی پێشکەش بکا.

www.kerimhisami.com

٣ــ سکرتێری حیزب راپۆرتی کارو تێکۆشانی دەرەوە پێشکەش بکا.

پاش ئەو راپۆرتانە من نامەیەکی ١٥ لاپەرەییم بۆ کومیتەی ناوەندی نووسیبوو، داوام کرد بخوێنرێتەوە و باسی لە سەر بکرێ. نامەکەی من بە بۆچوونی خۆم روونکردنەوەی وەزعی حیزب و چونیەتی کارو تێکۆشان و خەسڵەتی هەموو ئەندامانی کومیتەی ناوەندی بوو، کە یەک یەک باسم کرد بوون. بەشی زۆری خەتاکەم خستبوە سەر ئەستۆی سکرتێری حیزب. لە بەر ئەوە نامەکەی من بۆ کوبوونەوەی کومیتەی ناوەندی نووسرابوو. لە کۆبوونەوەدا خوێنرابۆوە و باسی کاراکترو بۆ چوون و پلەی زانیاری و ئاکارو کردەوەی یەک یەکی برادەرانم بە حوزووری خۆیان باسکردبوو، بە پێویستی نازانم لێرەدا تەواوی ئەو نامەیە بڵاو بکەمەوە. بەڵام دەستپێکی نامەکە بڵاو دەکەمەوە کە بۆچوونی خۆم بوە و تەنیاش بە مەبەستی دلسۆزی و باشبوونی کارو تێکۆشان نووسیومە. ئەمەش سەرەتای نامەکەیە:

«کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران.

سلاوێکی برایانە. کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی ئەو دەرفەتەی پێک هێناوە کە بۆچوون و لێکدانەوەی خۆم لە بارەی کارو تێکۆشانی ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی و وەزعی ئێستای حیزب بخەمە بەر بیرو رای برادەران.

دەمێکە هەست کردن بە مەسئولیەت و عەزابی وێژدان ئازارم دەدا ناوێکی گەورەمان لە خۆ ناوە کە لە گەڵ کردەوەو تێکۆشانمان عەرز و ئاسمانی فەرقە. لە سەر ئەو باوەرەم ئەوەی ئێمە بە ناوی حیزبەوە دەیکەین، بۆ بەشی زۆری ئەندامانی کومیتەی ناوەندی و ئەندامانی حیزب کە لە عیراق دەژین تەنیا بۆ رابواردنی رۆژ و ساڵ و بۆ

www.kerimhisami.com

بەرنچوون و ناو و ناوبانگە. هەڵسوران و کردەوەی ئێمە بە هیچ جۆر لە گەڵ کردەوە و خەسڵەتی تێکۆشەرێکی شۆڕشگێر نایەتەوە.

ئەگەر بە وێژدانێکی حیزبی و شەرافەتی شۆڕشگێری لە ساڵی ١٩٧٣-وە یانی لە پاش کۆنگرەوە سرنجێکی کارو تێکۆشانی خۆمان بدەین، نەک هەر هەنگاوێک نەچووینە پێش، بەڵکو بۆ دوایەش گەڕاوینەوە و لە سەر سوێی هەڵدێران و پەرش و بڵاوی ڕاوەستاوین. ڕەنگە زۆربەی برادەران هەست بەم ڕاستیە بکەن. کە وا بوو با تۆزێک بیر لە کردەوەی ئەو چەند ساڵەی دوایمان بکەینەوە، تۆزێک لەو ناوەی خۆمان و لە میللەتەکەمان شەرم بکەین، با بە ڕوحێکی شۆڕشگێری و شەرافەتی حیزبی چاوێک بە هەڵسوران و کردەوەی خۆماندا بخشێنین. ئەگەر دەزانین پیاوی ئەو مەیدانە نین، با واز بینین و لانی کەم ئەو شەرەفە بۆ خۆمان بپارێزین کە سەودامان بە چارەنووسی گەڵ نەکردبێ و سیاسەتمان تەنیا نەکردبێتە وەسیلەی ژیان و بەرێ چوون و ناو لە خۆ نان.

هاتوومە سەر ئەو باوەڕە ئەوەندەی بتوانم هۆیەکانی پێک هاتنی ئەم وەزعە بە شەهامەت و بە وێژدانی حیزبیەوە ڕوون بکەمەوە و داواش لە برادەران بکەم کە لە لێک دانەوە و چارەسەری گیرو گرفتەکاندا هەست بە بەرپرسی بکەن و بە وێژدانی حیزبی بۆ مەسەلەکان بچن.

هۆیەکانی ئەم کارە ساتە کامەن و لە کەیەوە دەست پێ کراون؟»

پاش لێکۆلینەوەی نامەکەی من برادەرانی کومیتەی ناوەندی لە زۆر بارەوە ڕەخنەکانیان لەسەر دوکتور قاسملو بەراست زانی.

دوکتور لە وەڵامی نووسراوەکەی مندا گوتی: «نووسینی کاک

www.kerimbisani.com

کەریم بە بێ دیاری کردنی ڕێگای چارە تێکدانی حیزبە. مەسەلەش هێندە سەیرو پڕ لە مەترسی نیە کە یان دانیشین و یان خۆ بە ئاور دادەین. عەیبی گەورەی گەلەکەمان ئەوەیە کەم چیکلدانەیەو خۆ ڕاگر نیە. لە بارەی ئەو وەزعە کە پێک هاتوە من خۆم زیاتر لە هەموو کەس بە تاونبار دەزانم».

برادەرانی کومیتەی ناوەندی لە بەرانبەر نووسینەکەی مندا، هیچ قسەو دیفاعیکیان نەبوو. ماوەی سێ ڕۆژان باس و لیکۆلینەوەمان درێژە پێدا و هێندی بڕیارمان دان کە بریتی بوون لە :

١ـ پێک هێنانی کونفرانسێکی حیزبی لە ماوەی ١٢ مانگدا.

٢ـ هەلبژادنی کومیتەیەکی پێنج کەسی بە ناوی دەفتەری سیاسی بۆ جێ بە جێ کردنی :گرتنی کونفرانس و پیادە کردنی نەخشەی سیامی و درێژە پیدانی کاری چاپەمەنی و پێوەندیەکانی دەرەوە.

٣ـ لە ماوەی سالێکدا بەرە بەرە ناوەندی حیزب لە بەغدا بگوێزرێتەوە.

ڕۆژی ١٩٧٧/٧/٣٠ دەفتەری سیاسی لە پێنج کەس هەلبژێردرا و لە دابەشکردنی کاری دەفتەری سیاسی دا بریار درا دوکتور قاسملو وەک سکرتێری حیزب لە دەرەوە لە گەلْ ئەمیری قازی بۆ دۆزینەوەی پێگەیەکی تر و هەم بۆ کونفرانس هەول بدەن.

لە عیراق کەریمی حسامی بەرپرسی ڕیکخراوی حیزب دەبێ، حەمەدەمین و مەلا ڕەسول هاوکاری دەکەن. حەمەدەمینی سیراجی بەرپرسی پێوەندیەکانی حیزبی دەبێ.

١٩٧٧/٨/١ کارو باری کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی کۆتایی پێ هات، بەلام ناکۆکی و ناتەبایی نێو کومیتەی ناوەندی نەک هەر

www.kerimhisami.com

چارە نەکرد بەڵکو بە سەری دا تیٚ پەری و هیچ عیلاجی دیکەشی نەبوو. پاشان بریارماندا کە دوکتور و کاک ئەمیر بە نۆرە سەرێکی تورکیا بدەن و بەڵکوو بتوانن جیٚ پیٚیەک لەویٚ ساز بکەن کە لە ئێران نیزیکترە و لە گەڵ خوێندکارە کوردەکانیش پێوەندی بگرن. هەروەها بریاردرا کە دە کەس لە ئەندامانی بژاردەی حیزب بنێرین بۆ یەمەنی دیمۆکراتی، کە پیشتر کاری لەسەر کرا بوو، ئەوانیش موافەقەتیان کردبوو کە دەورەیەکی سیٚ مانگی بۆ برادەرانمان بکەنەوە.

تا رۆژی ۱۹۷۷/۸/۳ لە پاریس ماینەوە و دوکتور بەراستی زۆرمان پێوە ماندوو بوو، میوانداریەکی باشی کردین.

گێرانەوەی بیرەوەری خۆ هەر باسی سیاسەت نیە. باسی چلاْوکەبابی ئێرانی هاتە پێش و کابرای ئێرانیش لە هەر جێگایەک بیٚ، هەست بە هەبوونی چلاْوکەباب بکا و نەیخوا، وەک هیچی نەکردبیٚ و نەخواردبیٚ وایە. دەی چۆنی بخۆین. چلۆکەباب و لە «شانزەلیزە»ی پاریس مەلا خۆرە نیە. کاک حەمەدەمینی سیراجی بەرپرسی مالی‌یە و نەک هەر چلاْوکەباب خۆ لە شانزە لیزە ئاویشمان بۆ ناکریٚ. دوکتور حەسەنی شەتەوی گوتی:«من دەرۆم و ناتوانم بمێنمەوە، بەلاْم لە سەر حیسابی من هەمووتان بچن و چلاْوکەباب بخۆن. کاک ئەمیر لە جیاتی من پارەکەی دەداو پاشان ئێمە حیسابی خۆمان دەکەین. پێشەکی سوپاسمان کردو بەرەو شانزە لیزە بۆ چلاْوکەبابی ئێرانی. رەستورانی چلاْوکەبابی ئێرانیمان دیتەوە.جیگایەکی تازە و پاک و خاوێن. دانیشتین. لەسەر مێزەکان دەفتەری نرخی خۆراکەکان هەبوو. کاک حەمەدەمین نازانم لەگەڵ کام

www.kerimhisami.com

یەک لە برادەران لە ئێمە دوورتر دانیشتبوو. تەماشای قیمەتەکانمان دەکرد لە پڕ تەماشامان کرد کاک حەمەدەمین هەستا وەدەر کەوت و برادەرانیش بە دوای ئەودا یەک یەک. من و کاک ئەمیرو ماموستا هێمن ماینەوە. پێمان سەیر بوو. گوتمان با بچین بزانین چ بوو، بۆ رۆیشتن. ک چوینە دەری و پرسیمان کاک حەمەدەمین گوتی: زۆر گرانە و ئەوە بۆ ئێمە نابێ! گوتمان خۆ پارەی حیزب نیە. دوکتور شەتەوی داوەتی کردوین و کاک ئەمیر لە جیاتی ئەو پارەکەی دەدا. دەی تازە ناگەرینەوە عەیبە. چلۆکەباب نەخورا. وەباڵ کەوتە سەر ئەستۆی کاک حەمەدەمینی سیراجی.

رۆژی ١٩٧٧/٨/٣ برادەرانمان گەرانەوە بۆ بەغدا. مەلا رەسول لای خەلیلی برای بە جێ ماو منیش بۆ سەردانی منداڵەکانم چوومەوە سوفیا.

٧٧/٨/١٠ چوومە لای کونستانتینوف بەرپرسی ئێرانیەکان لە حیزبی کومونیستی بولغاریا و سەبارەت بە مانەوەی منداڵەکانم قسەم لەگەڵ کرد. گوتی: «منداڵەکانت دەتوانن لێرە بمیننەوە. بەڵام هیچ یارمەتیان نادەین و دەبێ لە سەر حیسابی خۆت بژین».

کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکرات بریاری دابوو کە مانگی ٥٠ دینار یارمەتی بە منداڵەکانم بکات. لەم بارەوە توزی ئاسودە بووم. بە تایبەت لەسەر راسپاردەی کاک عەزیز محەمەد، شلیری کچمیان لە زانستگا وەرگرت کە پزشکی بخوێنێ.

رۆژی ٧٧/٨/١٢ کاک عبدالرحمن نقشبندی لەگەڵ خێزانی هاتنە سوفیا و میوانمان بوون. چەند رۆژێک زۆر خۆشمان رابوارد. چووینە پلوڤدیف سەری کەمالمان دا. برادەریکی بولغاری لەوی رۆژێک

www.kerimhisami.com

دەعوەتی کردین. بەداخەوە چەند رۆژێک پتر نەمایەوە و هەرچەند بە دڵ پێمان خۆشبوو پتر لە خزمەتی دابین.

رۆژی ۷۷/۸/۱۵ مەلا رەسول لە پاریسەوە گەیشتەوە سوفیا. پێشتر خەبەری نەدابوومێ تا ڤیزای بۆ وەرگرم، یەکسەر لە فرۆکەخانە دابەزیبوو. دەبوایە ۲۰ دۆلار هەقی ڤیزای هاتنە ژوور بدا. ئەویش وردەی پێ نەبوو، سەد دۆلاری دابوو. پولیس ۲۰ دۆلاری ڤیزای گیرابۆوە. لە جیاتی ۸۰ دۆلارەکەی ۷۸ لیویان دابوویە، لە کاتێکا لە بازاری رەش دەیکردە ۲٤۰ لیو. تەلەفۆنی بۆ کردم بە ماشینی کاک عبدالرحمن نقشبندی چووم هێنامەوە ماڵێ. تورە ببوو هەر ئاوری دێنان و ۸۰ دۆلاری چوو بوو بولغارستان و سوسیالیزمی دەهاری. دەیویست حەوتویەک لە سوفیا بمێنیتەوە. دەبوایە ڤیزای حەوتویەکی بۆ وەرگرم. چووینە پولیس و خەڵکێکی زۆر چاوەروان بوون و دەبوایە چەند سەعات راوەستین. بە هەڵکەوت ناسیارێکی بەرپرسی ڤیزا پەیدا بوو. پاسپورتی مەلا رەسووی وەرگرت و چوە ژوری، دوای ۱۰ دەقیقە مۆری مانەوەی لێدا و هێنایەوە. مەلا رەسول هاتەوە سەر خۆ دەیگوت:«وڵات هەر بولغاریایەو رێگاش هەر سوسیالیزمە!». لام وایە زۆر جار لە پێوەندی لەگەڵ بەرژەوەندی تایبەتی دا ئەم مەسەلەم گیراوەتەوە.

رۆژی ۷۷/۸/۱۸ کاک حەمەدەمین تەلەفونی کرد کە زوو بچمەوە بەغدا. مەلا رەسول ۸/۲۰ دەگەراوە، ئەوەی پێویست بوو لەگەڵ ئەو باسم کرد. رام ئەسپارد کە کاک حەمەدەمین لیستەی گیراوەکانی کوردستانی ئێرانم بۆ بنێری کە بۆ دوکتوریان بنێرم. دوکتور لە گەڵ ئەمنیستی (ریکخراوی لێ خۆشبوونی نێو نەتەوەیی) هێندی کاری

www.kelimakisani.com

کردبوو. بۆ بەردانی کاک عەزیزی یوسفی پارێزەرێکی بیلژیکی ناردبوە تاران و ناوی غەنی بلوریان کەوتبوە لیستی ئەو کەسانە کە ئەمنیستی بۆ ئازد کردنیان کاری لەسەر دەکردن.

ڕۆژی ۸/۲۷ لەگەڵ کەمالی کورم، چووینە پراک و ڕۆژی دوایی بە شەو چووینە برلینی ڕۆژئاوا. تاریک و ڕوونی بەیانی قەتار گەیشتە برلین. بەڵام ئێمە خەومان لێکەوتبوو دانەبەزیبووین. قەتار گەرابۆوە بەرەو ڕوستۆف. کە وریا بووینەوە، پرسیمان ۱۰۰ کیلومیتر لە برلین دوور کەوتبووینەوە. لە ئێزگەیەک دابەزین و ویستاین تا قەتارێکی تر هات چووینەوە برلین. سەعات هەشتی بەیانی گەیشتینە(فریدە شتراسی) کە سنوری دیواری برلین بوو. ئەم جارە لە دەست پولیسی ئەلمانی ڕۆژهەڵات نەجاتیمان نەدەبوو، دەیگوت ۳ سەعات وەدوا کەوتوون. لە کوێ بوون. تا بە هەزار حاڵ تێمان گەیاندن و نەجاتیمان بوو سەعات بوو بە ۱۰. لە برلین میوانی (حوسینی شیلازەر) بووین. کوڕێکی کوردی ئێرانی، خەلکی قارنجەی ناوچەی چۆمی مەجیدخان. چەند ساڵ پێشتر عەلی قازی لەگەڵ خۆی هێنابوویە ئەلمان کە خزمەتی بکات. پاشان لە کنی نەمابوو. کرێکاری دەکرد و ژیان و ماڵێکی بۆ خۆی پێکەوە نابوو. ئێوارەیەک لە نێو شار دەچووینەوە ماڵی حوسێن. ئوتوبوس لە پیش دەرگای ماڵەکەی ئەو دەوێستا. دابەزین و چووینەوە ماڵێ. کە تەماشام کرد کیفی پارەم پێ نەماوە. دوو پاسپۆرت و ۳ هەزار مارک و ٤٠ دیناری عیراقی تێدا بوو. نێو شتومەکم پشکنی نەبوو. حوسێن هاتەوە پێم گوت و زۆر نارەحەت بووم، بە تایبەت کەمال لە بەر پاسپورت و گەرانەوە لە رادە بەدەر تیکچوو بوو.

لەگەڵ حوسێن چووینە ئێزگەی ئوتوبوس. ئوتوبوسیک ئێستا بوو.

www.kerimhisami.com

حوسێن مەسەلەکەی تێگەیاند، کابرا بە تەلەفون لەگەڵ شوێنێ قسەی کرد و گوتی: «سەعات ٨ بچنە فلاَن شەقام، ئیزگەی ئوتوبوسانە، کیفەکەتان وەرگرنەوە».

کە سەعات ٨ چووین، ناو نشانی کیف و پارە و پاسپورتەکانیان پرسی، تەواو و کەماڵ کیفەکەیان داینەوە. بوتڵە ئارەقیکم بۆ کابرای شوفیر کری. رۆژی ٧٧/٩/٢ لەگەڵ کەمالی کورم گەراینەوە بۆ بولغارستان.

چەند رۆژێک لە ماڵەوە بووم نامەی کاک حەمەدەمینم بۆ هات ٧٧/٩/٤.

لە نامەکەدا دەنووسی: «... لە گەرانەوە دا چاوم بە حوسێن (کابرای بەرپرسی پێوەندی ئێمە و بەعس) کەوت کۆلێکی گلەیی لە تۆ هەبوە کە وەدرۆت خستۆتەوە. جاری دوایە هاتەوە سەفحە کۆنەکەی لێداو گوتی: «پێوەندی ئێمە روتینییە. هاوکاریمان ناکەن. هەر بە قسە ئێمە بە دۆست دەزانن. نەقلی ئەوەیە حسامی بە ئێمە دەڵێ دەچنە پاریس، لە کاتێکا بە شەرەف و بە چی و چی کۆبوونەوەتان لە سوفیا کردوە. دەگەڵ ئێمە راست نیە».

من هیچ جوابم نەداوە. بۆ محمد بیژوەیی ناچارم سەر لە نوێ نامەیەکی دیکەیان بدەمی. دەورو بەری بە یەکجاری چۆل بوە هەر زەندەقی چوە. جەماعەتی سەرێ هەر لە ترسی راگواستن دان و هاوار هاواریانە کە چاریان بکەین. دەورو‌بەریان بەشی ناو دەشت زۆربەی سوتێنراوە و خەڵکەکەشیان بۆ سەنگە سەرو چوار قورنە هێنراون. جم و جۆل هەر هەیە و تەقە و لێک کوشتنیش هەروا....

کاک «ئەحمەد»(عەلی هەژار) خانە خۆیی هەولێرت دووجار

هاتوه و چاوم پێ کەوتوه. دوێنێ زۆر بە پەلە هات، داوای کرد کە زۆر زوو بگەڕێمەوە. دەیگوت شتی وا لە گۆڕێ دایە کە پێی خۆشە رای تۆ لەم بارەوە بزانێ. داوای ئەو شتەی دەکرد کە خۆت و ئەو دەیزانن. پێشنیاری کرد کە کاک رەسوڵ مامەند لە رۆژئاوایە، دەکرێ چاوتان پێی بکەوێ بەر لەوەی بگەڕێتەوە. لیستی گیراوە سیاسیەکانت داوا کردبوو، بۆم ناردی بۆ ئاگاداریت عەزیز ئەحمەد ئاغایی و خدرمیر بەربوون. هیوام وایە هەم نامەکەم زوو بگا، هەم شتەکان بە رێگایەکی قایمدا بنێریەوە و هەم خۆشت زووتر بگەڕێیەوە. نازانم سەفەری لای مام هومەر(مەبەست قەزافی)یە بە کوێ گەیشت».

ئێمە لە پاریس بڕیارمان دا بوو کە دوکتور لە سەر پێشنیاری (حەسەنی ماسالی) سەفەرێکی لیبی بکات. حەسەنی ماسالی برادەرێکی ئێرانی کە بە ناوی جەبهەی میللی لە ئوروپا و لە عیراق و یەمەن و لیبی هەڵدەسورا، پێشنیاری کردبوو کە دوکتور سەر لە لیبی بدات، چونکە من (ئەو) گۆیا لەگەڵ کاربەدەستانی لیبی باسی حیزبی دیموکراتی کردوە.

رۆژی ٧٧/٩/١٥ گەرامەوە بۆ بەغدا. رۆژی ١٩٧٧/٩/٢٢، مەلا عەزیزی برادەرمان لە قەلا دزەوە پەیدا بوو، خەبەری هێنا کە شەوی پێشتر دوو ئەندامی حیزبی دیموکرات (کەریم نەستانی و ئەحمەد نەستانی) لە نزیک سنور تووشی چەند چەکداری سەر بە یەکیتی نیشتنمانی دەبن بە سەرۆکایەتی سالحی دەرویش قادر و فەقی قادری کوری. دەیانگرن. ٥٠ هەزار تمەن پارەیان پێ دەبێ لێیان دەستێنن و بالیان دەبەستن دەبەن دەیاندەن بە پاسگای

www.kerimhisami.com

ژاندارمەری لە بەردەیان. دەفتەری سیاسی نامەیەکی بۆ دوکتور تالیبی بەرپرسی یەکیتی نیشتمانی ناردو لە پێشدا داوای کرد بە گورجی ئەو تاوانە روون بکرێتەوە و تاوانبار سزا بدرێن. پاش چەند رۆژ برادەرانمان خەبەریان دایێ کە دوو کەس لە تاوانبارەکان چوونە ئێران و پەکیان گیراوە و دوکتور تالیب پرسیاری لێ کردوە و شریتی ئیعتیراف و قسەکانی تاوانبارەکەشی بۆ ناردووین.

بۆرۆی سیاسی لە رۆژی ۱/ ۱۰/۷۷ راگەیاندنێکی بەم چەشنە بلاو کردەوە:

«راگەیاندنێک لە لایەن بۆرۆی سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانەوە.

لە ساڵەکانی رابردوودا، لە ماوەی هاوکاری سەرۆکایەتی جولانەوەی گەلی کورد لە کوردستانی عیراق لە گەڵ رژیمی شا، بەرانبەر بە خەباتکەرانی کوردی ئێران زۆر کاری نارەوا کران کە یەکێک لەوانە گرتن و تەسلیم کردنەوەیان بە جەللادانی رژیمی شا بوو.

هیزە پێشکەوتوەکانی کوردستانی عیراق لە کاتی خۆیدا بە تیکرایی ئەو کردەوەیان مەحکوم کرد. پاش هەرەس هێنانی سەرکردایەتی بارزانی ئەم کارە لە هەموو لایەکەوە بە یەکێک لە لاپەرە رەشەکانی میژووی ئەم جولانەوەیە داندرا. بە داخەوە هێندی کەس لە میژوو تەجرەبەیان وەر نەگرتوەو ئیستاش نۆکەرایەتی رژیمی

www.kerimhisami.com

شایان بە ئەرکی خۆیان داناوە.

شەوی ۱۳٥٦/٦/۳.(۱۹۷۷/۹/۲۱) چەند خۆفرۆشی چەکداری کوردستانی عیراق بە سەرۆکایەتی سالحی دەرویش قادرو فەقی قادری کوری توشی دوو کوردی نیشتمانپەروەری کوردستانی ئێران بە ناوی کەریم نەستانی و ئەحمەد نەستانی هاتوون و پاش ئەوەی رووتیان کردوون و بالیان بەستوون، بردوویاننە پاسگای بەردەپان و تەسلیمی حکومەتی ئێرانیان کردوون.

ئەو دوو نیشتمانپەروەرە کە پتر لە دە ساڵە لە سەر ئازادیخوازی و خەباتی دژی رژێمی شا دەربەدەر بوون و لە لایەن رژێمی پولیسی و دیکتاتۆری شاوە راو نراون، بە دەستی چەند کوردی خایەن و خۆ فرۆش گیراون وبە دیاری دراونەوە بە حکومەتی کۆنە پەرستی ئێران و ئێستا گیانیان لە مەترسی دایە.

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لە کاتێکدا ئەو کردەوە بێشەرمانەیە بە توندی مەحکوم دەکا، بە مافی خۆی دەزانی کە لە دوا رۆژدا هاندەرو دەستکیسی ئەو تاوان و خۆفرۆشیە بە گەلی کورد بناسێنێ. دلنیایە کە گەلی کورد لە کوردستانی ئێران لە کردەوەی خاینانەی ئەو تاوانبارانە خۆش نابێ و بە سزای خۆیان دەگەیێنێ.

بۆرۆی سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران.
هەوەلی ئوکتوبری ۱۹۷۷ - ۱۳٥٦/۷/۱.

www.kerimhisami.com

۷۷/۹/۲۵ نامەیەکی دوکتور قاسملوم پێگەیشت کە ۷۷/۹/۱٤ نووسیووی وا دەقی نامەکە لێرەدا بڵاو دەکرێتەوە:

«برای بەریز کاک کەریم!

۱۹۷۷/۹/۱٤

پاش سلاویکی گەرم.

ئەوە عەکسی خۆم و کاک ئەمیرت بۆ دەنێرم. هیوادارم پێت بگا. هەروەها هێندێ مەتبووعاتی مالی کاک هومەرت بە جیا بۆ رەوانە دەکەم.

سەفەرەکەم لە سەر یەک باش بوو... بە داخەوە وەختەکەی ناخۆش بوو نیزیکەی سەد دەستەی نوینەر لە هەموو ولاتانی جیهانەوە بۆ بەشدار بوون لە جەژندا هاتبوون. کۆسپی دیکەش رەمەزان بوو. ولاتێکی یەکجار زۆر ئیسلامیە. بە رۆژ خەلک هەتا سەعاتی یەک دیار بوون، پاش نیوەرۆ کەس دیار نەبوو. شەویش کە ئیدارە لە گۆرێدا نەدەما. من کاک هومەرم دیت بەلام هەروا سەر پێ. لە پاشان داوام کرد بە جیا ببینم، لەبەر خەلک بەرم نەکەوت و نەشم دەویست لەوە زیاتر گیر بم. بە تایبەتی کە جیژنی رەمەزانیش لە پێش بوو و لەوێ پینج شەش رۆژان هەموو جێ دادەخرێ! بەلام بەرپرسە راستەوخۆیەکەم دیت و نیزیکەی دوو سەعات قسەم لەگەڵ کرد. لە پاشان دانیشتووم و شەش لاپەرە بە تایپ، کورت و پوخت لەسەر ح.د.ک و رابردووی و داواکانمان نووسی بۆم نارد بریار وایە تا مانگێکی تر خەبەرمان بدەنێ. کە لە سەفەری تورکیا گەرامەوە دیارە موراجعەیان پێ دەکەم. ئەگەر هات و موافقەتیان کردو داواکانمان قبوول کردن دەبێ بۆ چەند رۆژان سەفەرێکی دیکە بکەم. چونکە

www.kerimhisami.com

یەکێک لە پێش‌نیارەکانمان مەسەلەی رادیۆیە، بە لەبەر چاو گرتنی وەزعی ولاتەکە پێم وایە دو کەس بنێرین بۆ ئەوێ کە هەر لەو کاتەش‌دا ببن بە رابتمان و دەفتەری ئێمە لەوێ ئیدارە بکەن. چونکە عەرەبی زانین لەوێ زۆر موهیمە، پێش نیار دەکەم کە مامۆستا مەلا عبدالله و جەلال بچن بۆ ئەوێ. دیارە ئەگەر ماموستا قبول بکا. پێم وایە دەبێ زۆر ئیسرار بکەین کە قبول بکا چونکە زۆر بە قازانجی ئێمە تەواو دەبێ. وەزعی لەوێ لە هەموو باریکەوە لە عیراق باشتر دەبێ. خانووی دەدەنێ و ماشینی دەدەنێ. چونکە عەرەبی دەزانێ زۆر بە کارمان دێ. بەداخەوە مەسئولەکانیان زۆر کەم ئینگلیزی دەزانن. دەشتوانی ماڵەکەشی بەرێتە ئەوێ. چونکە مناڵەکانیشی عەرەبی دەزانن ئیدی ئیشکال نامێنێ. سەیر ئەوەیە عەرەبیەکەی ئەوان لە هی مەسر و لوبنان لە عەرەبی عیراق نزیکترە. بە کورتی پێم وایە دەبێ هەول بدرێ ماموستا قبول بکا. بە تایبەتی کە وەزعی عیراق هیچ مەعلووم نیە چی لێ دێ و پێوەندیان لە گەڵ ئێمە دەگاتە کوێ.

لەوێ تووشی ئەو برا موجاهیدەش بووم کە ئێوە چاوتان پێکەوتبوو. زۆرمان قسە کرد و من سیاسەتی خۆمان بە تەواوی بۆ باس کرد بریار ئەوەیە دیسان چاومان بە یەکتر بکەوێتەوە.

دیارە داوای کەرەستەشم کردوە. کابرای مەسئول پێی وابوو وەلامی «ئینشاالله» ئیجابی دەبێ. بە کورتی چەند رۆژان بەرۆژو بووم. جا بزانم نەتیجەی دەبێتە چی.

چونکە پێش رۆیشتنت من لێرە نابم، پێش ئەوە لێرەرا سەفەر بکەم تەلەفونت بۆ دەکەم. کاک حەمەدەمینیش دوێنێ تەلەفونی کرد و پێکەوە قسەمان کرد.

ماڵ و منداڵی ئیدریس و عەلی عەبدوالله بۆ خۆی و محسن دزەیی لەگەڵ ماڵ و منداڵی پێری گەیشتنونەتە لەندەن. وادیارە نێوانی ئێران و عیراق زۆر باش نیە. چونکە هەموو بە پاسپۆرتی ئیرانی هاتوون و عەلی عەبدوالاش دەگەڕێتەوە! بۆ ئاگاداری گوزاریش کرا.

زۆرم سلاوم هەیە بۆ خوشکە خەجیج و کاک حەسەن، چاوی کەماڵ و شلیر ماچ دەکەم.

برات رەحمان

ڕۆژی ١/. ١/. ٧٧ دەفتەری سیاسی کە ٣ کەس بووین لە بەغدا کۆبووینەوە لە سەر شیوەی تێکۆشان لە ئێران و پێوەندی زیاتر لە گەڵ وڵات هێندێ بڕیارمان دان. سەبارەت بە گێرانەوەی ماڵ و منداڵی برادەرانمان بۆ کوردستان و ئازاد کردنی محمد بێژەوەیی نامەیەکمان بۆ ڕێبەرایەتی حیزبی بەعس نووسی.

بە دوای ئەوەدا خەبەرمان بە برادەرانی ئێرانی‌دا کە شوێنی ئەو تاوانبارانە هەڵبگرن و جیگایان بدۆزنەوە.

ڕۆژی ٥/. ١/. ١٩٧٧ کاک حەمەدەمین و مەلا رەسوڵ بۆ سەردانی محمد بێژەوەیی چوونە زیندانی ئەبو غریب، لەگەڕانەوەدا گوتیان کە ناوبراو ئیعدام کراوە. ئێمە فرە لەو کردەوەی وەحشیانە بێزار و نارەحەت بووین. ئەمەش زەنگیکی دیکە بوو کە وریاتر بیر لە وەزعی خۆمان بکەینەوە.

لە بارەی پێشنیاری دوکتور قاسملو سەبارەت بە چوونی مەلا عەولا بۆ لیبی. قسەمان لە گەڵ کرد، ماموستا قبولی نەکرد و ئامادە نەبوو ئەو پێشنیارە قبول بکا. نەک هەر ئەوە بەڵکوو لە نامەیەکدا لە ئەندامەتی دەستەی نووسەرانی ڕۆژنامەی «کوردستان» و نامیلکەی

www.kerimhisami.com

«تێکۆشەر»یش ئیستیعفای دا. ئەمەش دەقی ئیستعفا نامەی مەلا عەولای حەیاکی:

«بۆ کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستان(ئیران)

لە گەڵ ڕیز و حورمەت. لە بەر وەزعیکی رووحیی و جسمی کە تێیدا دەژیم تکا دەکەم ئیستعفای من لە ئەندامەتی دەستەی نووسەرانی (کوردستان و تێکۆشەر) قبول بکەن. ئاواتە خوازی سەرکەوتنتانم.

عبدولله حەسەن زادە ۵/ ۱۰/ ۱۹۷۷

لە بارەی ئیستعفای مەلا عەولا و رونکردنەوەی پێشنیاری سەفەری بۆ لیبی. دوکتور قاسملو لە نامەی ۲۱/ ۱۰/ ۷۷ نووسیووی:«لە سەر ماموستا ئەگەر ئەوەی کە من پێشنیارم کردوە بۆ لای مام هومەر قبول نەکا، نەزەرم ئەوەیە کە سەربەستە ئەگەر دەیەوێ لە مەسئولیەت بکشێتەوە. دیارە هۆی ئەساسی ئەو کارە نازانم چیە، بەڵام بەراستی حیزبایەتی بە زۆر نابێ...».

رۆژی دوایی کە ئێعدامی محمد بیژوەییمان لێ مسۆگەر بوو، کابرای بە ڕواڵەت پێوەندی دارمان بانگ کرد کە بێتە لامان. کابرا هات و خەبەری ئازاد بوونی محمد بیژوەییمان پرسی، لە وەڵام دا گوتی:«بشەرەفی محمد ئازاد دەکرێ. ئێمە بۆ سەرۆکمان نووسیوە کە عافوی بکات».

من ئێتر خۆم پێ ڕانەگیرا گوتم:«ببوورە ئوستاد، ناکرێ جارێک بە درۆ سویند «بەشەرەف» نەخۆی. ئێوە برادەری ئێمەتان ئیعدام کردوە. هاتووی بە «شەرەف» سویند دەخۆی کە ئازاد دەکرێ...

کابرا ڕەنگی هێناو برد و گوتی:«لا من ئاگام لێ نیە. شلۆن یسیر... ئێوە لە کوێتان زانیوە»، ئێتر قسەم لە گەڵ نەکرد و هەستا ڕۆی.

ڕۆژی ٨/.٧٧/١ دەفتەری سیاسی بڕیاری دا لە سەر ئیعدامی محمد بێژەوەیی نامەیەکی ڕەخنەو ئیعتیراز بۆ حیزبی بەعس بنووسی و من و مەلا ڕەسوڵ بۆ سەرە خۆشی لە خێزانی بچینە پژدەو بێجگە لە یارمەتیەکی نەغدی بۆ سەرەخۆشی، مانگێ ١٥ دیناریش موچەی دایمی بدرێ بە مندالەکانی.

هەر ئەو ڕۆژە لەگەڵ مەلا ڕەسوڵ بەرەو پژدەر کەوتینە ڕێ. چوینە قەلا دزە.

ماڵ و مندالی شەهیدکراو لە گوندێکی نیزیک قەلا دزە بوو، چوینە مالەکەیان و لە قەلا دزە سەرە خۆشیمان دان و دوای دووڕۆژ گەڕاینەوە.

پاش گەڕانەوەمان بۆ بەغدا، هاتینە سەر ئەو باوەڕە کە بۆ شارەزایی پتر لە بارو دۆخی وڵات و دۆزینەوەی ڕێگا و شوێن و کەسانی باوەر پێکراو، برادەری بەکارو هەلسور بنێرینەوە بۆ ئێران. مەلا ڕەسوڵ ئامادەیی خۆی ڕاگەیاند. ڕۆژی ٢٥/.١٩٧٧/١ سواری ماشینم کرد بۆ پشدەرو لەگەڵ دوو کەسی‌تر بەرێم کردن بۆ وڵات.

باش بوو مەلا ڕەسوڵ هەتا دەورو بەری میراوی و گوندی چەکۆ چووبوو. ناردبووی باب و براکانی کە ماوەیەکی زۆر بوو نەیدیبوون، هاتبوون و چاوی پێیان کەوتبوو. یەک دوو کەس لە مامۆستایانی ناوچەو کۆنە حیزبی دیتبوون و ڕەمزو قەرارو مەودای پێوەندی و هاتوو چۆی لەگەڵ دانابوون و لە دەنگ و باس و چوینەتی جم و جۆلی

www.kerimhisami.com

ولاَت ئاگادار ببوو، رۆژی ۱۹۷۷/۱۱/۷ گەڕایەوە. سەفەری مەلا رەسولی تینی وەبەر نایێن کە پتر لە برادەران بنێرینەوە بۆ ولاَت و رێگاو بان و چۆنیەتی ناوچەکان شارەزایی پەیدا بکەن. رۆژی۷۷/۱۱/۱۳ چوومە قەلادزە و مەلا خدری دۆڵە گەرمی و دوو برادەری دیکەم بۆ ناوچەی سەردەشتی ناردن. ئەرکی ئەو برادەرانە ئەوە بوو کە لە رێگای برادەران و ناسیارانەوە ئەو تاوانبارانە بدۆزنەوە کە ئەحمەد نەستانی و کەریم نەستانیان گرتبوو و دابویانن بە ژاندارمەری حکومەتی ئێران.

لە گوندی قوڵە سوێروێ، دەچنە ماڵێ کابرایەکی خزمیان، رۆژێک لەوێ دەحەسێنەوە و بە رۆژ دەیانباتە کێوی و ئێواری دەگەڕێنەوە تاوێک پاش دانیشتن کابرا دەچێتە دەر و دوای ماوەیەک دەگەڕێتەوە دەڵێ:«ژاندارم هاتن، خۆ نەجات دەن. برادەرانی مە دەست دەدەنە تفەنگان و وەدەر دەکەون و ئیتر هەر ئەو شەوە دەگەڕێنەوە بۆ قەلادزە.

هەر لە قەلادزە بووم شەوی ۷۷/۱۱/۱٤ نامەی بەرپرسی تەشکیلاتی ولاتم بۆ هات.هێندی پێشنیاری کردبوو. هەر ئەو شەوە ولاَمەکەم ناردەوە. بۆ مانەوە لە تەئریخ دا وەلامی نامەی ئەو شەوەی برادەری ولاَتم لە لا ماوە، چاپی دەکەم، بۆ ئەوە کە شێوەی نووسینی نامەو پێوەندی ئێمە لەگەڵ ولاَت با لەسەر لاپەڕی نووسراوەیەکدا بمێنیتەوە. رەنگە ئی واش هەبن بلێن جا بلاَوکردنەوەی ئەو نامەیە فایدەی چیە!. یان بە قەولی کاک حەمەدەمین هەر بۆیەیە لاپەڕی کتیبەکەی پێ زیاد بن!.

«برای بەڕیز گۆران دەستەکانت دەکوشم.نامەکان گەیشتن،٤٤ـ

۱۱ـ ۳٤ـ ۱٤ـ ۱۱ـ ٤٤ـ ئەم شێوەیە زۆر باشە، لەمەودوا بەکاری بینە. سوپاس(۲۱-۲۲-۲٦-۲۲-۳۳) ۱۵-۳۳-۱۱-۱۵-۳۳. بۆرزی سیاسی لە زەحمەت و تێکۆشانی ئێوە رازیە. ۳٦-۳۸-۲٤-۳۳- ئێستای تۆ زۆر باشە. ۱٤-۱۱-٤۱-۲٦-٤٦- لە بارەی(۱۳-۱۱-۲۲-۱۱-۲٤) دوو مەبەستم هەیە. یەکەم بۆ ئەوەی (۱٤-۱۱-۲٦-۱٤-۲٦-٤۱-٤٤)بە گوێرەی هەڵ و مەرج پێکەوە.

دووەم بتوانی لە نیزیکەوە،۱۵-۳۳-۱۱-۱۵-۱۲-٤٦-۳۳،(۱۳-۳۲-۲۱) پەیدا بکەین. خەتی ئێستا مەترسی نیە. (۲۷-۱۲-٤٦-۳۳) بە باشی دەزانم بیر لە خەتیکی دیکەش بکەینەوە. ئەگەر خەتەکە سەریعتر بێ باشترە. وا بە باش دەزانم(۲۵-۱٤-۳٤) کویخا ...... تاقی بکەینەوە. بەو ناو نشانەی بۆم نووسیوی، هێندی شتی پێدا بنێری (٤٤-۱۱-۲۲-۲۲)(٤-۳۳-۳٦-۱۱-٤٤-۱۲-۳۳)(۲۱-۲۲-۳٤) (٤٤-۲۲-۱۵-۳۳-۲۱-۲۲-۳۳) ئەو برادەرەی(٤٤-۱۳-۲٤-۲۲-۳۳) بە کوردیکی باش دەزانم. (۱۲-۲٦-۱۱-٤۱-۱۲-۲٦-۱۲-۳۳)(۱۲-۲٤-۲۲-۳۳)(۲۱-۲-۱-۱۱-۳٦-٤۱-۱۲-٤٤) بە ئاشکرا داوای هاوکاری لێ بکە و پێی بلێ:«کاک ناسر ئاوەکی سڵاوت لێدەکا. (۱۲-۱۱-۲۲-۱٤-۱۱-۲٦-۳۳) بزانە هەڵویستی چۆنە. بەراستی هەر گرتنی (۲۱-۱۱-۱۵-۲۱-۲۲-۲٦-٤٦)و ۱۵-۱۲-۳۵-۱۲-۲٦-٤٦ ئەگەر بۆ جارێکیش بێ. ئەوە نامەی ٤٤-۱۱-۳٤-۱۲-۳۳ لە گەڵ

www.kerimbisani.com

(١٤-٢٢-٢٦-٤١-١٥-٤٦-١١-٤٤)و
(٢١-١٢-٣٣-١١-٤٤)و(٢١-١٢-٣٣-٤٤-٤٦-٣٣-١٤-٢٢-٦-٣-١٢-٢٦)له بارەی (٢١-٢٦-١١-٤١-١٢-٣٦-١٢) هێندی اقدامان کردوه. بەڵکو ١١-٢٥-٤١-١١-٢٤ هەر خەبەریکتان وەگیر کەوت لەو بارەوە ئاگادارمان کەن. نازانم دەخۆت رادەبینی (١٤-٢٢-٢٦-٤١-١٢-١٤-١١-٤٤-٣٣-٢٤-٢٢-.١-٢٦-١١-٢٢-١٢-١٤-١١-٤٤-٣٣)

نازانم له سەر ٣١-٢٤-٣٣-٢٤-٣٣-١٤-١١-٤١-١١-٤٤-٣٣- نەزەرت چیه.
ئەگەر نامەی بۆ بنووسم دەتوانی بیدەیەی.
(١٥-٣١-٢٤-٣٣)(٣٤-٢٢-٢٦) ١٤-٢٦-١١-٢٢ زۆر پێویستە. له بارەی شێوەی کار کردن له (٤١-٣٣-١٢-١١-٤٦)و(٣٦-١١-٢٦)نەزەری خۆتمان بۆ بنووسە. مەسەڵەی دۆزینەوە و دەست لێ وەشاندنی (١١-١٢-٢٢)،(١٢-٤٦-٣٣-٢٢-١٢) زۆر پێویستە. ئەم نامانە زوو راپەرێنە».

خەبەرمان زانیبوو کە ئەحمەد نەستانی و کەریم نەستانی پاش ئازار و ئەشکەنجەی زۆر بردوویانن بۆ ورمێ و دادگا دەکرێن.

نامەیەکم بۆ یوسفی کورد نیژاد نووسی کە پارێزەرێکی بە ناو بانگ و کوردێکی نیشتمانپەروەر و دلسۆزبوو. من پێشتر لەگەڵ کورد نژاد ئاشنایەتیم هەبوو. کاتێک لە ساڵەکانی ٥٠ لە خەستەخانەی تاران کەتبوو، چەند جار سەرم دابوو. لەوێ باسی تێکۆشانی کوردایەتیم بە گوێ دادابوو، کاتێک لە زیندانی ورمێ بووم

www.kerimhisami.com

وەک لە بیرم بێ تەنیا کورد نیژاد و تاهیرخان هەر یەکە جارێک هاتبوونە سەردانم. دیارە تاهیرخان لەبەر مەسەلضەی توتن هاتبوو. توتنی لە دخانیە هەبوو. کابرای قرسینەر مسیویەکی یونانی بوو، لەگەڵ من ببوە دۆست و فیکریکی چەپی هەبوو، یارمەتی دەدا. بۆ کوردنژادم نووسی کە هەرچی لە دەستی دێت بۆ رزگاریان دریخی نەکات و پاریزەریان لە دادگا وەئەستۆ بگرێت.

نامەیەکیشم بۆ عەلیاغای ئەمیر عەشایری نووسی کە نووینەری ناوچەی سەردەشت و لاجان بوو لە پارلمانی ئێران و داوام لێکرد کە بۆ ئازاد بوونیان یا پێشگری لە ئیعدامیان هەولی بدات.بۆ برادەرانم نووسی لە مەهابادەوە بۆی بخەنە پۆست.

١٩/١١/١٩٧٧ برادەرانی کە چووبوونە کۆماری یەمەنی دیموکراتی گەرانەوە. شەو دانیشتنێکی خۆشمان هەبوو. بە درێژی چۆنیەتی کارو پێوەندی و فیربوون و هەڵویستی یەمەنیەکان و بەرێوە چوونی خۆمانیان باسکرد و لە سەفەرەکەیان رازی بوون. زۆر شت فێر ببوون و دەبوایە بۆ خەبات کەڵکیان لێ وەربگیرێ.

لە لایەکی ترەوە دووری ئەو برادەرانە لە تێکۆشان و هەڵسورانی رێکخراوەیی هێندی ئالۆزی لە نێویاندا پێک هێنابوون کە پێویستی بە چارەسەر کردن و لێکۆلینەوە هەبوو. داوایان کرد کە کۆبوونەوەیەکی بەرین لە ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی و لە هێندی ئەندامانی حیزبی کە لە کوردستانی عیراق دەژیان پێک بێ. دەفتەری سیاسی بریاری دا کە رۆژی ٢١ـی نوامبری ١٩٧٧ ئەم کۆبوونەوەیە ساز بکرێ. کۆبوونەوە لە رۆژی خۆیدا بەو وتارەی خوارەوە لە لایەن منەوە کرایەوە :

www.kerimmisami.com

«هاوری‌یانی بەریز و خۆشەویست!

بە ناوی بۆرژی سیاسیەوە بە گەرمی بەخێرهاتنتان دەکەم. پێخۆشبوونی خۆم دەردەبرم کە توانیومانە پێکەوە کۆبینەوەو بە گیانیکی حیزبیانەو برایانە باسی وەزع و کارو باری خۆمان بکەین. بێگومان ئەم جورە کۆبوونەوەو چاوپێکەوتنانە ئەگەر نەشتوانن بریاری قەتعی لە سەر مەسەلەکان بدەن، بۆ زیندوویی حیزب و بزواندنی کارو باری رێکخراوەکان، وە بۆ پێشگری لە هەڵەو بۆ پتەو کردنی ریزی حیزب و نیزیکی بیرو باوەر زۆر بە کەڵک و باشن. زۆر بە پەرۆشم کە چەند کەس لە برادەرانی رێبەرایەتی و چەند کادری حیزبی لە بەر هەڵ و مەرجی رۆژ نەیانتوانیوە لە کۆبوونەوەی ئێمە دا بەشدار بن.

برادەران دەبێ بزانن ئێمە لە هەڵ و مەرجێکی تایبەتی دا دەژین. وەزعێکی ئێمە تیدایین لە هیچ بارێکەوە لە بار نیە. لە باری عەینیەوە ئێمە لە ولاتیکی بێگانە دا دەژین کە هیچ رێ و شوێنێکی حیسابی و قانونی و ئینسانی تێدا رچاو ناکرێ. خەت و ریبازێکی دیاری کراوی نیە. بە گوێرەی سیاسەتی رۆژ و لە بەر چاو گرتنی مەسڵەحەتی خۆی، پێوەندی لە گەڵ ئێمە لە نەوەسان دایە. ئەوەش مەسەلەیەک نیە کە ئێمە بتوانین تەئسیری تیدا بکەین یان بروای تەواومان پێ هەبێ و پێمان باش بێ و پاڵی وێ بدەین. ناچار دەبێ ئێمەش بە گوێرەی پاراستنی قازانج و مەسڵەحەتی حیزبی خۆمان لەم وەزعە کەڵک وەربگرین و تا ئەم رادەیە کە زیان بە سەر بەخۆیی سیاسی و پاراستنی ریبازو بیرو باوەرمان نەگەێنی دەگەڵی برۆین. ئەوەش دەبێ باش بزانین کە لە هیچ هەڵومەرج و بە هیچ شێوەیەک نابی بچینە ژێر فشارێک کە سەربەخۆیی‌سیاسی‌و ریبازی‌حیزبەکەمان بخاتە ژێر پێوە.

له باری زینی‌یه‌وه به داخه‌وه ده‌بێ بڵێم وه‌زعمان له باره‌که‌ی تر باشتر نیه. ئه‌وه‌ش هه‌ر ده‌گه‌ڕێته‌وه بۆ سه‌ر باره عه‌ینی‌یه‌که‌ی . ڕێبه‌رایه‌تی حیزب له ئه‌ندام و کادره‌کان دووره. له جێگایه‌ک کۆنه‌بۆته‌وه. کۆبوونه‌وه‌کانی کومیته‌ی ناوه‌ندی وه‌دره‌نگی ده‌که‌ون و ڕێک و پێک نین. له نێو ڕێکخراوه‌کاندا مه‌سه‌ڵه‌ی خه‌باتی ئیدئۆلۆژی و پته‌و کردنی بیرو باوه‌ر به به‌رنامه‌و سیاسه‌تی حیزب به گرنگ دا ناندرێ. ده‌توانم بڵێم ئه‌ندامانی حیزبی سرنجی ئه‌وه ناده‌ن که خه‌باتی بیرو باوه‌ر گرنگ‌ترین خه‌باتی حیزبه بۆ سه‌ر که‌وتن له تێکۆشاندا.

ئه‌و قسه به نرخه‌ی لینین زۆر که‌متر له‌به‌ر چاو ده‌گیرێ که گوتویه: «*به بێ بوونی بیرو باوه‌ری شۆرشگێر، ڕێکخراوی شۆرشگێریش نابێ و شۆرش ناتوانی سه‌ر بکه‌وی*». ئێمه بێ ئه‌وه‌ی بچین له نێو کتیبه‌کاندا بۆ ئیسپاتی ئه‌و مه‌سه‌ڵه‌یه له سه‌نه‌د و به‌ڵگه بگه‌ڕێن، تاقی کردنه‌وه‌ی زۆرمان له به‌ر چاوه که ڕێکخراوی زۆر گه‌وره‌و به هێز هه‌بوون، چونکه خاوه‌نی بیرو باوه‌ری شورشگێرو زانستی نه‌بوون تێک شکاون. ده‌توانین واز له جولانه‌وه‌ی گه‌لانی‌تر بێنین. هه‌موو ڕاپه‌رینه‌کانی کورد یه‌کێک له هۆی سه‌ره‌کی تێشکانیان نه‌بوونی بیرو باوه‌ری شۆرشگێری و روون نه‌بوونی ستراتیژی و ڕێباز بوه. له ئه‌نجامدا ڕێکخراوی پته‌و و شۆرشگێریشیان نه‌بوه. له سه‌ر ده‌می ئێستادا خه‌باتی رزگاریخوازی و شۆرش ته‌نیا ئیحساسات و خه‌یاڵ و مه‌ڵ ئه‌ستور کردن و گوره گور نیه، به‌ڵکو زانسته‌و پێویستی به لێکدانه‌وه‌ی زانستی و به بیرو باوه‌ری شورشگێری به ڕێکخراوی یه‌کگرتوو پته‌و هه‌یه. به بێ چه‌کدار بوون به چه‌کی بیرو باوه‌ری زانستی که له پێره‌وی ناوخۆی حیزبی ئێمه‌شدا هاتوه، سه‌رکه‌وتن له

www.kerimhisami.com

خەباتی رزگاریخوازیدا خەون و خەیاڵ و خۆ فریودانە.

یەکیک لەو مەسەلە گرنگانەی کە لە راپۆرتی کومیتەی ناوەندی دا هاتوەو گۆنگرەی سێهەم پەسندی کردوە پێکهێنانی یەکێتی فکری و سیاسی‌یە لە نێو حیزبدا. پاش چوار ساڵ با لە وەزعی خۆمان ورد بینەوە. بزانین لەو بارەوە هەنگاومان هاویشتوە و یەکیتی فکری و سیاسیمان پێک هێناوە؟ پێم وایە ئەوەمان بۆ نەکراوە. هەر ئەوەش خۆی گەورەترین مەترسی‌یە لە سەر خەبات و تێکۆشانی حیزب. لە باری تەشکیلاتیشەوە هەر دوا کەوتووین. بە راشکاوی دەتوانم بلێم پێوەندی ئێستای نێو حیزبی ناکرێ بە بێوەندیەکی ساخ و سەلیمی حیزبیانەو هاوڕێیانە دابندرێ. نامەوێ من پێش دەستی بکەم بۆ دۆزینەوەی ریشەو هۆیەکانی ئەم وەزعەی کە باسم کردن، برادەران دەبێ خۆیان بیر لەوە بکەنەوە کە ئوسوڵ و رێ و شوێنی حیزبایەتی تا چ رادەیەک لە رێکخراوەکانی حیزبی ئێمە دا پیادە کراوە.

لە ماوەی ئەو چەند ساڵەدا رێبەرایەتی حیزب لە بارەی کارو باری نێو خۆی حیزب و سیاسەتی دەرەوە بە گوێرەی توانا هەنگاوی گرنگی هاویشتوە. لە وتاری جۆر بە جۆر دا زۆر جار لە سەر چۆنیەتی کاری حیزبی و پاراستنی نهێنی و شێوەی رەخنەو رەخنەکاری چەشنی پێوەندی هاوڕێیانە باسکراوە. رێبەرایەتی حیزب دەورەی کلاسی کادری پێک هێناوە هەرچەندە ئەم دەورانە کەم بوون و زۆریش کاریان نەکردۆتە سەر بیرو تێکۆشانی ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی، بەڵام لە مێژووی حیزبی ئێمەدا پێشتر شتی وا نەکراوە، بە داخەوە هیچ یەک لەو هەنگاوانە نەیانتوانیوە بە شێوەیەک کار بکەنە سەر مێشک و کردەوەی ئەندامانی حیزب کە ئەوانیش بتوانن بە نۆرەی خۆیان کار

www.kerimhisami.com

بکەنە سەر وەزعی ڕێبەرایەتی، لە بردنە پێشی سیاسەتی حیزبدا دەوریان هەبێ. ئێستا ئیتر وای لێهاتوە کاری ئەندامانی حیزب لە جیاتی تێکۆشان بۆ یەکیتی و خۆ پێگەیاندن و دەور گێران لە کارو باری سیاسی حیزبدا، بۆتە غەیبەت و بوختان و تاوانبار کردنی یەکتر. ئەوانەی لە نێو حیزبدا لە قسەو قسەلۆکان دەگەڕێن، بۆ نمونە جارێکیش لە سیاسەتی دەرەوەی حیزب و لە ڕیبازو کارو باری سیاسی رەخنەیان نەگرتوە. چل و نۆ ژمارە رۆژنامەی کوردستان دەرچوە. تا ئێستا یەک نامەی رەخنەو ڕێنوێنی لە سەر نووسراوەکانی کوردستان لە لایەن ئەندامانی کومیتەی ناوەندی و کادرەکانی حیزبەوە بە دەستەی نووسەران نەگەیشتوە. پاش مڵە لە نێو برادەرانی حیزبیدا باسی ئەوە ناکرێ کە لە سەر ئەو هەموو کەم و کوری و ناتەواوییەوە، سەرەرای ئەوەی هەموومان برادەرانی ڕێبەرایەتی دەناسین و پلەی زانیاری و تێکۆشانی سیاسی و لێهاتوییان دەزانین حیزب توانیویە درێژە بە تێکۆشانی خۆی بداو لە نێو کۆڕو کۆمەڵەکانی جیهانیدا بناسرێ. باسی ئەوە ناکرێ کە ڕێبەرایەتی حیزب لە باری سیاسیەوە چ هەڵەیەکی کردوەو ڕێگای راستکردنەوەی چییە؟ لە نێو ئەم گێژاوی سیاسەتدا دەبێ چ بکەین؟ بەڵام باسی ئەوە لە نێو کادرەکانی حیزبیدا زۆرە کە گۆیا ئەندامی کومیتەی ناوەندی فیشەکی فرۆشتوەو قاچاخچیەتی دەکا و یا بودجەی حیزب لە نێو ئەندامانی کومیتەی ناوەندی دا دابەش دەکرێ.

لە هەل و مەرجێکدا کە یەکێتی ریزەکانی حیزب ئەرکێکی گرنگە، بلاو بوونەوەی قسەو قسەلۆکی بێجێ لە سەر ئەندامانی کومیتەی ناوەندی ناکرێ بە ڕێبازێکی راست و بە دڵسۆزی دابندرێ.

www.kerimhisami.com

بۆ ئەوەی لێکدانەوەیەکمان لە رابردوو کرد بێ، هۆیەکانی پێکهاتنی وەزعیکی ئاوا ناحەزمان شی کردبێتەوە، هەروەها بۆ ئەوەی راستی و ناراستی هێندی لەو قسەو قسەلۆکانە بۆ هاورێیان دەرکەوتبێ، لەسەر پێشنیاری برادەران کۆبوونەوەی ئێستامان بە پێویست زانی. هیوامان وایە هاوڕێیان بەو پەڕی هەست کردن بە مەسئولیەتەوە لە وتو وێژی کۆبوونەوەدا بەشداری بکەن و بۆ ئەوەی رێگای دابینکردنی یەکیتی ریزەکانی حیزب بدۆزینەوە و پێشی بڵاو کردنەوەی تۆوی شێواندنی ریزەکانی حیزب و دووبەرەکی نانەوە بگیرێت. داوا سەرکەوتنتان بۆ دەکەم».

کۆبوونەوە رۆژێکی خایاند و لام وایە هێندێ بریاری گرنگ دران.

www.kerimhisami.com

کۆبوونەوەی حیزبە کوردستانیەکان

ئێمە وەک حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لە پلنومی ڤارنا و لە کۆبوونەوەی پاریس‌دا، بریارمان دابوو، مادام حیزبە سیاسیەکانی کوردستان، جەماعەتی پارتی و جەماعەتی جەلال تالەبانی بە ئاشکرا رەخنە لە سیاسەت و هەڵویستی شاشی رابردووی خۆیان نەگرن، ئێمە هاوکاریان نەکەین. بەڵام دوکتور قاسملو لە کونگرەی کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد دا، سەر بە یەکیتی نیشتمانی بەشداری کردبوو، بە ئێمەشی رانەگەیاندبوو.

لە بەغدا بەعس‌یەکان پێ‌یان راگەیاندین کە قاسملو لە کونگرەی کۆمەڵەدا بەشدار بووە. بە دوای ئەوەدا لە کانالێکی دیپلۆماتیەوە خەبەرمان پێگەیشت کە حیزبە کوردستانیەکان لە سوریا کۆبوونەوەیان هەبووە. دیارە ئێمە وەک برادەرانی کومیتەی ناوەندی و دەفتەری سیاسی لە کۆبوونەوەی ئاوا بێ خەبەر بووین. ١٩٧٧/١٢/٢٥ کابرای پێوەندی دار هات و گوتی ئەمیری قازی لە سوریا و لە بیروت بوە. گوتمان ئێمە خەبەردار نین.

کاک سەلاح بدرالدین نامەیەکی بۆ نووسیبووم، گوتبووی: «وەک زانیومانە نوێنەری حیزبی ئێوە لەگەڵ یەکیتی نیشتمانی و حیزبە کوردی‌یەکانی سوریا کۆبوونەوەی هەبوە.

www.kerimhisami.com

خەبەرەکە وەراست گەرا. دوکتور قاسملو لە ئوروپا لەگەڵ یەکیتی نیشتمانی و دوکتور مەحمود عوسمان دانیشتبوو، هاتبوونە سەر ئەو بریارە کە لەگەڵ حیزبە کوردیەکانی سوریا و دوو حیزب یا ریکخراوی کوردی تورکیا کۆببنەوە و لە سەر ستراتیژی کورد قسە بکەن. بۆ ئەم مەبەستە کاک ئەمیری قازی وەک نوینەری حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران سەفەری کردبوو بۆ بیروت و سوریا و لەگەڵ نوینەرانی یەکیتی نیشتمانی کوردستان و لیژنەی ئامادەیی پارتی دیموکراتی کوردستان (دوکتور مەحمود عوسمان) و حیزبی دیموکراتی پیشکەوتووی کوردی لە سوریا و حیزبی دیموکراتی کوردستانی سوریا (الپارتی) و حیزبی دیموکراتی چەپی کورد لە سوریا کۆبوونەوەیان کردبوو. کاک ئەمیر (ورقەی عەمەلی ریکخراوە کوردستانیەکانی) هینابوو بۆ کۆبوونەوە کە دوکتور قاسملو نووسیبووی و ببوە بەرنامەی کاری کۆبوونەوە.

ئیمە لیرەدا دەقی نووسراوەکەی دوکتور قاسملو لەگەڵ دەقی بریارەکانی کۆبوونەوە بلاو دەکەینەوە. وەبیری دەخەینەوە کە دەقی بریارەکان بە عەرەبی بوە و مەلا عەولای حەیاکی کردوویە بە کوردی. وەرەقەی عەمەلی کۆبوونەوەش بە خەتی دوکتور قاسملو بوە لەبەر ئەوەی کە بە مەسلەحەتی نەزانی نووسراوەکە بە خەتی خۆی بیهینمەوە بۆ عیراق کورتەی نووسراوەکەی دوکتورم نووسیوەتەوەو لیرەدا لەگەڵ بریارەکانی کۆبوونەوە بلاوی دەکەینەوە. هەروەها دەقی عەرەبیەکەش هەر بە زمانی عەرەبی لە پاشکۆی کتیبەکەدا بلاو دەکریتەوە.

دەقی بریارەکان

«رۆژی ٢ی دیسامبری ١٩٧٧ حیزبە پیشکەوتوەکانی کوردستان

www.kerimbisani.com

کۆبوونەوەیەکیان لە بێروت پێک هێنا کە نوێنەرانی ئەم حیزبانەی خوارەوەی تێدا بەشدار بوون:

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، یەکێتی نیشتمانی کوردستان، پارتی دیموکراتی پێشکەوتووی کورد لە سوریا، پارتی دیموکراتی کوردستان(لیژنەی ئامادەیی) عیراق، پارتی دیموکراتی کوردستان- سوریا، حیزبی دیموکراتی دەستە چەپی کورد لە سوریا.

نوێنەرانی رێکخراوی (هەورا)و پارتی شۆرشی میللی کوردستان بە هۆی هەلْ و مەرجی تایبەتی خۆیانەوە نەیانتوانیبوو بەشداری کۆبوونەوەکە بن. کارو باری کۆبوونەوە بە سێ دەقیقە راوەستان بە ئیحترامی گیانی شەهیدە نەمرەکانی گەلی کورد کرایەوە.

پاشان یەکێک لە هاورێیان سەرۆکایەتی کۆبوونەوە و دوو هاوری تر دارشتنی بریارەکانیان گرتە ئەستۆ. ئەمجارە هاورێیان نوێنەرانی حیزبەکان بە گیانێکی هاورێیانە و بە هەست کردن بەو مەسئولیەتە میژووییەی لەم هەلْ و مەرجە دا کە گەلی کورد لە هەموو بەشەکانی کوردستان و بە تایبەتی لە کوردستانی عیراقدا پێدا تێدەپەرێ، دەکەوێتە سەر شانی ئەم حیزبانە، وتوویژی خۆیان دەربارەی ئەو مەسەلانەی هاتبوونە گۆرێ دەست پێکرد. ئەمەی خوارەوە ئەو بریارانەن کە کۆبوونەوە دەری کردوون.

١- ئەم کۆبوونەوە و کارەکانی یەکجار نهێنی دەبن.

٢- لە لایەن حیزبەکانی بەشداری کۆبوونەوەوە لێکۆلینەوەیەکی تەواو لە سەر ئەم نوختانەی خوارەوە دەکرێ و دەدرێ بە کۆبوونەوەی ئایندە.

ا- هەلْسەنگاندنی بزوتنەوەی کورد لە قۆناخی رابردوودا بە گشتی و هی کوردستانی عیراق بە شێوەیەکی تایبەتی.

www.kerimhisami.com

ب- لێکدانەوەی وەزعی بزوتنەوەی کورد لە قوناخی ئێستادا.
ج- لێکدانەوەی وەزعی گشتی ئەو ولاتانەی کوردستانیان لە نێو دابەشکراوە.
د- لێکدانەوەی وەزعی جیهانی و بە تایبەتی وەزعی ناوچەی رۆژهەلاتی نێوەراست.
٣- کۆبوونەوەی ئایندە لە مانگی ئاوریلی ١٩٧٨داو بە شێوەیەکی مەبدەئی لە کوردستانی عیراق دەبەسترێ.
٤- لێژنەیەک لە هاورێیانی نوێنەرانی ئەم حیزبانەی خوارەوە پێک هات.
ا- یەکیتی نیشتمانی کوردستان.
ب- پارتی دیموکراتی پێشکەوتووی کورد لە سوریا.
ج- پارتی دیموکراتی کوردستان (لیژنەی ئامادەیی) عیراق.
ئەرکی ئەم لیژنەیە چاوەدێری جێبەجێ کردنی بریارو راسپاردەکانی ئەم کۆبوونەوەیە دەکا تا کاتی کۆبوونەوەی ئاییندەو هەروەها پێوەندی گرتنە بە پارتی شۆرشی میللی کوردستان و رێکخراوی (هەورا) بۆ پێ راگەیاندنی بریارو راسپاردەکانی کۆبوونەوە.
٥- هەموو لایەنێک دەستەیەکی نوێنەرایەتی لە پلەی بەرێوەبەریدا دەنێرێ بۆ کۆبوونەوەی ئاینده کە لە دوو ئەندام زیاتر نەبێ.
٦- پشتگیری شۆرشی کورد کە ئێستا لە کوردستانی عیراق هەلگیرساوە بە هەموو ئیمکاناتێک.
هەروەها کۆبوونەوە ئەم راسپاردانەی خوارەوەی بۆ کۆبوونەوەی ئاینده دەرکرد.
١- قبول کردنی ئەو بەرنامەی کارە کە حیزبی دیموکراتی

www.kerimhisami.com

کوردستانی ئیران دەربارەی ستراتیژی بزوتنەوەی رزگاریخوازی کورد پێشکیشی کردوەو ئەمەش نوسخەیەکی تەواوی ئەو بەرنامەی کارەیە:

٢- دامەزراندنی لیژنەیەک بە ناوی (لیژنەی خەباتی نیشتمانی کوردستان) بۆ رێکخستنی خەباتی ستراتیژی هاوبەش لە نێو حیزب و رێکخراوە پێشکەوتوەکانی کوردستاندا.

٣- ئەگەر بریارێکی گرنگ دەربارەی دوارۆژ و چارەنووسی شۆرشی کورد لە کوردستانی عیراق بدرێ کۆبوونەوە بە پێویستی دادەنێ کە پێش دەر کردنی بریارەکە رای هەموو حیزبە کوردستانیەکان وەربگیرێ.

هەموو لایەنەکانی بەشداری ئەم کۆبوونەوەیە نوسخەیەکی ئەم سورەت جەلەسەو پاشکۆیەکانی وەرگرت».

بیروت ١٩٧٧/١٢/٢

ئەمەش ئەم (وەرەقەی عەمەل) یا بەرنامەی کارە کە دوکتور قاسملو پێشکێشی کردووە:

«بۆ کۆبوونەوەی رێکخراوە کوردستانیەکان.

سەرەتا: *- **شەرتەکانی هاوکاری:**

١-نهێنی راگرتنی کۆبوونەوە- بایەخدان بە باری هاوکاری راستەقینە نەک باری پرۆپاگاندە.

٢-بە ئیخلاس و بە دڵەوەو راست و رەوان هاوکاری کردن.

٣- وەلا نەنانی هیچ هیزیکی پێشکەوتوو لە هیچ پارچەیەکی کوردستان.

www.kerimhisami.com

٤- روونکردنەوەی ناوەرۆکی «یەکیتی نیشتمانی» ئایا هی هەموو کوردستانە؟ ئەگەر نا بۆ چی کوردی ئیران و سوریای تیدایە؟- بردنی ئیرانی بۆ کوردستانی عیراق بۆ ناو پیشمەرگە بۆچی‌یە؟
٥- روونکردنەوەی پیوەندی یەکیتی نیشتمانی لە گەڵ رژیمی ئیران و مەترسی پیکهینانی ئەو پیوەندی‌یە.- تەحویل دانەوەی دوو برادەری ئیمە، مەسەڵەی برایم ئەحمەد.

ئامادە کردنی کۆبوونەوی داهاتوو

١- لە بەهار زووتر نەبیٰ.
٢- موافەقەت کردن لە سەر پیشنیارەکانی ئیمە«ئەساسی پیشنیارەکان»
٣- ئەوەی لە کۆبوونەوەدا بریاری لە سەر دەدریٰ دەبیٰ لە لایەن بەریوەبەری ریکخراوەکانەوە پەسند بکریٰ.
٤- جیگاو وەختی کۆبوونەوە بە تەواوی نهینی بیٰ. ١

*- پیویستی دانانی یەک ستراتیژی

*- مەبەست لە ستراتیژی گشتی چی‌یە؟

١- ریک کەوتن لە سەر سیاسەتیکی گشتی دریژ خایەن.
٢- لیک گریٰ دانی تیکۆشان لە دەرەوەی کوردستان.
٣- دامەزراندنی پیوەندی‌یەکی ریک و پیک.
٤- لە هەلو مەرجی ئیستادا هەلبژاردنی لە بارترین پارچەی کوردستان بۆ زەبر وەشاندن و یارمەتی بەو بەشە.
٥- چونکە هەلٰ و مەرجی سیاسی لە هەر کام لەم ولاتانەدا کە کوردی تیدا نیشتە جی‌یە جیاوازە، مومکین نیە یەک تاکتیک و یا

www.kerimbisani.com

یەک سیاسەتی رۆژ بۆ هەموو جولانەوەی کورد دیاری بکرێ، بۆیە هەر رێکخراو حیزبێک تاکتیکی سەربەخۆی خۆی و سیاسەتی رۆژی خۆی هەیە.

*- سیاسەتی درێژخایەن دەبێ چۆن بێ.

١- پشت بەستن بە کۆمەلانی گەلی کورد لە هەموو پارچەکانی کوردستان.

٢- رێکخستنی جولانەوەی گەلی کورد بە گشتی لە سەر بارێکی پێشکەوتوو دیاریکردنی دۆست و دوژمن.

٣- سیاسەتی ژورەوەی جولانەوەی گەلی کورد.

ا- لە کوردستان جولانەوەی پێشکەوتوو- جولانەوەی زەحمەتکێشانەو بۆ جێ بە جێ کردنی داخوازەکانی ئەوان خەبات دەکا.

ب- پێوەندی ئورگانیک لە نێوان گیرو گرفتی نەتەوایەتی و کۆمەلایەتی.

ج- دامەزراندنی پێوەندی هاوکاری و یەکیتی و کردەوە لەگەل هێزە پێشکەوتوەکانی ئەم ولاتانەی کە کوردی تێدا نیشتە جێیە.

www.kerimmisani.com

لەبارەی سیاسەتی دەرەوە

دۆستایەتی و هاوکاری لەگەل ولاتانی سۆسیالیستی و هەموو هێزە پێشکەوتوەکانی جیهان لەم بارەوە سێ ئەرکی گونگ پێویستن:

١- راکێشانی سرنج و پشتیوانی یەکێتی سۆڤیەتی بۆ گیرو گرفتی کورد بە گشتی نەک هەر لە یەک پارچەی کوردستان.

٢- دامەزرانی پێوەندی و راکێشانی سرنج و پشتیوانی هەموو رێکخراوەکانی سۆسیالیستی و دیموکرات و حیزبە کۆمونیستەکان و

سۆسیالیستەکان و سۆسیال دیمۆکراتەکان.
٣- دابەزاندنی ستراتیژی لە هەلْ و مەرجی ئێستا دا.
الف- خەبات بۆ زالْ کردنی ڕێبازی پێشکەوتوو لە جولانەوەی گەلی کوردا.
١- ڕەد کردنەوەی بە تەواوی ڕێبازی بارزانی نە وەک ڕێبازی شەخسێک، بەلاْم وەک ڕێبازی ناسیۆنالیستی کۆنەپەرست و هاوکاری ڕێژیمی شا و ئیمپریالیزم.
٢- کوردستانی عیراق بۆ بنکەی جولانەوەی کورد لە باری سیاسی و کۆمەلایەتیەوە لە بارە، بەلاْم لە باری جۆغرافیاییەوە نالەبارە. بێجگە لەوە حکومەتی عیراق تەنیا حکومەتێکە کە ئیعتیرافی بە خودموختاری گەلی کورد کردوەو لە دەرەوەش لە لای ولاتانی سوسیالیستی و حیزبە سۆسیالیست و کۆمونیستەکان بە حکومەتی پێشکەوتوو ناسراوە. لە دەرەوە زۆر جار لە لایەن دۆستانی گەلی کوردەوە ئەم پرسیارە دێتە پێش کە بۆچی جولانەوەی چەکداری گەلی کورد هەر لە عیراق کۆکراوەتەوە؟
٣- بە بیرو رای ئێمە کوردستانی ئێران لە هەلْ و مەرجی ئێستادا پارچەیەکە لە کوردستان کە نوختەی زەعفی دوژمنە.
٤- ڕژێمی ئێران بە کۆنەپەرستترین ڕژێمی ناوچە ناسراوە. دۆستانی ئێمە (ولاتانی سوسیالیستی و هێزە پێشکەوتوەکانی جیهان) لێی بێزارن».
به داخەوە نووسراوەی دوکتور قاسملو بە ناوی «بەرنامەی کار» بۆ کۆبوونەوەی ڕێکخراوە کوردستانیەکان زۆر لەوە دەولەمەندترو درێژتر بوو کە من تەنیا ئەوەندەم لە بەر نووسیوەتەوە.

سالی ١٩٧٨ بۆ ئێمە موژدەی خۆشی پێ نەبوو. حکومەتی عیراق دەسەری کردبووین کە دەبێ لە عیراق وەدەرکەوین، دیارە هەڵسوران و بۆ چوونی دوکتور قاسملوی کردبوە بیانوو، دەنا پێمان وابوو کە نیوەرۆک و جەوهەری سیاسەتی بەعس هەر ئەوە بوو کە ئەوانەی نەچووبانە ژێر بار و بە هەوای ئەو هەڵنەپەریبان، لە عیراق رای نەدەگرتن.

لە لایەکی‌تر برادەرانی کومیتەی ناوەندی لە عیراق و سێ ئەندامی دەفتەری سیاسی لە مەر گەلێک مەسەڵە و بابەتی رۆژ ناکۆکی بیرو راو و بۆ چوونیان هەبوو. ئێمە لە نامەیەک دا هەم بریاری حکومەتی عیراقمان بە دوکتور راگەیاند و هەم داوامان لێکرد کە لە سەر چۆنیەتی کۆبوونەوەی حیزبە کوردیەکان و بەشداری نوینەری ئێمە لەو کۆبوونەوەیەدا، کومیتەی ناوەندی روون کاتەوە.

رۆژی ١٩٧٨/١/٨ دەفتەری سیاسی لەگەڵ برادەرانی حیزبی کە لە بەغدا دەژیان بۆ باس لەسەر هەڵویستی حکومەتی عیراق کۆبوونەوەیەکی پێک هێنا. پاش لێکدانەوە و شیکردنەوەی رووداوەکان بە تیکرایی بێجگە لە کاک حەمەدەمین، هاتینە سەر ئەو باوەرە کە نەچینە ژێرباری حکومەتی عیراق و بۆ وڵاتی خۆمان بگەرێنەوە. بەڵام دەبوایە بۆ هەنگاو هاویشتن کومیتەی ناوەندی بریار بدات و لەگەڵ سکرتێری حیزب و دوو ئەندامی دیکەی کومیتەی ناوەندیش کە لە ئوروپا دەژیان پرس و راوێژ بکرێ.

لەو سەرو بەندەدا نامەیەکی دوکتور قاسملوم پێگەیشت کە

www.kermalnisami.com

رۆژی٩/١/١٩٧٨ نووسیبووی. دوکتور لە نامەکەدا وەڵامی ئەو شتانەی نەدابۆوە کە ئێمە داوامان لێکرد بوو. بەڵام نوسیبووی: «برای بەریز کاک کەریم، پاش سڵاوێکی گەرمی برایانە هیوادارم برادەران هەموو سلامەت بن و بە خۆشی بژین. هەتا ئێستا دوو نامەی تۆم پێ گەیشتوە کە یەکیان هی مانگی دەیە، ئەوی تازەکەیان تاریخی ١٩ی مانگی دوازدەیە.

من نیزیکەی سێ مانگ لەمەو بەر نامەو هێندی شتم ناردبوو کە پێوەندی بە مالی رەسولی گەرمیانەوە هەبوو(مەبەستی رەسول مامەندە) چونکە لە نامەکانت دا هیچ ئیشارەت پێ نەکردبوو، تکایە بنووسە بزانم ئەم نامانەت پێ گەیشتوون یان نە؟ دیارە بە هۆی دایکی کەماڵەوە نامەکانم ناردبوو.

لەسەر سەفەری باوکی شەپۆل(مەلا رەسول) هیچی وات نەنووسیوە. بەڵام ئەوە کە دەرەتانێکی تازە لەو دیو پەیدا بوە کە جێگای هومیدە زۆر باشە. بە نەزەری من هەرچی زیاتر لەو دیو کار بکەین کەمان کار کردوە.

«کاروانی شەهیدان و پیکەنینی گەدام» پێ گەیشت. زۆر سوپاس. نازانم بۆچی باوکی مۆژدە(حەمەدەمینی سیراجی) هۆشی نەماوە. کە چاومان بە یەکتر کەوت داوای کاروانی شەهیدانم کرد، یادداشتی کرد، بەڵام وادیارە زۆر مەشغوڵە. چەند جار هەولم دا تەلەفون بۆ تۆ بکەم بەڵام خودا هەلناگرێ قەت لە ماڵێ نی. لەگەڵ باوکی مۆژدەش کە قسە دەکەم زۆر فایدەی نیە. نازانم بۆچی ئێوە هەر نەبێ هەفتەی جارێک تەلەفون ناکەن. لەمەودا ئەگەر من تەلەفونم کرد رۆژی جومعە بەینی سەعاتی ١٠ هەتا ١١ بەوەختی ئەوێ تەلەفون دەکەم. تکایە

www.kerimhisami.com

وابکە لەو فاسلەیەدا لە مالی بی.

زۆر سوپاس بۆ رەخنە و پێشنیارەکانتان. هەم هی خۆت و هەم هی مامۆستا. دیارە هەمووی بەجێ نیە. بەلأم ئەگەر لەسەر هەموو ژمارەکان نەزەری خۆتان بەم جۆرە بۆمان بنووسن زۆر یارمەتیمان دەکات. بەراستی نازانم بۆچوونی ئێوە لەسەر مەسەڵەی مالی بە چی دابنێم. جاران پێم وابوو کەمتر خەمی دەکەن. بەلأم هاوینی رابردوو ک.ن بریاریکی روونی داوە. دەبوایە هەموو مانگێک ..٨ دۆلار بۆ من بنێرن کە بە گوتنی باوکی موژدە دەکا ٢٥٨٠. فرانک. سێ مانگ لەمەو بەر کە باوکی موژدەم دیت مەسەڵەکەم بە تەفسیل بۆ باس کرد. بۆ ئێوەشم نوسی. بەلأم بە داخەوە وا دیارە مەسەڵە لە کەمتر خەمی دەرچوە. بەم جۆرە مەسئولیەتیکی زۆر گرنگ دەخەنە سەر شانی خۆتان. باشم لە بیرە کە باوکی موژدە سێ مانگ لەمەو پێش دەیگوت کە پێمان وایە ئەوەندەت بەسە. تەنانەت ئەوەندەشی کە مەبەست بوو، بۆ منی نەهێنا بوو. بۆ ئەوەی زیاتر لەم مەسەڵەیە نەدوێم، پێم وایە دیسان بە ناچار دەبێ برادەرێک بێ و خورما(پارەیە)ی لەگەڵ خۆی بێنێ. پێشنیارم ئەوەیە بێجگە لە کەسرەکەی مانگەکانی رابردوو هی مانگی ٢و٣یش لەگەڵ خۆی بێنێ. بێجگە لەوە پێشنیار دەکەم،...٢د. دیکەش ئەگەر کرا بگوردرێ و بۆمان بنیردرێ. ئەگەر نەکرا هەر وەک خۆی بە دینار بنیردرێ من رێگایەکم دیوەتەوە دەتوانم باشی بگورم. سلأوم هەیە بۆ هەموو برادەران»

برات رەحمان

www.kerimhisami.com

لەم نامەیەدا باسی یەک دوو کەسی کردوە بە پێویستم نەزانی باسیان بکەم.

١٩٧٨/١/١٦ نامەی دوکتور مەحمود عوسمانمان بۆ هات کە گەرابۆوە کوردستان. بۆ مانەوە لە مێژوودا دەقی نامەی کاک دوکتور مەحمود چاپ دەکەم.

ئەمەش دەقی نامەکە:

«١٩٧٨/١/٦

بۆ هەڤالانی حیزبی دیموکراتی کوردستان- ئێران بە رێز سلاوێکی شۆرشگێرانە.

بە پێویستی ئەزانین بە بۆنەی هاتنمان بۆ ناو شۆرش لە ماوەی (دوو مانگ) لەمەو بەرەوە گەرمترین سلاوتان پێشکەش بکەین و ئاواتمان وایە کە سەر کەوتوو بن لە کارو باردا لە هەموو روویەکەوە. ئێمە لە ماوەی بوونمان لە دەرەوەی ولات هەمیشە پەیوەندیمان هەبوە لەگەلْ هەڤالانتان بە تایبەتی لە سوید و فەرانسا و چی پێویست بووبێ لە بیرو باوەر ئالْ و گۆرمان کردووەو لە زۆر رووەوە بیرو باوەرمان لە یەکتر نیزیک بوە بە تایبەتی لە رووی دانانی ستراتیژیەکی یەکگرتوو(موحد) بۆ بزوتنەوەی رزگاریخوازی نەتەوەکەمان لە هەموو پارچەکانی کوردستان دا وە لەم بارەیەوە بێگومان بە هۆی هەڤالانتان لە دەرەوە ئاگادار کراون لە بەر ئەوە نامانەویت لێرەدا دووبارەیان بکەینەوە. تەنیا ئەوەندە بە پێویست ئەزانین کە ئاگادارتان بکەین لەم چەند خالْەی خوارەوە لە رای ئێمە:

١- ئێمە بە پێویستی ئەزانین کە بزوتنەوەی کوردستانی عیراق و بە تایبەتی کە ئێستا شێوەی چەکداری وەرگرتۆتەوە سیاسەتێکی

پێشکەوتن خوازو دژ بە ئیمپریالیزم و کۆنەپەرستی هەبێت و ستراتیژیەتێکی ئەتۆی هەبێ دۆست و دوژمن بە روونی لە یەکتر جیا بکاتەوەو دژ بێ بە ئیمپریالیزمی ئەمریکی و ئێران و صهیونیەت و بە (مالی مەلا) کە کلکی ئەم لایانەن و دۆست بێ بە کامپی سوشیالیست و بە تایبەتی یەکێتی سۆڤیات و بە هێزە پێشکەوتنخوازو رزگاریخوازی عیراقی و عەرەبی و جیهانی لە هەموو روویەکەوەو بە هیچ جۆرێک و یان هیچ بەهانەیەک موساوەمە نەکات لەم بارەیەوە.

٢- پێویستە هەوڵ بدرێت کە رێ کەوتن لەگەڵ حکومەتی بەغدا بکرێت ئەگەر ئەوان هاتنە پێشەوەو ئامادە بوون بگەرێنەوە بۆ روحی بەیانی یازدەی ئازارو وازیان لەو سیاسەتە هێنا کە بوو بە هۆی ئەوەی رۆڵەکانی کوردستان لە عیراقدا جارێکی تر بێنەوە چیاو دەست بدەنەوە چەک. ئەم خالە زۆر گرنگە چونکە بەلای ئێمەوە ئەگەر رێککەوتن نەبێت و جارێکیتر شەر توند بێت و پەرە بسێنێت مەترسی ئەوە هەیە کە جیهاتی ئیمپریالی بە تایبەتی بە هۆی ئێرانەوە کە ئێستا دیارە لەگەڵ عیراق زۆر رێک نین دەست بخەنەوە ناو جولانەوەکە و هەوڵ بدەن بۆ سودی خۆیان بە کاری بهێنن.(ئەگەر سەر کردایەتی جولانەوەکەش ئەمەی نەوێت و یان هەوڵ نەدات بۆی). لەبەر ئەمە بەلای ئێمەوە چون ئێمە لەو قەناعەتەین و هەوڵ ئەدەین بۆ چەسپاندنی ئاشتی لە سەر ئەساسی راست و بە پێی بەیانی یازدەی ئازار ئومید ئەکەین کە ئێوەش وەکو پارتیەکی دۆست هەوڵ بدەن لە لای ئەو جیهاتانەی کە ئەیانناسن و ئەتوانن لەگەڵ عیراق دەور ببینن بۆ ئەوەی زەخت بخەنە سەر حکومەتی بەغدا بۆ ئەم

مەبەستە لە هەموو رووبەکەوە تا هەولْ و تەقەلای ئێمەش لێرەوە بتوانێت جێی خۆی بگرێت و سوودی هەبێت و دڵنیاین ئێوە دریغی‌تان نەکردوەو نایکەن.

٣- بەلای ئێمەوە پێویستە پێوەندی لە میانی پارتیە کوردستانیەکان لە هەموو پارچەکانی کوردستاندا (واتە ئەو پارتیانەی کە پێشکەوتنخوازو دژ بە ئیمپریالیزمن) بە هێز بکرێت و هەولْ بدەن هەموو پێکەوە ستراتیژیەتێکی موحەدیان هەبێت و لە رووی نەتەوایەتیەوە هاوکاری لە گەلْ یەکتر بکەن بێ ئەوەی هیچ پارتیەک خۆی بە سەرۆکی ئەوانی‌تر بزانێت یان دەست بخاتە ناو ئێش و کاریان وەکو کۆن رووی داو ئێمە وەکو ئەبینین ئەلقەی بە هێز لە جولانەوەی نەتەوایەتی کورد دەبێت وردە وردە لە کوردستانی ئێران بچەسپێت چونکە زروفی مەوزوعی لەوی ئامادەیە لە هەموو پارچەکانی تری کوردستان زیاتر بۆ جولانەوە چ سیاسی و چ جەکداری وە بێ گومان زۆر گرنگە بۆ خۆش کردنی زەمینە بۆ ئەم مەبەستە کە چارەسەرێکی ئاشتی خوازانە بدۆزرێتەوە بۆ کێشەی کورد لە کوردستانی عیراقدا بەو پێ‌یەی کە باسمان کرد. وە لەم بارەیەوە ئێمە بە درێژی لەگەلْ هەڤالانی ئێوە لە دەرەوە قسەمان کردوەو بیرو رامان وەکوو یەکە دەربارەی. بێگومان ئەگەر پارتیە کوردستانیەکان ئاگاداری یەکتر نەبن و هەر یەکە بە جۆرێک بجولێتەوە و چوارچێوەیەکی نەتەوایەتی نەبێت بۆ بزوتنەوەیان تووشی هەڵەو نارێکی ئەبن و دوور نیە وای لێ بیت هەر یەکە بە جۆرێک رەفتار بکات و لە ئەنجامدا راو جولانەوەیان جیاواز بێت و یەکتر نەگرنەوە. لەم بارەیەوە بریاردرا کە گۆنگرەیەک بۆ پارتیە کوردستانیەکان لە کوردستانی عیراق بگیرێت

www.kerimhisami.com

و له سه‌ره‌تای مانگی دوازده‌ی ١٩٧٧ کۆبوونه‌وه‌یه‌کی پێشه‌کی بکرێت له نوێنه‌ره‌کانیان له بیروت بۆ ئاماده کردنی موقه‌دیماتی کۆنگره‌که نازانین ئه‌م کۆبوونه‌وه‌یه کراوه یان نا.

به‌لام له سه‌ر هه‌ر دوو پێشنیاره‌که پارتیمان و پارتی ئێوه‌ش موافق بووین و باسمان لێی کردوه و ئێمه ئومید ئه‌که‌ین که له ئێستا به دواوه زیاتر پێوه‌ندی نێوانی پارتیمان و حیزبی ئێوه به هێز ببێت و هه‌میشه بیرو باوه‌ر له‌گه‌ڵ یه‌کتر ئاڵ و گۆر بکه‌ین و ئێمه لێره بێگومان له کار کردن دا هاوکاریمان هه‌یه له‌گه‌ڵ یه‌کێتی نیشتمانی به گشتی و له گه‌ڵ بزوتنه‌وه‌ی سۆشیالیستی کوردستان به تایبه‌تی. وه رایمان وایه که یه‌کێتی پێویسته ببێت به به‌ره‌یه‌کی نیشتمانی که هه‌ر پارته تێدا ده‌ورو شه‌خسیه‌تی موسته‌قلی خۆی هه‌بێت و یه‌کێتی ئه‌بێت به‌رده‌وام نه‌بێت بۆ رووداوه سه‌لبیه‌کانی کۆن چ جه‌لالی و چ مه‌لایی و ئه‌بێت هه‌ر دوو لا هه‌ر یه‌که به‌و ئه‌ندازه‌یه‌ی که هه‌یه‌تی مه‌حکوم بکرێن و هه‌وڵ بدرێت که هه‌موو لایه‌ک له سه‌ر بناغه‌ی سه‌رکردایه‌تی کۆمه‌لیی له یه‌کێتی نیشتمانی ده‌وریان هه‌بێت و ئه‌گه‌ر له سه‌ر ئه‌م بناغه راستانه یه‌کێتی نیشتمانی بوو به به‌ره‌ی نیشتمانی و هه‌ر پارته سه‌ر به‌خۆیی ته‌واوی خۆی هه‌بوو وه سیاسه‌تێکی راستی پێشکه‌وتنخوازو دژ به ئیمپریالیزم و کۆنه په‌رستی په‌یره‌وی کرد و ئه‌و خالانه‌ی له‌م نووسراوه‌دا هه‌ن رچاو کران به پێی پرۆگرامێکی مه‌رحه‌لی ئه‌وا پارتی ئێمه‌ش ئاماده‌یه به‌شێک بێت له‌و به‌ره‌یه ئه‌گه‌ر نا ئه‌وا ئێمه هاوکاری له‌گه‌ڵ یه‌کێتی و به‌شه‌کانی ئه‌که‌ین له‌و شتانه‌ی که به‌رژه‌وه‌ندی گه‌له‌که‌مانی تێدایه‌و رای خۆمان و ره‌خنه به ته‌واوی ده‌ر ئه‌برین له‌و شتانه‌ی که به‌راستی نازانین و زه‌ره‌ری

www.kerimhisami.com

یەکترمان بدیایە زۆر پێویست بوو زۆر خاڵ هەن بۆ باسکردن.

هەڤالانی بەریز،

زۆر بە داخەوە خەبەری ئەوەمان بیست کە چەند خۆ فرۆشێک دوو هەڤالی تێکۆشەری ئێوەیان تەحویلی رژێمی شا داوەتەوە و ئێمە لە کاتێکدا کە ئەم کردەوە دژ بە کوردو جاسوسانەیە بە توندی مەحکوم ئەکەین دڵنیاتان ئەکەین کە پارتیمان دریغی ناکات لە بەشدار بوون لە هەوڵ دان بۆ دەستگیر کردنی تاوانباران و بۆ ئەوەی کە سزای پێویستی خۆیان وەر بگرن و لەم رووەوە دڵنیاتان ئەکەین.

ئێتر بۆ پێشەوە.

تکایە ئەم نووسراوەمان کە بە فەرانسی نووسراوە بگەیێنن بە (دوکتور.ق) وەهەر وەها لەم نووسراوەکوردی‌یەش ئاگاداری بکەن.

«١٩٧٨/١/٦ مۆری پارتی دیموکرتی

کوردستان کۆمیتەی ئامادە کردن ١٩٧٦»

کاک دوکتور مەحمود لە گەڵ ئەو نامەیە وەرەقەی عەمەلی یەکیتی نیشتمانی کوردستانی بۆ ناردبووین کە درابوو بە حکومەتی عیراق بێ تاریخ و نەمانزانی کە یەکیتی نیشتمانی کەنگێ ئەم پێشنیارانەی بە حکومەتی عیراق کردوە. ئێمە دەقی عەرەبیەکەی لە پاشکۆی کتێبەکەدا بڵاو دەکەینەوە.

رۆژی ١٩٧٨/١/٢٣ سێ ئەندامی سیاسی کە لە بەغدا بوون. نامەیەکیان بۆ دوکتور قاسملو نووسی و بریاریاندا کە من سەفەر بکەم بۆ پاریس و لەگەڵ دوکتور و کاک ئەمیری قازی کە ئەندامی دەفتەری سیاسی بوون، دابنیشم و لەسەر ئەو مەسەلانەی هاتوونە پێش و جیاوازی بۆ چون و بیرو را بپەیڤین و بریاری پێویست بدەین.

ئێمە وەک سێ ئەندامی دەفتەری سیاسی لە نامەکەدا نووسیبوومان:

«برای بەڕێز کاک ڕەحمان. دوای سڵاو هیوامانە لە خۆشی دابی. ماوەیەکە لێت بێخەبەرین و تا ئێستا ئەو نامەی بە ڕێگای دایکی کەماڵت داناردوە نەگەیوە. سەبارەت بە وەزعی ئێرە باوکی کەماڵ بە گشتی ئاگاداری وەزع و گیرو گرفتەکان و بۆ چوونی هاوالانی ئێرەیەو بە درێژی لە هەموو باریکەوە قسەت لەگەڵ دەکات. بەڵام هێندێک مەسەلەی زەق و بەر چاو هاتونە پێش کە بە پێویستمان زانی ئاگادارت کەین و بیرو باوەری خۆمانیشت وەک نەزەری زۆربەی ئەندامانی بۆرۆی سیاسی لەم بارانەوە بۆ بنووسین.

یەکەم لەبارەی ڕۆژنامەی کوردستان و ناو ئاخنی- لەبارەی زمان و نووسین و ناوەرۆکەوە هەڵەی زۆری تێدا بوو. ئەم دوو ژمارە و هەڵەکانی بە جوانی دەری دەخەن کە کاری تاقە کەس، هەر چەند ئەو کەسە لێزان و پسپۆڕیش بێ، باش دەرناچێ. لەبەر ئەوە ئێمە داوا دەکەین لەمەو دوا ئەو مەسەلە سیاسیانەی کە هێنانە گوریان لە لاپەرەکانی کوردستاندا بە هەڵویست و لێکدانەوە و ڕێبازی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان دادەنرێن، پاش پەسند کرانی لە لایەن بۆرۆ یان دەستەی نووسەرانی «کوردستان»ەوە چاپ بکرێن. ئەندامێک بە تەنیایی با سکرتێری حیزبیش بێ ناتوانی لە لاپەرەکانی کوردستاندا بیرو باوەری تەنیایی خۆی دابەزێنێ.

دەستەي نووسەرانی کوردستان و هاوال م.ح.- نامەی تایبەتیان نووسیوە کە ئاگاداری دەبی. لێرە هەم بۆرۆو هەم دەستەی نووسەرانی کوردستان بڕیاری چاپکردنی نامەی هاوال- م.ح- یان

www.kerimhisami.com

داوە و پێویستە لە یەکەم ژمارەی داهاتوو دا چاپ بکرێ.

سەبارەت بە هاوکاری لەگەڵ ڕێکخراوە کوردستانیەکان.

کاک ڕەحمان! باسی ڕابەرایەتی بارزانی و ڕابەرایەتی کاتی ناکەین خۆشت دەزانی. بەڵام سەبارەت بە یەکیتی نیشتمانی و دەماستەکەی ئەگەر لە بیرت بێ بۆ چوونت لە بۆ چوونی ئێمە نزیک دەبۆوە بە گوێرەی ڕاسپاردەت بە«کاک ئازاد»دا، بۆت دەرکەوتوە کە ئێستا ئەویش یا ئەوانیش پێوەندیان لەگەڵ کۆنە پەرستی ئێران هەیە و هەر ئێستا زۆربەی ئەو «شۆڕشگیرانە» یا وردتر بلێین «ڕابەرانی شۆڕشگیر» لە ئێران دان. لە وەزعیکی ئاوادا باسی یەکیتی و بەرەی ڕیکخراوە کوردستانیەکان و... نەک دروست نیە، بەڵکو هەڵەشە.

شتی سەیر و داخ ئەوەیە، بێ ئەوەی هاوالانی هاومەسئولیەت ئاگاداری ئەم مەسەڵەمان بکەن و لەم لاو لاوە ئەویش بە تەئکیدوە خەبەری کۆبوونەوەی بیروتمان پێ گەیشتوە. پاش ئەوە نامەی«د.م.ع» و ئەو هەوالانەی لێرە و لەوێ دەبیسرین دەری دەخەن کە کۆبوونەوەی ئاوا لە گۆڕێ دا بوە و سەفەری باوکی تاراش بۆ بیروت وا ویدەچێ بۆ ئەو کۆبوونەوە بو بێ. هەنگاوی ئاوا بە بێ ئاگاداری و هاوفیکری زۆربەی برادەرانی بۆرۆ و ڕاوێژ کردن لەگەڵ ئێمە بە کاریکی هەڵەی دادەنیین.

داوامانە ئاگاداری کاری ئەو ماوەیەمان بکەن بە تایبەتی لە باری ئامادە کردنی کونفرانس، گەیشتونەتە کوێ بۆمان بنووسن. باوکی کەمالیش کاری ئێرەتان بۆ باس دەکات.

هەر بژی. لە لایەن سێ ئەندامی بۆرۆی سیاسیەوە.

١٩٧٨/١/٢٣

www.kerimhisami.com

حکومەتی عیراق جارێکی‌تر دەسەری کردین کە وەلامیان بدەینەوە و هەڵویستی خۆمان دیاری بکەین. لە وەلاّم دا گوتم کە کومیتەی ناوەندی بریاری خۆی داوە. پێویستە بچمە پاریس لەگەڵ سکرتێری حیزب باسی بکەم و لە گەرانەوە دا، هەنگاو دەنێین.

١٩٧٨/١/٣١ بەرەو بولغارستان سواری فرۆکە بووم. چەند رۆژێک لە ماڵێ بووم، رۆژی ١٩٧٨/٢/٤ گەیشتمە پاریس. دوکتور هاتبوە فرۆکەخانە و چووینە ماڵی ئەوان. کاک ئەمیری قازیش هاتبوو.

رۆژی١٩٧٨/٢/٥ من و دوکتور قاسملو و کاک ئەمیر دەستمان کرد بە باس و لێکۆلینەوەی مەسەڵەکان. لە سەرەتاوە من باسی هەلوێستی حکومەتی عیراقم کرد و گوتم پێویستە بریاریکی لێبراو بدەین. رام گەیاند کە برادەرانی کومیتەی ناوەندی لە بەغدا بیجگە لە کاک حەمەدەمین بە گشتی لایەنگری گەرانەوەن بۆ ئێران وئێستا ئێمە دەبێ لە سەر ئەو مەسەڵەیە ساخ بینەوە کە دەبێ چ بکەین.

پێش ئەوەی بێنە سەر باسی بریاردان لە سەر چۆنیەتی تێکۆشانمان، دوکتور قاسملو گوتی:«لە سەفەری تورکیا بۆم دەرکەوتوە کە دەکرێ لە تورکیا جێ پێ خۆش کەین و رێگای پێوەندی و هاتوو چۆ بۆ کوردستانی ئێران بدۆزینەوە».

پاشان کاک ئەمیر نەتیجەی سەفەری خۆی بۆ تورکیا باس کرد و لە دەفتەری یادداشتەکانمدا بەم جۆرە تۆمار کراون. کاک ئەمیر گوتی:«حیزبە سیاسیەکانی کورد لە ناوچەی سەر سنور نفوزیان نیە. لە نێو عەشیرەتە کوردەکاندا ناکۆکی هەیە. سازمانی ئەمنیەتی تورکیا دەستی خستۆتە نێو عەشیرەتەکان. کوردەکانی تورکیا پتر بە کاری قاچاخەوە خەریکن و هاتوو چۆی ئێرانیان زۆرە. راپۆرت لێک

دەدەن. مەسەلەی زمانیش بۆ ئێمە دژوارە. ئەگەر سەرۆک عەشیرەتەکان کەسێکمان بۆ نەحاوێننەوە، لە دیهاتی سەر سنور مانەوەمان دژوارە. لە حالی حازر دا لەبەر نەبوونی شارەزایی نابێ حیسابی زۆری لە سەر بکەین. لەم ناوچەیە شڕە خۆر زۆرن و جاسوسی دەکەن. ئێستا کار کردن لە تورکیا دژوارە». بۆ چوونی کاک ئەمیر لەگەڵ بۆچوونی دوکتور قاسملو سەبارەت بە پەیدا کردنی شوێن پێ لە تورکیا فەرقی هەبوو.

پاشان هاتینە سەر باسی وەزعی گیرو گرفتی لە عیراق هاتبوە پێش.

دوکتور قاسملو گوتی:«من بۆ چارە سەر کردنی وەزعی ئێستا گەلالەیەکم ئامادە کردوە، پێویستە برادەرانی کومیتەی ناوەندی تەماشای بکەن و بە نەزەری من تاقە رێگای عیلاجە». ئەمەش دەقی گەلالەیە بە خەتی دوکتو قاسملو کە وا بلاو دەکرێتەوە:

«لەسەر هەڵویستی تازەی حکومەتی عیراق

١- بە لەبەر چاو خستنی سیاسەت و هەڵویستی رابردووی حکومەتی عیراق ئەم وەزعە چاوەروان دەکراو شتێکنیە کە ئێمەی غافلگیر کردبێ.

٢- هۆیەکانی ئەم هەڵوێستە ئەمانەن:

الف- ئەم هەڵوێستە لە پێشدا نەتیجەی مەنتقی سیاسەتی گشتی عیراقە کە بریتی‌یە لە خۆ نیزیک کردنەوە لە ئێران و وڵاتەکانی رۆژئاوا.

ب- چارەسەر نەکردنی گیرو گرفتی کورد لە عیراق و بەرێوە بردنی سیاسەتێکی شۆڤینیستی بەرانبەر بە گەلی کورد لە عیراق و تەنانەت

ترس لەوە کە خەباتی گەلی کورد لە پارچەکانی تری کوردستان پەرە بستێنێ.
ج- ئەم هۆیانە کە نوێنەرانی حکومەتی عیراق باسی دەکەن بیانویەو تەنیا دەتوانێن بە هۆی جەنبی دابنێن کە هەڵویستی نوێی حکومەتی عیراقی وەپێش خستوە.
٣- بۆ چونی ئێمە بۆ چارە سەر کردنی وەزعی خۆمان.
الف- دەبێ هەموو گێرو گرفتەکان بە شێوەیەکی ژیرانەو لە سەرەخۆ و بێ خۆ دۆراندن چارەسەر بکرێن.
ب- هەموو هەوڵێک بە کار بهێنرێ بۆ ئەوە تێکۆشانی حیزبیمان نەک هەر پاش نەکەوێ بەڵکو لەمەو دوا زیاترپەرە بستێنێ.
ج- بۆ جێبەجێ کردنی بریاری کۆنگرەی سێ کە شێوەی خەباتی چەکداری بە شێوەی ئەسلی هەڵبژاردوە و هەر وەها دابەزاندنی تەرحی سیاسی و خستنە بەر چاوی نەزەری زۆربەی برادەران کە لە بەغدا کۆبوونەتەوە باشترین رێگای هەڵ ئەوەیە کە ئەندامانی حیزب لە دەرەوە بە سێ بەش دا بەش بکرێن.
بەشی یەکەم:ئەو ئەندامانەی کە لەبەر وەزعی تایبەتی خۆیان و لە بەر زۆری ماڵ و منداڵ ئێمکانی جولانەوەیان نیە لە عیراق داوای پەنابەری سیاسی دەکەن.
بەشی دووهەم:پێنج هەتا شەش کەس جارێ لە دەرەوەی وڵات دەمێننەوە و سێ ئەرکیان لە پێش دەبێ:
الف- دابین کردنی یارمەتی بە خەباتی ژورەوە مادی و سیاسی.
ب- پێوەندی لە گەڵ هێزە پێشکەوتوەکان بۆ راکێشانی پشتیوانیان.
ج- هەڵسوراندنی کارو باری پروپاگاندەو بڵاو کردنەوەی رۆژنامە.

www.kerimhisami.com

د- دایر کردنی پێوەندی لە گەڵ ژورەوە.

بەشی سی‌یەم:

کە نیزیکەی سی تا چل(٣٠-٤٠)کەس لە مەسئولەکان و ئەندامان دەگرێتەوە دەبن بە چەند دەستە بە چەکداری دەچنەوە وڵات بۆ دابەزاندنی تەرحی سیامی.

الف- لە پێشدا دەبێ بگوترێ کە چوونەوە بەم جۆرە مانای شۆرش نیە، تەنانەت راپەرینێکی چەکداریش نیە. مەسەلە تەنیا بە کار هینانی شێوەیەکی خەباتە کە کۆنگرەی سێهەمی حیزب پەسندی کردوە.

ب- ئەو ئەندامانە کە لەگەڵ مەسئولەکانیان دەچنەوە دابەش دەکرێن بە چەند دەستەی گەڕۆک کە لە چەند ناوچەی هەڵبژێردراو دەست بە تێکۆشانی حیزبی دەکەن.

ج- لە قوناخی یەکەم دا ئەوەندەی کە مومکین بێ دەستە گەڕۆکەکان خۆیان لەوە دەپارێزن کە بەرەنگاری دوژمن بن و ئەرکیان بریتی دەبێ لە:

ـ بڵاو کردنەوەی بیرو بروای حیزب لە ناو دانیشتوانی کوردستانی ئێران.

ـ پێک هێنانی بنکەی حیزبی لەم ناوچانەدا.

ـ دامەزراندنی پێوەندی لەگەڵ شارەکانی کوردستان.

ـ دامەزراندنی پێوەندی لەگەڵ دەرەوە.

د- مەبەست دەبێ خۆ راگرتن و ساز کردنی بنکەی حیزبی بێ. بە چەشنێک بەرەبەرە هەموو بەرێوەبەرانی حیزب بۆ ژوورەوە بگوێزرێنەوە.

www.Kerimbisani.com

هـ- لە حاڵەتی مەترسیدا ئەم دەستە گەرۆکانە بۆ خۆ پاراستن دەتوانن لە ناوچە سنوریەکانی کوردستانی عیراق و تورکیا کەڵک وەربگرن.
زۆربەی زۆری ئیمکاناتی مادی حیزب بۆ کار کردن لە ئێران تەرخان دەکرێ.
ز- چوونەوە بۆ وڵات دڵخوازە، هیچ کەس لە ئەندامان دژی ویستی خۆی نابێ بە ئەندامی دەستەی گەرۆک.
ح- ئەندامانی کومیتەی ناوەندی بەم شێوەیە دابەش دەبن: هێندێ لەم ئەندامانە کە وەزعی تایبەتیان هەیە یا لەبەر ماڵ و منداڵ بە ویستی خۆیان دەتوانن ببن بە پەنابەری سیاسی. جاری سێ ئەندامی کومیتەی ناوەندی، شێرۆ(دوکتور قاسملو) و مینەو دوکتور سەعید(حەسەنی شەتەوی) لە دەرەوە دەمیننەوە بۆ ئەم کارانە کە لە پێشدا دیاری کراون. شێرۆ کاری رۆژنامەو پێوەندی بەرێوە دەبا. مینەش لە بیروت دەبێ و بەرپرسی گەیاندنی یارمەتی بۆ دەرەوە دەبێ. دوکتور سەعید لە پاش پێک هاتنی بنکە لە کوردستان و جێگیر بوونی سیامی لە وڵات دەچێتەوە. هەروەها کە بەرێوە بەرایەتی گوێزرایەوە بۆ ژوورەوە، شێرۆ و مینەش دەچنەوە. برادەرانی تری ئەندامی کومیتەی ناوەندی ئێستا لەگەڵ ئەندامانی حیزب بۆ بەرێوە بردنی دەستە گەرۆکەکان دەچنەوە وڵات».
کاک ئەمیری قازی دژی گەلاڵەی دوکتور بوو، لایەنگری گەرانەوە بوو بۆ کوردستان بەڵام بەو شەرت و شروتەی خۆی دایناببوو. قسەکانی کاک ئەمیر بەم چەشنە لە دەفتەری یادداشتەکانمەوە دەگوێزمەوە بۆ ئێرە کاک ئەمیر گوتی: «مەسەلەکان دوون. لە پێشدا بۆ مانەوەی بیرو باوەری سیاسی و مانەوەی حیزب

www.kerimhisami.com

بکەوینە خەباتێکی حادتر و خەباتێکی سیاسی نیزامی. ئەگەر ئەوانە نەکەین خەڵک بۆ خۆی کارێکی دەکا و ڕێبەرایەتی هەڵدەبژێرێ. ئەگەر لە ئێران شێوەی خەبات نەگۆرین عەمەلەن مەحکوم بە فەوتانین.

١- بۆ ئەم کارە لانی کەم دەبێ ڕێبەرایەتیەکی یەکگرتوو هەبێ لە سەر بە جێ گەیاندنی ئەو گەلاڵەیە. ئەو بەرێوە بەریە لە یاری فیکریەوە یەک بێ بۆ دەست پێکردنی ئەو کارە.

٢- لانی کەمی چەک کە بریتی بێ لە ١٥٠ چەکی مودێرن دژی هیلیکوپتەر. یەک میلیون تمەن پوڵ. لانی کەمی تەشکیلات. پێگە لە تاران و بۆکان و بانە و سەقز و مەهاباد». کاک ئەمیر گوتی :من نەزەری خۆم لە نامەیەکدا بۆ برادەرانی کومیتەی ناوەندی دنێرم. دوکتور قاسملو لە شێوەی نووسینی نامەی سێ ئەندامی دەفتەری سیاسی زۆر تورە بوو. لە گەڵ کاک ئەمیر نەزەریان ئەوە بوو کە دەفتەری سیاسی اکثریت و اقلیتی نیە. تەنیا ئەگەر هەموو پێکەوە بن ناوی بیروی سیاسیە. دەنا بیروی سیاسی نیە. گوتی:من لەو بارەوە بە دریژی نامە بۆ برادەرانی کومیتەی ناوەندی دەنووسم.

ئەوەش دوو نامەی کاک ئەمیرن کە وەک خۆی بلاو دەکرینەوە.

نامەی یەکەم کە کاک ئەمیر بۆ سێ ئەندامی کومیتەی ناوەندی نووسیوە :

پاریس ١٩٧٨/٢/١٢

برایان کاک پیران، کاک مامەند، کاک ئازاد

لەگەڵ سلاو: بە پێویست دەزانم لە سەر ئەو نامەی کە بە نێوی کاک شێرۆ(مەبەست دوکتور قاسملو)ە نووسیوتانە و بە مۆری بیرۆی

www.kerimhisami.com

سیاسیش مۆرتان کردوە بیرو رای خۆمو پێ رابگەیێنم.
- شێوەی نووسینەکەتان بە دڵی من نیە، پێم وایە دەبێ بەو شێوە نووسینانە کۆتایی بدرێ.
- نەدەبوایە بە نێو و مۆری بیرۆی سیاسی بینووسن چونکی بە گوێرەی قەرار نە ئێوە لەوێ بیرۆی سیاسین و نە ئێمە لێرە، لە ئێمە بە گشتی بێرۆی سیاسی پێک هاتوە غەلەت یا سەحیح ئەوە قەرارو بریاری ئێمە بوە.
- نەزەری ئێوە لە سەر ژمارەکانی ٤٩ و ٥٠ی کوردستان کە دەڵێن لادانە لە رێبازی گشتی حیزب، بە باوەری من سەحیح نیە. ئەوەی کە نووسراوە نە لادانەو نە دەشتوانێ لادان بێ. تێگەیشتنی من لەو دوو ژمارەیە بە تایبەتی لە سەر مەقاڵەی (بارزان) تەواو لە دژی حالی بوون و لێکدانەوەی ئێوەیە.
- لەمەر دەستەوی نووسەرانی کوردستان، واقعیەت ئەوەیە کە من روون نیم و نازانم قەرارمان چۆن داوە، ئەوەندەی من لە بیرم بێ قەرارێکی تایبەتیمان نیە بۆ ئەو مەسەلەیە من لەو باوەرەدام دەستەی نووسەران لەو جێگایەدەبێ ببێ کە رۆژنامەی لێ دەردەچێ.
ئیدی حورمەت - سیامەک

نامەی دووەمی کاک ئەمیرپاریس ١٩٧٨/٢/١٢

برایانی کومیتەی ناوەندی وێرای سلاو :

کاک پیران هاتە ئێرە تا لە سەر گیرو گرفتی تازە پێک هاتوەکان بۆ برادەران لە بەغدا بدوێن و رێگا چارەیەک بدۆزینەوە. بە داخەوە ئێوە لەوێرا نە بە نووسراو و نە بە راسپاردە هیچ پێشنیارێکی روون و مورشەخستان نەبوە و هیچ لێکدانەوەیەکی نوێش لە سەر وەزعی پێش

هاتووی مەنتیقە و بە تایبەتی لە سەر کوردستانی ئێران دیار نەبوو. ئەوەی کە ئێمە لێرە تێگەیشتین ئەوە بوو کە زۆربەی ئەندامانی حیزب لەوێ وایان پێ باشە بگەڕێنەوە ئێران، بە بێ ئەوەی کە باسی چۆنیەتی گەڕانەوەکە روون بکەنەوە. مەسەلەن بۆ ئێمە روون نەبوو برادەرێکی کە خاوەنی شەش حەوت سەر خێزانە چ چارە سەرێکی بۆ خۆی لە بەر چاو گرتوە؟ ئایا دەگەڕێتەوە ولات دەمێنیتەوە ، ماڵ و منداڵی دەبا، بەجێیان دیلێ یان چییان لێ دەکا؟ سەرەنجام بۆ خۆی بریار لەسەر خۆی دەدا یا حیزب بریاری بۆ دەدا؟ بۆیە بۆ ئێمە یا لانی کەم بۆ شەخسی من زەحمەت بوو حالی بم و بزانم کێن و چەند و چین تا بەو گوێرەیە لانی کەم رای خۆم لە سەر گەرانەوەو نەگەرانەوە دەر ببرم.

ئێمە لێرە چەند رۆژان سێ کەسی دانیشتین. زۆرمان پێکەوە باس کردو گوتمان. تەنانەت وەزعی یەک یەکی برادەران بە تایبەت لەوی هاتە گورێ و لییان دواین. لە سەر هێندێ شتی وردە یەک دەنگ بووین. بەلام لە سەر مەتلەبی هەرە ئەساسی واتە گەرانەوە بە تەواوی بیرو رامان جۆی بوو. لە لایەک کاک پیران کە هەر لە بنەرەتەوە دژی چوونەوە بوو لای وابوو کە جارێ دەبێ کاری سیاسی بکرێ و گەرانەوە نابی لە گۆرێ دابێ. لە لای دیکەوە کاک شێرۆ و من کە موافقی گەرانەوە بووین بەلام لە سەر چۆنیەتی و مەرجەکانی گەرانەوە بۆ ولات- واتە شێوەی گەرانەوە- بیرو رای جیاوازمان هەبوو. جیاوازی و لێک جۆی بوونی بیرو باوەری ئێمە لە سەر زۆر مەسەلەی گرنگ و ئەساسی شتێکی زۆر تەبیعییە، ئێستاش هەر دەبوو وابێ. چونکە تا ئێستا نەبووە بەریوەبەرایەتی ئێمە قاتیع بەو دیتنە جۆر بەجۆرانە جواب بداتەوە و هەلبژێرێ. لە جیاتیان هەر خەریکی پینەو پەرۆی

ئاراو ئەفکار بووین بە چریش پێکەوە نووساندون. کۆبوونەوەی سێی رابردوو نمونەیەکی باش و بە جی‌یە. ئەگەر لە بیرمان بێ کۆبوونەوەی پارەکە گەیشتە ئەوە قەناعەتە کە بۆ کارێکی جدی لە کوردستانی ئێران لە پێش هەموو شتێک دا دەبێ کۆنفرانسێکی حیزبی پێک بێ تا گیرو گرفتی ناوەندی‌یەت چارەسەر بەکات. ئەو کاتە پێمان وابوو کە بەو تەرکیبەوە بەو بیرو باوەرە لێک جۆی یانەوە لە سەر گرنگ ترین مەسەلەی گەلْ و حیزب واتە خەباتی چەکدار چمان بۆ ناکرێ. هەر بۆیەش بوو مەسەلەی بە جێ گەیاندنی گەلاڵەی سیاسی- نیزامی کە دەهات و دەچوو، جار جار درێژو هێندێ جاریش لێی هەلدەپاچرا، عەجالەتەن تا کۆنفرانس خرا پشت گوێ.

ئێستا کە هەلْوێستی برا عەرەبەکانمان دیوی جوانی خۆی نواندوە، وەزعێکی ئالْۆز بۆ ئێمە پێک هاتوە، نابێ لە بیرمان بچێ کە ئەو هەلْوێستە تازەیە نەک هەر عەجیب و سەیر نیە بگرە تەواو سروشتی و تەبیعیشە. زۆر لەمێژە روونە کە گومبەزی ئاوا هەر شەخسی ئەوتۆشی تێدا دەبێ. هەر چەند زۆر لە برادەرانی ئێمە قەت رۆژێک لە رۆژان لەو باوەرەدا نەبوون کە وای لێ دێ و دەتوانێ لە ئێستا خراپتریشی بەسەر بێ.

ئێستا با بلْێن هەلْوێستی برا عەرەبەکان گۆراوە. ئەو گۆرانە لە نێو ئێمە دا وبرادەرانی ئەوێ بیرو باوەری گەرانەوەی بەهێز کردوە(هەرچەند روون نیە کی، چەند و چۆن؟) بەلاْم هیچ شتێک لە ماوەی بەینی سالێک لەوە پێش و ئێستا نەگۆراوە. یانی هیچ شتێکی وا نەهاتۆتە گۆری تا ئێمە کە پارەکە دژی گەرانەوە بووین ئەو سالْ موافقی گەرانەوە بین، بەلْکە تەواو بەر عەکسە چۆن؟

www.kerimhisami.com

یەکەم- بەڕیوە بەرایەتی لە سەر ئەساسی‌ترین مەسەڵەی حیزب واتە خەباتی چەکدار ئیستاش یەک دەنگ نیە. بێجگە لەو برادەرانەی کە هەر لە ئەساس و بنە ڕەتەوە دژی خەباتی چەکدارن. لە نێو ئەو کەسانەش کە باوەڕیان بەو چەشنە خەباتە هەیە، لە سەر شێوەکەی یەک دەنگ نین و بە تەواوی ساخ نەبوونەوە.با بزانین بۆ چی؟ چونکی کومیتەی مەرکەزی لە جیاتی خەباتی چەکدار، بڕیاری لە سەر بە جێ گەیاندنی گەلاڵەیەک داوە بە ناوی گەلاڵەی سیاسی-نیزامی. بە گوێرەی گەلاڵەکە چەند دەستەیەکی چەکدار خەباتی سیاسی لە وڵات

هەست پێ دەکەن. زۆربەی ئەو برادەرانەی کە ئەو بڕیارەیان بە لاوە پەسند بووە و هەیە، لایان وایە مەسەڵەکە هەر بەوەندە دەبڕێتەوە. یانی چەند دەستەیەکی چوکی چەکدار خەباتی سیاسی دەست پێ دەکەن و ئەگەر دوژمن هوجومی بۆ هێنان دیفاع دەکەن، دەنا هیچ و خەباتی سیاسی لە لایەن ئەو دەستە چوکانەوە درێژەی دەبێ و گەڵ بۆ شۆرش یا خەباتی چەکدار ئامادە دەکەن. هەڵبەت ئەگەر هەر ئەوەندە با زۆر باش دەبوو، بەلاّم هەر وا نامێنیتەوە. ئێمە ئەگەر چوک ترین ناسیاویمان لە سەر دوژمن هەبێ و حەساسیەتی ڕژیم بەرامبەر بە چووکترین جوڵەی ئازادیخوازی لە ئێران و بە تایبەتی لە کوردستان بزانین، بێگومان ئەوەشمان قبول دەبێ کە ئێدی گەلاڵەی سیاسی-نیزامی وەک نەفسی گەلاڵەکە موقاوەمەت ناکا و ناشتوانێ بیکا. ئەو دەستە چووکانە زۆر زوو یا دەبێ هەڵێن و مەیدان بە تەواوی بۆ دوژمن چۆل کەن، یان مەحکوم بە لەبەین چوون و فەوتانن کە دیارە هیچ کام لەوانەش مەبەستی ئێمە نین. ئێمە بۆ ئەوەی بتوانین موقاوەمەت بکەین و لانی کەمی دەسەلاّتمان لە بەرانبەر هێرشی

www.kerimhisami.com

دوژمن دا هەبێ، مەجبورین لە چوارچێوەی گەلاڵەی سیاسی-نیزامی تێپەڕین و پەنا بۆ خەباتی چەکدار بەرین. لە زۆر جێگا هوجومی دوژمن بکەین و نەیەڵین پێش دەستی کردن تەنیا ئی دوژمن بێ.

دووهەم: هەل و مەرجی ئێستا لە ئێران تا رادەیەکی زۆر بە زەرەر گۆڕاوە. خیلافی بیرو باوەڕو ساخ نەبوونەوەو دەست پێ نەکردنی خەباتی چەکدار یا هەر نەفسی گەلاڵەی سیاسی-نیزامی ئێمەی زۆر وەدوا خست و هەلێ زۆر باشمان لە کیس چوو ماوەی چەند سالی رابردوو کە لە ئێران خەباتی چەکدار لە شارەکان درێژەی هەبوو، سازمانە مارکسیستیەکانی «فیدایی» و «چریک» قارەمانانە لەو رێگەیەدا خەباتیان دەکرد ئێمە مەشغولی عەمرو زەید بووین و نەگەیشتینە نوقتە وەسلێک بۆ کارێکی جدی و عەمەلی. بەداخەوە ئێستا ئەو سازمانانە بە تایبەتی «سازمانی جیریک های فدایی خلق» لە دەسەلات کەوتوون تا ئەو جێیە کە زۆربەی زۆری بەرێوەبەرانی فیدایی شەهید کراون و لە بەین چوون. بۆ کەس شاردراوە نیە کە لە کیس چوونی ئەو هەلە گرنگە بۆ خەباتی ئێمەو گەلی ئێمە، تەنانەت بۆ جولانەوەی گشتی گەلەکانی ئێران کەلێنێکە کە بە هاسانی پڕ نابێتەوە.

سێهەم: لە بارەی تەنزیمی رێکخراوەیی‌یەوە لە ماوەی چەند سالی رابردوودا تەنانەت ئێستاش هیچ کارێکی بەر چاو و بە کەلکمان بۆ نەکراوە تا بتوانین هیچ گۆنە حیسابێکی بۆ بکەین. تا ئەو جێیە کە پێگەیەکیشمان لە کوردستانی ئێران بە دەستەوە نیە.

چوارەم: لەمەر کارە سەرەکی‌یەکان وەک وەدەست هێنانی هێندێک چەک و چۆڵ بە تایبەتی چەکی زیددی هیلی‌کوپتر پارەو ئەو چەشنە

www.kerimalisami.com

پێداویستیە گرنگانەش هیچ شتێکی تازەمان بۆ نەکراوە هیچ بگرە ئەوەی برا عەرەبەکانیش دەیاندایێ ئیدی ویشکاوی هاتوەو لە حالی حازر دا بە تەواوی بۆ کارێکی جددی داماوین.

پینجەم: وەک گوترا، ئێستاش هیچ شتێک نەگۆراوە تەرکیبی بەڕیوەبەرایەتی ئێمە هەر وەک پێشوو وایە، دیارە ئەو تەرکیبە ناتوانێ هیچ کارێکی جیددی بەڕێوە ببا. ئێمە لە سەر ئەساسی پینە و پەرۆ ئەویش زۆر بە زەحمەت مەرکەزیەتی خۆمان پاراستوە. ئەو پاراستنەش تەنیا ئی دەورانی سەبرو حەوسەڵەیەو بەس. لەبەر ئەو چەند هۆیە سەرەکیانەو زۆر شتی وردی دیکەش کە جەنبین لەو باوەرەدام تا حەڵ نەبن گەرانەوەمان بە قازانج تەواو نابێ و زەرەر دەگەیێنێ. ئەوە لێرەو پاشان.

لەمەر وەزعی تازە کە لەوی لە سەر هەڵویستی برا عەرەکان هاتۆتە گۆرێ، مەسەڵەیەکە لە راستیدا بە مڵماندا هاتوەو لێمان بوە بە ریش پێویستە چارەی بۆ بدۆزینەوە، بە باوەری من جددی بوونی مەسەڵە دروست لەو کاتەدا کە بەرهەمی ئەو هەڵویستە تازەیە لە ئێمە دەخوازێ کە جارێکی دیکەش بچینەوە سەر ئەسلی خەباتی دیاریکراو واتە خەباتی چەکدار یا لانی کەم گەلاڵەکە. دەبێ هەڵوێستی خۆمان هەر لە مەسئولینی کومیتەی مەرکەزی‌یەوە تا سادەترین ئەندامی حیزب لەو بارەوە روون کەینەوە. دەبێ لە پێشدا روون بێ ئایا کومیتەی مەرکەزی دروست ئێستا و بە لە بەر چارە گرتنی وەزعی تازە لەوی، ئامادەیە هەنگاو بنێ بۆ بەجێ گەیاندنی لانی کەمی گەلاڵەکە(سیاسی-نیزامی)؟ ئەگەر جوابی پرسیارەکە «ئایا» ئەو کاتە فەرد فەردی مەسئولین و ئەندامانی حیزب لە دەرەوە هەر لە کومیتەی

مەرکەزی‌یەوە تا سادەترین ئەندامی حیزب دەبێ لێیان بپرسری و هەڵویستی بە «ئا» یا بە «نا» دیاری بکەن.
برادەرانەی کە لە بەر هەر هۆیەک جوابی «نا» دەدەنەوەو لە گەڵ نین واتە موافیق نین لەمەر مانەوەو نەمانەوە بە تایبەتی لە بیرۆی سیاسی. بۆ خۆیان قەراری بۆ دەدەن. بەشەکەی دی حیزب قەراریان بۆ دەدا. ئەو برادەرانەی کە لە گەڵن دەبێ بەرەو ناوچەکانی سنور بن و لەوی بە دەستەی هەشت کەسی بەش بن. جار جار لە کوردستانی ئێران و جار جار لە ئی عیراق بن مەبەست خۆپاراستن و مانەوەیەو بەس. ئیبتیکاری کردەوە لە دەست خۆیان دایە. هەموو ئیمکاناتی حیزب دەبێ لەبەر دەستی ئەوان دابێ. لە ئەندامانی کومیتەی مەرکەزی هەرچی لەگەڵە دەبێ بەرەو سنور برواو خەریکی سازماندەهی بێ لەوێ. بەغەیری کاک شێرۆ و کاک سەعید کەس نابێ بێتە دەرێ واتە ئوروپا. مانەوەی کاک شێرۆ لە ئوروپا دەبێ مەحدودو دیاریکراو بێ. پاشان ئەویش خۆ بگەیێنیتەوە سنور بۆ نێو برادەران.

سیامەک

دوکتور قاسملو پێشنیاری کرد کە چەند رۆژ بمێنمەوە و وتارەکانی رۆژنامەی کوردستان ماشین بکەم و لە نووسینیش یارمەتی بدەم.
بریارمان دا کاک عەزیزی یوسفی کە تازە لە زیندان هاتبوە دەرێ بیهێنین بۆ ئوروپا. دوکتور پێوەندی لەگەڵ گرتبوو، رەمزو نشانەی پێوەندیەکانی دا بەمن. لە گەرانەوەدا گورج بەو رەمزو نشانانە پێوەندیم لە گەڵ گرت و وەسیلەی هاتنی هەتا دەگاتە عیراق بۆ ئامادە

کرا. بەداخەوە نەساخی و هێندێک دوودڵی و ساوە ساوی خۆی نەکرا بێتە دەرو ماڵ ئاوایی لە گەڵ و نیشتمان کرد.

شۆرش لە پاریسەوە

لیزە قاوە خانەیک هەیە، خوێندکارە کوردەکانی لێ کۆ دەبنەوە. قاوەیەک دەخۆینەوە و گوێ دەدەینە قسان و رەنگە ناسیاوی لای خۆمانیش ببینین».

دەوری سەعات دەی بەیانی بوو، قاوەخانەی گۆرین تازە دەکرایەوە. ئێمە چووین لە سەر مێزیک دانیشتین. زۆری پێ نەچوو، ببوە سەعات دە و نیو وردە وردە پێنج شەش خوێندکاری کورد پەیدا بوون. دانیشتن و لە پێشدا هەر کەس پاکەتە سیغاری خۆی هێنا دەرو لە پێش خۆی دانا. درنگانیک گارسۆن هات هەر کەس بە گوێرەی دڵخوازی خۆی داوای قاوە یا چای کرد و سەرەتای شورشی دژی رژێمی ئێران بە باسی سەر مێزی قاوەخانەی شانزە لیزەی پاریس دامەزرا. بەر لە هەموو شت ئەوەی بۆ من سەرنج راکێش بوو ئەوە بوو کە هەموویان کورد بوون. بەڵام ئەوەی بە سەر زاریان نەدەهات مەسەلەی کورد و شورشی کورد و ناوی کورد بوو. باسەکە لە سەر شورشی ئێران بوو. ناکۆکی بیروراو دمە تەقەیان لە سەر ئەوە بوو کە لە ئێراندا شورش لە کوێوە و لە کام ناوچە و مەڵبەندەوە دەست پێ بکا. یەک دەیگوت: کوردستان باشترین جیگای شەری پارتیزانیە. ئەویدی

www.kerimhisamai.com

دەیگوت :شیماڵ باشترە. لیرەواری چری زۆرە. خۆم ماوەیەک لەوی بووم، خولاٚ بۆ شەری پارتیزانی داناوە. یەکی تریان دەیگوت :ناوچەی قەشقایی و بلوجستان موناسبترە. قەشقایی عەشیرەتیکی ئازان. ئەوی دیکە لورستانی هەڵدەبژارد و دەگەیشتنە سەر خەلیجی فارس. بەڵگەشی ئەوە بوو دەیگوت ئەگەر لایەکی دەریای بە دەستەوە بێ رێگای یارمەتی و هاتوو چۆی بۆ مسۆگەر دەبێ.

پاشان لە سەر ناوەندی دەستپێکی شۆرشیش ناکۆکی بیرو را توند بوو. هێندێ لایان وابوو لە گوندەوە دەست پێ بکرێ و شارەکان گەمارۆ بدرێن. ئەوانی‌تر بە باشیان دەزانی لە شارەوە دەست پێ بکرێ. نە دەگەیشتنە یەک.

من و کاک ئەمیر گوێمان هەڵخستبوو. من قسەکانی مەلا مستەفای رەحمەتیم هاتبۆوە بیر بە دوکتور قاسملوی گوتبوو :«روناکبیرە کوردەکان لە ئوروپاوە نەخشەی شەر ناکێشن؟».

لە گەرمەی باسەکە دا سەعاتیان وە بیر هاتەوە :ئەها... کورە خۆ درنگ بوە. من وەعدەم هەیە... منیش دەچمەوە ستیە، هەستە با برۆین. من دەرسم هەیە، وەدواش نەکەوم باشە. گورج و بە پەڵە راست بوونەوە و شۆرشیان هێشتەوە بۆ رۆژێکی تر. من و کاک ئەمیریش، پێم وایە چووینە سینەما.

رۆژی ۱۹۷۸/۲/۱۵ بەرەو سوفیا کەوتمە رێ. دوکتور قاسملو پێشنیاری کرد کە لە گەرانەوە بۆ بەغدا سەرێکی بیروت بدەم سیاسەتی تازەی حکومەتی عیراق سەبارەت بە جواب کردنی حیزبی دیموکرات لە گەڵ حیزبەکانی لوبنانی و فەلەستینیش باس بکەم. هەر وەها بیر لە جێ پێیەکیش بکەمەوە کە لە بیروت هەمانبێ.

چەند رۆژێک لە سوفیا بووم، رۆژی ١٩٧٨/٣/٥ چوومە بیروت. میوانی کاک سەلاح بدرالدین بووم. لە رێگای کاک سەلاحەوە لە گەڵ جورج حەبەش پێوەندیمان گرت و رۆژی ٧٨/٣/٧ چوومە بارەگای بەرەی ئازادیبەخشی فەلەستین چاوم بە جۆرج حەبەش کەوت. بە گەرمی بەخێر هاتنی کردو پاش چاک و خۆشی گوتی:«بیستومە حیزبە کوردستانیەکان کۆبوونەوەیان هەبوە و نوینەری حیزبی ئێوەش بەشداری کردوە. ئەوە هەنگاویکی باشە. من باسی بریاری حکومەتی عیراقم کرد گوتی:«من ئەو رۆژانە دەچمە بەغدا. مەسەڵەی ئێوە لەگەڵ قیادەی حیزبی بەعس باس دەکەم. بەڵام پێم وا نیە فایدەی هەبێ و لەو بریارە پاشگەز ببنەوە. ئەوە بریاری سیاسی‌یەو لە ژێر پالپەستی ئێراندا دراوە. سەفەرێکی لیبی دەکەم لە گەڵ قەزافی باسی دەکەم کە یارمەتیتان بدا. واباشە پێگەیەک لە بیروت بکەنەوە. ئێمەش بۆ گشت هاوکاریەک ئامادەین».

رۆژی دوایی لەگەڵ عیسمەت جاوید ئەندامی پولیت بیروی حیزبی کومونیستی لوبنان قەرارم هەبوو، نانی نیوە رۆم لای ئەوان خوارد و باسی وەزعی کوردستان و عیراق و بزوتنەوەی کوردمان کرد. ئەو پێشنیاری کرد و گوتی:«ئەگەر ئێوە رازی بن با کۆبوونەوە یەک بە بەشداری حیزبی ئێمە و حیزبی کومونیستی عیراق لە نێوان حیزبی دیموکراتی کوردستان و حیزبی تودەدا پێک بێ. ئێمە لەو بارەوە دەست بە کار دەبین. گوتم ئەو مەسەڵەیە لە گەڵ سکرتیری حیزب و کومیتەی ناوەندی باس دەکەم. پێم وا نیە ئێمە دژی کۆبوونەوەیەکی ئاوا بین.

رۆژی ٧٨/٣/٩ چاوم بە (نەسیر) بەرپرسی پێوەندیەکانی

www.kezinhisami.com

ریکخراوی کاری کۆمونیستی کەوت. باسی وەزعی بزوتنەوەی کوردمان کرد. ئەویش گوتی: «بیستومانە کوردەکان دەیانەوی قیادەی قەومی پێک بێنن. ئەوە کارێکی شورشگێرانەیە.

زۆر توند بوو دژی عیراق و گوتی: «ئێمە هەرچی لە دەستمان بێ هاوکاری و یارمەتی دەکەین. هەر ئەو رۆژە لە مالی وەلید جوتبلات چاوم بەو کەوت. ژوورو دیوەخانەکەی عەشایری دەهاتە بەر چاو. بە درێژی باسی کوردستانمان کرد. گوتی: «من خۆم بە بێگانە نازانم. بابم زۆر جار باسی مەسەلەی کوردی کردوە. لەگەڵ مەلامستەفا دۆست بوە». گەلێک دژی حکومەتی عیراق دواو پاشان گوتی: «پشت بەستن بەو حکومەتانە ئەنجامی نیە».

گوتی: «پێم خۆشە بلێی ئێمە چیمان لە دەست دێ بۆ یارمەتی ئامادەین. ئەگەر لێرە دەمێنی با بچینە گوندی».

رۆژی ١٩٧٨/٣/١٠ چاوم بە ئەبو ئەیاد کەوت. بریاری حکومەتی عیراقم لەگەڵ باسکرد. گوتی: «ئێمە بۆ هەموو یارمەتیەک ئامادەین».

رۆژی ١٢ی مارس ١٩٧٨ چوومەوە بەغدا. رۆژی ٣/١٤ کابرای بەعس پەیدا بوو، پێم گوت ئێمە بریاری ئاخریمان داوە. پاش چەند رۆژی تر کومیتەی ناوەندی کۆ دەبێتەوە و بریارەکەتان پێ رادەگەیەنین.

خەبەرماندا برادەرانی کومیتەی ناوەندی ئەوەانەی لە کوردستان بورن بێنە بەغداو لە نەتیجەی سەفەری من و گەلالەی دوکتور بکۆلنەوە. هێندێ لە کادرەکانی حیزبیش بانگ کران کە لە کۆبوونەوەدا بەشداربن. لە راستیدا ئەو کۆبوونەوەیە ئەوەندەیە ناوی

کونفرانسی لیٰ نەنرابوو، دەنا کونفرانسیک بوو. ٢١کەس لە ئەندامانی کومیتەی ناوەندی و کادرەکان بەشداریان کرد بوو.

رۆژی ١٩٧٨/٣/١٦ کۆبوونەوە دەستی بە کار کرد. پاش ٣ی رۆژ باس و لیکۆلینەوە و شی کردنەوەی بارو دۆخی ولاٰت بێجگە لە کاک حەمەدەمین بە تیکرایی دەنگ بریار درا کە نەچینە ژێر باری زەختی حکومەتی غیراق و ئەگەر دەست لە برادەران بدا. ئەوانەی بیروی سیاسی دیاریان دەکا بگەرێنەوە کوردستانی ئیران. ١٥٤ کەس ژن و منداڵ و هێندی برادەری کە گەرانەوەیان هیچ کەڵکی نەدیوە، بکرین بە پەنابەر و لە عیراق بمیننەوە. ٧٦ کەس کادرو ئەندامی حیزبی بۆ گەرانەوە یا هەر کاریکی تر ئامادەی بریاری نهائی کومیتەی ناوەندی دەبن.

عیراق و ئەگەر دەست لە برادەران بدا. ئەوانەی بیروی سیاسی دیاریان دەکا بگەرێنەوە کوردستانی ئیران. ١٥٤ کەس ژن و منداڵ و هێندی برادەری کە گەرانەوەیان هیچ کەڵکی نەدیوە، بکرین بە پەنابەر و لە عیراق بمیننەوە. ٧٦ کەس کادرو ئەندامی حیزبی بۆ گەرانەوە یا هەر کاریکی تر ئامادەی بریاری نهائی کومیتەی ناوەندی دەبن.

بە پێویستی نازانم ئاخافتنی هەموو برادەران لە سەر گەرانەوە بۆ ئیران و موافەقەتیان لێرەدا بنوسمەوە، بەلاٰم لە بەر ئەوەی کاک حەمەدەمین بۆچوونی تایبەتی هەبوو لە سەر گەرانەوە و دژایەتیش لەو بۆ چوون و لە تاقیکردنەوەی خۆی سەرچاوەی دەگرت. دەقی قسەکانی کاک حەمەدەمین دەنووسمەوە کە لە دەفتەری یادداشتەکانم تۆمار کراون.

www.kerimbisani.com

کاکە مینە:«جیگای خۆشبەختی‌یە کە هەستی چوونەوە بۆ ولاٚت لای هەموو برادەران زۆر بە هێزە. قسەکانم بۆ ئەوە نیە کە برادەران تەعدیل لە بیرو رای خۆیان دا بکەن. خۆم بەر پرس دەزانم کە ئەوانەی لە مێشکم دایە بیانهێنمە گۆریٚ. ئەوانەی دەچنەوە ئێران هەروا بە هەوا ناژین. بەلاٚم تا ئێستا هیچ جێگا و رێگامان نیە.

من بروام بە چوونەوە نیە و بەلاٚم هەر بریارێکی لە سەر خۆم دەیدەن بۆ ئیجرای ئامادەم. بۆ من بوونی ئەندامەتی بیرۆی سیاسی یا کومیتەی ناوەندی مهم نیە.

برادەران دەبیٚ دابەشبکرین. هێندێک بچن بە لاجی و هێندێک بچنەوە ولاٚت، ئەو برادەرەی پیٚ دەکریٚ و خەلٚک دەناسیٚ با بچێتەوە. دەبیٚ تێکەلٚ بە جولاٚنەوەی گشتی ئێران ببین. دەکریٚ دەپێشدا دەبرادەر بچنەوە، جیٚ پیٚ پەیدا بکەن و پاشان دەی دیکەش بچنەوە. لە بەرانبەر گەلٚ و حیزب و گیان و مالٚی برادەران دەبیٚ هەست بە مەسئولیەت بکەین. دەبیٚ هێزی خۆمان لێک بدەینەوە، لە ئێران بنکەو جێگامان نیە. تا ئێستا ئەگەر برادەرمان بۆ دوو رۆژ چۆتەوە ئێران حکومەت زانیویە. ئەگەر لە سەر چوونەوە ساخ بینەوە، مانای ئیعلانی شەرە لەگەلٚ رژیم. ئەو هەنگاوەی دەیهاوێژین، دەبیٚ بزانین قازانجی چیە، دەتوانین گەرایەک بۆ خەباتی دوارۆژ دابرێژین یا هەر خۆ بە کوشت دان و لە دەست دانە. پاراستنی ئەو جەمعەی ئێستا هەمانە ئەساسە، نەک لە بەین بردنیان. من بە هیچ جور لایەنگری ئەوەی نیم کە بۆ خاتری مانەوەشمان بیرو برواو سەر بە خۆیی سیاسی خۆمان لە دەست بدەین. جارێکی دیکەش محاوەلٚەی مانەوەمان دەکەین ئەگەر نەبوو هەر کەسێک داوتەلٚەبە با بچێتەوە ئێران. ئێمە

www.kerimhisami.com

ئەو هێزە نین کە تخ لە عیراق بکەین و بچینەوە. توانای چمان هەیە ئەوەی بکەین. لە شەرایتی ئەورۆدا ئەرکی ئێمە پێک هێنانی تەشکیلاتە. ئێستا ئەوە ئیمکانی هەیە، ئەوەیە کە دوو سێ برادەر بچنەوە ولات و تەشکیلات پێک بێنن».

پاش تەواو بوونی کۆبوونەوەی بەرزی، کومیتەی ناوەندی وەلامی نامەی دوکتور قاسملوی نووسیەوە. دوکتور قاسملو لە نامەکەیدا نووسیبووی:«ئەو رەخنەو رەخنە کاریانە ئالا هەلگریان هەیە». پاشان نووسیبووی:«بیروی سیاسی وەک ئورگان نە لە عیراقە و نە لە ئوروپا».

کومیتەی ناوەندی لە نامەکەی خۆیدا دەنووسێ:«...پاش سلاوی گەرم و ریز نامە بێ تاریخەکەی کە بۆ ئەندامانی کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستان (نەک بۆ کومیتەی ناوەندی)ت نووسیبوو، بە هۆی «پیرانەوە» پیمان گەیشت. چەند جاران بە تەنیا و بە دەستە جەمعی خوێنرایەوە. لە لاپەرەی یەکەمدا کە«ئەلا هەلگر بۆ نووسینی نامەو رەخنە گرتن لە کاری سیاسی و چۆنیەتی رۆژنامە دیاری دەکەی، بە لای ئێمەوە بێجگە لە بە کەم گرتنی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی و بیرۆی سیاسی و بیرورای ئەندامانی حیزب تەقەلایکیشە بۆ بەربەست کردنی رەخنەو رەخنەکاری لە ناو حیزبدا. ئەوە راست نیە کە ئورگان یا ئەندامنێک رەخنەی گرت، لات وابێ ئەو ئورگان و ئەندامە هیچ تێ ناگاو (ئالا هەلگری) هەیە.

١- پێمان سەیرە کە دەنووسی:«بیروی سیاسی وەک ئورگان نە لە عیراقە و نە لە ئوروپا» کە وا بوو بیروی سیاسی حیزب لە کوێیە؟ ئەم کارانەی دەکرین کێ دەیانکا؟ کام ئورگان بەربرسە؟ ئەم بۆ

چوونە بە کردەوە نەهێشتنی ئورگانی راپەراندنی کاری حیزب نیە؟
ئێمە ئەو نەزەرە بە راست دەزانین کە «کاری تاقە کەسە، هەر چەندە ئەو کەسە لێزان و پسپۆریش بێ باش رناچێ... هەر وەها پێمان وایە ئەندامێک با سکرتێری حیزبیش بێ، ناتوانێ بیروړای تەنیای خۆی لە لاپەرەکانی کوردستاندا بلاْو بکاتەوە، وەک لە نامەی پێشووی بیروی سیاسی دا بۆ سکرتێر نووسراوە.
٢- رۆژنامەی کوردستان دەستەی نووسەرانی هەیە و (پیران) بە مەسئولی سیاسی بە بریاری کومیتەی ناوەندی دیاری کراوە. لەبەر وەزعی تایبەتی بریار درا تۆ لە دەرەوە سەرپرشتی رۆژنامەکە بکەی. تەنانەت ئەوەش گوترا کە لە مەسەلە ئەساسیەکاندا نووسینەکانی جەنابیشت دەبێ لە لایەن دەستەی نووسەرانەوە تەماشا بکرین. هیچ رۆژنامەیەکی حیزبی بە بێ دەستەی نووسەران بلاْو ناکرێتەوە. لەو بارەوە بە کار هێنانی وشەی «لەشکر کێشی... پەروەندە سازی» بە کارت هێناون بەراست و بە جێیان نازانین.
٣- لە بارەی چاپکردنی نامەی هاوال م.ح. لە کوردستاندا، ئێمە لامان وایە چاپکردنی نامەی رەخنە ئەگەر سێ ئەندامی بیرۆی سیاسی و دەستەی نووسەرانیش داوای چاپکردنی بکەن، با رەخنە لە هەر کەسیش یا لە «کوردستانیش» بێ شتێکی سەیر نیە. چاپ نەکردن و گوی نەدان بە بیروړای کۆمەلێک ئەندامی حیزب لە گەلْ ئوسولی حیزبی و ئەو دێموکراسیەی کە جەنابت زۆر تەکیەی لە سەر دەکات، رێک ناکەوێ.
٤- لە نامەکەت دا خۆت لە مەسەلەیەک بواردوە، ئەویش ئەم شێوە بێوەندی‌یە بە ریکخراوە کوردستانیەکان و ئیمزا کردنی اتفاقیە و

قەولی هاوکاری و...هتد.

ئەو کارانە بە پێچەوانەی بڕیارەکانی کومیتەی ناوەندی و بە کارێکی هەڵەیان دەزانین، جا بۆیە لە گەڵ تۆ موافقین کە کارو کردوەوەی غەیرە حیزبیانە پێویستە لە تێکوشانی بەرێوە بەرایەتی حیزبدا مەحکوم بکرێ.

٦- لە بارەی گەلاڵەی نەزەری خۆت لە سەر وەزعی ئێستامان ، پێمان خۆشترە لە نیزیکەوە بۆ پیادە کردنی ئەم گەلاڵەیە وەک دیبەری حیزب بە سەر ئیجرای بڕیارەکاندا چاو دێریت هەبێ. لە بارەی وەزعی ئێستاوە پیران بە وردی بۆت دەنووسی. ئێتر خۆشیتان ، کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران.

١٩٧٨/٣/١٨

دەنگی یەکێتی

کاتێک لە فەرانسە بووم دوکتور قاسملو ڕۆژنامەیەکی دامێ بە ناوی «دەنگی یەکیتی» بلاْو کەرەوەی دەرەوەی یەکیتی نیشتمانی. لەوێدا لە سەر ئەو کەسانەی کە دوو برادەری ئێمەیان دابوونەوە بە ئێران نووسیبووی :

«تاوانبارانی ئەو ڕووداوە حوکمی جەماوەری زەحمەتکیش و شۆڕشیان بە سەردا جێبەجێ کراوەو گوللە باران کراون» من گوتم : ئەوە ڕاست نیە. چونکە ساواک ئەوانەی لە سەردەشت ڕاگرتبوو. ئێمە نەخشەمان کێشابوو کە دەستیان لێ بوەشێنین. لەپڕ برادەرانی ئێمە لە

www.kerimhisami.com

سەردەشت خەبەریان داینێ کە راگوێزراون و بۆ جنوبیان بردوون.

دوکتور قاسملو گوتی باشتر لەو مەسەڵەیە بکۆڵنەوە. ئەگەر وا نەبوو روونکردنەوەیەک بڵاو بکەنەوە کە گەرامەوە داوامان لە برادەرانی ئێران و پشدەر کرد کە بە وردی لەو مەسەڵەیە بکۆڵنەوە. پاش ماوەیەک خەبەرمان بۆ هات کە سالحی دەرویش قادری ئەوە لە نێو جەماعەتی یەکیتی نیشتمانی نان بۆ «شۆرش» دەکا، ئەوانی دیکەشیان ناردوە بۆ ئێران.

بیرۆی سیاسی ١٣٥٧/١/٥ (١٩٧٨/٣/٢٥) ئەم روونکردنەوەی بڵاو کردەوە:

«روونکردنەوەیەک لەلایەن حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانەوە:

دوای بڵاو بوونەوەی راگەیاندنی رۆژی ١٣٥٦/٧/١٠، بۆرۆی سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستان دەربارەی تەحویل دانەوەی دوو تێکۆشەری کوردی ئێران بە کاربەدەستانی رژێمی کۆنەپەرستی حەمەرەزاشا، بڵاو کراوەیەکمان بە ناوی «دەنگی یەکیتی» (ژمارە سێ، کانونی دووەمی ١٩٧٨) پێگەیشت کە لەوێدا ئیدعا کراوە گۆیا «تاوانبارانی ئەو رووداوە حوکمی جەماوەری زەحمەتکیش و شۆرشیان بەسەردا جی‌بەجێ کراوەو گولله باران کراون».

حیزبی ئێمە بۆ ئاگاداری گەلی کوردو بیرو رای گشتی جیهانی رادەگەینێ کە ئەم ئیدعایە دوور لە راستیەو تاوانبارو بە کرێ گیراوەکانی ساواک لە گوڵ کالتریان پێ نەگوتراوە. بە پێی ئاگاداریەکی کە گەیشتۆتە دەستیئێمە سێ کەس لە تاوانبارەکان- فەقی قادر کوری سالحی دەرویش قادر، حەسەنی کویخا مستەفا

www.Kerimbiseni.com

یەکێکی تریان- ئێستا لە ئێرانن و سازمانی ئەمنیەت بۆ جنوبی ئێرانی بەرێ کردوون. دوو کەسی تریشیان کە یەکێکیان سالحی دەرویش قادر سەردەستەی خەیانەت کارانە هەر ئێستا نیزیک سنوری ئێران لە باوەشی ئەو کەسانەدا حاواونەوە کە ئیدعا دەکەن تاوانبارانیان گوللە باران کردوە.

بەم جۆرە رادەگەینین کە ئەم نووسراوەی «دەنگی یەکیتی» تەنیا بۆ فریو دانی بیرو باوەری گشتی‌یەو فری بە سەر حەقیقەتەوە نیە.

بۆرۆی سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران٥/١/١٣٥٧(٢٥/٣/١٩٧٨)

من بێجگە لە نامەی کومیتەی ناوەندی، نامەیەکم بۆ دوکتور قاسملو نووسی و لە کاری کۆبوونەوەو بەشداری و بیرو رای برادەران و بریارەکانی کۆبوونەوە ئاگادارم کرد. دوکتور پێی وابوو کە نامەو رەخنەی برادەران هەمووی بەهاندانی منەو ئەوانی‌تر هیچ دەوریان نیە. لە نامەکەشی دا ئەوەی نەشاردبۆوە.

١٨/٤/١٩٧٨ نوینەری موخابراتی عیراق هات و گوتی:«دوای حەوتوویەک چاوت بە ئەبو رعد(سەعدون شاکر) دەکەوێ و دەبێ لە سەر مەسەڵەی چوونە دەرتان لە عیراق ساخ بنەوە.

ئێمە دەمێک بوو داوامان لە بالیۆزخانەی سۆڤیەت کردبوو کە دوو برادەرمان وەربگرن لە زانستگا لە موسکو دەرس بخوێنن. پاش ماوەیەک دیارە بە یارمەتی حیزبی کومونیستی عیراق، خەبەریان داینی کە بەڵگەو شەهادەی خوێندن و ژیاننامەیان بدەین بە بالیۆزخانە کە بۆ ناردنیان ئامادە بن.

www.kerimhisami.com

رۆژی ٧٨/٥/٦ شەهادە و بەڵگەی پێویستی مستەفا شەلماشی و ڕئوفی نەویدی خەڵکی بانە کە کومیتەی ناوەندی بڕیاری لە سەر دابوون، بۆ بالیوزخانەی یەکیتی سۆڤیتی ناردران.

رۆژی ٧٨/٥/١٥ لە گەڵ کاک حەمەدەمینی سیراجی چووینە لای سەعدون شاکر. هەر دوای دانیشتن، لام وایە قاوەیەکیشیان بۆ هێناین و گوتی:«پیویستە ئێوە لە عیراق بچنە دەرێ. ئێوە هاوکاریمان ناکەن و سکرتێری حیزبەکەشتان لە ئوروپا دژی ئێمە کار دەکات. ئێوە کوسپی پێوەندی نێوان ئێمە و ئێرانن. گوتی:قاسم دێتە لاتان و لە سەر چوونە دەر و کاتی رۆیشتنتان قسە بکەن.

رۆژی ٧٨/٥/١٩ کومیتەی ناوەندی کۆبۆوە تا لە سەر بڕیاری تازەی حکومەتی عیراق بڕیار بدات. بە گشتی لە سەر ئەو باوەرە بووین کە بە چوونە دەر یا بە مانەوە سەر بە خۆیی خۆمان بپارێزین و نەچینە ژێر بار و لە سەر کوردەکانی عیراق هیچ نەنووسین. لە کۆبوونەوە دا پێشنیارم کرد ئێستا کە بەعس وا لیێ توند کردووین و ئێمەش بڕیارمان داوە خۆ رابگرین و ئەو بڕیارەش لە کۆبوونەوەی کومیتەی بەرینی کومیتەی ناوەنی دا پەسند کراوە، با چەند کەس لە ئەندامانی کومیتەی ناوەنی بە دڵخواز و داوتەڵەب بگەڕینەوە و خەریکی دۆزینەوەی پێگە و شوێن و جێگای حاوانەوە بن.

بێجگە لە سەید رەسولی بابی گەورە، هیچ کەس ئامادە نەبوو کە بگەڕێتەوە بۆ ئێران. بەڵام لە کۆبوونەوەدا لە سەر ئەمە ساخ بووینەوە کە چەند کەس و کێیانە لە عیراق بچنە دەرو چەند کەس و کێیانەش بمیننەوە. بڕیاردرا کە هەتا ئەوکاتەی کە ئیقامەی ئەو برادەرانەی کە دەمیننەوە لەگەڵ وەزعی ژیان و بەرێچوونیان دابین

دەکرێ من لە بەغدا بمێنمەوە.
ڕۆژی ١٩٧٨/٥/٢٢ کابرای نوێنەری موخابرات پەیدا بوو. لە سەر ئەوە ڕێک کەوتین وەک ئەوان دەیانویست یازدە کەس لە ئەندامانی کومیتەی ناوەندی و کادرەکان لە عیراق بچنە دەر. حکومەتی عیراق یازدە پاسپۆرتی ئێرانیمان بداتێ. ئەو دەم پاسپۆرتی ئێرانی بۆ ڕۆژی ئاوا ڤیزای نەدەویست. بلیتی فرۆکەش بۆ ئەو یازدە کەسە بۆ شوێنی مەقسەد بکرن.
ئەوان لە سەر ئەوە پێیان دادەگرت کە بە ناوی خانووی حیزب ئیتر خانوومان مەمینێ، هەموو تێکۆشانێک لە عیراقەوە دژی ئێران بوەستێنین.
پێشنیارم کرد کە لە بەر ئەوە گەلێک برادەرو ژن و مندالی برادەران لێرە دەمێننەوە، کاتێکی هاتنەوەی برادەرێکمان بۆ سەر دانیان بۆ عیراق پێویست بێ. ڤیزای بدرێتی و بتوانێ بە هاسانی هاتوو چۆ بکات. هەروەها ئەگەر پێو یست بوو لەو برادەرانەی دەمێننەوە یەکیان بۆ دەرەوە سەفەر بکات، پاسپۆرتی بدەنێ و بلیتی فرۆکەشی بۆ بکرن.
کابرا گوتی: «ئەو پێشنیارانە دەبەمە لای قیادە و خەبەرتان دەدەمێ».
١٩٧٨/٥/٢٣ کاک عەلی هەژار هاتە لام و داوای کرد کە شتێکیان بۆ تایپ بکەین. نامەیەکی هێنابوو کە بینێرین بۆ سەنگەسەر. باسی هێندی ناکۆکی کرد کە کەوتۆتە نێوان بزوتنەوە و یەکیتی نیشتمانی.
هەر ئەو ڕۆژە حەسەنی ماسالی تێکۆشەرێکی ئێرانی داوای کرد

www.kerimhisami.com

بوو کە چاومان پێ بکەوی. لە گەڵ کاک حەمەدەمین چووینە دیتنی. ناوبراو گوتی:«رادیویکمان بە ناوی(دەنگی نیشتمانپەروەرانی ئێران) ساز کردوە کە بە ناوی هیچ هێزیکی دیاریکراو قسە ناکات. بە گشتی لە سەر بارو دۆخی ئێران دەدوێ. بێجگە لە حیزبی توده و موجاهیدین هەموو هیزی ئێرانی دژ بە رژیمی شا دەتوانن بەشداری تێدا بکەن. پێشنیار دەکەین کە ئێوەش دوو برادەر بنێرن و لە رادیوکەدا بەشدار بن. هەلێکی باش بوو ئەگەر کرابا، ئیمە لە رادیویەکی ئاوا دا دەنگی خۆمان بە کوردی بلاو بکەینەوە. گوتمان پیشوازی لەو پێشنیارە دەکەین و پاش لیکولینەوە لە کومیتەی ناوەندی خەبەرتان لێ دەگیرینەوە. باشبوو دوو پاسپورتی ئێرانیمان لە کاک حەسەنی ماسالی ورگرت، بەو هیوایە دوو کەس بۆ بەشداری لە رادیودا بنیرین. رۆژی ١٩٧٨/٥/٢٤ سەید رەسووی بابی گەورە و میرزا عەلی و مەحمودمان بۆ ئێران بەرێکردنەوە. نامەیەکم بۆ کاک جەلیلی گادانی نووسی و لە سەر ناردنی کاک عەزیزی یوسفی پێم داگرت کە بەڵکوو هەتا لێرە ماوین، بینیرین بۆ دەرەوە، کە بە داخەوە نەگەیشتی.

لە مانگی ١٩٧٨/٤ چاپکردنی کتێبی دایک لە کۆڕی زانیاری کوردی تەواو ببور، بلاو کرابۆوە. ئەگەر لە ماوەی پێشوودا، هێندی ناسیارو برادەری نیزیکی کوردی عیراقی و هێندی نیشتمانپەروەری سیاسی وەک ئەندامیکی حیزبی دیموکرات و یا لە رێگای نووسینی هێندی وتاری گۆڤارو رۆژنامەکانەوە دەیانناسیم، پاش بلاو بوونەوەی «دایک» لە رێگەی وەرگێران و بلاو بوونەوەی «دایکی ماکسیم گورگی»خەلکێکی زۆرتر و بە تایبەت لاوان و خوێندکاران بوونە دۆست و ناسیارم. لە رێگای نامە و نووسینەوە پیرۆز بابیان لێ

www.kerimhisami.com

دەکردم. خۆ قەت ئیدعا ناکەم کە بلێم خودا نەخواستە بە قەدرایی شاعیری گەلێ «هیمن» ناسرابووم، بەڵام بڵاو بوونەوەی دایک و رەفاقەتی هیصمن وپتر پێکەوە گەرانمان منیشی لە نامەی شیرین و جوان بێ بەش نەدەکرد. بە خوای دوو کەرەت هەر لە کن هێمن کرام بە هێمن و مامۆستاش هەر ئەوەندەی پێکرا پیش بخواتەوە و سەیرمان بکا. لە یادی هێمندا باسم کردوە. لە خۆ بایی بوون نیە ئەگەر بڵێم تێکۆشانی ئەدەبی و نووسین و بڵاو کردنەوە لە نێو برایانی ئەدەب دۆست و نیشتمانپەروەری کوردی عیراق دا شوێنی تایبەتی بۆ ئێمە کردبۆوە. بە پینج شەش کەس لەو ماوەیەدا کە لە بەغدا دەژیاین بەرهەمی نووسین و وەرگێران و بڵاو کردنەوەمان فرە بەر چاو بوو. بێجگە لە نووسین لە چاپەمەنیە کوردییەکانی عیراقدا، وە بێجگە لە دەر کردنی رۆژنامەی کوردستان و نامیلکەی تێکۆشەر، ئەم کتێب و نامیلکانەی خوارەوە بەرهەمی تێکۆشانی ئەدەبی ئێمە بوو:

١- کاروانێک لە شەهیدانی کوردستانی ئێران (کوردی و عەرەبی-کەریمی حیسامی بنکەی پێشەوا)

٢- کوردستان و کورد -دوکتور قاسملو - بنکەی پێشەوا.

٣- تاریک و روون- مامۆستا هێمن- بنکەی پێشەوا.

٤- دایک ماکسیم گورکی- کەریمی حیسامی- کۆری زانیاری کورد.

٥- وەلامێک فارسی و کوردی -کەریمی حیسامی- بنکەی پێشەوا.

٦- ژیان و کردەوەکانی لینین- کاریمی حیسامی- بیری نوی.

٧- نالەی جودایی- هێمن

٨- پێکەنینی گەدا- حەسەنی قزلجی- بنکەی پێشەوا.

٩- توحفەی موزەفەریە- ئوسکارمان- هێمن- کۆری زانیاری کوردی.

www.kerimhisami.com

١٠- چەند شریتی فولکلۆری ساخکردنەوەی جەلال - کوری زانیاری کوردی.
١١- پەخمە- عبدللە حەسەن زادە- دەزگای رۆشنبیری کوردی.
١٢- ئەفسانە کوردیەکان-کەریمی حیسامی- چاپ نەکرا.
١٣-گولبژێرێک لە ئەدەبی بێگانە- کەریمی حیسامی- لە دەزگای رۆشنبیری کوردی دا گیری خوارد.

رۆژی ١٩٧٨/٥/٢٧ لە کوری زانیاری کورد ١٠٠ دانە کتیبم وەرگرتەوە کە بۆ خۆمیان دانابوو، ئەو رۆژە لە ژیانم دا رۆژێکی فرە خۆشبوو، چوونکە بە دەستی خۆم لە پشتی کتیبەکە دەمنووسی و ئەم شاکارەم پێشکیش بە دۆست و برادەران دەکرد.

١٩٧٨/٥/٣١ کابرای موخابرات هاتەوە و گوتی: «داخوازەکانتان پەسند کراون. وێنەی ئەو برادەرانەی وەرگرت کە دەبوایە سەفەر بکەن بۆ ئەوەی پاسپورتیان بۆ ساز بکا. بەلێنی دا کە پاش چەند رۆژ پاسپورتی ئێرانیمان بۆ بێنی. لە لای من هەستا و لە گەلٚ کاک حەمەدەمین چووە دەرێ. لە دەرەوە بە کاک حەمەدەمینی گوتبوو: «پاسپورتی ئێرانیمان نیە، ئەفغانی یا بەحرەینی-تان بۆ دێنین».

٧٨/٦/٦ کابرا هاتەوە و دانیشت و یازدە پاسپورتی ئەفغانی هێنا دەرێ و لە پێشی دانام. من بە بێ ئەوە چاویان لێ بکەم بە توورەیی پاسپورتەکانم تور هەلٚدا و گوتم: «بۆ ناکرێ جارێک بۆ نمونە قسەکەتان وەراست گەرێ. ئەوانەمان ناوێ. ئەگەر پاسپورتی ئێرانیتان نیە، سواری فرۆکەمان بکەن و بۆ کوێمان دەنێرن، بنێرن، دەرۆین».

کابرا گوتی :ئوستاز چاوەروانی ئەو تورەییە نەبووم. هەوڵ دەدەین پاسپورتی ئێرانی پەیدا بکەین. بەڵام رەنگە وەدرنگی بکەون».
هەستا پاسپورتە ئەفغانیەکانی کۆکردەوە و خواحافیزی کردو رۆیشت.

رۆژی ١٩٧٨/٦/٩ دوکتور قاسملو داوای کرد کە ئەندامانی کومیتەی ناوەندی بێنە بەغدا بە تەلەفوون قسەم لە گەڵ بکەن، خەبەرم دانێ کە بێن لەگەڵ دوکتور بپەیڤن. دوکتور بە برادەرانی گوتبوو، بۆ هاتنە دەرو یا گەرانەوە بۆ ئێران زۆر پەلە نەکەن، لەوانەیە بتوانم سەرێک لە بەغدا بدەم.

رۆژی ١٩٧٨/٦/١٠ نامەی سەیدرەسولی هات کە گەرابۆوە بۆ وڵات. لە نامەکەدا تەواوی رێگا و شوێن و پێگەی سەر رێگای دیاری کردبوون. لەگەڵ چەند کەس پێوەندی گرتبوو رەمزو شفرەی لەگەڵ دانابوون نووسیبووی. داوای کردبوو کە بە گورجی هێندێ رۆژنامەی کوردستان و کتێبی کاروانی شەهیدان و دایکی ماکسیم گورگی و کوردستان و کوردی بۆ بنێرین، پاشان خەبەری کۆچی دوایی کاک عەزیزی یوسفی بۆ نووسیبووین. بێ جێ نابێ کورتەی نامەی سەید رەسولی لەمەر کوچی دوایی کاک عەزیزی یوسفی بڵاو بکەمەوە.

«......جا با بیمەوە سەر مەرگی عەزیزی کورد و بە هەق خەڵکی ئێرانیش. کاک عەزیز لە تارانێ مردوە لە مالی جەلیلی گادانی بوە و خەریکی پاسپۆرت دەرکردن بوە بۆ دەرەوە و نازانم بۆی کراوە یا نا؟ گرنگ نیە، لە پر تووشی سەکتە بوە و تەواو بوە. هەر ئێستا هاوری‌یەکی حیزبیم لە لایە کە بۆ خۆی لە کاک جەلیلی گادانی بیستوە کە لە کاتی گیان‌للا دا عەزیز ئاوای گوتوە :«کاک جەلیل تۆ سەر وەسیەت بە کە بە مردوویش سەربازیکی حیزبی دیموکراتی

کوردستانم» ئەوە ئێستا لە کوردستانی ئێراندا خەڵک بۆ یەکتری دەگێڕنەوە. وەسیەتی کردوە گۆری لە مەهاباد بێ. کاک جەلیل وەسییەتەکەی بە جێ گەیاندوە. زیاتر لە ۳۵۰ ماشێن تا مەراغەی بە پیر مەیتەکەوە چوون.

کە دەچنە سەر قەبران باسی زۆری خەڵک و داخستنی بازار ناکرێ رۆژی ۱٦ یا ۱۷ی خرداد بوە. لە ڕێوە مەلا شیخ عزالدین دەڵێ خوشک و برایان عەزیز پێویستی بە تەلقین و نوێژ لیکردن نیە. عەزیز وەک شیری پاکە. عەزیز رۆڵەی گەڵەو خۆشەویستی گەڵە. ئەو جار کاک جەلیل وەقسە هاتوەو بۆتە شعار دان و بژین تێکۆشەرانی کورد و سڵاو لە گیانی شەهیدانی کوردستان. پاشان عومەری قازی و سەید حەسەنی هاشمی قسەیان کردوە. خوشکێکی معلم شیعرێکی کوردی خوێندۆتەوە.

پاشان حەڵک هاتوونە سەر قەبری فایقی رەحمەتی و بە کۆمەڵ تا نیوەراستی شاری هاتوون. خەڵک زۆر گیراوە، بەڵام هێندێک ئازاد کراون و ۲۹ کەس ماونەوە...». ناوی گیراوەکانیشی نووسیبوو بە لاْم بە پێویستم نەزانی بڵاْویان بکەمەوە.

رۆژی ۷۸/٦/۱٦ نامەی کاک جەلیلی گادانی هات، خەبەری کۆچی دوایی کاک عەزیزی نووسیبوو. دەبوایە وەلاْمی نامەی سەید رەسوڵ بنێرمەوە و ئەوانەی داوای کردبوو بۆی بنێرم. جەلالی رەحمەتی و میرزا عەلی-م سوار کردو چوومە کوردستان. لە سەنگە سەر قادر لاجانیشم رەگەڵ خست و بەرێم کردنەوە بۆ کوردستانی ئێران.

ماوەیەک بە ئاوات بووم هەموو ناوچەکانی کورد ستان ببینم. تا لە ئێران بووم سەردەمێک لە بەر کوێرەوەری و نان پەیدا کردن،

پاشانیش لە بەر زەبرو زەنگی حکومەت و بەندیخانە و دانانی ئیجباری نەمتوانی بوو تەنانەت سنەو کرمانشانیش ببینم. لە کوردستانی عیراقیش لە هەولیر و شارەزور و پشدەر تێ نەپەریبووم. لەو سەرو بەندەشدا بووم کە کوردستان بەجێ بیلْم و دیدار ئاخرەت بم. بە هەلم زانی کە سەیرانێکی ناوچەی بادینان بکەم.

لە قەلادزە مەلا سمایلی حاجی و جەلالی رەحمەتیم سوار کرد و بەرەو ناوچەی بادینان رێگامان داگرت. شەو لە هەولێر بووین. بەیانی چووینە موسڵ و لەوێوە بەرەو بادینان. چووینە. دهوک و سەرسەنگ و ئامیدی و زاخۆ.

بەهەشتی کوردەواری، وڵاتی جوان و بە پیت و بەرەکەت و داگیرکراو. لە هەر چەند کیلومیتریک، لەم بەهەشتە جوان و سەر سەوزە، سەربازێکی عەرەب پێشی پێدەگرتین و داوای پسوڵە (هویە)ی لێدەکردین. هەموو جارێ قسەکانی عەلی حەسەن ئاغای مەنگورم وەبیر دەهاتەوە.

دەڵێن جارێکی عەلی حەسەن ئاغا لە بەغدا گەراوەتەوە و لە کەرکوک عەسکەری عەرەب رای گرتووە و داوای هویەی لێ کردوە. عەلی ئاغا دابەزیوەو گوتوویە: «(انت هویتکم) ئێرە کوردستانەو من کوردم و وڵاتی خۆمە. ئیوە هویەتان نشانبدەن. کێن و لە چی دەگەرێن».

زۆر کەس داوای کتێبی دایکی لێ دەکردم، لە کتێبخانەکان نەمابوو. لە زاخۆ چووینە کتێب فرۆشیەک، دیتم دەدانە«دایکی»لێیە. هەموویانم کری و گەرامەوە بۆ بەغدا.

رۆژی ٧٨/٧/٢٠ لە بالیوزخانەی سۆڤێتی‌یەوە خەبەریان داینێ

www.kerimhisami.com

کە خویندکارەکانی ئێوە قبول کراون و ئامادەیان بکەن بۆ رۆیشتن و ئێمەش بلێتی فرۆکەیان بۆ دەکرین. کاک حەمەدەمین بە گورجی سەفەری کرد بۆ سولەیمانی تا نامە بۆ برادەرانی بانە بنووسی کە رئوفی نەویدی بنێرن. بۆ مستەفای شەڵماشی پاسپورتمان ساز کرد و چاوەروانی هاتنی برادەری بانە بووین کە بەرێیان بکەین.

بە دوای تەلەفوونی دوکتور قاسملودا لە گەڵ برادەران، کومیتەی ناوەندی بە بەشداری هێندی لە کادرەکان کۆبوونەی پێک هێنا کە جارێکی دیکەش لە سەر چۆنیەتی گەرانەوە بۆ ئێران و ناردنەوەی کادرەکان راوێژ بکات. لەو کۆبوونەوەیەدا مەلا رەسولی پێشنماز بە شێوەیەکی زۆر ناحەزو غەیرە حیزبیانە بە گژ من داهات کە ئەندامی دەفتەری سیاسی و هاوکارم بوو.

سەیر ئەوە بوو پێشتر قەت نەببوو یەکجاریش دژی بیروڕای من دەنگی دابێ و یا قەت نێوانمان ناخۆش بووبێ. بە گژ دا هاتنی مەلا رەسول ئەوەندە بێ ئوسول بوو، من لە کۆبوونەوە دەرچووم و بریارم دا کە لە گەڵ مەلا رەسول لە کۆبوونەوەی حیزبیدا دانەنیشم، هەتا کۆبوونەوەی گشتی دەبێ.

ماوەیەک پێ چوو، سێ ئەندامی دەفتەری سیاسی کۆبوونەوەی نەبوو. من لەگەڵ کاک حەمەدەمین کارەکانم ئەنجام دەدا. کاک حەمەدەمین یەک دوو جار دەیگوت:«دەبێ چاو پۆشیت هەبێ. ئەو برادەرە هەرچی بێ بۆتە ئەندامی دەفتەری سیاسی، وەلا نانی بەو شێوەیە باش نیە».

من نەمدەتوانی لەگەڵ کەسێک دانیشم کە ئاگای لە زاری خۆی نەبێ. ئێوارەیەک لەگەڵ سولەیمانی بە تەلەفون قسەم دەکرد. مەلا

www.kerimbisani.com

ڕەسولی پێشنماز هاتبوو لە لام ڕاوەستابوو، پێم وابوو چاوەڕوانی تەلەفون دەکا. کەمن تەلەفونەکەم دانا ئیتر بە بێ گفتگو وەرم گەڕایە. من کەوتم مستێکی بە قامکی بە ئەنگوستیلە لە سەرم دا سەرم شکا. کورەکان لە ماڵی بوون گەیشتنێ وەدەریان نا. من زۆرم هەوڵدا کە پۆلیسی خەبەردار بکەم، نەیانهێشت چونکە هیچ ڕێی دیکە نەبوو.

کاک حەمەدەمین ڕۆژی دوایی برادەرانی کومیتەی ناوەندی کۆ کردبۆوە لای خۆی کە دارولە لەیەک بۆ سەر سەریەتی مەلا ڕەسول دا بنێ. لە جیاتی ئەوە ئێستا پێم وایە بۆ ئەوەی خۆیان لە ترس و کێشەی گەڕانەوە بۆ ئێران ڕزگار بکەن کە دوکتور ئەسپاردبووی، بڕیاریان دابوو کە تا کۆبوونەوەی گشتی من و مەلا ڕەسول دەست لە کارو باری حیزبی وەرنەدەین. من بڕیارەکەم ئەوەندە پێ بێ جێ بوو، بە نشانەی ڕەخنە بڕیارم دا تا پلنومی کومیتەی ناوەندی بچمەوە سوفیا.

ڕۆژی ١٩٧٨/٨/١٨ گەڕامەوە بۆ بولغارستان. بە دوای من دا کاک حەمەدەمین تەلەفون دەکات بۆ دوکتور قاسملو، چوونەوەی من و ڕووداوەکەی پێ ڕادەگەیەنێ.

دوکتور قاسملو کە بەزمێکی ئاوای لە خودا دەویست، گورج وەخۆ دەکەوێ پێشتر دەگەڵ دوکتور مەحمود قسەی کردبوو کە بیبێتە واسیتە لای بەعس و دوکتور مەحمود بینێتەوە بەغدا. دوکتور کە لە پێشدا لە سەر ئەوە سور بوو ئێمە عیراق بە جێ بێلین و دەیگوت هاوکاری ئەوان لە گەڵ ئێمە پایەی ئوسولی نیە، دەچێتە بالیوزخانەی عیراق و دەڵێ بۆ ئەوەی دوکتور مەحمود بگەڕێتەوە پێویستە لە گەڵ قیادەی

بەعس قسە بکەم و پێشنیارەکانی دوکتور مەحمودیش رابگەینم. دیارە بەعس واسیتەیەکی ئاوای لە خودا دەویست.

شەوێ ٨/٢٢ دوکتور قاسملو تەلەفونی بۆ کردم. بێ ئەوەی باسی کێشە و بڕیاری برادەران بکا بپرسی من بۆ چی هاتوومەوە سوفیا، گوتی کاریکم هەیە لەوانەیە بچمەوە بەغدا. بە حەمەدەمینم گوتوە بچێ قسە لەگەڵ بەعسی‌یەکان بکا. لە فەرەنسەش خۆم چوومە بالیوزخانەی عیراق و قسەم لەگەڵ کردوون. ئیتر بە منی نەگوت کاری چیە و بۆ چی وا بەتالوکە دەچێتەوە بەغدا.

لە سوفیا کاک بەهاءالدین نوری هاتە لام کە ئەو دەم لە بولغاریا بوو. لە سەر بارو دۆخی ئێران بزوتنەوەی رزگاریخوازی کورد باسێکی گرنگمان هەبوو. هەرتکمان گەیشتینە ئەو بروایە کە تێکوشەرانی کوردی ئێران پێویستە بگەرینەوە بۆ وڵات. لە دەرەوە پاسیڤ و بێ کەڵک دەبن و پەکی تێکوشانیان دەکەوێ.

لەگەڵ دوکتور کەمال خۆشناو

رۆژی ١٩٧٨/٩/٤ دوکتور شیرکۆ فەتحولا تەلەفونی کرد و گوتی: «دوکتور کەمال خۆشناو لێرەیە و گەرەکیەتی چاوی پێت بکەوێ. بۆ رۆژی دوایی قەرار و وەعدەمان دانا و رۆژی ٩/٥ چوومە لای دوکتور کەمال خۆشناو. پاش بە خێر هێنان و چاک و خۆشی گوتی: «پێم خۆشە بە کورتی باسی وەزعی خۆمانت بۆ بکەم. ئێستا ئێمە لە یەکیتی دا ریبازێکی تازەمان گرتۆتە بەر کە کاکڵەکەی بریتی‌یە لەم چەند بەندە:

www.kerimhisami.com

١- یەکیتی سۆڤیتی بە دۆستی جولانەوەی کورد دەزانین و هەول دەدەین کە کۆمەڵەی مارکسیتی و بزوتنەوەی سوسیالیستی-ش بەم قەرارە مولتەزیم بن.
٢- هەول دەدەین لەو حیزبە کوردستانیانەوە نیزیک کەوین کە بیرو باوەری پێشکەوتوویان هەیەو دەست لە کارو باری حیزبە کوردستانیەکان وەرنەدەین.
٣-هەول دەدەین لە هێزە پێشکەوتووخوازەکانی عەرەبی، بە تایبەت حیزبە کومونیستەکان نیزیک بینەوە. حیزبی کومونیستی عیراق بە هێزیکی ئەساسی دەزانین. بریارمانداوە باسی مەشاکلی کۆنیان لە گەڵ نەکەین و لە هەموو شوێنی لە ئەندامەکانیان نیزیک بینەوە.
٤- نامانەوێ لە کۆمەڵەی خویندکارانی کوردا سیاسەتی یەکیتی نیشتمانی بسەپێنین.
هەولێن هەنگاو بۆ بەجێ گەیاندنی ئەو بریارانە بە عومەر دەبابەمان گوتوە کە بەناوی جولانەوەی کورد قسەنەکات. لە قامیشلی بوە. پێمان گوتوە یا بێتەوە کوردستان یا بچێتەوە لەندەن. بە برایم ئەحمەدمان گوتوە باشترە لە گەڵ توفیق وەهبی خەریکی کاری ئەدەبی بێت. بە کەمال فوئادمان گوتوە دەست لە کارو باری خویندکاران و کومەڵە هەلبگرێ و لە گەڵ کاک برایم کاری ئەدەبی بکا.
ئەم بریارانەمان بە لایەنگرانی خۆمان راگەیاندوە و بۆ کوردستانیشمان ناردۆتەوە. گوتم دوکتور کەمال ئەوانەی تۆ باسیان دەکەی هەنگاوی گرتگن و ئەم رێبازە خزمەت بە پتەو بوون و پێشکەوتنی بزوتنەوەی کورد دەکات. بەڵام کردەوە پێچەوانەی ئەم هەنگاوانە نشان دەدا. ئێمە دەزانین مام جەلال دەست لە کارو باری

کوردەکانی ئێران وەردەدا، کابرای عەجەم دێنیتەوە، ناوی حیزبی دیموکراتی لە سەر دادەنێ. ئەوانەی کەریم نەستانی و ئەحمەد نەستانیان داوەتەوە بە ئێران، لای خۆی رایان دەگرێ و لە ئوروپاش لە «دەنگی یەکیتی»دا بلاوی دەکەنەوە کە گویا ئیعدام کراون.

دوکتور کەمال گوتی:«ئەوانەی تصرفاتی شەخسین و سیاسەتی یەکیتی نیە. ئێوە نابێ حیساب لەسەر تصرفاتی شەخسی بکەن. ئەوەی لە دەنگی یەکیتی دا نووسراوە، کەمال فوئاد بە قسەی مام جەلال نووسیویەتی. ئەو خەبەری داوە کە تاوانبار گیراون وئیعدام دەکرێن. من داواتان لێ دەکەم لێمان نیزیک بنەوە. ئیوە دەتوانن لە سەر ریبازی ئێمە تەئسیرتان هەبێ و بالی چەپی پێشکەوتنخوازی بزوتنەوەی کورد بە هێز بکەن. ئێمە ئێستا مائۆئیستەکانمان دوور خستۆتەوە و لە نەمسە و سوئید بوون بەترووتسکیت. رەنگە هێشتا وەک فەرد یا بیرو باوەر لە نێومان دا مابن. بەلام وەک دەستە و ریباز نەمان و لە گەلمان نابن».

سوپاسی دوکتور کەمالْ خۆشناوم کرد و گوتم ئەم قسانەی تۆ لە کومیتەی ناوەندی دا باسی دەکەم و بێگومان ئێمە لە هەموو هەنگاوێکی پێشکەوتنخوازانەی بزوتنەوەی کورد لە هەموو بەشەکانی کوردستان پشتیوانی دەکەین.

رۆژی ۷۸/۹/۹ خوێندکارە کوردەکانی کە لە شاری (پلوفدیف) دەیانخوێند، داوەتیان کردم بۆ باسێک لە سەر بارو دۆخی کورد و رەوشی ئێستای کوردستان بچم باسێکیان بۆ بکەم. شەو تا درنگانێک کۆبوونەوەیەکی خۆمانە و دۆستانە و باسێکی گەرم و پرس و وەلامی ریک و پێک و کوردانەمان بردە سەر.

www.kerimhisami.com

گەرانەوەی دوکتور قاسملو بۆ بەغدا

پاش ئەوە کە دوکتور قاسملو بە بالیوزخانەی عیراق دەلیٚ کە بۆ گەرانەوەی دوکتور مەحمود پیٚویستە بچیتە بەغدا، بەعس موافەقەت دەکا و رۆژی ٧٨/٩/١٥ کاک ئەمیری قازی و حەسەنی شتەویش لە گەلٚ خۆی سوار دەکا و دەچیٚتەوە بەغدا، لە کاتیٚکا پیٚشتر هەرچی دەمانکرد بە بریاری حیزبیش نەدەگەرانەوە بۆ عیراق.

لەوی کە باسی ئەوە دەکا دەیەوی لە سەر گەرانەوەی دوکتور مەحمود عوسمان لە گەلٚ بەعس قسە بکات، کاک حەمەدەمین و مامۆستا هیمن پیسی بە گژ دا دین و کاک حەمەدەمین دەلیٚ:«دوکتور ئیٚستا ئیٚمە هیچ کاری دیکەمان نەماوە دەبیٚ دەلالی بۆ بەعس بکەین».

راست لەو کاتەش دا رئوفی نویدی کە بریار بوو بیٚ و بۆ خویٚندن بچیٚتە سۆڤیەت دەگاتە بەغدا و ئامادە دەبن لە گەلٚ مستەفای شەلماشی برۆن.

دوکتور قاسملو دەلیٚ:«وەختی ئەوەی نیە و ئیٚستا ئەو کادرانە پیٚویستە لیٚرە بن». گورج رئوفی نەویدی دەنیٚریتەوە ئیٚران. هیٚندی کتیٚب و رۆژنامەشی پیٚدا دەنیٚریٚتەوە. ناوبراو لە نیٚوان سەردەشت و بانە دەگیٚری و دەکەویٚتە بەر ئەشکەنجەو ئازاری ساواک و تا روخانی ریٚژیمی شا لە بەندیخانەدا مایەوە و پاشانیش ئیتر نەهاتەوە نیٚو کوری تیٚکۆشانی سیاسی.

www.kerimhisami.com

پاش ئەوەی ناهێڵێ ئەو دوو برادەرە بۆ خوێندن بچن، داوا دەکا لە کومیتەی ناوەندی کۆ بێتەوە. یەک یەکیش ئەندامانی کومیتەی ناوەندی بانگ دەکا و ئامادەیان دەکا بۆ کۆبوونەوە. کاک حەمەدەمین و هێمن دەڵێن پێویستە کاک کەریم کە جێگری سکرتێرو بەرپرسی کارو باری حیزبی بوە بەشدار بێ. بە توندی دژی کۆبوونەوە دەوەستن.

کاک حەمەدەمین تەلەفونی بۆ کردم و گوتی:«دوکتور هاتۆتەوەو حەسەنی شەتەوی و ئەمیری قازیشی لە گەڵ خۆی هێناوەتەوە و دەیەوێ پاشملەی تۆ کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی پێک بێنێ. من دژی کۆبوونەوە بووم. پێویستە گیر نەبی بگەرێیەوە. دەست بە جێ قسەی کاک نژادم وەبیر هاتەوە.

کاک نژادی ئەحمەدی عەزیز ئاغا کە دۆستێکی فرە نیزیکی دوکتور قاسملو بوو، چەند ساڵ پێکەوە لە پراک خوێندبوویان و برادەرو دۆست بوون دەیگوت:«رەحمان حسی شامە(هەستی بۆن کردنی) لە هەموو کەس بە هێزترە. شەش مانگ پێش ئەوە کە بزانێ قازانجی لە کوێیە، بۆن دەکا و خۆی دەگەیەنێتێ. شەش مانگ پێش ئەوەی بزانێ مەترسی و زیان لە کوێیە، خۆی دەرباز دەکات و بۆی دەردەچێ».

ئەو قسە زۆر جاران لە سەر دوکتور قاسملو وەراست گەرابوو. بەڵام بە داخەوە ئەم جارە لە بەرانبەر پیلانی تیرۆریستی کۆماری ئیسلامی ئێراندا ئەم هەستەی لاواز بوو. ئەوەش دوو کارو سەبەبی زۆر جۆر بە جۆری هەن، بە هیوای ئەو رۆژەی هەموویان بە راستی روون بکرێنەوە.

رۆژی ۷۸/۹/۲۲ من گەیشتمەوە بەغدا. رۆژی دوایی کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی دەستی پێ کرا. هاشمی کەریمی کە لە ئەندامی کومیتەی ناوەندی ئیستعفای دابوو دوکتور هێنابوویەوە و لەوێی دانابوو.

لە سەرەتاوە دوکتور قاسملو ترسی لە ناکۆکی و جیابوونەوە هەبوو. پێش هەموو شت مەسەڵەی ماڵی و دارایی حیزبی هێنا گۆڕێ. مەبەستیشی ئەوە بوو پارەیەکی حیزبی کە هەبێ بیخاتە بەر دەستی خۆی. من پێشنیارم کرد : مەسەڵەی ماڵی ئەوەندە گرنگ نیە. ئێستا مەسەڵەی سیاسی و رێگا دۆزینەوە بۆ گیرو گرفتی حیزب لە گۆڕێ دایە. ئێوە لە ئورووپا هێندێ کارتان کردوە کە بە بۆ چوونی من لە گەڵ سیاسەتی حیزب نایەنەوە. پێویستە راپۆرتی تێکۆشانی خۆتان پێشکەش بکەن. پاشان تۆ ئێستا وەک سکرتێری حیزب کەوتویە سەر رێبازێک دەتەوێ دوکتور مەحمود و شەمسەدین مفتی بۆ ئەو حکومەتە بێنیەوە کە چەند ساڵە ئێمەت هەڵپێچاوە دەستی لێ بەردەین، بێ ئەوەی رێگایەکی تر بدۆزیەوە. با کومیتەی ناوەندی لەو کارانە بکۆڵێتەوە. لە یەکیتی سۆڤیتی خوێندکاریان لێ قبوڵ کردووین کە بچن بخوێنن، هاتویەوە نەت هێشتوە بچن. پێم وایە ئەوانە پێویستیان بە باسکردن هەیە.

کاک حەمەدەمین کە مەسئولی ماڵی بوو، پێی چەقاند کە دەبێ مەسەڵەی ماڵی لە کۆڵ من بکرێتەوەو لەوە زیاتر نامەوێ مەسئولیەت قبوڵ بکەم.

من گوتم : ئەگەر وایە با داهات و دەرچوونی ماڵی روون بکرێتەوە و پاشان ئەگەر بەرپرسی تازەی ماڵی دیاری کرا پارەو حیساب هەرچی

www.kerimhisami.com

هەبێ تەحویلی ئەو دەدرێ.

ئەندامانی کومیتەی ناوەندی کە مەسەڵەی دراویان پێ لە هەموو شت گرنگتر بوو بریاریان دا کە لە پێشدا لە مەسەڵەی ماڵی بکۆڵنەوە. لە ئەنجامدا هێندی پارەمان بە ئەمانەت لە لای برادەرێک دانابوو چووم وەرم گرتەوە و هێنامەوە. کاک حەمەدەمین هەر پارەیەکی لە لای هەبوو هێنای نەغد لە پێش دوکتور قاسملوی دانا. هەرچەند من داوام لێ کرد کە ئەو کارە نەکات. پاشان وەک مەسئولی ماڵی داوای ریزی داهات و خەرجی ئوروپای لە دوکتور قاسملو کرد. لە سەر کەم و کوری حیساب دم بە دمەیەکی توندیان بوو. وای لێهات کە کۆبوونەوە ناچار بێ پشوو بدات. دوای کۆبوونەوە دوکتور ریزە حیسابێکی دیکەی هێناو مەسەلەکە دیزە بە دەرخۆنە کرا.

پاشان دوو پێشنیار هاتنە گۆرێ: یەکەم پێشنیاری من بوو کە دەمگوت: «لە پێشدا باسی مەسەڵە سیاسیەکان بکرێ و لەو کارانە بکۆڵینەوە کە لە پلینۆمی رابردوو دا تا ئێستا کراون، چمان کردوە و ئەنجامی چ بووە».

دوومەم پێشنیاری دوکتور قاسملو بوو کە دەیگوت: «لە پێشدا لە کێشەی مەلا رەسول و کاک کەریم بکۆڵینەوە». ئەمیری قازی، حەسەنی شەتەوی و کەریم حەداد لە گەڵ پێشنیاری دوکتور بوون. مامۆستا هێمن حەمەدەمینی سیراجی هاشمی کەریمی، سمایلی حاجی و مەلا رەسول پشتی پێشنیاری منیان گرت. پاش باسێکی زۆر کاک حەمەدەمین پێشنیاری کرد با دەنگ وەر گرین. دەنگەکان دیار بوون. دوکتور قاسملو گوتی: «با جارێ پشوویەک بدەین و قاوەیەک بخۆینەوە پاشان دادەنیشینەوە». هەستاو بە دوای ئەودا کۆبوونەوە

راگیرا. لە گەڵ قاوە خواردنەوە و سرت و خورت و گەرانەوە بۆ کۆبوونەوە، کاک هاشمی کەریمی و سمایلی حاجی بایان داوە. گوتیان با لێکۆڵینەوەی مەسەلە سیاسیەکان بخەینە دوایەو جاری باسی کێشەی کاک کەریم و مەلا رەسول بکەین.

ماموستا هێمن ئیتر دەر هەڵ بوو. زۆر توند بە گژیاندا هات و بە دوکتوری گوت:«ئەوە چاو بەستنە ئەوە حوقە بازی‌یە، ئەوە سیاسەت نیە». هەستا و کۆبوونەوەی بەجێ هێشت و چووە دەرێ. بە دوای ئەودا کاکحەمەدەمین و مەلا رەسولیش گوتیان ئەگەر لە پێشدا مەسەلە سیاسیەکانی حیزب باس نەکرێن، بەشداری ناکەین و هەستان و وەدەر کەوتن. من گوتم:کێشەی من و مەلا رەسول کێشەی سیاسی نیە پێویستە وەزعی ئێستامان بخەینە بەر باس و لێکۆڵینەوە ئەگەر وا نەبێ من بەشداری کۆبوونەوە ناکەم. هەستام و چوومە دەرێ.

بە دوای رۆیشتنی ئێمەدا کە سێ ئەندامی دەفتەری سیاسی و ئەندامێکی کومیتەی ناوەندی بووین، پێنج ئەندامی کومیتەی ناوەندی و هاشمی کەریمی ئیستیعفا دراو بریارێکیان لە سەر من و مەلا رەسول دابوو کە:«بۆ ماوەی سالێک لە ئەندامەتی کومیتەی ناوەندی هەلپەسێردرێن». لە سەر من ئەوەندە زیاد کرابوو کە لەو ماوەیەدا هیچ مەسئولیەتێکم پێ نەسپێردرێت. بە داخەوە دەقی بریارەکە لە ولاتەو بە دەستەوە نیە چاپی بکەم. رۆژی ۱۹۷۸/۹/۲٦ کابرای نوێنەری بەعس کە بەرپرسی پێوەندی لە گەڵ حیزبی دیموکرات بوو، تەلفۆنی کردو گوتی:«با سبەینی پێکەوە نانی نیوەرۆ بخۆین». رۆژی دوایی کە چووم دانیشتین باسی ناکۆکی نێو کومیتەی ناوەندی هێنا گۆرێ. گوتم شتی وا نیە. لە نێو هەموو حیزبێک دا لە سەر بۆچوونی

مەسەلەکان رەنگە ناکۆکی هەبێ، بەلاّم وا نیە وەک تۆ باسی دەکەی.
گوتی: «ئوستاذ وا نیە... لە سەر تۆ بریار دراوەو بۆ سالێک معلق کراوی. دوکتور قاسملو دوێنێ بانگی منی کردوە و پێ‌را گەیاندووم و گوتی: (لە بەر ئەوەی رەفیق حسامی زۆر لە حیزبی کومۆنیستی عیراق نیزیک بۆتەوە، کە لە گەلّ سیاسەتی حیزبی ئێمە ناگونجێ، بۆ سالێک دوورمان خستۆتەوە)».
گوتم: نازانم دوکتور قاسملو چی گوتوە، بەلاّم لە بریارەکەدا لە بارەی تێکۆشانی سیاسیەوە رەخنەم لێ نەگیراوە.
کابرا گوتی: «ئێستا تۆ چ دەکەی؟»
ــ دەچمەوە سۆڤیا و ئەم سالّە دادەنیشم دەحەسێمەوە و خەریکی نووسین دەبم.
ــ ئوستاذ کەریم تۆ چەند سالّە لە حیزبی دیموکراتدا ناسراوی. کارت کردوە، مەسئولی دووەمی حیزب بووی. تۆ وا مەکە حیزب بەجێ مەهێلە. ئێمە هەموو یارمەتیەکت پێ دەکەین.
ــ سوپاستان دەکەم. نامەوێ لە حیزبی دێموکرات دا دوو بەرەکی ساز بکەم. جیا بوونەوە بە قازانجی جولانەوەی کورد نازانم. ئەوەندەم یارمەتی لە ئێوە دەوێ کە بلیتی فرۆکەم بۆ بکرن بچمەوە سۆڤیا.
پاش ئەو بریارە کە پێنج ئەندامی کومیتەی ناوەندی و یەکی ئیستیعفا کردوو بە ناوی کومیتەی ناوەندی دابوویان رۆژی ١٩٧٨/١٠/٥ نامەیەکم لە ١٣ لاپەرەدا بۆ کومیتەی ناوەندی نووسیوو ریشەی ناکۆکیەکان و سەرخەتی دەستپێکیان و هۆیەکانی ئەم هەرایەم روون کردبۆوە. بە پێویستی نازانم دەقی تەواوی نووسراوەکە کە روونکردنەوەی هێندی ناکۆکی نێو حیزب و بۆ چوونی

www.kerimhisami.com

جیاواز و شێوەی تێکۆشان و کاراکتێری هێندی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی تێدا باسکراوە لێرەدا چاپ بکەم. بەلام پێم وایە لە بەر دوو هۆی گرنگ زۆر پێویستە بۆ روون بوونەوەی دیموکراسی نێو حیزبی دیموکرات و دیموکراتیەتی دوکتور قاسملوی شەهید ئەو بەشەی نووسراوەکەم بلاو بکەمەوە کە هەم پێوەندی بە خزمەوە هەیە و ئەو هۆیانەی کە بوونە دەرکردنی بریاری پێنج کەسی و هەم پێوەندی بە شێوەی بریاردانەکەوە هەیە. ئەمەش دەقی ئەو بەشەی نووسراوەکەمە:

بە شێک لە نامەی من ٥/.١٩٧٨/١ کە بۆ کومیتەی ناوەندیم نووسیوە:«...... ئەوانە کورتەیەک بوون لە کردەوەکانی سکرتێری گشتی حیزبی دیموکرات کە زۆر باسی دیموکراسی و ئەقەلیەت و ئەکسەریەتی نێو حیزب دەکات. پاش چاردە مانگ کە دەبوایە کومیتەی ناوەندی بۆ لێکۆلینەوەی تێکۆشانی دەفتەری سیاسی و کومیتەی ناوەندی کۆ بێتەوە و لە سەر چۆنیەتی وەزعی حیزب و ئێران و جیهان گوێ بۆ راپۆرتی سکرتێر رابگرێ و لەو هەلْ و مەرجە ناسکەدا رێگا بۆ خەباتی دووا رۆژ لە ولات دیاری بکەین، لە پێشدا کێشەی من و مەلا رەسول دێنیتە گۆری و تەواوی مەسەلە سیاسیەکان دەخرێنە پشت گوی. سکرتێری حیزب بۆ ئەوەی کە دوو ئەندامی دەفتەری سیاسی (من و مەلا رەسول) لە باس و لێکولینەوەی کارەکانی ئەودا بەشدار نەبێن مەسەلەی کێشەی من و مەلا رەسول بۆ دەستوری کۆبوونەوە پێشنیار دەکا. لە سەرەتاوە هەموو دەزانن فرو فێلی بەرێوەبەری کۆبوونەوە ئەوندە ئاشکرا بوو کە تەنانەت کاک هاشمی موستەعفی و مەلا سمایلیش هاتنە سەر باوەرە کە پێویستە باسی رابردووی کارەکانی دەفتەری سیاسی بکرێ و نەزەری لە سەر

www.kurdnisami.com

بدەین. دوکتور کە هەستی کرد کە پێشنیارەکەی ناچێتە سەر بە ناوی وچانێ و قاوە خواردنەوە کۆبوونەوەی راگرت و کاک هاشم و مەلا سمایلی برد کە مێشکیان ئاو بداو بە قەولی مستەفای نوورانی«ادمشان کند» واتە: «بیانکە بە ئینسان».

پاش گەرانەوە بۆ کۆبوونەوە دەر کەوت کە کاک هاشمی کەریمی و مەلا سمایل بوونەتە«ئینسان». ئەو قسەی کە پێش دەدەقیقە کردبوویان قوتیان داوەو بە «شەهامەتی حیزبی‌یەوە» گوتویان: «چونکە باسەکە لێکۆڵینەوەی کێشەی کاک کەریم و مەلا رەسول بوە ئەوان حەقیان نیە وەک دوو ئەندامی دەفتەری سیاسی لە باس و لێکۆڵینەوەی کارو باری رابردووی کومیتەی ناوەندی دا بەشدار بن». ئەوە بوو ئیتر مامۆستا هێمن و کاک حەمەدەمین نەیانتوانی ویژدانی حیزبی خۆیان ئازار بدەن، کۆبوونەوەیان بەجێ هێشت.

بەلأم لە سەر ئەسلی بریارەکە:

١- دەبێ بلێم چونکە لە تەواوی رووداوەکەدا ئامانج تۆڵە ئەستاندنەوەو غەرەزی شەخسی بووە، هەر لە سەرەتاوە بە ئاواژوو کردنەوەی حەقیقەت و شێواندنی رووی راستی مەسەڵەکەوە دەست پێکراوە. جارێ هەر لە سەرەتاوە لە بریارەکەدا گوتراوە: «کۆبوونەوەی گشتی کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لە رۆژی ١٩٧٨/٩/١٧ پێک هات». لە کاتێکا من رۆژی ١٩٧٨/٩/٢٠ هاتوومەوە بەغدا. مەلا رەسولیش هەتا ئەو رۆژە ئامادە نەبووە. جا ئەمە چۆن کۆبوونەوەی گشتی‌یە؟

٢- لە بریارەکەدا گوتراوە: «لە کۆبوونەوەی رۆژی ١٩٧٨/٩/٢١

پاش پاس و لێکۆڵینەوە لە دەستوری جەلەسەکان بریار درا تا روون بوونەوەی تەکلیفی ئەو دوو برادەرەو قەراری قەتعی کومیتەي ناوەندی لەوبارەوە لە سەر هیچ مەسەلەیەکی تر لە کۆبوونەوەکاندا بریار نەدرێ». ئەگەر ئەوە راستە ئەدی بۆچی دەستوری کۆبوونەوە گوردراو رۆژەکانی ٢٢ و ٢٣ی مانگی ٩ بۆ لێکۆڵینەوەی مەسەلەی مالی دیاری کران و کۆمیسیونی بۆ گیراو ئاوا بە جوانیش نەتیجەی دەرکەوت؟!!

٣- لە بریارەکەدا گوتراوە:«بە گوێرەی نامەو نووسراوەکان کە بۆ کومیتەی ناوەندی هاتوون». زۆر سەیرە تا ئێستا یەک نامەش لەو بارەوە بۆ کومیتەی ناوەندی نەهاتوە، یا هاتوە و شاردراونەوە. گۆیا بە گوێرەی ئەو هەموو نامە نەدیتراوانە «کاک کەریم کەلکی خراپی لە مەسئولیەت وەرگرتوە». لام وایە تەنیا گێرانی نوکە قەڵەمێکی کە بە ژاری غەرەزی شەخسی و ئیختلافی بیرو باوەری سیاسی ئاودرابێ بۆ تاوانبار کردنی کەسێک بەس نیە. ئەگەر هاتنی ئەو نامانە راستە دەبوایە روون کراباوە کە کام کەڵکی خراپ لە مەسئولیەت وەرگیراوە؟ چ زیانێکم بە سیاسەتی حیزب گەیاندوە؟ کام کارو تێکۆشانی سیاسیم بە پێچەوانەی ریباز و سیاسەتی حیزب بوە؟. دەنگ دەرانی بریارەکە نەیانتوانیوە نوختەیەک لەو بارەوە باس بکەن. بەڵام وادیارە غەرەزو ناکۆکی بیرو باوەر لە لای هێندی کەس هەموو ئەخلاق و ئوسولێک لە ژێر پێ دەنێ. بۆ نمونە کاک هاشمی کەریمی گوتی:«بۆیە دژی تۆ دەنگم داوە چونکە پارەکە هاوکاری منت لە دەفتەری سیاسی دا قبول نەکرد»!

٤- لە بریارەکەدا گوتراوە:«کاک کەریم بە ناحەق هەموو

مەسئولیەتەکانی لە خۆیدا کۆکردۆتەوە وەک :جێگری سکرتێر، مەسئولی یەکەم لە حیزبدا لە عیراق، مەسئولی تەشکیلاتی کوردستانی ئێران و مەسئولی پێوەندیەکانی دەرەوە». تو بلێی ئەوانەی دەنگیان بۆ ئەو بڕیارە داوە، نووسراوەی ئەم بڕیارەیان خوێندبێتەوە؟ بڕوا ناکەم. چونکە سەند و بەڵگەکانی حیزب ماون. لە سەر پێشنیاری سکرتێری گشتی بە تێکرایی دەنگی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی بە جێگری سکرتێر هەلبژێردراوم. لە لایەن کومیتەی ناوەندی‌یەوە بە مەسئولی یەکەمی حیزب لە عیراق دیاری کراوم. هەر لە لایەن دەفتەری سیاسی و کومیتەی ناوەندیەوە کراوم بە مەسئولی تەشکیلاتی حیزب لە کوردستانی ئێران. دیارە مەسئولی علاقاتیش دیار بوەو من نەبووم. جا ئەگەر ئەوەی لەو بڕیارەدا هاتوە ڕاست بێ و من بە ناحەق ئەو مەسولیەتانەم لە خۆدا کۆکردبێتەوە، بێجگە لەوەی کە بێ پرستیژی و خوا نەخواستە بێ شەخسیەتی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی نیشان بدا مانایەکی دیکەی نیە. دەبی چۆن بێ لەو ماوەیەدا یەک ئەندامی کومیتەی ناوەندی یا یەک ئەندامی حیزبی ڕەخنەی لەوە نەگرتبێ و یا باسی نەکردبێ. چونە سکرتێری حیزب هەموو مەسەڵەکانی حیزبی و کاری تەشکیلاتی ئێرانی هەر لە من داواەموو نامەکانی حیزبی هەر بۆ من و هەر بە ناوی من نووسیوە؟ دیارە وەلامی ئەو پرسیارانە لە نێو تەم و مژی بۆغز و غەرەزو ئیختیلافی بیرو بۆچووندا بزر بوون و نا دۆزرێنەوە.

٥- لە بڕیارەکەدا نووسراوە:«پاش لێپرسینەوە لە کۆبوونەوەی ١٩٧٨/٨/٤ کاک کەریم ڕای گەیاندوە کە تەنیا خۆی بە حیزب دەزانێ و لە هەر جێگایەک بێ حیزب لەوێ‌یە» لەو بەندەدا نەگوتراوە

www.kerimhisami.com

ئەو کۆبوونەوەیە چ بووە کێ بوون و چ بڕیاریکیان داوە. بڕیاری ئەو کۆبوونەوەیە ئەوەندە بێجێ و نارەوا بووە کە تەنانەت سکرتێری حیزبیش بە نارەواو غەیرە ئوسولی داناوە. بەڵام سەیرە کە لێرەدا بە تاوانی دادەنێ. دیسان ئەگەر لە تورە بووندا شتێکی ئاواشم گوتبێ دیارە بە هەڵەی دەزانم و رەخنە لە خۆم دەگرم. هەرچەندە دڵنیا نیم کە عەینی ئەم جوملەیەم بەکار هێنا بێ.

٦- لە بڕیارەکەدا گوتراوە :«کاک کەریم شێوەی کاری فەردی لە حیزب دا گرتۆتە بەرو تووشی نەخۆشی خۆبینی بوە. لە ئاکاری خۆیدا شێوەی ئەمرو تەحمیل کردنی نەزەری خۆی لە نێو حیزبدا بە کار هێناوەو زۆر جار بە کادرەکان و برادەرانی سادە تەوهینی کردوە»

ئەو شریتانەی کە قسەکانی کۆبوونەوەیان لە سەر تۆمار کراوە هەموویان مەوجودن. هیچ یەک لە ئەندامانی دەفتەری سیاسی یا کومیتەی ناوەندی باسی یەک نوختەیان نەکردوە کە من نەزەری خۆم تەحمیل کردبێ. برادەرانی دەفتەری سیاسی کە هاوکارم بوون بە پێچەوانەی نووسراوەی ئەم بڕیارە، رایان گەیاند کە تەواوی کارەکانی حیزبی بە پرس و راوێژ و بە تێکرایی بڕیاریان لەسەر دراوە. هیچ کارێکی حیزبی یان چاو پێکەوتنێکی سیاسی نەبووە کە بە بێ ئاگاداری و پرس و رای برادەرانی دەفتەری سیاسی کرابێ. لە کۆبوونەوەشدا ئەوەیان راگەیاندوە. نووسەری بڕیار دەبووایە نمونەیەکی دیاری و موشەخەس لە کاری فەردی و تەحمیل کردنی نەزەر باس بکەن. کاری فەردی و بڕیار شکاندن ئەو کارانەن کە سکرتێری حیزب و ئەندامیکی دەفتەری سیاسی کردوویانەو نەشیان ویست لە کۆبوونەوەی گشتیدا باسیان بکەن. ئەو هەموو هەرایەش هەر بۆیە بوو

www.kerimhisami.com

كه باسی رابردووی تێكۆشانیان نه‌كرێ. له سه‌ر ئه‌وه‌ی كه گۆیا تووشی (نه‌خۆشی خۆبینی) بووم دیاره ئه‌وه نه‌خۆشیه‌كی زۆر خراپه له حیزبدا به‌ڵام من ئه‌وه به خۆبینی یا خۆبایی بوون نازانم. به‌ڵكو به شانازی و به شایی به‌خۆ بوونی داده‌نێم له راپه‌راندنی كارو باری حیزبی دا و هه‌ڵسورانم بۆ كاری حیزب. من بۆ راپه‌راندنی كاری حیزبی ترس و حه‌سانه‌وه‌و ماندوو بوونم نه‌زانیوه. ئه‌و ئه‌ندامانه‌ی كومیته‌ی ناوه‌ندی كه له‌گه‌ڵ من بوون و ئێستا ده‌نگیان بۆ ئه‌و بریاره داوه، هه‌ر وه‌ك له كۆبوونه‌وه‌دا به‌ره‌وروو په‌نجه‌م ده چاوی برین، تێكۆشان و راپه‌راندنی كاری حیزبیان به‌شی هه‌ره زۆری له من دا دیوه. من كه‌سێك نه‌بووم له به‌ر ته‌وژمی رووداوه‌كان رابكه‌م و بچم له ئوروپا دابنیشم و له دووره‌وه به قسه رێگا به براده‌ران نیشان بده‌م. ماڵ و منداڵی خۆم به‌جێ هێشتوه، له خۆشی و ناخۆشیدا له گه‌ڵ ئه‌ندامانی حیزب ژیاوم. ره‌نگه ئه‌وانه به خۆبینی بزانن. دیاره ئه‌گه‌ر ئه‌وانه خۆ بینی بن شتێكی خراپن به‌ڵام من به شانازی بۆ تێكۆشانی حیزبیان داده‌نێم. چونكه ئه‌م خۆ بینیه هیچ شتێكی به زیانی حیزب به دواوه نه‌بوه.

له سه‌ر«ته‌وهین به كادرو به براده‌رانی ساده» هه‌مووتان ئه‌خلاقی من ده‌زانن كه له قسه كردن دا ره‌نگه توند و تیژ بم. به‌ڵام توند و تیژیم بۆغزو كینه‌ی له‌گه‌ڵ نه‌بووه و له چوار چێوه‌ی به‌رژه‌وه‌ندی حیزبیدا له كادرو ئه‌ندامانی حیزبی توره بووم. بۆ نمونه:«كاتێكی كاك كه‌ریم حه‌داد ئه‌ندامی كومیته‌ی ناوه‌ندی رۆژ هه‌تا ئێواره‌ێ له قاوه‌خانه‌كانی سولیمانی له سه‌ر ته‌خته‌و دۆمینه شه‌ره‌دندوكه‌یه‌تی، خۆشی به رێبه‌ری حیزب و به ئه‌دیب ده‌ناسێنێ، وه له سه‌ر بریاری

www.kerimhisami.com

کومیتەی ناوەندی و بە ویستی خۆی لە گەڵ چەند کادری حیزبی بۆ کار لە وڵات دەینیرمەوە بۆ ئێران، هەر لە شەوی هەوەڵدا لە ڕێگا قەڵەمی دەست و پێیانی دەشکێ و خۆ دەگەیێنێتە کن حاجی حاجی برایمی و بە یانی دەگەرێتەوە، بەڵێ بۆ پێشگری لە ئابروچوونی حیزب لێ تورە بووم و قسەشم پێ گوتوەو دەسەلاتم هەبا دەریشم دەکرد. جا ئەویش ئێستا ئەوە تۆڵەی خۆی دەکاتەوە و دەنگ بۆ بریارێکی ئاوا دەدا. یان کاتێکی حەسەنی شێوە سەڵی بۆ کاری حیزبی دەنێرمەوە ئێران، لە جیاتی بەرێوە بردنی ئەرکی پێ ئەسپێردراوی دەچێ دەگەرێ خێزانی برادەرێکی‌تر دابەزرێنێ و جوابکردنی ئێمەش لە لایەن حکومەتی عیراقەوهولات بلاو دەکاتەوە بە جۆرێک کە برادەری مەسئولی رێکخراوی کوردستانی ئێران بە نامە بۆ مان دەنووسێ و رەخنە دەگرێ، بەڵێ لێشی تورە بووم و قسەشم پێ گوتوەو دەبوایە سزاش بدرێ. بەڵام پاداشی ئەوە ئێستا سکرتێری حیزب دەیکاتە بەر پرسی ماشێنی حیزبی. بەڵام داخوا برادەرێک هەیە لە ئەندامانی حیزب داوا بکا کە لە سەر کاری شەخسی لێ تورە بوبم یا قسەم پێ گوتبێ؟
٧- بەشی ئاخری بریارەکە کە دەبوایە لە سەروی هەمووانەوە بێ دەڵێ:«لە ئاکارو کردەوەی خۆیدا لە گەڵ ژنان بە جورێک جولاوەتەوە کە دژی پرستیژی مەسئولێکی حیزبی‌یەو لە گەڵ شوێن و دابی کوردەواری رێک ناکەوێ». بریارێکی کەڵێک بێ‌جێ‌یەو زۆر قسە هەڵدەگرێ. مەسەلەکە بە روونی نەگوتراوە. چونکە«جولانەوە لەگەڵ ژنان دژی پرستیژی مەسئولێکی حیزبی» هیچ مەعنای نیە. هەمو باش دەزانن وەک مەسئولێکی حیزبی ریزو ئیحترامێکی زۆرم بۆ خێزانی برادەران هەبوە. لە نێو ماڵ و منداڵی ئەندامانی حیزبی‌دا

www.kerimhisami.com

ئیحترامم لە هەموو کەس زیاترە. بەلاّم ئەو بەشەی کە دەلْیْ:«لە گەلْ ئاداب و شوێنی کوردەواری رێک ناکەویْ». لەوی‌تر بیْ ماناترە. کام شتە لەگەلْ داب و شوێنی کوردەواری رێک ناکەویْ؟. دەبوایە نووسەری بریار کە شارەزای داب و شوێنی کوردەواری‌یە روونی بکاتەوە. دیارە نەیتوانیوە بە روونی قامک لە سەر هیچ شتێک دابنیْ. مەبەست لەو هەموو شت ساز کردنە ئەو درۆ بوختانە بیْشەرمانەن کە مەلا رەسول بۆ دوو ژنی بە شەرەفی برادەری حیزبی سازی کردوون. هەموو دەزانن هەر وەک تەواوی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی لە کۆبوونەوەدا گوتیان:«ساز کردنی ئەو درۆو بوختان و شت هەلْبەستنە خەسلەتی تایبەتی مەلا رەسول-ەو بە تەواوی ئەو بوختانە بیْشەرمانە رەت دەکەمەوە. هەر دووکیان ئینسانی بەشەرەف و وەفادار بە مێردەکەیانن. سەیر ئەوەیە لە بەرانبەر ئەو بوختانەی مەلا رەسول دا مێردەکەی بە نامە سوپاسی کردوە کە من ئەرکی خۆم لە بارەی ئاگاداری و خوشک و برایەتی لە ئاست مندالەکانی بە جیْ گەیاندووە. شتێکی‌تر کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی کە ئەم بریارەی داوە دەبوایە بپرسیْ داخوا هیچ یەک لەو ژن و مێردانەی کە ئەو بوختانە بیْشەرمانەیان بۆ هەلبەستراوە شکایەت و گلەییان لە من هەیە؟ ئەو پینج کەس و یەکی ئیستیعفا کردووی کە رۆژێک پتر کاتی خۆیان بەو بوختانە بیْشەرمانەوە رابواردوە دەبوایە تۆزێکیش بیر لەوە بکەنەوە کە لە ماوەی ئەو دوو پلینۆمەدا بۆ کاری حیزبی چ هەنگاوێکیان ناوە.

بەلاّم لەبارەی پرستیژەوە، من شانازی بەو پرستیژو ئیحترامە دەکەم کە لە نێو کۆرو کۆمەلە سیاسی و رووناکبیرو کۆمەلانی خەلْک

www.kerimhisami.com

دا هەمە. ئەوانەی ئەو بوختان و درۆیە بۆ من هەڵدەبەستن، زۆر جار شانازیان بەوە کردوە کە رۆژێک لە گەڵ من لە میوانداری و چاو پێکەوتنێکی سیاسی دا بەشدار بن.

لە بریارەکەدا گوتراوە :«کاک کەریم بە بیانووی پێشنیاری گۆرینی دەستوری جەڵسە کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی بەجێ هێشت». بە داخەوە نووسەری بریارەکە ئەوەندە شەهامەتی حیزبی نەبووە کە بنووسێ :«کاک کەریم لە بەر ئەوە کۆبوونەوەی بەجێ هێشت کە سکرتێری حیزب ئامادە نەبوو راپۆرتی کارو باری دەفتەری سیاسی بدا بە کۆمیتەی ناوەندی». دەکرێ لەو پێنج ئەندامەی کومیتەی ناوەندی و یەکی ئیستیعفا کردوو بپرسێن :ئەدی کاک حەمەدەمینی سیراجی و مامۆستا هێمن و مەلا رەسول بۆ چی کۆبوونەوەیان بەجێ هێشت؟ چونکە بە ئاشکرا فرو فێلی غەیرە حیزبیانەیان دەبینی و ویژدانیان قبولی نەکرد لە کۆبوونەوەیەکدا بەشدار بن کە هەموو رێ و شوێنێکی حیزبی لە ژێر پێ بنێ. ئێستا بەم پێیە بە بریاری پێنج کەسی کومیتەی ناوەندی و یەکی ئیستیعفا کردوو کە ناوتان ناوە (کۆبوونەوەی گشتی کومیتەی ناوەندی) تا ساڵێک ئەندامەتی کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دیموکرات لە من وەرگیراوەتەوە. ئەو بریارە بە بریارێکی نارەواو غەیرە حیزبی دەزانم. ئەوەی ناوتان ناوە کۆبوونەوەی گشتی، بە کۆبوونەوەی گشتی کۆمیتەی ناوەندی دانانێم. کردەوەی ئەم شەش کەسە بە کردەوەیەکی غەیرە حیزبی و غەرەزی شەخسی دەزانم کە بۆ هێندێکیان ریشەی ئیختیلافی بیرو بۆچوونی سیاسی هەیەو هێندێکیشیان بێ بیرو باوەری هەڵپەرین بە هەواوی رۆژە. لام وایە گیرو گرفتی نێو حیزب بەم شێوەیە چارە سەر ناکرێ و

لام وا نیە ئەو مەسەڵەیە کە چوار کەس لە کومیتەی ناوەندی بچنە دەرێ و چارە نووسی حیزب بکەوێتە دەست چەند کەسێک کە رادەی تێکۆشانیان لەم سالانەی دوایی‌دا بۆ ئەندامانی حیزبروونە چارەی مەسەڵەکان بکاو حیزبی ئێمە لە دوو بەرەکی نەجات بدا. بەندی ٩ی پێرەوی ناوخۆی حیزبی دیموکراتی کوردستان بۆ چارەسەر کردنی گیرو گرفتەکانی حیزبی پێکهاتنی کۆنفرانسی لە بەر چاو گرتوە. دیارە گیرو گرفتێکی ئێستا هاتۆتە پێش کۆمیتەی ناوەندی نەک هەر نەیتوانیوە چاری بکا بەڵکو قولتری کردوە.

بە مەبەستی بەرژەوەندی حیزب و پێش‌گری لە پەرش و بڵاوی لەم کاتە ناسکەدا پێشنیار دەکەم لە ماوەی حەوتویەکدا کۆنفرانسێک لە کادرو ئەندامانی حیزبی ببەسترێ و چاری ئەم وەزعە بکا. من بە هەست کردن بە مەسئولیەتی حیزبی رادەگەیێنم کە ئەگەر لەو ماوەیەدا کۆنفرانسێکی حیزبی نەبەسترێ هەموو پێوەندی‌یەکی خۆم لەگەڵ ئەم شەش کەسە دەپچرێنم و بۆ تێکۆشان لە سەر رێبازی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لە هیچ هەوڵ و تەقەلایەک دریغی ناکەم.

کەریمی حیسامی

١٩٧٨/١٠/٥

دوای ئەو بریارە و بڵاو بوونەوەی خەبەری هەڵپەساردنم مەلا حەسەنی رەستگار نامەیەکی بۆ ناردبووم. کاک مەلا حەسەن سالی ١٩٧٥ـ یش دوای هەرەسی شورشی کوردستانی عیراق و ترس و لەرزی ئەندامانی حیزبی دیموکرات و مەترسی دەر کردن و تەحویل دانەوە بە ئێران نامەیەکی بۆ نووسیبووم. چەندەم پێ خۆش بوو نامەکانی کاک مەلا حەسەنی لێرە بە دەستەوە بان و هەر تکم بڵاو

www.kerimhisami.com

کردبانەوە. لە نامەی یەکەمدا سالی ٧٥ کاک مەلا حەسەن نامەیەکی ئەوتۆی لە سەر ئازایی و نەبەزی و خۆ راگری و پیاوی تەنگانەی (بابی کەمال) نووسیبوو، بەراستی خۆم بروام بە خۆ نەدەکرد کە وا بم. نامەی مەلا حەسەنی رەستگار شێوە نووسینی فارسی زمانی دەورانی «مستوفی‌یانی» وەبیر دەخستەوە. لە نامەی دووەم دا هەرچەندە ئەو بریارەی بە کودیتا ناو بردبوو بەڵام نووسیبووی :«تک دەستیان خۆش بێ. با ئەم وشترە لە دەرگای تۆش بنوێ. چۆن تۆ مەعاشی منداڵەکانی منت بری، ئاواش مەعاشی منداڵەکانت ببرێ». لە کاتێکا بەراستی مەعاشی منداڵانی مەلا حەسەن قەت نەبرابوو. لە هەموو ماوەی هاوکاریماندا لە گەڵ مەلا حەسەن دۆستایەتیمان تێک نەچووبوو. بەڵام خەتای من نەبوو مەلا حەسەن جارێک بە نامە و دەستخەتی سکرتێری حیزب و دوو جار بە بریاری دەفتەری سیاسی لە بەر بێ دیسیپلینی و شەر لە گەڵ ئەندامی کومیتەی ناوەندی سزا درابوو. جا دنیاش دەوران دەورانە. هەروا بووە هەرواش دەبێ. ئێستا وەک کاک مەلا حەسەن لە وتو وێژی رادیۆیی دا گوتویەو لە کوردستانی سەر بە خۆیاندا چاپکراوە :(کەریمی حسامی دەبێ لە ئوروپا خەریکی نووسینی بیرەوەریەکانی بێ)، دیارە ئەویش لە عیراق رێبەری شۆرشگێرە!».

دوای چەند رۆژ بە هەست کردن بە بەرپرسی یەکێتی ریزەکانی حیزبی دیموکرات و بۆ قوڵ نەبوونی ناکۆکی لە تاریخی ١٩٧٨/١٠/١٢ نامەیەکی دیکەم بۆ ئەندامانی کومیتەی ناوەندی نووسی کە وا دەقی ئەو نامەیەش لێرەدا بڵاو دەکەمەوە :

«پاش سلاو، بە دوای نامەی رۆژی ١٩٧٨/١٠/٥ لە بارەی

www.kerimhisami.com

ڕەخنەو بیزاری لە سەر بڕیاری ناڕەواو غەیرە حیزبیانەی پێنج ئەندامی کومیتەی ناوەندی و ئەندامێکی ئیستیعفا کردوو لە سەر من، بە پێویستی دەزانم سەبارەت بە بێشگری لە دوو بەرەکی و لەت بوونی حیزب جارێکی تر نەزەری خۆمتان پێ ڕابگەیێنم.

هەر وەک لە نامەی پێشوودا نووسیومە، بڕیارێکی ئەو شەش کەسە بە ناوی کومیتەی ناوەندی داوتانەو بۆتە هۆی دەرچوونی چوار کەس لە کومیتەی ناوەندی لە هەلْ و مەرجی ئێستادا نەک هەر بۆ حیزب و جولانەوە هیچ قادزانجی نیە بەڵکو زیانێکی زۆریش بە حیزب دەگەینێ. ئەوە بێجگە لەوە کە ئەو بوختانانەی بۆ من هەڵبەستراون شتێکی زۆر بێ مانان و لە سەر تێکۆشانی سیاسی من هیچ ڕەخنە نەگیراوە. وەزعی نێو خۆی حیزبی ئێمە و هەلْ و مەرجی ئێستای خەباتی گەلانی ئێران بۆیە نابێ کە لە کومیتە ناوەندیەکی بەو تەرکیبەوە، چوارکەس بچنە دەرێ. ئەم کارە بێجگە لە قولتر کردنی ناکۆکی و پەرش و بڵاوی ڕیزە کانی حیزب و تەئسیری مەنفی لە ولاتدا قازانجێکی دیکەی نیە.

لەبەر ئەوەی هەست بە مەسئولیەتێکی گەورە دەکەم و بە لەبەر چاو گرتنی بەرژەوەندو مەسڵەحەتی حیزب و پێش گرتن لە تەشەنە کردنی ئیختیلاف و ناکوکی بۆ نێو ولات و بۆ نێو کۆڕو کۆمەڵە سیاسیەکانی دۆست و ناسراو، جارێکیتر داواتان لێ دەکەم کە ئەو بڕیارە بێجێیە هەڵوەشیننەوەو مەسڵەحەتی جولانەوەی ڕزگاریخوازی حیزب و گەلەکەمان بخەنە پێش ویست و دامرکاندنی کین و بوغزی هێندی کەس و تولە هەستاندنەوە.

پێ چەقاندنی ئێوە لە سەر ئەو بڕیارە ناڕەوایە تەنیا بۆ دابین

www.kerimhisami.com

کردنی غەرەزی شەخسی و سەپاندنی بیرو باوەری چەوت بەرپرسیەکی گەورەتان دەخاتە سەر شان و زیانێکی زۆر بە خەباتی گەلی کوردو حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران دەگەینێ.

بۆ چارەسەر کردنی ئەم گیرو گرفتانە و هەروەها بۆ لێکۆلینەوەی بارو دۆخی ئێستای وڵات پێشنیاری بەستنی کۆنفرانسێک دەکەم کە لە پێرەوی ناوخۆی حیزبیشدا هاتوە. ئەوەندەی لە توانام دا هەبێ بۆ تێک نەچوونی ریزی حیزب و بۆ یەکیتی کردەوە لە هەڵ و مەرجی ئێستا دا بە نۆرەی خۆم تێدەکۆشم».

١٩٧٨/١٠/١٢

پاش ئەو بریارە کاک حەمەدەمین زۆر لە من زیاتر لە هەلویست و لە شێوەی بەرێوە بردن و ئاکاری حیزبی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی بێزار بوو. زۆر جار بۆ من پێشنیاری ئەوە بوو کە بە یەکجاری واز لە حیزبی دێموکرات بێنین و بچینە نێو حیزبی تودە. زۆر جار دەیگوت: ئێمە کە خۆ بە مارکسیست دەزانین دەبێ جێگامان لە نێو حیزبیکی مارکسیستی بێ. من هەمیشە دژی پێشنیاری کاک حەمەدەمین بووم. بەلام لە سەر ئەو باوەرە بووم کە پێویستە هەر ئێستا بچینەوە کوردستانی ئێران و خەبات دریژە پێ بدەین. پاشان یا لە سەر ئوسولێک یەک دەگرینەوە یا لێک جیا دەبینەوە. چونکە ئەو رێبەرایەتیە لەوانە نیە بچنەوە ئێران و خەبات بکەن. بە داخەوە کاک حەمەدەمین لە بەر ئەوەی لە ئەساس دا لە تێکۆشان بە ناوی حیزبی دیموکرات جارز ببوو، لەگەڵ بۆچوونی من یەک نەبوو. پاشان لەگەڵ کاک حەمەدەمین چوینە مەکتەبی حیزبی کومونیستی عیراق و لە گەڵ

www.kerimhisami.com

ئەبو سەلیم و ئەبو سامان دانیشتین. بە درێژی باسی وەزعی خۆمان و ڕووداوەکانی ئێرانمان کرد. ئەوان هەر تکیان پاش ڕوونکردنەوەیەکی زۆر لە سەر ئەو باوەرە بوون کە نابێ حیزبی دیموکراتی کوردستان بەجێ بێلن. سەبارەت بە من نەزەریان ئەوە بوو کە هەر چەند ئەو بریارە ناراست و هەڵەش بێ، باشترە ملی بۆ ڕاکێشی و لە حیزبدا بمێنیەوە. هەر چەندی خۆشم هەر لە سەر ئەو باوەرە بووم، مەگەر کاک حەمەدەمین لە گەڵم هاتباوە بۆ کوردستانی ئێران. ڕۆژی ۱۹۷۸/۱۰/۲۲ نامەیەکی دیکەشم بۆ برادەرانی بریاردەری کومیتەی ناوەندی نووسیوو داوام کرد. کە لەو کاتە ناسک و حەستەمەدا ئەو بریارە هەڵوەشێننەوە. بەڵام دوکتور بۆ دور خستنەوەی من هەلێکی باشی بۆ هەڵکەوتبوو. کاک حەمەدەمین و مامۆستا هێمن و مەلا ڕەسولیش ئێتر بەشداری کۆبوونەوەیان نەدەکرد. سەیر ئەوە بوو هەر چەند ڕۆژ پاش بریارەکە کەریم حەداد و مەلا سمایلی حاجی لە دەنگدان بۆ بریارەکە پەشیمان بیوونەوە و دەهاتنە لام دەیانگوت: «ئێستا نە کومیتەی ناوەندی هەیەو نە دەفتەری سیاسی. هیچ نازانین دوکتور بە تەنیا چ دەکات». ڕۆژی ۱۹۷۸/۱۰/۲۳ لەگەڵ کاک حەمەدەمینی سیراجی چووینە سولیمانی و قەلادزە. لە قەلادزە شیخ حوسینی بۆسکێنی خەبەری زانیبوو کە لە قەلادزەم. ناردبووی کە لەگەڵ هەموو برادەرانی کە لە قەلادزە دەژین بۆ نانی نیوەڕۆ میوانی ئەو بین.

ئێستا کە باسی شیخ حوسینی ڕەحمەتی ئەو بنە ماڵە گەورەیە هاتە پێش ناکرێ بە سەری دا تێپەرم و باسیان نەکەم. هەر چەندە لەوانە نیە بتوانم ئەوەی پێویستە بیهێنمە سەر کاغەزو حەقی خۆیان

www.kerimhisami.com

بدەمی.

لێرەدا دەبێ بگەڕێمەوە بۆ ئەو شیعرەی فارسی کە دەڵێ:

«دوستی با مردم دانا نکو است   دوشمن دانا به از نادان دوست»

ئەو دۆستەی ئێمە کە جێگای باسە کاک مەسعود محەممەد هەم دانا بوو، هەم دڵسۆزو هەم لێزان و هەم قسە خۆش. هەم کەسێک بوو مرۆڤ لە لای ئەو ئارامیەکی بە سەر بیرو دڵی دا دەهات. ڕۆژێک لە کوڕی زانیاری کورد گوتی: «فلان کەس کارێکم پێتە ئەگەر بتوانی» وای چەندەم پێ خۆش بوو دەبێ کاک مەسعود کاری چی من هەبێ. خۆ گومانم لەوە دا نەبوو لە ڕێگای دانیشتنی جوربەجوڕو هێندی باسی ئەم لاولا ڕەنگە پرسیاریشەوە دەیزانی من چەپم. ئەگەر بە کۆمونیستیشی نەزانیبم بە چەپ و یا بە مارکسی دەناسیم. بەڵام قەتیش لە دیتن و دانیشتن و ئاخافتندا هەستم بەوە نەکرد کە حیسابی چەپم بۆ دەکاو یا لانی کەم بە (چەپی خوار)م دەزانێ. یەک دوو جاریش لە نادی مەحامین داوەتی کردین قەت منی هەڵنەدەبوارد. ئەگەر لە کوڕی زانیاریش بە تەنیا و یا لەگەڵ مامۆستا هێمن دەچوومە لای، هەستم دەکرد بە ڕوویەکی خۆش و بە دڵێکی سافەوە لەگەڵم ڕووبەڕوو دەبوو.

گوتم فەرموو هەرچی لە دەستم بێت ئامادەم. گوتی خزمێکمان لە سوفیا لە لای نەخۆشێکەو پارەی لێ براوە. پارە ناردنیش لێرەوە تۆزێ زەحمەتە. ئەگەر بکرێ وا بکەی دوو هەزار دۆلاریان بگاتە دەستی زۆر مەمنون دەبم.

بەراستی هەر کارێکی لە منی ویستبایە لەوە هاسانتر نەدەبوو. گوتم زۆر هاسانەو بە چاوان ئادریسم بدەیە. هەر ئەرۆ تەلیفون دەکەم

www.Kerimisami.com

خیزانم بچیٚ بیاندۆزیٚتەوە، پارەیان بداتیٚ بیانناسیٚ و بیانباتە ماڵیٚ.
زۆری پیٚ خۆش بوو. گوتی:«نامەشی هەیە. نامەو پارەکەت بۆ دێنم بۆیان بنێرە». رۆژی دوایی پارەو نامەکەم وەرگرت نامەکەم بە پۆستی دا بۆ دایکی کەماڵ ناردو بە تەلیفون گوتم بچیٚ لە خەستەخانە بیاندۆزیٚتەوە، کولیزارخان بەریٚتە ماڵیٚ و دووهەزار دۆلاریشی بداتیٚ.
خیٚری ئەم کارە هەر ئەوە نەبوو کە توانیبووم ئەم ئەرکە بچووکە ئەنجام بدەم. خیٚری مەزن و هەرگیز لە بیر نەچۆوە لەوەدا بوو کە لە ریٚگای کاک مەسعودەوە لەگەڵ شیخ حوسینی بۆسکین و گولیزارخان و بنە ماڵەی ئەو خانەوادە مەزنە بوومە ئاشنا.
بە دوای ئەودا سەفەرم کرد بۆ بولغاریا، ئەو دەم شیخ حوسیٚن و گولیزارخان لە سوڤیا بوون. هەوڵ رۆژ چوومە خەستەخانە لای نەخۆشەکە کە برازای گولیزارخان بوو. ئادرەسەکەم دۆزینەوە. لە هوتیٚلیٚکی ناخۆش منزلیان گرتبوو. چوومە لایان و پاشان بە قەولی کوردەواری گەورەیان کردم و هاتنە ماڵیٚ. بە دڵ پیٚم خۆش بوو هەولیشم دا کە لە هوتیل نەمیٚنن و بیٚنە لای ئیٚمە. گومانیشم نەبوو خزمەتیشم پیٚ دەکرا. ئەوان نەهاتن بەلام ئەوەندەی من لە سوڤیا بووم لیٚک خافل نەبووین. لە بەغدا هەر چەند جاری شیخ حوسیٚن یا گولیزارخان هاتبانە بەغدا تەلیفونیان دەکردو یەکترمان دەدیت و زۆر جاریش نانی نیوەرۆمان پیٚکەوە دەخوارد.
نەک هەر ئەوە هەر چەند جاری چووبامە قەلارزە گولیزارخان داوەتی دەکردو دەیگوت دەبیٚ هەمووبرادەرەکانت لەگەڵ خۆت بیٚنی. ئەوەش نەجاریٚک و نە رۆژیٚک. دەتوانم بلیٚم. گولیزارخان و دایکی لە

راده بەدەر دڵسۆزیان دەنواند. پێوەندیەکی خانەوادەیی لە بەینماندا پەیدا بوو ساڵی دواتر لە گەڵ دایکی چووبوونە سۆڤیا و سەری لە ماڵی ئێمەش دابوو. خیزانم هاتبوە عیراق و گولیزارخان داوەتی کرد و چوینە سەردانی. نەک هەر ئەوە دوای شۆرشی ئێران کە گەڕبوومەوە کوردستان و لە چیا بووم، گولیزارخان لە رێگای ماڵە خزمیکیەوە پێوەندی لەگەڵ گرتم و نامەی نووسیبوو هەر چی پێویستە لەم چیایە بنووسە تا بۆت بنێرم. لە سولیمانیەوە رادیۆیەکی ترانزیستۆری باشی بۆ ناردبووم. هەر چەندی فیلم هەبا بۆم دەنارد دەیدا دەیشوتنەوە و چاپی دەکردن و بۆی دەناردمەوە. جارێکیان لەگەڵ فیلمەکان دە دینارم ناردبوو، بە تورەیی پارەکەی ناردبۆوە، نامەیەکی لەگەڵ ناردبوو، ئەوەندەی جوامێری و پیاوەتی هاودەردی نیشاندابوو، لە ناردنی پارە تەریق بوومەوە.

کە هاتمەوە ئورووپاش لە رێگای نامەوە پێوەندیمان هەر مابوو. زەحمەتە ژیری و تێگەیشتوویی و شەرافەتمەندی و خزمدۆستی ئەو کیژە کوردە نەجیبە لە بیر بکەم. نا حەق نیم کە لە مەتلەب لام داوە چونکە لە ژیانمدا هەمیشە بۆ دۆستایەتی کەسانی لێهاتوو، تێگەیشتوو، بە شەخسیەت نرخم داناوە.

من شیخ حوسینی بۆسکینم نەدەناسی . لەم لاو لا ناوم بیستبوو. لە سایەی کاک مەسعودەوە لە نیزیکەوە ئاشنایەتیم لەگەڵ پەیدا کرد. لام وایە سێ جار لە بەغداو دوو جاریش لە قەلادزە پێکەوە دانیشتین و باسی سیاسەت و کوردایەتی و کوردستانیش هاتە گۆری. نازانم رادەی خوێندەواری چەند بوو. بەڵام دەزانم بە وردی مەسەلەکانی شێ دەکردەوە و بۆ چوونی لە سەر رووداوەکان روون بوو. بە دڵسۆزی

www.kerimkisani.com

باسی بارو دۆخیکوردستانی دەکرد.

ئەو جارەش لە قەلا دزە ناردی کە لەگەڵ هەموو برادەرەکان بۆ نیوەرۆ میوانی ئەو بین. بە خوای لام وایە یازدە کەس بووین. لە دیوەخانی شیخ حوسێن دانیشتبووین من لە سەر کورسی بووم و برادەرانیش لە سەر فەرشی کاشان دانیشتبوون. ئەوەش وەنەبێ زندەییەک ببووبێ بۆ من بەڵام کوت و شەلوارم لەبەر دابوو شیخ حوسێن ئیسراری هەبوو کە لە سەر کورسی دانیشم.

لە پڕ عەلی حەسەن ئاغای رەحمەتی مەنگور هاتە ژوری. سلاوی کردو یەکسەر هات زیاد لە هەموان دەستی لە دەستی من ناو کورسی‌یەکی هەڵگرت و بردی لە بەرانبەری ئێمە داینا و لە سەری دانیشتوو خۆی لە هیچ کەس نەگەیاند. مەلا حەسەنی رەستگار گوتی: «عەلی ئاغا پێم وایە کاک کەریمی حسامی ناناسی، ئەوە کاک کەریمە» هەستاو هات جارێکی دیکەش تۆقەی کردو بەخێرهاتنی کردم. منیش کورسیەکەی خۆم هەڵگرت و چووم لە کن عەلی ئاغا دانیشتم بەخێر هاتنم کردو دەستمان کرد بە قسان.

عەلی ئاغا دەستی پێ کرد بە دەردی دڵ لە ئەمن و موخابراتی عیراق. بە شیخ حوسینی گوت: «بە سەری تۆ لە بەیانیەوە لەوێ رایانگرتووم نەیانهیشت بچمە ژورێ. خەریک بوون دەمانچەشم لێوە کەن». عەلی ئاغا ئەوەندە بە زەلیلی و بێ دەسەلاتی باسی خۆی دەکرد نایشارمەوە هەستێکی دڵسۆزیم بۆ بزوت. نەک بۆ عەلی ئاغا وەک کەسێک کە هەر لە خزمەت دوژمنی گەڵ دا بوو بێ. بەڵکوو بۆ بێ دەسەلاتی میللەتی کورد کە هەرچی بێ عەلی ئاغاش یەک لەو میللەتە بوو. هەر چەند من لە ژیانم دا لەگەڵ دەرەبەگی زاڵم و دژ بە

www.kerimhisami.com

میللەت قەت دانوم نەکوڵیوە.

گوتم :عەلی ئاغا تۆ ئەو سالیش چویە چیا و بەڵام زووش گەڕایەوە. ئەم ڕۆیشتن و گەڕانەوەت لە چی بوو؟ گوتی:«بەسەری تۆ چوومە چیا. تەماشام کرد ئەو جارە چی بە سەر چی‌یەوە نیە. هەر کەس بۆ لای خۆی ڕادەکێشێ. منیش بام داوەو ئەوە هاتومەوە». پاش سێ ڕۆژان لەگەڵ کاک حەمەدەمینی سیراجی گەڕاینەوە بۆ بەغدا.

١٩٧٨/١١/٦ باڵیۆزخانەی یەکیتی سۆڤیەتی بە بۆنەی سەر سالی شورشی ئۆکتۆبرەوە داوەتی کردبووم. لەگەڵ کاک حەمەدەمین چووین و بەشداری ئاهەنگەکەمان کرد.

بۆ ملْ ڕاکێشان بۆ بڕیارێکی غەیرە حیزبیانە، سەبارەت بە خۆپاراستن لە ساز کردنی دوو بەرەکی لە حیزبی دیموکراتدا دەبوایە بگەڕیمەوە سۆڤیا بەڵکو بتوانم دوای حەوت ساڵ دووری لە مندالەکانم سالێک لەگەلیان بژیم و بحەسێمەوە. لەوە نارەحەت نەبووم کە لە جەخزی ناکۆکی و دردۆنگی و هێندی شێوە ئاکاری ناحەز دێمەدەرێ. بەڵام پێم ناخۆش بوو کە لە جەخزی نووسین و چاپ و بڵاو کردنەوەو دیداری دۆست و برادەرانی کوردستانی عیراق دوور دەکەومەوە. چونکە من لە بەغدا نەک هەر تەنیا لە تێکۆشانی سیاسی حیزبی دێموکراتدا دەجولامەوە، بەڵکو لە مەیدانی نووسین و وەرگیران و بڵاوکردنەوەشدا تا ڕادەیەک دەستم لە کار دابوو.

داوام لە بەعس کردبوو کە بلیتی فڕۆکەم بۆ بکرن تا بچمەوە بولغارستان. ڕۆژی ١٩٧٨/١١/٢٥ کابرای بەر پرسی پێوەندی لەگەڵ حیزبی دیموکرات هاتە مالی کاک حەمەدەمینی سیراجی کە من لەوی دەژیام. دوکتور قاسملو گوتبووی چونکە هەلپەسیردراوە لە باری

(دیموکراسی)یەوە باشترە لە خانوی حیزب نەبێ و بچێتە ماڵی حەمەدمین». خوێنەری بەڕێز پێت سەیر نەبێ ڕەنگە لە هەموو ڕێکخراوە کوردیەکاندا ئەو شێوە دیموکراسیە زاڵ بێ هەر لەگەڵکوو بۆچوونێکی جیاوازت لەگەڵ «ڕێبەر» هەبوو، با ئەو بۆ چوونە بە قازانجی جولانەوەش بێ، سزای کەم کە دەسەلاتیان نەبێ وەدەر نانە لە خانوی حیزبی، با ۳۰ ساڵیش خەباتت کرد بێ. ئەگەر دەسەلاتیشیان هەبوو حەبس و دەرکردن لە حیزب و تەنانەت کوشتنیشە.

کابرا پرسی: «کەنگی تۆ سەفەر دەکەی»؟ گوتم: کەنگی ئێوە بلێتم بۆ بکرن.

کابرا چوار هەزار دۆلاری هێنا دەرو گوتی: «ئەو پارەیە سێ هەزار دۆلار بۆ تۆیەو هەزار دۆلاریش بۆ رفیق حەمەدەمینە». کاک حەمەدەمین زۆر بە ناقایلی پێی چەقاند و گوتی: ئەمن پارەم ناوێ، پێویستم بە پارە نیە، هیچ مانای نیە پارەیان بۆ من ناردوە».

گوێم نەدا کاک حەمەدەمین پارەکەم هەموو وەرگرت. پاشان دووهەزار دۆلارم بۆ کاک حەمەدەمین بەجێ هێشت دەمزانی لەو سەرو بەندەو لەم هەرایەدا پێویستی بە پارە دەبێ. بلیتی فرۆکەم کری و ڕۆژی ۱۹۷۸/۱۱/۲۸ بەغدام بەرەو بولغارستان بەرەو ئامیزی خاو و خیزانم بەجێ هێشت. بەو هیوایە بووم کە لە سایەی دیموکراسی دوکتور قاسملودا ساڵیک بحەسێمەوەو خۆم بە نووسین و خوێندنەوە خەریک بکەم. بەلام وادیار بوو کە سروشت لە سەرەتای ژیانەوە لەگەڵ حەسانەوەو هێدی و ئارامی من ناکۆک بوە. لە لایەکی تر هەست کردن بە بەرپرسی لە ئاست چارەنووسی گەڵ و نیشتمانم ئەم

www.kerimhisami.com

خەون و خەیاڵەی پوچ کردەوە کە لە سیاسەت دوور خرێمەوەو مەیدانی تێکۆشان چوڵ بکەم.

لە بەرگی شەشەمی بیرەوەریەکانمدا خوێنەری بەرێز لەگەڵ :تێکۆشانم کاتی گەرانەوە بۆ کوردستان و ڕووداوەکانی پێش شەری نەغدە، شەری نەغدەو مانەوەم لە نەغدەدا لە جەنگەی شەر، کۆبوونەوەکانی حوسنی نیەت لەگەڵ کاربەدەستانی دەوڵەتی، کێشەی شنۆ و ئەستاندنەوەی چەک لە ئاغاکانی زەرزا، پلینومی کومیتەی ناوەندی و هەڵوەشانەوەی بریاری هەڵپەساردنم، بەرپرسی تەشکیلاتی مەهاباد، شەری سێ مانگەو مانەوەم لە مەهاباد، ئەندامەتی دەستەی نوێنەرایەتی گەلی کورد، کونگرەی چوارو جارێکی دیکەش وەلا نانی پەردەی دیموکراسی، وە لەگەڵ گەلێک بەسەر هات و ڕووداوەکانی دوای کونگرەی چوارو کونگرەی پینجەم ...... هتد شارەزا دەکەم.

«تەواو»

www.kerimhisami.com

نامەی کاک حەمەدەمینی سیراجی.

برای خۆشەویستم کاک کەریم.

دوای سلاوی گەرم و گوری هاوبیانە هیوایە لەشت ساخ و سەرت بەرز بێ. سوپاسی ناردنی بەرگی دووهەم و سێهەمی بیرەوەریەکانت دەکەم و ئاواتە لە داهاتووش دا لە کاری وا دریخ نەکەی.

سەبارەت بە کاری نووسین و بلاو کردنەوەی بیرەوەریەکانت دەبێ بلێم، چاپ و بلاو کردنەوەی بیرەوەری، بە تایبەتی هی ئەو کەسانەی بەشداری کارەساتەکان بوون یان لە نزیکەوە، زۆر یان کەم ئاگاداری رووداوەکانن و تافی لاوینیان پتر بە خەباتی دژی زۆرداران و سرنج دانە کارەساتەکان بردۆتە سەر و ئێستاش دڵیان بۆ پارێزگاری لە مان و گەیشتنی نەتەوە زۆر لێکراوەکەیان بە گشت مافەکانی ئینسانی خۆی، لێدەدا، نەک جێگای رێزەو بەس و لە باری مێژووییەوە دەبێتە چاوگەیەک بەڵکو لە زۆر باری تریشەوە، ئاوێنەی ئالا نوینی کۆمەڵ و پلەی پێگەیشتوویی و لێکدانەوەی ئەو سەردەمەی خەڵک و نووسەری بیرەوەرییەکان خۆی نیشان دەدا و ئەم بیرەوریانەش، بێگومان یارمەتی پر کردنەوەی گۆشەیەکی مێژوی کارەساتی نێو سەدەی رابردووی گەلەکەمان لە گۆشەیەکی کوردستان دەدەن و بەرگری لە فەوتان و لە بیرچوونەوەی دەکەن.

پێم باشتر دەبوو، بە دەست و دڵ فراوانی یەوە گشت بەڵگەکانی پێویست و هاوپەیوەندی ئەو ماوەیەت لە بیرەوەریەکاندا جێ بکردایەوە. چونکی ئەوەی نرخی بیرەوەریەکان زیاتر دەکا، ئەو چەشنە بەڵگانەن کە بنەمای نووسینەکان پێک دێنن بەلاّم وادیارە بە پارێزەوە کەڵکت لەو بەڵگانە وەرگرتووە کە لەبەر دەستت دابوون و

www.kerimhisami.com

فارس گوتەنی دەستەو عەسا چویە پێش. ماڵەکەی سۆڤیا-ت ئاوەدان بێ کە مەکۆی پاراستنی ئەمانە بووەو هەروەها بەڵگەکانی ناو کیفە رەشی گورینی من خۆش بن کە، بەشێکی بەرچاویان، لە بیرەوەریەکانتدا رەنگیان داوەتەوە.

ئەمە کە نووسیوتە:«هەرچی سەداو سەد لە سەری سوور نەبوویم، نەم نووسیوە» لە روانگەی خۆتەوە رەنگە راست بێ بەڵام بەم مانایە نی‌یە کە هەرچی سەداو سەد ئێوە لە سەری سوور بوون راستەو پێچەوانەکەیناراست. زۆر جار هەموومان تووشی هەڵەی وا بووین و شتێکمان پێ راست بووە و لە سەری سوور بووین بەڵام پاشان دەرکەوتووە کە نا، راستەقینە جیاوازیان هەر پاش باس و شی کردنەوەی نێو خۆیی، راستەقینەمان بۆ دەر کەوتووە. جا چەندە باش دەبوو، بەر لە بڵاو کردنەوەی ئەو بەشانەی کە هەر دووکمان بە پلەی جیاوازی زیاد و کەم ئاگادارێنین چاوێکیان پێدا خشابایەوە بۆ ئەوەی نرخی سەرچاوە بوونی بیرەوەریەکانی بردبا سەرو ئەو هەڵە و کەمایەسیانەی نەهێشتبا کە بە کورتی بیرتانی دەخەمەوەو هیوایە لە سەردەمی نوێیان سەرەتای بەرگی چوارەم دا بیخەیە بەرچاوی خوێنەرانی رۆژنامە یان بیرەوەریەکانت.

لاپەرەی ١٩ی بەرگی ٣ی بیرەوەریەکانت بەم چەشنەیە!... پاشی (بەستنی) کۆنگرەی دووی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان، لە نێو ئەندامانی حیزبدا ناکۆکی پەیدا دەبێ، شەهید سولەیمان موعینی لە گەڵ دەستەیەکی چەکدار... دەگەرێتەوە بۆ کوردستانی ئێران و ... هەر لەو کاتەدا رۆژنامەیەکیش بە ناوی «رۆژ» ئورگانی لقی سێی حیزبی دیموکرات بە رونیو بڵاو دەکاتەوە.

www.kermhisami.com

لێرەدا چەند خاڵ جێگای روون کردنەوەن:
یەکەم دوای کونگرە هەر کاک سولەیمان بە چەکەوە سەری لە ئیران، نەدا، بەڵکو کاک ئەحمەد توفیق، کاک باپیر وبەشیکی زۆرلە کادرو بەرپرسان، لەسەر بریاری کاری کۆنگرە بە چەکەوە گەرانەوە ئیرانو کاکسولیمان یەکیک لەوان بوو.
دووهەم ـ ناکۆکی نێوان کاک سولیمان و کاک ئەحمەد یەکدا بەدوو، دوای کونگرە نە بوو. لە ناوەراستی بەهاری ٤٤ دوای ئەوە بوو کە دەستەی نوینەرایەتی حیزب کە بریتی بوون لە: کاک سدیقی ئەنجیری، کاک سولەیمانی موعینی، کاک ئەمیری قازی- کاک نوح پاشایی(پاپیر شکاک) وەک ئەندامانی رابەری (ک.ن)و کاک رەشە ئەندامی چاودێری بەرز. لەسەر راسپاردنی کونگرە بولی گیرانەوەی نارازییەکانو پتر ئەوانەی ریگای بەشداری کونگرەیان نەدرابوو، کەوتە وتووێژو ئەنجامی ئەووتوێژە، رێک کەوتن بۆ پێک هێنانی کوتفرانسێکی هاوسەنگی کۆنگرە بوو کە لەو دا، هەم چەوتی و هەڵەکانی کۆنگرەی دوو لە باری لێکدانەوەو بۆچوون لە وەزعی رابردوو و ئیستای خەباتی حیزب راست کاتەوە و هەم رابەرییەکی نوێ بکاتە جێگری رابەری هەڵبژاردەی کۆنگرەی دوو.
بە گوێرەی ئەو رێک کەوتنە ـ بریار درا بەئەندازەی ژمارەی ک.ن، راوێژکەر دیاری بکرێ کە هاوپرسوخاوەن دەنگبن لەگەڵ ئەندامانی هەڵبژادەی کۆنگرەی٢ی. ئەم رێککەوتنە کە هەنگاوێکی بەرز بوو بۆ دابین کردنی یەکێتی ریزەکانی حیزب و دوور خستنەوەی لە رابەری تاکەکەسی، سەرەتای بەرهەڵستکاری کاک ئەحمەد بوو لە دژی تێکرای ئەوانەی بەنوێنەری دیاری کرابوون و بە تایبەتی کاک

سەدیق و کاک سولیمان.

سیهەم دەرکردنی رۆژ، پایزی سالی ١٣٤٥ واتە دوو ساڵ دوای کۆنگرەیە. هی کاتێکە کاک سدیق و کاک نەحز شەهید کراون و کاک سولەیمان گەلیک لە ئەحمەد توفیق دوور کەوتۆتەوەو لە ئێمە نیزیک بۆتەوە (لە لایەنگرانی کۆمیتەی ئینقلابی حیزب کە بە نهێنی دامەزرابوو).

چوارەم- ناکۆکی، بە شێوەی سەرەکی لە نێو رابەری دا لە لایەکو لە لایەکی‌تر لە نێو بەرهەڵستکارانی ریبازی راست ئاژو و تەسک بینانە، لە گەڵ رابەری تاکە کەسی بەر لە کونگرەو رابەری هەڵبژاردەی کۆنگرە کە چاوبەستراو پەیرەوی لە رای کاک ئەحمەد دەکرد، لە گۆریٚ دابوو نەک ناکۆکی لە نێوان ئەندامانی حیزبدا (وەک لە لاپەرەی ١٩دا هاتووە).

- لاپەرەی ٤٣«پاش ئەوەی کە لە نێو ئەندامانی حیزبی دیمۆکرات ناکۆکی پەیدا دەبێ، کاک سولەیمانی موعینی دەگەرێتەوە بۆ ئێران، برادەرانی حیزب، ئەوانەی بیرو باوەری پێشکەوتنخوازانە و چەپ و دیموکراتیان دەبێ، کۆدەبنەوەو "کومیتەی شۆرشگیری حیزبی دیموکراتی کوردستان" دادەمەزرێنێ».

لێرەدا گەرانەوەی کاک سولەیمان پێوەندی بە ناکۆکی نێوان ئەندامان و ئەندامانی رابەری حیزبەوە نیە بەڵکو لە ترسی گرتن و چەرمەسەری دوای گرتن لە لایەن بەرێوەبەری شۆرشی کوردستانی عیراقە کە کاک سولەیمان دەگەرێتەوە. جیا لەمە پێک هاتنی کومیتەی شۆرشگێری هەم بە گوێرەی نامەی کاک سەعید کوێستانی کە دڵنیام گەلیک دواتر لە پێک هاتنی کومیتەکە نووسراوە و هەم

www.kerimhisami.com

«تێنشک» و هەم بەیاننامەی کومیتە کە بە کاوخۆ، زیاتر لە هەشت مانگ بەر لە گەرانەوەی کاک سولەیمان دەرچوون و هەر وەها نامەی کاک سولەیمان خۆی کە بەر لە گەرانەوە لە ٦٧/٥/١٢ (لاپەرەکانی ٦٠-٦١) بۆ ئێوەی نووسیوە بە جوانی دەری دەخەن کومیتەکە بەر لە گەرانەوەی کاک سولەیمان دامەزراوەو تێکۆشاوەو ئەوەی ئێوە لە مەر دامەزرانی «کومیتەی ئینقلابی حیزبی دیموکراتی کوردستان» دوای گەرانەوەی شەهید نووسیویانە دروست نیە.

لاپەرە ٥٩ دەنووسی: وەک پاشان بۆم روون بۆوە، کاک حەمەدەمین و (کاک) سولەیمان دەچنە گەلالە - بریار بوو ئێمە (کاک سولەیمان - من، کاک ئەمیر) بۆ مەسەلەی پێک هێنانی کۆنفرانس بچینە لای «مەکتەبی تەنفیزی» بەلام کاک سولەیمان، لە ترسی پیلانێکی کە لە دژی خۆی لە لایەن هێندێک بەر پرسی شۆرشەوە هەستی پێ دەکرد، بەر لەو کاتە، خۆ حەشار داو دوایە گەرایەوە ئێران.

ل- ٧٥ پاراگرافی ئاخر بە بەلگە هێنانەوەی نامەکەی من دەگێریەوە :«هەرکە گەراینەوە... بۆ بەرێوەبەرایەتی ٢١کەس دیاری کران کە لەوانە یەکیان ئێوەن- پاش برێک چەقە چەق هەلواسرانی دوکتور بەستراوەتەوە بە ...»

سەرنجی بەلگە دەست نووسەکەی من کە سەرچاوەی ناکۆکی بۆچوونی نووسەری بیرەوەریەکان لەگەل «کریس کۆچیرا» یە نیشانی دەدا کە لە نامەکەدا بەم چەشنە نووسراوە! هەر کە گەراینەوە و برادەرانمان گرتەوە، بۆ بەرێوەبەرایەتی   ٢١کەس(بیست و یەک کەس) دیاری کران کە لەوانە یەکیان ئێوەن و ئەوی تریش (پاش

برینک چەقە چەق) دوکتورە کە دەلیم پاش برینک چەقە چەق، نیازم هەڵواسرانی بەستراوەتەوە بە شاهیدێکی دیکە کە لە کۆبوونەوەدا نەبوو. بەڵام ئەویش لە سدیق ئازەری بیستوە کە تا سەرەتای سالی ٤٥ لە سەر دوکتور فریوی ئەحمەدی خواردوە بەڵام ئەویش بۆی دەرکەوتوە کە ئەحمەد راست نەبوە و تاوانبار کردنی رەحمان بێ جێ بوە. جا ئەو شاهیدەی ئاخری لە سەدا، سەد لەگەڵمان....

بەم چەشنە هەڵبژێرانی دوکتور وەک یەکێک لەو بیست کەسە جێگای شک نیە تەنیا بۆ رێز لە رای شەهید سولەیمان و دڵنیا کردنی لەوە کە ئەوەی لە باری رەحمانەوەی بیستویە وا نیە، راوەستاین تا عەولای موعینی کە بریندار بوو، لەو کاتە لای شیخ لەتیف شیخ مەحمود خەریکی دەرمانکردنی برینەکەی بوو، گەرایەوە و مەسەلەی سدیقی گیرایەوە کە گوتویە بە هەڵە چووە، بەڵام بەداخەوە تا دوایە کاک سولەیمان دیسان هێندێک لە خرت و خالی بۆ چوونەکانی کاک ئەحمەدی لە باری دوکتورەوە هەر پێ مابوو.

- سێ دێری ئاخری لاپەرە ۹۰ و سەرەتای لاپەرە۹۱ دەنووسی:

«ئێمە هاتووین لە پلەی یەکەمدا چاومان بە رێبەرایەتی حیزبی تودە بکەوێ. ئەگەر ئەوان ئامادە بن دەمانەوی وەک دوو حیزب هاوکاری بکەین. داوایان لێ دەکەین لە باری ماددی و مەعنەوییەوە یارمەتیمان بدەن. ئەگەر دەستمان بەوان رانەگەیشت یان ئەگەر ئەوان ئامادەی هاوکاری نەبوون و یارمەتیان نەداین کومیتە بریاری داوە لەگەڵ حیزبی بەعس پێوەندی بگرین و لەگەڵ ئەوان قسە بکەین».

بەشێکی ئەم نووسراوە پێویستی بە وردو دەقیقتر کردنە و بەشێکیشی راستکردنەوە، ئەمە راستە کە ئێمە بۆ یارمەتی و لە پلەی

یەکەمدا یارمەتی حیزبی تودەو هاوکاری لەگەڵ ئەو حیزبە ڕێگامان داگرتبوو. بەڵام لە هەڵ و مەرجی دەست پێ ڕانەگەیشتن بە ڕابەری حیزب و یان ئامادە نەبوونیشیان بۆ ئەم کارە، بڕیار بوو هەنگاوی دوایی واتە پێوەندی لە گەڵ ڕێژیمی عیراق، دوای باس و ڕەزامەندی حیزبی کومونیستی عیراق هەڵێنینەوە. مەسەلەی جێگای ڕاستکردنەوە پێوەندی لەگەڵ بەعسە. ئەو کاتە واتە کاتی هاتنی کاک سولەیمان و من بۆ دیتنی ڕابەری حیزبی تودە حیزبی بەعس دەسەلاتدار نەبوو کاتێک (١٧ی ژوئیەی ١٩٦٨) بۆ دووەم جار گەڕایەوە سەر حوکم کە نە کاک سولەیمان مابوو نە سمکو و عەولاو زۆر لە کادرو ئەندامانی حیزبی.

- لە لاپەرە ٩١،پاراگرافی ٣ نووسراوە :پاشان دەیانەویست بچنە بالیۆزخانەی چین و گۆیا داوای پێوەندی (دەبی مەبەست یارمەتی بێ)لەوان بکەن. ئەو دەم بیرو باوەری چەوتی مائوئیستی خۆی گەیاندبۆوە نێو شاخ و داخی کوردستانیش. من بە توندی دژی ئەوە ڕاوەستام. ئەوانیش بەوە ڕازی بوون کە پێوەندی (بە)چین لە ئاژاوە بەدەر خێری تێدا نیە. هەر لەوێ نامەیەکیان بۆ برادەران نووسی کە لەگەڵ لایەنگرانی چینی کە لە ڕێگایال تالەبانیەوە چووبوونە کوردستان پێوەندی نەگرن.

ئەوەی ڕاست بێ هەرچی بیرم لەم بەشە کردەوە، نەهاتەوە بیرم. بەر لە هاتنی گەرمێن هەر لە سەرەتای دەست پێکردنی بزوتنەوەی چەگداری مستەفا نورانی لە لایەن دەستەیەکەوە بۆ پێک هێنانی پێوەندی هاتبۆوە کە تەنیا توانیبووی شەهید مەلا مەحمود زەنگەنە ببینی و ئەمە کە ئەوانە دەستەی سازمانی ئینقلابی حیزبی تودەن یان

www.kerimbisani.com

تۆفانی یان یەکێک لەو دارو دەستانەی کە ئەو کاتەش لە ئوروپا کەم نەبوون بۆ هیچمان روون نەبوو. ئێمە کاتێک لە گەرمێن بووین تا گەرانەوەی سولەیمانی و چاو پێ کەوتنی شەهید خەلیل شەوباش لە کولەکەی تەریشدا ئاگامان لەوە نەبوو کە سازمانی ئینقلابی دوو کەسی ناردوە کە لە عیراقەوە خۆ بگەیننە مەلبەندی بزوتنەوە لە کوردستانی ئێران و لە عیراقیش لایەنگرانی مام جەلال پێ‌یان گوتوون کە راوەستن تا دەتان نێرین و یەکێک لەوانە دوای سێ چوار مانگ چاوەروانی گەراوەتەوە و دووهەمیش کە کوروش لاشایی (دوکتور جەلال) بێ لە شاری سولەیمانی چاوەروان بوو کە رێگای بۆ بدۆزرێتەوە بەرەو ئێران بێ. لەو کاتەدا کە بە بەرینی لە مەلبەندی شۆرش بروپاگاند دەکرێ کە بزوتنەوەی کوردستانی ئێران پێوەندی بە عیراق و جەلال تالەبانی‌یەوە هەیە. هەم شەهید سمایل و هەم مەلا ئاوارە بە جیا نامە بۆ مام جەلال دەنوسن و پیویستی یارمەتی بە بزوتنەوەی کوردستانی لێ دەخوازن و هەروەها لەگەڵ نامەی مام جەلال چەندین نامەی پر لە هەواڵ و رووداوەکانی ئەو ماوەیەش بە شەوباش دا دەنێرن بۆ ئێمە. شەوباش پاش دڵنیایی لەمە کە ئێمە لە لای مام جەلال نین بە رێکەوت دۆستێکی قەلادزەیی من دەبینی و هەوالی ئێمەی لێ دەپرسی و دەڵی :لە ئێران قاو بوە کە برادەرانمان لای مام جەلالن و ئێستا ئەوە پتر لە مانگێکە لێرە لای ئەوانم، بەلام وا دیارە لای ئەوان نین. داوایە هەولێکم بۆ بدەی بەڵکو چاوم پێ‌یان بکەوێ. برادەری قەلادزەیی خێرا لەگەڵ برادەرانی ناسیاوی حیزبی کومونیست پێوەندی دەگرێ و ئێمە بە هۆی کاک حاجی نوری قادر دا شەوباشمان دیتەوەو راست هێنایانە ئەو جێگایەی لەگەڵ شەهید سولەیمان لەوێ

www.kerimhisami.com

بووین. پاش سێ چوار سەعات قسەو باس و خوێندنەوەی نامەکان شەوباش باسی ئێرانیەکی دوکتوری فارسی هێنا گۆڕێ کە ئەوە نیزیکەی پێنج مانگە چاوەڕوانی گەرانەوەیەو بریار بوو ئەگەر ئێوە نەدۆزمەوە بگەرێمەوەو لەگەڵ خۆمی بەرمەوە. مام جەلال و جەماعەت دەیناسن گۆیا زۆر برادەری دوکتورو مەهەندیس و ئەفسەریان هەیە کە ئەگەر رێگایان بدەین دەگەرێنەوەو یارمەتیمان دەکەن و پێم باشە چاوتان پێی بکەوێ. ئێمەی تینووی یارمەتی دەر بە تایبەتی لە کاتێکدا برین پێچیکمان لە حەوا دەقۆستەوە پێشوازیمان لە پێشنیاری شەوباش کردو گوێمان بزانین کێیەو دەلێ چی و خۆی و هاوالانی چ یارمەتیەکمان دەتوانن بدەن. تەنیا ئەو کاتەو پاش هێنانە گۆری شەوباش ئاگاداری بوونی دوو کەس ئێرانی لە لای مام جەلال و رۆیشتنەوەی یەکیان بۆ ئوروپاو مانەوەی دووهەمیان لە «سولەیمانیە» بووین. بەم چەشنە ئەمە کە باسی پێوەندی گرتن لەگەڵ بالیۆزخانەی چین لە سەرەتادا نەبوەو هەروەها پێوەندی نەگرتن بەو کەسانەی کە لە رێگای مام جەلالەوە چووبوونە کوردستان، باس و کێشەی دوایەیە کە برادەرانی خۆمان کاک کەریم و دوکتور قاسملو پتر لە رادمەنیش تورە بوون کە چۆن رێگاتان داوە کەسێکی ناوی نازانن و رابردووی وەزعی ئێستای ئەوتان لێ روون نیە دەیبەنە کوردستان و بریار بوو بۆ کاری ئاوا پرس بە رابەری حیزبی تودەی ئێران بکری و رای ئەوان وەرگیری و ئەم باسانەش دوای هاتنی دوکتور بۆ گەرمێن و لە نیوەراستی ژوئیەی ٦٨ و کاک کەریم لە ئوکتوبری ٦٨دا بوو.

- ل.٩٥ بەم چەشنەیە: «زۆرم هەوڵ دا تا رازیم کرد قاسملو بەشدار بێ و سولەیمانیش بەرەو روو بیدوێنێ».

کاک کەریم، ئەمە راستە کە سولەیمان لە سەرەتادا ئامادەی دیتن و باس لەگەڵ دوکتور نەبوو و زۆر هەول درا کە واز لەم هەڵویستەی بینێ و لەوانەی کە بە گورجی لەم بارەوە هەوڵیان دا یەکیکیان تۆ بووی، بەلأم هەموو ئەو برادەرانەی دوکتوریان نەدیبوو وە دەنگیان بۆ دابوو بروایان بە پێویستی بوونی دوکتور لە تەرکیبی کومیتەی ناوەندی بزوتنەوەکەدا بوو. دژابەتی کاک سولەیمان لەبەر ئەو پروپاگاندەیە بوو کە لەمەر درکاندنی راو بۆچوون و بریارەکانی رابەرایەتی کاتی ح.د.ک. لە لایەن دوکتورەوە لە لای دوکتور کەیانوری‌یەوە لە گۆری دابوو. دەگوترا دوکتور قاسملو نامەی رەخنەی رابەری کاتی ح.د.ک، لە جیاتی ئەوەی بە جێگای خۆی ینێ داویەتە دەست رابەری ح.ت.ا، و لە هەمان کۆبوونەوەشدا کە ئەم باسە کرا رادمەنیشی رەحمەتی بە کاک سولەیمانی گوت شتی وا دروست نیەو ئێمە نە لە رێگای دوکتور رەحمانەوە، بەڵکو لە رێگای «خزمانەوە» ئاگاداری رەخنەی ئێوە (ح.د.ک) لە سیاسەتی پێشوی خۆمان بەرانبەر بە دوکتور موسەدیق و هەروەها رووداوەکانی دوای کودیتا بووین و هەق بلێین سەدی هەشتاو پێنجی رەخنەکانتان لە ئێمە بە جێ بوون. پاش پاکانەی رادمەنیش و هەولی هەمومان کاک سولەیمان وازی لە هەلویستی خۆی هێنا.

نارەحەتی و تۆزانی سەختی ئەو کاتەی شەهید سولەیمان کاتێک بوو کە تۆ مەسەلەی لە ئارا دا بوونی «کومیتەی ئینقلابی و تیشک»ت لە دەم دەرپەری و رۆژو نیوێک نارەحەت و شەکەت و تووشی سەرەگێژە بوو. پاش هەولی زۆری هەموو لایی بە تایبەتی ئێوەو دوایەش شەو کە باوکی فێنک هاتوو لە سەر پێویستی یەکێتی

www.kerimhisami.com

و وەلا نانی ناکۆکی و کێشەی پێشوو زۆر دوا ، هاورێمان هێندی بزوە.

-ل..١٠ دوای بەیاننامەکە نووسیوتە :«لە بەیاننامەکەدا بە دەستخەتی دوکتور قاسملو ئەم برگەیەش نوسراوە:

«هیئت اجرائیە حیزبی تودە ایران...» تا ئاخری.

ئەم برگەیە بە پێچەوانەی بۆچوونی ئێوە لە کاتی ئامادە کردنی بەیاننامەکەدا نەنوسراوەو پێوەندی بە دوا سەفەری دوکتور رادمەنیشەوە بۆ بەغدا لە سالی ١٩٧٠ دا هەیە، کە کاتێک باسی هاوکاری حدکاو حتا هاتە گۆرێ، هاورێ گوتی کە ئێوە لە خۆوە کار دەکەن و وا دیار بوو سەفەری لای مەلا مستەفاو پێوەندی گرتنی حیزبی لە گەلْ حیزبی بەعس دوای بەیانی یازدەی مارس کە بە بێ راوێژ لەگەلْ ئەو و را وەرگرتنی «ه.ا» بوو بە دلْ نەبوو. ئێمەش بە جوتە دلْنیامان کرد کە مەسەلەی تێکۆشانی ئێمە نە لە دژی حتا(مەبەست حیزبی تودەی ئێرانە) بەلْکو بە قازانجی ئەوەو هەر دۆست و هاوپەیمانەکەی پێشووین. دوایە گوتی کەوایە بۆ بێ دەنگ کردنی ئەوانەی دژی هاوکاری ئێمە دەدوێن و پێیان وایە ئێوە وازتان لە ریکەوتنی فیوریەی ١٩٦٨ هێناوە، شتێک بۆ «ه.ا» بنووسن و دەم و دەست دوکتور بە پەلە ئەوەی نووسی و من پاکنووسم کردو دامانە دەست دوکتور رادمەنیش. سرنجێکی وردی نامە دو سێ دێریەکە ئەمە دەسەلمێنێ کە رێکەوتننامەی ٦٨ ئەم نامەیەی دوایی، هاوکات نین و دوای ماوەیەک بەلْێنی پێشوو تازە کراوەتەوە.

- دیسان لاپەرە ١٠٠ پاراگرافی چوار دەنووسی:«پاش ئەو بەیاننامەیە دوکتور رادمەنیش یارمەتیەکی نەغد و باشی دا بە کاک سولەیمان و کاک حەمەدەمین». وە هەر وەها لە لاپەرە ١٠١ پینج دێر

بۆ ئاخری دەنووسی:«بەلاّم بەداخەوە جەریان قەت لە پشت جولانەوە رانەوەستا». بەلای منەوە ئەمە دروستە کە بە شێوەی جیددی جەریان پشتی جولانەوەی نەگرت ئەگینا خۆت دوای گەرانەوە لە ئوروپاو بە تایبەتی کاتی شەری سێ مانگەو تازە کرانەوە شەر لە بەهاری ٥٩، لە نیزیکەوە پیداویستی جولانەوەی چەگدارانەو یارمەتی نەغدو باش دەزانی چی‌یەو ئەگەر وا نەبا گلەیی نووسینی ئەم بەشەم لێ نەدەکردی. با قسەیەکی خۆشی زەکی خەیری بگێرمەوە، کاتی هێرشی جمهوری ئیسلامی بۆ سەر حیزب و سازمان و راکردنی سەدان کەس بەرەو چیا،برادەرێکی رابەری حیزب هەزار یان دوو هەزار مارک دەنێرێ کە زەکی خەیری بیگەیێنێتە دەستی هاوری‌یانی چیا. کاتێک چاوم بە ناوبراو کەوت ئاوری دیناو دەبرد کە مانای چیە ئەندامێکی رابەری بۆ پتر لە دووسەد کەس ئەم پارە کەمە دەنێرێ. لە سیاسەت دا کابرای سیاسی پارەی ئاوا تەنیا دەدا بە ئاوگر یان داروگرەوەی حەمام نەک بۆ ژیان و جلْ و بەرگ و... سەدان کەس دەینێرێ. وابزانم ئەو پارە نەغدو باشەش کە بیرت خستۆتەوە هەر دوو سێ هێندەی ئەوە بوو کە زەگی خەیری باسی دەکا.

ل.٢.١،پاراگرافی یەکەم:

«بە پێچەوانەی بریارەکانی کۆبوونەوە کە هەتا گەرانەوەیان کەس نەیان بینی و پێوندی لەگەلْ کەس نەگرن کە دەچنەوە سولەیمانی کاک حەمەدەمین لەگەلْ مائۆئیستەکانی ئێرانی کە مام جەلال لە بەکرە جۆ کۆی کردبوونەوەو دەیویست لە کوردستان شۆرشی پورلیتریان پێ بکا، پێوەندی دەگرێ و تەنانەت یەکیکیش بە ناوی «کورشی لاشایی» کە پاشان جۆوە تاران و بوو بە ساواکی لەگەلْ خۆی دەباتەوە بۆ

کوردستان... پێوەندی کاک حەمەدەمین«بە پێچەوانەی بڕیارەکانی کۆبوونەوە کە هەتا گەڕانەوەیان کەس نەیان بینی و پێوندی لەگەڵ کەس نەگرن کە دەچنەوە سولەیمانی کاک حەمەدەمین لەگەڵ مائۆئیستەکانی ئێرانی کە مام جەلال لە بەکرە جۆ کۆی کردبوونەوەو دەیویست لە کوردستان شۆڕشی پرولیتریان پێ بکا، پێوەندی دەگرێ و تەنانەت یەکیکیش بە ناوی «کورشی لاشایی» کە پاشان جزوە تاران و بوو بە ساواکی لەگەڵ خۆی دەباتەوە بۆ کوردستان... پێوەندی کاک حەمەدەمین بوو بە هۆی ئەوە کە بڵاو بێتەوە سولەیمان و حەمەدەمین لە ڕێگای مام جەلالەوە لەگەڵ حکومەت پێوەندیان گرتوە».

لێرەدا روون کردنەوەی چەند شت پێویستە:

یەکەم مەسەلەی تاوانبار کردنی کاک سولەیمان بە پێوەندی لەگەڵ حکومەتی عیراق و دوایەش مام جەلال، بەر لە گەڕانەوەی شەهید سولەیمان بۆ ئێران و دەست پێ کردنی بزوتنەوەی چەکدارانە لە لایەن ئەو بەر پرس و کاربەدەستانەی شورش بڵاو دەکرایەوە کە تێکلاویان لەگەڵ ڕێژیمی ئێران زۆر بوو دەیان ویست لە لایەک بە دوو بەرەکی نانەوە کوردەکانی ئێرانی لە مەلا مستەفا دوور خەنەوەو لە لای تر بە پرۆپاگاندی پێوەندی ئەو کوردانە لە گەڵ مام جەلال و ڕێژیمی عیراق، شورش بۆ سەرکوت کردنی ئەوانە هان دەن. بۆ ڕێژیمی شا فایدەی هەرە کەمی ئەم کارە لاواز کردنی مەلا مستەفا، هاندانی گەلی کورد دژی مەلا مستەفا لە ئێران و تەنگە بەر کردنی پێگەی یارمەتی شورش بە دام و دەزگای شاو لە لای تر ڕاونانی خەباتگیرانی کوردی ئێرانی لە سنورەکانی نێوان ئێران و عیراق و هەڵکەندنیان بە

www.kermalisami.com

زەبری شۆڕشەوە بوو. دوور خرانەوەی ئەحمەد تۆفیق بۆ کانی ماسی و پاشان تێک دانی بنکەی سونێ و راگوێزرانی شەهید سولەیمان و هاوڕێیانی بۆ دۆڵە رەقە سەرەتای پیادە کردنی ئەو نەخشەیەو گرتن و راونانی دوایش، نیشانەی سەرگرتنی پیلانی دارو دەستەی شا یارمەتی دەرانی لە شورش دابوو. گیرانی مەلا رەحیم و کوژرانی، گرتن و تەحویل دانەوەی برادەرانی هەوارمی و هەرەشە لە ئاوارە بەر لە یەکگرتنەوەی ئێمە لەگەڵ کاک سولەیمان بە کاوە خۆ ساڵێک بەر لە دیتنی «مائوئیستەکانی بەکرە جۆ» بوو تاوانی ئەوانەش گشت پیوەندی لەگەڵ مام جەلال و لە رێگای ئەوەوە رێژیمی عیراق بوو.

دووهەم ئەو مائوئیستە ئێرانیانەی کە چاو پێ‌کەوتنیان بەلای ئێوەوە بوو بە هۆی بڵاو بوونەوەی پێوەندی ئێمە بە حکومەت لە رێگای مام جەلالەوە، تەنیا هەر وەک لە لاپەرەی چواردا باس کرا کورش بوو کە شەهید سولەیمان و من لەگەڵ شەویاش چاومان پێ کەوت و لەگەلی دواین.

سیهەم:ئەم تاقە کەسەی دیترا(نەک تەنانەت یەکێکیش)«کە پاشان چۆوە تاران و بوو بە ساواکی» نە بۆ ئێمە روون بوو کە هەل دەدێرێ ویەو دەردە دەچێ نە بۆ مام جەلال کەنوای دابوو. لە ژیانی سیاسی دا شتی ئاوا دەگمەن نەبووەو نابێ. ئەوانەی دوایە لە ئوروپارا گەرانەوەو لە بەکرەجۆو بەغدا بوون، لەگەڵ بۆچوونی هەڵەی مائوئیستی، کاری کۆرشیان نەکردو تەنانەت چەند کەسیان لە پێک هەڵپرژان لەگەڵ پۆلیسی رێژیمی شادا کوژران. بەلام هاتنی ئەوانە دوو سێ مانگ دوای شەهید بوونی کاک سولەیمان بوو. بە کورتی سادە کردنەوەی هۆی بڵاو بوونەوەی شایعەی پێوەندی ئێمەو رێژیمی

www.kerimhisami.com

عەبدولسەلام عاریف لە رێگای مام جەلالەوە، بە دیتنی کورشی لاشایی و بردنەوەی ئەو بۆ ئێران نەک دروست نیەو لەگەڵ بەشێکی بەرچاو لە بەڵگەکانی بەرگی سیهەمی بیرەوەریەکان یەکتر ناگرێتەوە، بەڵکو بەو پێچەوانەی ئەو ئەنجامانەشە کە خۆت دوایە پێی گەیشتووی.

لاپەرە ١٢٢(پەراوێز)حەسەن سەلک هەلەیەو حەسەن سەکر دروستەکەیەتی.

ل.١٣٦، سێ دێری ئاخری«دوکتور قاسملو... بەو سەفەری دوایەی هەر وەک لە نامەیەکدا کە بۆ منی نووسیبوو لە جیاتی چوونەوە خۆی کردبوو بە قسەکەریان لە دەرەوە».

ئەوەی لە بیرم بێ هەر لە یەکەم چاو پێکەوتن و رێککەوتن لەگەڵ رادمەنیشی رەحمەتی، پێشنیاری کرد کە یەکێک لە ئێوە دوو کەس بکەینە ئالقەی پێوەندی واتە «رابیت» لەگەڵ «حتا». ئێمە هەر دوک دوکتورمان پێشنیار کرد. بەڵام «رام» لە سەر تۆ پێی داگرت و ئێمەش لەسەر گەرانەوەت و کارت لە ناو خۆ. (دیارە مەسەلەی رادیۆ و تەنیایی کاک حەسەن و هەروەها دور کردنەوەی دوکتوریش بۆ رام مەبەست و لە بەر چاو بووە). ئاخرەکەی گوتی :باشترە لەگەڵ برادەرانی تری رابەریش هەموو لایی تەگبیر بکەن. پاشان یەکیان بۆ نوینەری پێوەندی بە ئێمە بناسێن. دوای گەرانەوەو باس لەگەڵ هاوالان، بۆ چوون و پێشنیاری پێشوومان پەسند کراو بریار درا لەگەڵ هاودەنگی و پشتگرتنی رێکەوتنی فوریە، دوکتوریش وەک بەرپرسی پێوەندی بە رابەری حتا بناسێندرێ. ئەمە بە دوکتور خۆشی راگەیەندرا.

www.kerimbisani.com

حتا بناسێندرێ. ئەمە بە دوکتور خۆشی راگەیەندرا.

ل.١٣٧، «حەمەدەمین ... ئەو ماوەیە کە هاتبوە بەغدا هاورێیانی حیزبی کومونیست لە ماڵێکیان دانابوو. لە گەڵ هیچ کەس پێوەندی نەبوو. تەنانەت بۆ رۆژنامە کرینیش نەدەهاتە دەر، هێندێک کتیبی مارکسیستی بە عەرەبی لای خۆ دانابوو موتالای دەکرد. شەوانە بە پێیان بە لا ریندا دەچووە مالی یوسفی ریزوانی ئەگەر یوسف خەبەرێکی لە دوکان وەگیر کەوتبا بۆی دەگیراوە. یان ئەگەر هاورێیانی حیزبی کومو نیست لە قەلادزەوە خەبەرێکیان بۆ هێنابا، دەنا سێ مانگ بوو لە وەزعی کوردستانی ئێران بێ خەبەر مابۆوە».

لام وایە توزە سەرنجێکی ئەو نووسراوە دەری دەخا مەسەلەکە بەو خەستیەش کە نووسەر لە سەرەتادا دەڵێ: نیە. کەسێک کە لە ماڵێکی جێگای برواو ئاموشۆی هاوری‌یانی حیزبی دا بژی و ئاموشۆی دوکان یان مالی برادەرێکی وەک یوسف بکاو برادەرانی حیزبی کومونیست لە سولەیمانیەو قەلادزەرا خەبەری بۆ بنێرن و سەری بدەن و شەوانە بە لا ریندا هاتوو جۆ بکاو ناو بە ناویش هاوری‌یەکی حیزبی کۆمونیست ئاموشۆی بکاو لە رەوتی رووداوەکانی بنێ، ئێتر ئەو کەسە ئەوە نیە کە لە گەڵ کەس پێوەندی نەبێ. ئەوەی راست بێ پاش دوو جار بیر خستنەوەی برادەری دیاری کراو بۆ پێوەندی کە :«هاوری‌یان گلەییان لە ئامو شۆی زۆری تۆ بۆ دەرەوەی ماڵ هەیە و مەترسی دەر دەبرن و دەخوازن هەتا بگونجێ کەم ئامو شۆ بکەی». تا رادەیەکی زۆر پێی گەرانی بەستبووم پاشان بە پێ ناسنامە یان بەڵگەیەکی گومان لێ نەکراو بە شێوەیەکی سروشتی پەرو بالی هاتوو چۆم گەلێک کورت بوو.

ل.١٣٨،حەوت دێر بۆ ئاخری:«ڕۆژی دوایی پێشنیارم کرد با لە سەر وەزعی کوردستان و... بە ناوی حیزبی دیموکراتی کوردستان بەیاننامەیەک بڵاو کەینەوە. کاک حەمەدەمین ئەوەشی بە دڵ نەبوو دەیگوت یەکەم چۆن ئێمە دەتوانین بە ناوی حیزب بەیان دەرگەین. دووهەم ئەو دەم لەوانەیە خەڵک بزانێ ئەمن لێرەم».

ئەمە کە دەرکردنی بەیاننامە پێشنیارو دەست پێش خەری کاک کەریم بوو جێگای گومان نیە. بەڵام بەرهەڵستی من و بە دڵ نەبوونم سەبارەت بەوە بوو کە پێم وابوو دروست نیە دوو کەس وەک سەرکردایەتی یان کومیتەی ناوەندی بەیان دەرکاو پاشان مەسەڵەی بردنی ناوی تەنیای حیزبی دیموکراتی کوردستان کۆتایی بە کێشە هێنا. لەم بوارەش ئەوەی لە بیرم مابێ بەیاننامەکە نەک نووسەری بیرەوەریەکان بەڵکو من نووسیوم و چەند تێ بینی نووسەری بیرەوەریەکان لێ ی زیاد کراو پاشان بە رونیو چەند نووسخەیەک لێ دراو کرا بە عەرەبی.

ل.١٣٩، پاراگرافی یەکەم:«پاشان چوومە لای کاک دارا تۆفیق و لەبارەی گەرانەوەی برادەرانمان بۆکوردستانی عیراق قسەم لەگەڵ کردو هاتینە سەر ئەو بریارە کە نامەیەک بۆ مەلا مستەفا بنووسم و کاک دارا بی‌باو ولامیش بێنێتەوە. لەگەڵ کاک حەمەدەمین قسەم کرد و گوتم نامەیەک دەنووسم. کاک حەمەدەمین دژی ئەوە بوو کە نامە بۆ مەلا مستەفا بنووسم. پاش ئەوەی کە من پێم چەقاند و نامەکەم نووسی، کاک حەمەدەمین خۆي ماندوو کردو نامەکەی لە دەفتەری خۆیدا نووسیەوەو لە لای خۆي رایگرت».

دژایەتی من لە گەڵ نووسینی نامە هەر چەند بە ناوی کاک

www.kerimhisami.com

کەریم-یش بێ لەوە سەر چاوەی دەگرت کە لام سوور بوو کار لەوە ترازاوە بە نامەیەکی هاکە زایی ئاو بە ئاگردا کرێ و ڕێگای گەرانەوەی برادەران بۆ کوردستانی عیراق و خۆ تێ نەگەیاندنیان تەخت بێ. یادداشتی نامە ئەدەبیەکەی کاک کەریمیش لە کاغەزیکی گەورەدا بەو مەبەستە بوو کە بۆ بیرەوەری خۆش باوەری بمێنێتەوەو تاقی کردنەوە نیشانی دا کە نووسەری نامەکە چەندە باش نیشانەی پێ کاوە یان نا. زۆر بە داخەوە هەر زوو کاک دارا جوابی هێناوە کە مەلا مستەفا قبولی نەکرد چەگدارەکانی کوردستانی ئێران بێنەوە کوردستانی عیراق و لە ناوچەی شورش دانیشن. فایدەی هەرە کەمی خۆ ماندوو کردن و نووسینی نامەکە ئەمە بوو کە شەش لاپەری بیرەوەری‌یەکان پر کاتەوەو نەفەوتێ. «دوو دێری ئاخری لاپەرەی ١٤٥ی بیرەوەری‌یەکان بەرگی سیهەم»

ئەمە بوو بەشێکی سەرەکی لە رەخنەکانم. زۆرم پێ‌خۆش بوو هەر وەک نووسیوتە بەر لە چاپی بەرگی چوارەم چاوێکم پێدا خشاندبا چونکی جیا لە ئاگادار کردنت لە بیرو رام و پێشنیارم کە پێم وایە بە کەڵک دەبێ، لە باری هەڵەی چاپی و هەڵەی نووسینیش فایدەی هەیە. لە بەرگی سیهەمدا بە داخەوە هەڵەی نووسین و چاپی کەم نیە بۆ نمونە لە ڕێکەوتنامەی ئێمە و حتا لە دەستنووسەکەی مندا بە دروستی «ئیمپریالیزم» نوسراوە لە کاتێکدا لە تایپکراوەکەدا «ئیمپریالیست»ە. لاپەرەی ٩٣. ئەبوو نواس بۆتە ئەبوو نەواز یان لە نامەی ئێوە بۆ حتا (هـ.ا)وشەی مەزبور بە هەڵە مذبور لە سەر وەزنی مذکور نووسراوە یان لە تایپی بە شێک لە بەڵگەکان کەم یا زیاد کراوە بۆ نمونە بەڵگەی ژمارە ٩ ل.٣.٩ دێری حەوت بەم چەشنەیە

:...کە لەوانە یەکیکیان ئیوەن و ئەوی تریش پاش برێک چەقە چەق دوکتورە کە لە تایپکراوەکەی لاپەرە ٧٥ پاراگرافی ئاخر ئەو بەشە قرتاوەو لە سەری دێری خوارەو دەست پێکراوە لاپەرە ١٨٥ باسی نامەیەک دەکەی کە روونووسەکەی لای خۆتەو ئەسلەکەی لای من و تاریخەکەی لە سەر روونووسەکە نیە کە ٦٩/١٠/٣١یە ، لیرە لە نامەی لای من خانی و لە کتیبەکەدا یوسفی ریزوانییەو لە نامەی ئەسلی دا تەنیا نووسراوە «خولا ئەوەی بە نەسیب خانی بکا بێتە ئوروپا بەڵام لە کتیبەکەدا جیا لەوە کە لە جیاتی خانی یوسفی ریزوانی هاتوە لێی زیاد کراوەو ببێتە ژێر دەست لاپەری ١٨٥. یان نامەی کاک سەعید لە ئەسڵەکەدا دێری سێهەم بەو چەشنەیە «هەر وەک لە نامەکانی پێشوودا رامان گەیاندبوو کە قەرارە شتێک ساز کەین ئەتۆش پێخۆش بوونی خۆت ئیعلام کردبوو». لاپەرەی ٢٠١ کەچی لە لاپەرە ٤٤ ئەو بەشە قرتاوەو هیتر لەم بارەوە.

دوا رەخنەم لە کارەکەت زەق نیشاندانی نەخشی خۆتە. ئەم کارە نەک هەر پەسند نیە بەڵکو لە خوینەردا چەشنە بێزاریەک پێک دێنێ و لەو بروایەدام گەرچی گیرانەوەی بیرەوەرییەکانی نووسەرە. بەڵام باشترە نووسەر نەبێتە بناوان و قارەمان گەرچی تەنانەت لە راستیش دا وابێ. هەرچۆنێک بێ ئەم کارەی ئێوە لەگەڵ کەم و کورییەکان کارێکی بەنرخەو جێگای رێزو خزمەتێکی بەرچاوەو هیوایە بەش یا بەشەکانی تر پوخت ترو وردتر ئامادەو چاپ بن و سودی پتر بە خوێنەر بگەیێن.

هاورێت مینە ٨٩/٥/١

www.kerimhisani.com

سوپاسی کاک حەمەدەمین دەکەم کە بیرو رای خۆی لەسەر بەرگی سێهەمی بیرەوەریەکانم لە دە لاپەرەدا نووسیوەو بۆی ناردووم منیش ئەوە دەقی نووسراوەکەی کاک حەمەدەمینم بە بێ دەستکاری بڵاو کردەوە. لام وایە تۆزێک لێ ورد بوونەوە نووسراوەکەی کاک حەمەدەمین بە گشتی دەقی نووسراوەی بیرەوەریەکانی منی تەئید کردوەتەوە تەنیا ویستویەتی هێندێک بۆچوونی خۆی و هەڵویستی ئەو دەمی رووداوەکان روون بکاتەوە کە لە کاتێکا روونکردنەوەکانی کاک حەمەدەمین پێوەندی‌یان بە نووسینی بیرەوەری‌یەکانی منەوە نیە. من نەهاتووم هەر وەک زۆر جار نووسیومە رووداوەکان شی بکەمەوەو هەڵیان سەنگێنم. تەنیا ئەو شتانەم نووسیوە کە روویان داوەو پێوەندیان بە خۆمەوە هەبوە. بۆ نمونە<

کاک حەمەدەمین دەنووسی:«کاک کەریم ئەمە راستە کە سولەیمان لە سەرەتادا ئامادەی دیتن و باس لە گەڵ دوکتور نەبوو» زۆر باشە ئەگەر ئەوە راستە ئیتر حیکایەتەکەی تر پێوەندی بە منەوە نیە! یان لە سەر لاپەرەی ٧٥ کە هەڵبژیرانی دوکتور قاسملو «پاش برێک چەقە چەق بەستراوەتەوە بە شاهیدێکی دیکە» ئیتر من ئاگام لە برینداری عەولای موعینی و شیخ لەتیف نەبوەو پێوەندیان بە بیرەوەری منەوە نیە. یان لەسەر «مستەفا نورانی و توفان و خەلیل شەوباش و مام جەلال و چی و چی نەبوە» روون کردنەوەی کاک حەمەدەمین پێوەندی بە بیرەوەری‌یەکانی منەوە نیە. کاک حەمەدەمین لە سەر لاپەرەی ١٠٠ پاراگرافی چوار من نووسیومە:«دوکتور رادمەنیش یارمەتیەکی نەغدو باشی دا بە کاک سولەیمان و کاک حەمەدەمین» لە رەخنەکەی خۆیدا حالی نەبووم مەبەستی چی‌یە خۆ من باسی زۆر و کەمی

یارمەتیەکەم نەکردوە! یان لە سەر بردنەوەی کورشی لاشایی. من تەنیا ئەوەندەم نووسیوە کە: (کورشی لاشایی پاشان بوو بە ساواکی و کاک حەمەدەمین لەگەڵ خۆی بردوویەتەوە کوردستان). ئێتر من نەم گوتوە کاک حەمەدەمین پێشتر ئەو کابرایەی ناسیوەو زانیویەتی دەبێتە ساواکی.

لە سەر لاپەرەی ١٣٧ و ١٣٨ روونکردنەوەی کاک حەمەدەمین هیچ لە ئەسلی مەسەڵەکە ناگۆرێ یەکەم کە دەڵێم: «لە مالێکیان داناوەو ئامو شۆی خەڵکی نەکردوە یان کە دەڵێم پێشنیارم کردوە بە یاننامەیەک بنووسین ک حەمەدەمین لە پێشدا دژی بووە» لە کاتێکا خۆی کاک حەمەدەمین دەڵێ: «دەرکردنی بەیاننامە پێشنیارو دەستپێشخەری کاک کەریم بووە». ئێتر من ئەوەم شی نەکردۆتەوە کە داخوا راستە «دووکەس وەک سەرکردایەتی بەیان دەرکەن» یا راست نیە.

لە سەر نووسینی نامە بۆ مەلا مستەفای رەحمەتی. کاک حەمەدەمین دەڵێ: «دژایەتی من لەوە سەرچاوەی دەگرت کە لام سوور بوو کار لەوە ترازاوە بە نامەیەکی هاکەزایی ئاو بە ئاگردا دەکری و رێگای گەرانەوی برادەران بۆ کوردستانی عیراق تەخت بێ».

لێرەدا تەنیا من نووسیومە نامەیەکم بۆ مەلا مستەفا نووسی و کاک حەمەدەمین دژی بوو. نەهاتووم شی بکەمەوە کە داخوا ئەو نامەیە تەئسیری دەبوو یا نەدەبوو. مرۆڤ لە تێکۆشاندا کار دەکاو دەستە وەستان نابێ جا ئەگەر بە دەستیشیەوە نەهات ئەوە نەهاتوە، بەڵام ئەو کاری خۆی کردوە.

کاک حەمەدەمین لەگەڵ هێندی تێبینی هەڵەی چاپی لە ئاخری

نامەکەیدا دەنووسێ:«دوا رەخنەم لە کارەکەت زەق نیشاندانی نەخشی خۆتە. ئەم کارە نەک هەر پەسند نیە بەڵکو لە خوێنەر دا چەشنە بێزاریەک پێک دێنێ. لەو بڕوایە دام گەرچی گێرانەوەی بیرەوەریەکانی نووسەرە بەڵام باشترە نووسەر نەبێتە بناوان و قارەمان گەرچی تەنانەت لە راستیش دا وابێ. هەر چۆنێک بێ ئەم کارەی ئێوە لە گەڵ کەم و کوریەکانی کارێکی بەنرخ و جێگای رێز و خزمەتێکی بەرچاوەو هیوایە بەش یان بەشەکانی تر پوخت ترو وردتر ئامادەو چاپ بن و سودی پتر بە خوێنەر بگەیێنێ».

زۆر سوپاس بۆ کاک حەمەدەمین. بەڵام دەمەوێ لەسەر روونکردنەوەو رەخنەکانی کاک حەمەدەمین بە کورتی رای خۆم دەرببڕم.

یەکەم: وەک باسم کرد کاک حەمەدەمین لەو نامە دوورو درێژە دا هێندێ شتی باس کردوە کە پێوەندی بە بیرەوەری منەوە نیە تەنیا ویستویەتی بیرەوەری یا بیرو رای خۆی بنووسێ. چوونکە لە چەند جێگا دەڵێ:«ئەوە راستە» بەڵام بۆ چوون و لێگدانەوەو تێ هەڵکێشی خۆی لێ زیاد دەکات کە نە رەخنەیەو نە پێوەندیان بە منەوە هەیە.

دووهەم :کاک حەمەدەمین زەق نیشاندانی نەخشی نووسەری بیرەوەری بە کاری ناپەسند دەزانێ و گۆیا بێزاری لە لای خوێنەر پێک دێنێ. بەڵام هەر لەو کاتەشدا ئەم کارەی من بە «کارێکی بە نرخ و بە جێگای رێز و خزمەتی بەر چاو دادەنێ».

بێجگە لە دەیان نامەی دەستخۆشانە کە لە لایەن خوێنەران و نووسەرانەوە لە سەر بیرەوەرییەکانم بۆم هاتوون و دوو کەسیش لە سەریان نووسیوەو لە بەرگی چوارەمدا چاپ کراون لەوانەیە زۆر

www.kerimhisami.com

کەسیش نووسینەکانیان بە کەیفی نەبوویێ. بەلأم بۆ روون بوونەوەی کاک حەمەدەمین دەمەوی بلێم:من رۆمانم نەنووسیوە تا قارەمانی خەیالی ساز بکەم. من ژیان و بە سەر هاتی خۆم نووسیوە. چاک یان خراپ بە ناچاری هەر دەبێ نەخشی خۆم دیار بێ. چونکە بابەتەکە باسی خۆمە من بە خۆم هەلا نەگوتوە، خۆم نەکردۆتە قارەمان ژیانی رۆژانەو تێکۆشانی خۆم گێراوەتەوە. ئەو دەم نووسینەکە ناپەسند دەبوو کە لە سەر خۆم باسی شتێکم کردبایە کە نەمکردبوو. بۆ نمونە نووسی بام چوومەوە ئێران لە گەلْ کاک حەمەدەمین لە شورشی چەگدار دابووم، خەلْکم هان داوە چەند شەو و رۆژ بە چیادا دەرێگا دا بووم وچی و چی، واتە ئەوەی پالْەوانە درۆزنەکان وەپالْ خۆیانی دەدەن. ئەو دەم کاک حەمەدەمین و چەند کەسی تریش دەبوایە بنووسن. کاکە تۆ درۆ دەکەی قەت شتی وا نەبوەو لە نێو شورش دا نەبوی و ...». بەلأم کاک حەمەدەمین دەنووسێ :«کاک کەریم نامەی بۆ مەلا مستەفا دەنووسی من دژ ی بووم چونکە دەمزانی بێفایدەیە» من باسی نامەکەو دژایەتی کاک حەمەدەمین-م کردوە ئێتر باسی ئەوەم نەکردوە کە داخوا بۆچی ئەو دژی نووسینی نامەکە بووە. کەوابوو بە پێچەوانەی بۆ چوونی کاک حەمەدەمین من نەخشی خۆم زەق نیشان نەداوە بەلْکو نەخشەکەم لەم رووداوانەدا چۆن بووە هەر ئەوەم نەخشاندوە. بێجگە لەوە نازانم :«کاری نابەسند و بێزاری پێک هێنەر لە خوێنەردا» چۆن دەبێتە «کارێکی بە نرخ و جێگای رێزو خزمەتی بەرچاو»؟!

www.kerimhisami.com

پێرست　　　　لاپەرە

پێشەکی	
ساڵی ١٩٧٥	١
ئاشبەتاڵ	١٦
بۆچوونی ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی دوای شکانی شۆرشی کوردستان	٢٨
سەفەر بۆ کوردستان	٣٦
سەفەر بۆ ئەورووپا	٤٣
دیسان سەفەری پراگ	٥٠
سەفەر بۆ لوبنان	٦٢
ساڵی ١٩٧٦	٧٦
نوێنەرانی موجاهدینی خەڵک	٨١
ناکۆکی بیروڕای لەگەڵ سکرتێری حیزب	٨٤
گەڕانەوەم بۆ بەغدا	٩٧
مەسەلەی پاسپۆرت	١٠٨
گەڕانەوە بۆ بەغدا	١٠٩
کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندی	١١٥
سەفەر بۆ یەمەنی دیموکراتی	١٢٤
بۆ ئاویتە	١٣١
گەڕانەوەی مام جەلال بۆ کوردستان	١٣٦
مەترسی تازە و تەکبیری پێویست	١٤٥
سەفەر بۆ پاریس	١٦٠
کۆبوونەوەی حیزبە کوردستانییەکان	١٨٦
شۆرش لە پاریسەوە	٢١٧
لەگەڵ دوکتور کەمال خۆشناو	٢٣٨
گەڕانەوەی دکتۆر قاسملۆ بۆ بەغدا	٢٤١
نامەی کاک حەمەدئەمینی سراجی	٢٦٨
بەڵگەنامەکان	

بەرهەمەنووسراوەکانی نووسەر

١- کاروانێک لە شەهیدانی کوردستانی ئێران
٢- وەڵامێک- کوردی و فارسی
٣- لە دەوری ڕێکخراوی لاوانی حیزبی دیموکرات کۆبینەوە
٤- ڕەخنە و لێکۆڵینەوەی لەسەر کتێبی «حوسێنی مەدەنی»
٥- ڕێنوێنی شەڕی پارتیزانی
٦- چەند قسەیەک لەگەڵ خەبات
٧- کورد و فەرهەنگی بێگانە
٨- لێکۆڵینەوەی «کورتە باسێک لەسەر سۆسیالیزم» کوردی و فارسی
٩- تایبەتی کۆنگرەی شەشەم
١٠- کۆماری دیموکراتی کوردستان یان خودموختاری
١١- یادی هێمن
١٢- لەپێناو چیدا؟
١٣- لە بیرەوەرییەکانم: بەرگی ١، ٢، ٣، ٤، ٥

ئەو بەرهەمانەی نووسەر کردونی بە کوردی

١- دایک/ مەکسیم گۆرکی
٢- ژیان و کردەوەکانی لینین
٣- ئەفسانە کوردییەکان/ ڕۆدینکۆ
٤- زەوی بچووک/ برێژنێڤ
٥- مەسەلەی کورد لە پەرلەمانی سوێد
٦- کۆمەڵە چیرۆکی هەڵبژاردە لە ئەدەبی بێگانە
٧- یاسای بنچینەیی ئابووری سۆسیالیستی
٨- حەمە جگۆڵ «ئینجە مەمەد»- یەشار کەماڵ
٩- ئوسوڵی سەرەتاییەکانی فەلسەفە- ژۆرژ پۆلیستێر
١٠- نامەی گوللەبارانکراوەکان
١١- کورتە مێژووی کۆماری بولگارستان
١٢- ئازادی یا مەرگ- کازانزاکیس

www.kerimhisami.com

١٩٧٨/٤/٢٥

برای بەڕێزم کاک کەریم ! پاش سڵاوێکی گەرم چاوی هەموو برادەران ماچ دەکەم و هیوادارم
هەموو بەخۆشی و ساغی بژین.

١- نامەی ٢٩/٣ ت ئێستا گەیشت. بەڕاستی دڵم پێ خۆش بوو لە نیگەرانی دەرچووم. [illegible] دەرچوو ئەوە بەدەر [illegible] فۆن لەگەڵ خوشکە خەدیجە [illegible] کرد بوو پێ نەگرتم کە تۆ تەلەفۆنت کردووە حاڵتان زۆر باشە. بەڵام لە نامەکەت ڕا وا حاڵی بووم کە دەنگ ئێستا بەڕاستی بۆ ئێوە باشترە.

٢- نامەکەت [illegible] پێشتر لە وەڵامی نامەی ٢٩/٣ و ٣٠ی مانگ نووسراوە و دیارە زۆر بێ ئاوڕ [illegible] کردووە چونکە چێژی نامەکانی [illegible] لە سەر دوو کەس ئەساس بووە ١- شۆڕش یا بەشێکی زۆر لە لایەنگرا [illegible] موقاوەمەت دەکەن [illegible] ئەوە دەستە دەبوا هەم [illegible] ڕەئا موقاوەمەت بکەن ٢- تۆ نووسیوتە [illegible] باشی نییە و نامیلکە بە شێوە گوتراوە نابێ چاپەمەنی دەرکەین و نابێ هاتووچوون ئەوە [illegible] بەڵام بە نەزەری من ئەگەر ئەوە دروستە ئەدی ماندوو بوون لە لای نامیلکە بۆ چییە؟ [illegible] لە [illegible] دەدەین [illegible] کردووە کە بە نەزەری من ئەساسیان نییە. [illegible] نامیلکە [illegible] دیتە دە [illegible] لە سەر دەکەین. بەڵام ئەوە دەزانم دەڵێم لە سیاسەتی شۆڕش [illegible] بووە و ئەوە لێشێوا نیان ئەگەر [illegible] واقیعەکانی [illegible] ئەوە [illegible] خەسڵەتی [illegible]. [illegible] سیاسەتمان [illegible].

٣- [illegible] بە تەواوی [illegible] من [illegible] لە سەر ڕێبازی خەباتی ئێمە [illegible] پێکانی شکاندووە [illegible] بەتایبەتی [illegible] سیاسەتی نامیلکە [illegible] قسەکان [illegible] تەحلیل بێ [illegible] بە قەولی کابرا [illegible] لە هەر حاڵ دا من [illegible] باوکی فێنک ئێستا [illegible] بەڕاستی [illegible] دەبێ [illegible] بە شێوەیەکی [illegible] نامیلکە [illegible] لەلای [illegible] دەرچووبێت [illegible] زیاتر لە دەرەوە بە [illegible] لە لای ئێوە. بەم وایە [illegible] باوکی فێنکیش [illegible] بەڵام [illegible] گرتن هەر باشە.

٤- دەبێ [illegible] بنێرن [illegible] بیستەوە دیارە [illegible] من [illegible] بێنن. حا [illegible] بێت [illegible] باشترە. [illegible] چاپەمان [illegible] ئەگەر [illegible] نامەکە [illegible] دیوار [illegible] بە [illegible] دادای [illegible] بۆ [illegible].

[illegible] ئەگەر [illegible] چاپەمان [illegible] بلێن [illegible].

٥- ئەگەر [illegible] مەسئەلەیەکی [illegible] لای باوکی فێنکیش [illegible]. من دەتوانم [illegible] لە [illegible] بلاوتان [illegible] لەگەڵ هەموو برادەران [illegible] باشترە لەم بارەوە [illegible] نامیلکە [illegible] دا نامەکە [illegible] ٥ [illegible] هیوادارم [illegible] وەڵامی [illegible] بێ. ئەو نامەیە [illegible] ٣٠ [illegible] دەگاتە دەستت. هیوام [illegible] دەستت [illegible] لە [illegible] وەرگیراوە.

٦- [illegible] ئەوەیە [illegible] برادەران [illegible] دیارە [illegible] بیان [illegible] باشترە [illegible] کردووە [illegible] خودا [illegible]

www.kerimhisami.com

شێوه‌ی [illegible] و [illegible] (...) بۆ لای من خۆم [illegible] وا به [illegible] خوێندنه‌وه‌ی [illegible]
ده‌ربڕینه‌کان یا بیته‌ وا به من له‌ [illegible] ده‌رده‌ست [illegible] ، ئه‌گه‌ر هه‌تا ئێستا [illegible] [illegible] بووه‌ ، [illegible]
جیاوه‌ [illegible] [illegible] [illegible] بوونی [illegible] چ [illegible] بوو [illegible] [illegible] باره‌وه‌ [illegible] بنووسن .

٧ - [illegible] له‌ [illegible] نیازی [illegible] ناوی [illegible] و [illegible] و [illegible] ، ئه‌م ناوه‌ [illegible] [illegible] [illegible] . چونکه‌
ناوی [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] شێوه‌ [illegible] [illegible] [illegible] هیچ [illegible] [illegible] نییه‌ .

٨ - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] تازه‌ [illegible] . چونکه‌ [illegible] ده‌رکردن [illegible] [illegible] شێوه‌
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] شێوه‌ [illegible] [illegible] .

٩ - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] خۆش [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] و حاڵی
[illegible] [illegible] [illegible] پێشنه‌و [illegible] .

١٠ - ئه‌گه‌ر [illegible] ئێستا [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ده‌سته‌ بووه‌ [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] ئێستا [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] چییه‌ ؟

١١ - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ناوه‌ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] .
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

بابان [illegible]

ئه‌گه‌ر [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] چاپ نییه‌ .

برای زۆر گەورە و بەڕێزم ماموستا کەریم ئەحمەد

لەگەڵ سەلام و عەرزی احترام:

ماوەیەکی زۆرە لە برادەرانی خۆمان کاک کریمی حسامی و ئەوانی ترەوە [illegible] بەداخەوە دوای ئەم وەزعە تازەیە زۆر چارە پەرێشان بوون کە بێن و توجیهی تازە [illegible] بەداخەوە تا ئێستا هیچ خەبەرێکیان نیە. ئێمەش لەو ناردنیانە لەبەر ئەوەی مسئولین [illegible] ناچار بووین حەرەکەی جاران [illegible] و چارە ڕەوانی ئەمری تیادەکەین.

بۆیە حاجەت سەربە دوبارە دەکەم کە لە ڕێگای ئێوەوە خەبەرێکیان لێ وەربگرین. کلام ئەوەیە بە زوویی ئاگاداریان بکەن کە ڕەئیی خۆیان لەبارەی وەزعی ئێستاوە بە زوویی بۆ ئێمە بنێرن و ئەگەر دەتوانن حەرەکەتێک بکەن خۆیان بیبن، ئەوانا [illegible] ئاوا دەبوو.

لە حاڵەتێکدا برادەرانی خۆمان خوا نەخواستە [illegible] بۆمان بنێرن [illegible] داوا لە قیادەی ئێوە دەکەین کە مەسەلەی ئێمە لەگەڵ کاربەدەستانی [illegible] باس بکەن و ڕێگایەکمان بۆ بدۆزنەوە. ئێمە دڵنیاین کە هێزی ئێوە وەک حەموو کاتێکی تر [illegible] یارمەتیمان دەدا [illegible] هاوکاری یەک [illegible] ئاڵا. زۆر بە پەلە چارە ڕەوانی وەڵامم و سوپاس.

زۆر عەرزی احترامم هەیە بۆ بەڕێز کاک عەزیز و ابو ساسان و باقی برادەران، تیز بە هیوای سەرکەوتنتان بۆ خزمەتی گەلەکەمان.

برای بچووکتان عبدالله حسن زادە، ئەندامی کومیتەی ناوەندیی
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران

١٩٧٥/٤/١

بەڕێزی زۆر گەورەم کاک کەریم حیسامی
لەگەڵ دەست گوشین و سڵاو

خەوماندا خێڵ بووە ، ملمان خستبوو چینەوەی تەماشای رێگا بکەین بە ئەلبومی [illegible]
باشە بەرگێکیان پێ بڕانی ، نەبوو ، پێم وایە خۆتان دەزانن کە ئێمە لێرە کەسمان نەماوە ، ناسیاو [illegible] لە سەر
ناومان ناسیم . پێشم وایە هەموو دیارنەبوونتان هەر ئەوەیە کە بە ئەزانن [illegible] کەس [illegible] .
بەڵام دیسان هەر پێم سەیرە ، بە بارەی من دەبوو بە هەرەوە [illegible] [illegible]
بێ لیر هێنابا وردە ستوونێکیان وەرگرتبا ، ئێستا ئەگەر [illegible] [illegible] بەتەلەدەچی [illegible]
لێ کردنەوەی زۆر دەخایەنێ .

بە هەرحاڵ هیوادارم ساغ و سەلامەت بن وردە زنجیرە باشی [illegible] زۆر [illegible] لە [illegible]
لەپێناو هیوام ئەوەیە پێی گەیشتنی ئەم نامەیە پێ کاتی [illegible] دەستووری [illegible]
لە بەرچاوەی زۆر تێکەڵاویی ئەگەر رێگای هەتا [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
رەنجی خۆتان بۆ ئێمە بنووسن ، ئێمە تا ئێستا لە جەماڵی خۆمان [illegible] [illegible]
ئاڵ و گۆڕێک لە شوێنی خۆمان دابکەین .

بە ناشکوری ، نەبێ کاک [illegible] بە پێویست [illegible] [illegible] [illegible]
دەبێ وەک داستانی هەژارە پێم وەبێژم ، قسەم زۆرە و هەم لیاقەی [illegible] [illegible]
ئەگەر [illegible] لە رێ دەستووری تازەمان [illegible] ، ئەگە [illegible] [illegible]
بە پێویستی [illegible] .

برادەرانی تا ئێستا سلاوتان و هەموو [illegible] [illegible] [illegible]
سلاو بۆ ماموستا و باوکی [illegible] و [illegible] و هەموو برادەران ، [illegible] [illegible]
من و نامە [illegible] .

بە هیوای خۆمی [illegible] زوو

عبدالله [illegible] زادە

١ / ٤ / ١٩٨٣

بۆ ناتی بەڕێز و خۆشەویست

تا نامە دەبا سڵاوی گەرمت پێشکەش دەکەم . هیوادارم سەرما و هەڵامەتەکەت زوو بەسەر چووبێ و ئازاری نەدابێ . مەعلومە ئەگەر هاتیەوە ئێرە سەرمای وڵێت لەبیر دەچێتەوە. خوا بکەم وابێ یەوە هێندێکیت بەش دە گەرمای ئێرە بێ و هێندێکیشمان ڕەمەزان دەگەڵ بگرین . ناتی ئەو دوو نامانەی دوایەت تەپەدەست و لەبار گەیشتن . ڕۆژی ٢٠ی مانگ چووم نامەکەم لە هەنگری وەرگرت ، یەعنی بە دوو ڕۆژان گەیشت . نامەکەی لەوەپێش لەمێژە گەیشتووە . مەقالەکان هەرگیز ناکەم ، پاکنووسیان دەکەم و دەیاندەم . تەنیا مەقالێکیان هەیە دریژن . ئەوش لاپەڕی پاکنووسیان دەکەوێتێ . هاوکاری ئێستا کەیفی بە مەقالی کورت دێ . ئەوی دیکەم بڕێکی کورت کردەوە و ئەوە لە ژمارە ٢٨٣ی دا چاپ کراوە . ئەوی دوومیش ئەوڕۆ بردم کە لە ژمارە ٢٨٤ دا بڵاوی بکەنەوە ، بەڵام بە قسەیان نەکردم . چونکە جێ بەتاڵ نەبوو بۆ ژمارە ٢٨٥یان هەڵگرت . دیارە تەنیا بە زیانی ڕۆژنامەکەی تەواو بووە. ئێستا هەموو ڕۆژێ لە جیاتی ئەبو ئاوارەی دەچم لەوێ یەکێ دوو سەعات دەوام دەکەم .

بۆ مەسەلەی چیرۆکەکان هێشتا دەستم پێ نەکردووە . دیارە لەبەر تەنبەڵی وتە نەخۆشیش نیە . ئەگەر بڕوا دەکەی دەرفەتم زۆر کەمە . پێت سەیر نەبێ ئەگەر بڵێم کاری کۆنیشم لەسەر کەوتۆتەوە . پیاو بەو هاوینەی کاری لەبەر ڕانابەرێ بەتایبەتی بەم بەینەی وەک ئێستا بەتەنێ دەمینمەوە و وردە کاری ماڵیشم بۆ زیاد دەبێ . بەڵام وەک کابرا گوتی : بەسیطە ، ئەوە ڕەمەزان ناهاتوە ئینشائەڵڵا خوا تەوفیقێ دەنێرێ هەرزوو تێکی دەپەڕێنم !

هەرزەم کردی ئێستاش هەر بەتەنێ لە ماڵێم ئەگەر خالید و منداڵەکان حیساب نەکەم . هەموویان چوونە سەفەری سەربێ ، مام هێنیشیان دەگەڵ چووە . ئەبو ئاوارە دوو ڕۆژ پێشتر بۆلای ماڵ و منداڵی ڕۆیشت . خانوویەکیشمان لەلای مەشتەل بۆ گرتووە ڕەنگە بۆ ١٠ی مانگێ ئەگەر خانووەکە تەواو بێ ئەویش ماڵ و منداڵی بێنێ و ئاوەدانی کاتەوە . دوکتوریش وەتی چۆتەوە خەبەری نیە ، نە نامە و نە وەڵام و نە تێلیفون . خوا بکەم بێ مزەرەت بێ منداڵەکان ڕۆژیانە .

بۆ خانووەکەی خۆمان کارای سەحەب خانوو خانوویەکی دیکەی هەیە بۆخۆی تێی دایە ، هەر لەو گوزەرەدایە . قەرار وایە قسەی دەگەڵ بکرێتەوە هێندێکمان بۆ بەردا خەتەرکا و بۆ وێ بگوێزینەوە . دیارە وەک خانووی ئێستا نابێ بەڵام ناچاری یە .

www.kerimhisami.com

تاقی نامەو چاپەمەنیت زۆر بۆ دەنێرین وادیارە بەریدیش زەردی منی گرتووە وا درەنگت ئەت پێ دەگا !

ئێمە هەموو لایەک ساغ و سەلیمین . خۆش ئێوەمان دەوێ هەموو زۆرتان لێ دەپرسن . رەحمانی فەقیریش وردە وردە گەرمەبرینی لەبیر دەچێتەوە بەڵام بە ناشکری نابێ بەچییان سارێژ کاتەوە .

خوزگەم بە خۆیان . کەمال و شێرزاد وەک خەڵکی دەرگای مەدرەسەیان لێ داخراوە . سلاوی گەرم و پیرۆزبایی سالی نوێی خوێندنیان لێ دەکەم : خوزگە تاقی دەقت زانی بۆ وسالی چەندەم ئیشتیای مەدرەسە کەوتووە . رەفیقیشم سازکردوون ، بەڵام بەداخەوە دەڵێن تێی نابێ . بابمێنێ تا دێیەوە . زۆر سلاو لە خوشکە خەجیجێ دەکەم و یەک دنیا ئەحوالی دەپرسم .

ئیتر خۆشتیان جەلال ٧٥/٩/٦ .

ЗАВЕДУЮЩЕЙ РЕДАКЦИЕЙ Н. А. ПОЛЯКОВОЙ.

Глубокоуважаемая товарищ Полякова!

В 1974 году была издана Вашим политиздательством книга коллектива авторов "Страны мира". Я купил эту книгу и прочитал ее. Эта книга очень полезна для приобретения общих знаний. Но нельзя не заметить некоторые ее недостатки. Например: неточные сведения о странах Ирана и Турции, особенно о национальностях этих стран. О Турецкой Республике пишут: "Население – 37,5 млн. /1972/, в основном турки /90%/ /стр. 173/.

Первое: можно задать вопрос: кто другие 10%?

Второе: статистика показывает, что около 8 млн. курдов живут в Турции, из них 6756970 курдов живут в Турецким Курдистане /"Курдистан и курды". Др. А. Рахман Гасемлу, 1978 г. на курдском языке/.

Кроме этого в последние годы в Советском Союзе вышло несколько книг о курдском вопросе. Например: "Курдистан и курдская проблема" и "Курдский вопрос" М.С.Лазарева. /Москва 1964-1972 г./, а также и другие книги советских ученых о курдском вопросе. Это коротко о Турецком Курдистане и о турецких курдах.

Теперь об Иранском Курдистане. В книге "Страны мира" написано: "Население – 31,2 млн. /оценка на март 1974 г./, главным образом персы /более 50%/, а также азербайджанцы, армяне, арабы, туркмены, ассирийцы, евреи и др. Свыше 4,5 млн. курдов, бахтияр, белуджей и луров ведут кочевой образ жизни /стр.124/". Эти сведения не отвечают действительности, так как читатель не ознакомлен с численностью населения азербайджан, армян, арабов, туркменов, ассирийцев, евреев. Кроме того, авторы книги не утрудняли себя просмотреть работы других советских ученых об иранских курдах. Очень хорошо известно, что курды в Иране не ведут кочевой образ жизни. Курды в Иранском Курдистане с давных времен живут в своей родине.

Статистика показывает что: " 17% иранского населения курды". Численность населения курдов в Иране достигает 5.501.000 чел. / "Курдистан и курды", Др. А. Рахман Гасемлу, стр. 87, 1978 г./. Курды в Иранском Курдистане, как и другие курды во всех частях Курдистана, много лет борются за свободу, демократию, за свои народные права. В 1945 г. была образована Демократическая партия Курдистана.

Под руководством этой партии была образована Курдская Демократическая Республика во главе с вождем Кази Мохамедом

/"Новейшая история Ирана" М.С. Иванова, стр. 112-113: Москва, 1965 г./.

Для информации я посылаю Вам программу Демократической партии Иранского Курдистана. В заключении хочу сказать: то, что советские ученые приняли 5 млн. иранских курдов за кочевников и совсем не упомянули о 6 млн. курдов, живущих в Турции вызывает только сожаление, что о курдском народе дается неправильная информация.

18 сентября 1975 года.

С уважением,
Хусами Камал

Уважаемый Хусами Камал!

Редакция благодарит Вас за внимание к справочнику "Страны мира", за желание помочь уточнить сведения о курдском населении в ряде стран.

К сожалению, в справочнике из-за ограниченного объема статей по странам сведения об удельном весе в населении приводятся только по наиболее многочисленной национальности. В справочнике 1975 г. на основании ряда источников внесены некоторые коррективы в сведении о курдском населении в указанных Вами странах. В последующем издании справочника после консультаций со специалистами надеемся окончательно уточнить эти сведения.

С наилучшими пожеланиями -

Зав.редакцией
справочной литературы

"[illegible]" декабря 1975 г.

(Н.Полякова)

١٦/٧/٢٠٠٠

برای بەڕێز [illegible]

سڵاوی گەرمتان پێشکەش دەکەم [illegible]

برایان [illegible] بە مونەسەبەی [illegible] ساڵی [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۲۵

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستان (ئێران)

دوای سڵاوی سەرکەوتن بۆ ئێوە و حیزب و گەلەکەمان :

پێم وایە پێویست نیە لەم نووسراوەدا بچمە نێو وردە-
مەسایلەوە چونکە خۆتان ئاگادارن . بۆیە مەبەستەکەم لەوەندەدا
کورت دەکەمەوە کە وەک خۆتان دەزانن ئەگەر ئیعتراف بکەین
بۆ چوار ساڵ دەچێ ئەندامەتی من لە ڕابەرایەتی حیزب دا بۆ
ئێوەش و بۆ خۆشم مایەی ناڕەحەتی و ژانەسەر بووە .

لەبەر ئەوە هاتمە سەر ئەو بڕوایە کە بە یەکجاری ئەو
ژانەسەرە لە کۆڵ خۆشم و ئێوەش بکەمەوە و لە ئەندامەتی
ڕێبەرایەتی ئیستعفا بکەم . بە لەبەرچاوگرتنی ئەو ڕاستیە
کە من بڕیاری یەکجاریم داوە هیوادارم ئێوەش زۆر قاطعانە
بجوڵێنەوە و ڕەسمەن قبوڵی ئەو ئیستعفایەم پێ ڕابگەیەنن .
تکام ئەوەیە زیاتر لەوەی بووە شەڕی ئەعصابم لەگەڵ نەکەن و
وەک ئۆرگانێکی مەسئول بە بڕشتەوە بڕیار بدەن .

www.kerimhisami.com

لەکۆتایی دا بە پێویستم زانی پێتان ڕابگەیەنم کە لەمەودواش لەچوارچێوەی ئەرکی ئەندامێکی ساکاردا ئامادەم ئەوەی لەتوانا و دەرەتانم دابێ بۆ کاروباری حیزب کۆتایی نەکەم.

لەگەڵ دووبارە کردنەوەی تکام بۆ هەڵبڕینی یەکجاری ئەو مەسەلە و چارەسەری ئەو ناسۆرە کۆنە کە تا ئێستا چەند جار سەری هەڵداوەتەوە، سەرکەوتنتان بە ئاوات دەخوازم.

براتان عبدالله [illegible]

١٩٧٦/٢/١٣

بۆ کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێموکراتی کوردستان (ئێران)

لەگەڵ ڕێز و حورمەت.

لەبەر [illegible] تەندروستیم [illegible]

استعفای [illegible] لە ئەندامەتی دەستەی [illegible]

تکایە [illegible] قبول بکەن.

عبدالله حسن زادە

ئاواتەخوازی سەرکەوتنتانم

٦٧٧/١/٥

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

بەیاننامەیەکی ناوخۆیی هاوبەش لە نێوان ڕێکخراوی سیاسی یەکگرتوو ـ بەرەی نەتەوایەتی ـ و حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران دا

لە ڕۆژەکانی ٨ـ١٥ ی ژانویەی ١٩٧٧ دا ، دەستەیەکی نوێنەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران کە بریتی بوونە: عبدالرحمن قاسملو ، سکرتێری گشتی حیزب و کریم حسامی یاریدەدەری سکرتێری گشتی حیزب ، لە سەر بانگهێشتی کۆمیتەی ناوەندی ڕێکخراوی سیاسی یەکگرتوو ـ بەرەی نەتەوایەتی ـ ، سەری لە کۆماری دیموکراتیکی گەلی یەمەن دا .

دەستەی نوێنەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستان لەماوەی مانەوەی لە یەمەنی دیموکراتیک دا چاوی بە ڕابەرایەتی ڕێکخراوی سیاسی یەکگرتوو ـ بەرەی نەتەوایەتی ـ کەوت و وتوویژی لەگەڵ کرد . لەو چاوپێکەوتنە دا ، هەردوولا سەبارەت بە گیروگرفتەکانی هەرەگرینگی خەباتی ڕزگاریخوازی و دیموکراتیکی مەنبەندی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و جەزیرەی عەرەبی و خەلیج بە شکلی تایبەتی و سەبارەت بە وەزعی نێونەتەوەیی بە شێوەی گشتی ئاڵ و گۆڕی بیروڕایان کرد و هەرلایەنە لایەنەکەی تری لە وەزع و تێکۆشانی ئێستا و داهاتووی حیزبی خۆی ئاگادار کرد و هەردوولا لەباری مەسەلە سەرەکییەکانی ناوچەیی و هەرێمایەتی و جیهانییەوە بیروڕای وەک یەکیان هەبوو . هەردوولا لەم باوەڕە دابوون کە پێویستە پێوەندی دوو قۆڵی لەنێوان حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و ڕێکخراوی سیاسی یەکگرتوو ـ بەرەی نەتەوایەتی ـ لە مەیدانەکانی جۆربەجۆردا بە هێز بکرێ بۆ ئەوەی خزمەتی قازانج و ئامانجەکانی هاوبەشی هەردوو ڕێکخراو و هەردوو گەل و هەموو هێزەکانی پێشکەوتوو ، دیموکرات و ئاشتیخواز لە دنیادا بکا .

دەستەی نوێنەرایەتی میوان هەروەها چاوی بە ڕابەرانی ڕێکخراوە کۆمەڵایەتی و گەلییەکان کەوت و وتوویژی لەگەڵ کردن و سەری لە هێندێک کارخانە و بنیاتی بەرهەم هێنان دا .

دەستەی نوێنەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستان ، خۆشحالی و ڕێزی خۆی لەو ئاڵ وگۆڕە ئابووری و کۆمەڵایەتییانە دەربڕی کە لە یەمەنی دیموکراتیک دا لەسەر ڕێگای پێشکەوتن و دیموکراسی وەدی دێن .

هەروەها حورمەتی خۆی لەو سیاسەتە ڕاستە شۆڕشگێڕانەیە کە کۆماری یەمەنی دیموکراتیکی گەلی ڕەچاوی دەکا و لەو هەڵوێستی مەبدەیی پشتیوانی لە هێزەکانی ئازادیخواز و پێشکەوتوو ، دەربڕی کە بە گوێرەی بڕیارەکانی کونگرەی یەکگرتنەوەی ڕێکخراوی سیاسی یەکگرتوو ـ بەرەی نەتەوایەتی ـ پەیڕەوی لێ دەکرێ .

دەستەی نوێنەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستان باسی ئەو وەزع و هەلومەرجە نالەبارەی کرد کە هێزەکانی نیشتمانی و دیموکراتیکی سەر بە نەتەوە جۆربەجۆرەکانی نیشتەجێی ئێران تێیدا دەژین و تێکۆشانی خۆیانی تێدا ڕێک دەخەن . هەروەها باسی ئەو زوڵم و زۆر و چەوساندنەوەی کرد کە بە هۆی دەزگاکانی ڕژیمی دیکتاتۆری کۆنەپەرستی شاهەنشاهی دەرحەق بە نەتەوەکان و گەلەکانی ئێران و لە ناو ئەوانیش دا بە ڕامبەر بە گەلی کوردی ئێران دەکرێ . ئەو ڕژیمە دیکتاتۆرییە ڕۆژ لە دوای ڕۆژ پێوەندی خۆی لەگەڵ هێزەکانی ئیمپریالیستی بە تایبەتی لەگەڵ ئیمپریالیزمی ئەمریکا ، بە هێزتر دەکا و داهاتی وڵات لە ڕێگای کۆکردنەوەی چەک و بە هێز کردنی دەزگاکانی سەرکوت کردن بە فیڕۆ دەدا . ئەم کارەش دەبێتە هۆی زیاد بوونی

زەبروزەنگ بۆ سەر ئازادییەکانی دیموکراتیک و زیادبوونی زیندان و سەرکوت کردنی دژبەرانەی ئازادیخوازان و نیشتمانپەروەران لە ناوخۆی وڵات و ئیرانی ئەخستە ژاندارمی ئیمپریالیزم لە مەسەلەی خەلیج و رۆژهەڵاتی ناوەڕاست دا .

ڕێکخراوی سیاسی یەکگرتوو ـ بەرەی نەتەوایەتی ـ هەروەها دەستەی نوێنەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئ . دا ، لەو بڕوایەدایە کە باری ئازادی دیموکراتیک بە سەر ئێران دا زاڵە و ڕێزی خۆی لە بەرنامەی تێکۆشانی پەسەندکراوی سیهەمین کۆنگرەی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران ڕائەگەیەنن و دەربڕی کە لە داهاتوودا بە گوێرەی توانا یارمەتی و پشتیوانی حیزب دەکا .

هەروەها بە خۆشحاڵبوونی خۆیان سەبارەت بە پەرەپێدان و بەهێزکردنی پێوەندی نێوان ڕێکخراوی سیاسی یەکگرتوو ـ بەرەی نەتەوایەتی ـ و حیزبی دیموکرات لە ڕێگای ئاڵوگۆڕی بەردەوامی دەستەی نوێنەرایەتی و ئەزموونەوە دەربڕی .

هەروەها دەستەی نوێنەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران سپاسی ئەو میواندارییە گەرمەی کرد کە لێی کرابوو و ڕای گەیاند کە دڵنیایە ئەو چاوپێکەوتنە هەنگاوێکی تازەیە بۆ پەرەپێدانی پێوەندی هاوکاری داهاتووی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و ڕێکخراوی سیاسی یەکگرتوو ـ بەرەی نەتەوایەتی ـ کۆماری دیموکراتیک و گەلی یەمەن و هەروەها لە بەهێزکردنی پێوەندی دۆستایەتی لە نێوان گەلەکانی وڵات دا .

هەروەها سیاسەتی دوژمنانەی هێزەکانی ئیمپریالیستی و کۆنەپەرستی ئێرانیان مەحکووم کرد کە دەیەوێ دەست بە سەر سەروەت و سامانی نەتەوایەتی گەلانی مەڵبەند دابگرێ و بەرگری لە پەرەسەندنی سەربەخۆ و ئازادی گەلانی مەڵبەند بکا . ئەویش بە دەستتێوەردان لە کاروباری ناوخۆی وڵاتەکان و دامەزراندنی بنکەی سەربازی و پەیمانەکانی دوژمنانە چەشنی ئەحتەی بە ناو ئەمنی خەلیج خۆدەنوێنێ و دەبێتە مایەی ئاژاوەیەکی تازە و هەڕەشە لە هێمنایەتی و سەقام گرتوویی مەڵبەند بە تێکڕایی دەکا .

هەروەها دەستتێوەردانی نیزامی ئێران لە کاروباری عومانیان مەحکووم کرد کە بەمەبەستی لێدانی شۆڕشی گەلی عومانە و هەروەها هەڕەشە و دەستدرێژی یەک بە دوای یەکی هێزەکانی ئێرانیان بۆ سەر خاکی کۆماری یەمەنی دیموکراتیکی گەلی مەحکووم کرد و ڕایان گەیاند کە بە هەموو توانایەوە پشتی خەباتی ڕزگاریخوازانەی ڕەوای گەلی عومان بە سەرکەوتنی بەرەی ڕزگاریخوازی گەلی عومان دەگرن .

لە تویی باسی وەزع و گۆڕانەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دا ، هەروەها ڕایان گەیاند کە ئاشتی عادلانە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بەبێ کشانەوەی سەهیۆنیستە دەستدرێژکەرەکان لە خاکە داگیرکراوەکانی عەرەبی و بەبێ دابین کردنی مافی ڕەوای گەلی عەرەبی فەلەستین دەسەقام گرتوو نابێ و هەروەها ڕایان گەیاند کە پشتیوانی لە خەباتی گەلی عەرەبی فەلەستین دەکەن بۆ ئەوەی مافە ڕەواکانی خۆی وەدەست بێنێتەوە .

لەلایەن : ڕێکخراوی سیاسی یەکگرتوو ـ بەرەی نەتەوایەتی ـ   لەلایەن: حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران

www.kerimhisami.com

رۆژی [illegible] ی [illegible] ی ١٩٧٠ حیزبە پێشکەوتووەکانی کوردستان کۆبوونەوەیەکیان لە بەیروت پێک هێنا کە نوێنەرانی ئەم حیزبانەی خوارەوە تیایا بەشدار بوون:

حیزبی دیموکراتی کوردستان - ئێران -، پارتی دیموکراتی پێشکەوتووی کورد لە سووریا، پارتی دیموکراتی کوردستان (لیژنەی ئامادەیی) عێراق، پارتی دیموکراتی کوردستان - سووریا -، حیزبی دیموکراتی دەستەی چەپی کورد لە سووریا.

نوێنەرانی [illegible] (شەهید [illegible]) پارتی شۆڕشی میللی کوردستان [illegible] عمل و [illegible] تایبەتی حزب [illegible] کۆبوونەوە [illegible] کۆبوونەوە [illegible]. کاروباری کۆبوونەوە [illegible] دەستەی [illegible] ئیحترامی [illegible] گەلی کورد کرایەوە.

[illegible] لە کاتی [illegible] کۆبوونەوە [illegible] دارشتنی [illegible] گرتە بەر [illegible] نوێنەرانی حیزبەکان ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ [illegible] کاریگەری [illegible]

[illegible] ئەم [illegible] لەگەڵ کورد لە [illegible] کوردستان [illegible] تایبەتی لە کوردستانی عێراقدا [illegible]

[illegible] ئەم [illegible] کوردی [illegible]

[illegible] ئەم [illegible] کۆبوونەوە [illegible] کرد:

١ - ئەم کۆبوونەوە [illegible]

٢ - [illegible] حیزبەکانی [illegible] کۆبوونەوە [illegible] لە [illegible]

- [illegible] کۆبوونەوە [illegible]

أ - [illegible] کوردستان

ب - [illegible]

ب - [illegible] دا.

ج - [illegible] کوردستانیش لە [illegible]

د - [illegible] نەبووە.

٣ - کۆبوونەوە [illegible] ١٩٧٠ دا [illegible]

[illegible]

سـ[illegible]

٤ - لیژنەیەک لە نوێنەرانی ئەم حزبانەی خوارەوە پێک هات :

أ - یەکیەتی نیشتمانی کوردستان

ب - پارتی دیموکراتی پێشکەوتووی کورد لە سوریا

ج - پارتی دیموکراتی کوردستان (لیژنەی ئامادەیی) عیراق

ئەرکی ئەم لیژنەیە، چارە دیتن بە جێ بە جێ کردنی بڕیار و راسپاردەکانی ئەم کۆبوونەوەیە تا کاتی کۆبوونەوەی ئایندە و هەروەها پێوەندی گرتنە بە پارتی شۆڕشگێڕی کوردستان و ئێران (هەورا) بۆ پێ ڕاگەیاندنی ئەو بڕیار و راسپاردانەی کۆبوونەوە.

٥ - هەموو لایەنێک ~~[illegible]~~ لە دەستەیەکی نوێنەرایەتی لە پلەی [illegible] بەرێ دا دەنێرێ بۆ کۆبوونەوەی ئایندە کە لە دوو ئەندام زیاتر نەبێ ،

٦ - پشتگیری شۆڕشی کورد کە ئێستە لە عیراق (کوردستانی) هەڵگیرساوە بە هەموو توانا دەکرێت .

هەروەها کۆبوونەوە ئەم راسپاردانەی خوارەوەی بۆ کۆبوونەوەی ئایندە دەکرد :

١ - قبول کردنی ئەو بەرنامەی کارەی کە حزبی دیموکراتی کوردستان (ئێران) دەربارەی ستراتیژی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کورد پێشکەشی کردوە و ئەمەش نوسخەیەکی تەواوی ئەو بەرنامەی کارەیە :

٢ - دامەزراندنی لیژنەیەک بە ناوی (لیژنەی خەباتی نیشتمانی کوردستان) بۆ ڕێکخستنی [illegible] ستراتیژی هاوبەشی لە نێو حزبە دیموکراتە پێشکەوتووەکانی کوردستان دا ،

٣ - ئەگەر بڕیارێکی گرنگ دەربارەی داهاتووی شۆڕشی کورد (و چارەنووسی) لە کوردستانی عیراق [illegible] کۆبوونەوە بە پێویستی دادەنێ کە پێش دەرکردنی بڕیارەکە رای هەموو حزبە بەشداربووەکان وەربگیرێ

هەموو ئەندامانی بەشداربووی ئەم کۆبوونەوەیە [illegible] ئەم هەوڵە و پشتگیری [illegible]

بەڕێز .

بەرواری ٤/١٢/١٩٧٧

١٧، ٤، ١٩٦٧

[illegible] کاک [illegible]: [illegible]

[illegible] نامەکەت [illegible]

[illegible] نامەکانت [illegible] یان نا؟

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

في الثاني من شهر كانون الاول لعام ١٩٧٧ عقدت الاحزاب التقدمية الكردستانية اجتماعا في بيروت حضره ممثلوا الاحزاب التاليه :

الحزب الديموقراطي الكردستاني ـ ايران ـ الاتحاد الوطني الكردستاني ، الحزب الديموقراطي التقدمي الكردي في سوريه ، الحزب الديموقراطي الكردستاني (اللجنة التحضيرية) ، الحزب الديموقراطي الكردستاني سوريه البارتي ، الحزب الديموقراطي الكردي اليساري في سوريه .

وقد غاب عن الاجتماع ممثلوا كل من منظمة (هوفرا) و بارتي شورشي ميلي كردستان بسبب ظروفهم الخاصه . وقد افتتحت اعمال الاجتماع بالوقوف ثلاث دقائق حدادا على ارواح شهداء الشعب الكردي الابرار . بعدها تولى احد الرفاق رئاسة الاجتماع ورفيقان آخران صياغة القرارات . ثم تابع الرفاق ممثلوا الاحزاب مناقشاتهم حول المواضيع المطروحة للبحث بروح رفاقية عالية وشعور بالمسئولية التاريخية التي تتحملها هذه الاحزاب في هذه الظروف التي تمر بها الشعب الكردي في جميع اجزاء كردستان و بصورة خاصه في كردستان العراق و فيما يلي القرارات التي توصل اليها المجتمعون :

اولا ـ ان يكون هذا الاجتماع واعماله سريا [redacted] للغايه

ثانيا ـ اعداد دراسة كامله من قبل الاحزاب المشتركه حول النقاط التاليه و تقديم للاجتماع القادم .

ا ـ تقييم الحركة الكرديه في مرحلة السابقه في كردستان بشكل عام و كردستان العراق بصورة خاصه .

ب ـ وضع حركة التحررية الكرديه في المرحلة الراهنه .

ج ـ استعراض الاوضاع العامة في البلدان ان تقتسم كردستان .

د ـ دراسة الوضع الدولي ، والوضع في منطقة الشرق الاوسط بشكل خاص

ثالثا ـ يكون موعد الاجتماع القادم في شهر نيسان ١٩٧٨ في كردستان العراق بصورة مبدئيه .

رابعا ـ تم تشكيل لجنة من الرفاق ممثل الاحزاب التاليه :

١ ـ الاتحاد الوطني الكردستاني

٢ ـ الحزب الديموقراطي التقدمي الكردي في سوريه

٣ ـ الحزب الديموقراطي الكردستاني (اللجنة التحضيريه

مهمة هذه اللجنة متابعة تنفيذ القرارات والتوصيات الصادره من هذا الاجتماع الى حين الاجتماع القادم . والاتصال بكل من بارتي شورشي ملي كردستان و منظمة (هفرا) و تبليغهما مقررات وتوصيات الاجتماع .

خامسا ـ يشترك كل طرف في الاجتماع القادم المنشود بوفد قيادي لا يزيد عن عضوين .

سادسا ـ دعم واسناد الثورة الكرديه المندلعه حاليا في كردستان العراق بكل الامكانيات .

كما صدر الاجتماع التوصيات التاليه لاجتماع القادم

اولا ـ قبول ورقة العمل المقدمه من قبل الحزب الديموقراطي الكردستان ـ ايران ـ حول استراتيجية الحركة الكرديه وفيما يلي نص هذه الورقه المرفقه معها نسخة كامله منها .

ثانيا ـ تشكيل لجنة باسم (لجنة النضال الوطني الكردستاني) لتنظيم النضال الاستراتيجي المشترك بين الاحزاب والتنظيمات التقدميه الكردستانيه .

ثالثا ـ في حال اتخاذ قرار حاسم يتعلق بمستقبل الثورة الكرديه في الكردستان العراق ومصيرها يوصي الاجتماع على ضرورة اخذ رأي الاحزاب الكردستانيه قبل اتخاذ القرار . وقد تسلم كل طرف مشترك في هذا الاجتماع نسخة من هذا المحضر والمرفقات

بيروت ٣ / ١٢ / ١٩٧٧

www.kerimhisami.com

بێت ، چونکە منیش لە سوریا هیچ تیادەرا جاعیم نەدیوە ، بەلام

لەبەر زۆری ئەوخۆی تابتە نیە و ئێستا پاشی ئەم سالونیوە دەیبات ،

ئیتحادی وطنی لە سەرزەمینی تازە ئیمزای ئیتفاقی کردووە لەگەل

مسعود بارزانی لیی ئەترسا ، مسعود و جەلال هیچ لە سیاسەتی

جوابی نەبگورن بۆ ئەمە بەلای منەوە ماوەیە لە سەر حسابی

نەخۆشی سیاسی کە نەدەبوو بکرێتە ئەگەر هیچ مومکنە ئەسبابی

بەدا هەمیشە ئادی بۆ ... پارتی بلاتەوە کوخوبان ئەلێن بەلام

ئەو بنەمە ... قەناعەتم نیە) و تصورات ئەم نەخشەی سوریا زیاتر

پەروەردە ئەم بوو لەم عملەزەعەدا ... ئەوی کەمن ~~[illegible]~~ لە سوریا

بێگومان شتوم هیچی بۆ کۆدەبی نیە و نەنالی استغلال کردنە

بۆ مصالحی حزبی مقابل بە هێندێکی ئیمطمانیاتی کەم کە تەرواتە

بە یەکێتی نیشتمانی ، بێگومان سود وەرگرتن لەم وەزعە باشە

ورقة العمل المقدمة من "اتحاد الوطني الكردستاني" الى الحكومة العراقية .

اولاً : ان العراق يستطيع القيام بدور هام في معركة الامة العربية المجيدة في نضالها ضد الامبريالية و الصهيونية والرجعية في تحرير فلسطين وصيانة الخليج العربي ولكي يستطيع العراق اداء دوره القومي يجب عليه :-

١- تعزيز وحدة الشعب العراقي الوطنية التي تشكل الاخوة العربية الكردية حجر الزاوية فيها .

٢- وحدة القوى التقدمية العراقية واتحاد التيارات الاساسية (الحقيقية والفاعلة) في نضال الموحد .

٣- اطلاق الحريات الديمقراطية بما فيها حرية العمل السياسي للاتحاد الوطني الكردستاني .

٤- اخذ العراق بمبادرة عربية جديدة في الدعوة الى جبهة عربية تضم العراق ، سوريه ، منظمة التحرير، اليمن الديمقراطية ، ليبيا ، الجزائر للتصدي للمؤامرة الاستعمارية الصهيونية .

٥- تعبئة العراق المادية والعسكرية لزجها في معركة الامة العربية ضد العدوان الصهيوني الاستعماري .

٦- التنسيق مع القوى والدول العربية دفاعا عن الخليج العربي .

٧- دعم الثورة الفلسطينية بجميع فصائلها حتى تحقق التحرير التام الكامل للتراب الفلسطيني .

ثانيا المعالجة الآنية للمشكلة الكردية :-

١- انهاء سياسة التهجير وتغيير المعالم القومية واعادة جميع المهجرين الى اماكنهم .

٢- تنفيذ جميع بنود آذار وتطبيق قانون الحكم الذاتي على ايدي ممثلي الشعب الكردي وتطويره .

٣- اطلاق سراح جميع المحكومين والموقوفين .

٤- تحميل القوى التقدمية الكردية مسؤولية الدفاع عن الحدود العراقية في المنطقة الكردية .

ورقة الحكومة العراقية المقدمة الى وفد للاتحاد الوطني الكردستاني .

ان الخط العام الذي تتبعه الثورة في معالجة المسألة الكردية وبناء مؤسسات الحكم الذاتي خط صحيح ولا تراجع عنه ، والثورة منهجية بشكل مبدئي وجدي في تطوير مؤسسات الحكم الذاتي وممارساتها .

ومن الامور الطبيعية ان ترافق الاعمال الكبيرة والمعقدة كالحكم الذاتي بمعالجة القضية الكردية بعض الاخطاء ، غير ان القسم الاكبر من هذه الاخطاء سببه التصرفات المعادية للثورة من جانب بعض الاطراف ومنها انتم .

نحن استعدادنا للعفو عنكم ومن هم بمعيتكم وتاريخ التعامل يؤكد التزامنا بوعودنا وابتعادنا عن اساليب الغدر .

ان الاطلاع على وجهة نظركم في المسائل السياسية ودرجة تفاعلنا معها مرتبط بتغيير موقفكم و موقعكم العدائي من السلطة .

ان الفرص المتاحة لكم في المساهمة في البناء والتفاعل مع الثورة وموقفنا نحن من التفاعل لا يمكن تصورها الا عندما تكونوا مواطنين صالحين تعبرون وتتكلمون بحرية عن رغبتكم في العمل من اجل البناء المشترك لبناء العراق الواحد الاشتراكي القوي ... وان ماضي الصداقة بيننا وماضي النضال المشترك يتيحان فرصا جديدة لبناء علاقات من شأنها خدمة شعبنا العراقي بحريته واستقلاله .

نؤكد ان الفرص المتاحة لكم الان قد لا تتوفر في المستقبل و علينا ان نتعظ بالماضي القريب.

١٩٧٤/٩/١٤

برای بەڕێز کاک کەریم ! .... ([illegible])

[illegible] باشی سڵاوێکی گەرم.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] شۆڕشگێران [illegible] کوردستانی ئێران [illegible]

[illegible] ئێران [illegible]

[illegible]

[illegible]

برات [illegible]

راگەیاندنێک لەلایەن بیرۆی سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانەوە

لە ساڵەکانی رابردوودا لە ماوەی هاوکاری سەرۆکایەتی جووڵانەوەی گەلی کورد لە کوردستانی عێراق لەگەڵ رژیمی شادا لە بەرامبەر بە خەباتگەرانی کوردی ئێران زۆر کاری نارەوا کراون کە یەکێک لەوانە گرتن و تەسلیم کردنەوەیان بە جەلادانی رژیمی شا بوو .

هێزە پێشکەوتووەکانی کوردستانی عێراق لەکاتی خۆیدا بە تێکڕایی ئەو کردەوەیان مەحکووم کــرد . پاش هەرەس هێنانی سەرکردایەتی بارزانی ئەو کارە لە هەموو لایەکەوە بە یەکێک لە لاپەڕە ڕەشەکانـــی مێژووی ئەو جووڵانەوەیە دانرا . بەداخەوە هێندێ کەس لە مێژوو تەجرووبەیان وەرنەگرتوە و ئێستاش نوکەرایەتی رژیمی شایان بە ئەرکی خۆیان داناوە .

شەوی ٣٠/٦/١٣٥٦ (٢١/٩/١٩٧٧) چەند خۆفرۆشی چەکداری کوردستانی عێراق بــــە سەرۆکایەتی سالحی دەرویش قادر وەفەتی قادری کوڕی تووێنی دوو کوردی نیشتمانپەروەری کوردستانی ئێران بەناوی کەریم نەستانی و ئەحمەد نەستانی هاتوون و پاش ئەوەی رووتیان کردوون و باڵیان بەستوونە بردوویانەتە پاسگای بەردەبان و تەسلیمی حکوومەتی ئێرانیان کردوون .

ئەو دوو نیشتمانپەروەرە کە پتر لە دە ساڵە لە سەر ئازادیخوازی و خەباتی دژی رژیمی شـــا دەربەدەر بوون و لەلایەن رژیمی پۆلیسی و دیکتاتۆری شاوە راونراون ، بە دەستی چەند کوردی خائین و خۆفرۆش گیراون و بە دیاری دراونەوە بە حکوومەتی کۆنەپەرستی ئێران و ئێستا گیانیان لە مەترسی دایە .

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە کاتێکدا ئەو کردەوە بێشەرمانە بە توندی مەحکووم دەکا ، بە مافی خۆی دەزانێ کە لە دواڕۆژدا هاندەر و دەستکیسی ئەو تاوان و خۆفرۆشیە بە گەلی کورد بناسێنێ و دڵنیایە کە گەلی کورد لە کوردستانی ئێران لە کردەوەی خائینانەی ئەو تاوانبارانە خۆش نابـــێ و بە سزای خۆیان دەگەیەنێ .

بیرۆی سیاسـی

حیزبی دێموکراتی کوردستـــانی

ئێـــــران

هەوەڵی ئۆکتۆبری ١٩٧٧ ــ ١٣٥٦/٧/١٠

١٩٧٨/٦/١

پارتی دیموکراتی کوردستان – K.D.P – الحزب الديمقراطي الكردستاني
کۆنگرەی ... ١٩٧٦ – اللجنة التحضيرية

بۆ هەڤاڵانی حزبی دیموکراتی کوردستان ـ ئێران [illegible]

سڵاوێکی شۆڕشگێڕانە

دەبێ پێتان بزانن بە بۆنەی هاتنمان [illegible] لە ئەوروپا

(... مانگێک) لەمەوبەر [illegible] سڵاو [illegible]

[illegible] کە [illegible] لە کاروبار [illegible]

لە [illegible] لە [illegible]

[illegible] هەڤاڵانتان بە [illegible]

[illegible] کردمان [illegible]

[illegible] ستراتیژ [illegible] (١٠٠ ...)

[illegible] کەمان [illegible] کورد [illegible]

[illegible] هەڤاڵانتان [illegible]

[illegible]

[illegible] تاکو [illegible] ماوەی [illegible]

[illegible] کە [illegible] کوردستانی [illegible]

کە [illegible]

[illegible] ستراتیژ [illegible]

[illegible]

[illegible] و [illegible] (حاجی مەلا) [illegible]

[illegible]

[illegible] ڕزگاریخوازی [illegible]

[illegible]

[illegible] ئەم پارچەیەوە .

٣- [illegible] لەگەڵ [illegible] بەغدا [illegible]

[illegible]

١١ آذار [illegible] سیاسەتە [illegible]

کوردستان لە عێراقدا چارەیەکی تر ببینەوە [illegible]

ئەم خاڵە [illegible] چونکە بەلای ئێمەوە ئەگەر [illegible]

[illegible]

ئێمە [illegible] بە تایبەتی [illegible] ئێرانەوە [illegible] ئەگەر [illegible]

[illegible]

[illegible] (ئەگەر سەرکردایەتی [illegible]

[illegible] بوو) [illegible]

لە [illegible]

[illegible] بەپێی ١١ آذار [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] لە هەموو ڕوویەکەوە تا [illegible]

[illegible] و [illegible]

[illegible]

[illegible] پێویستە [illegible] [illegible]
[illegible] کورد [illegible] [illegible] یارمەتی [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
بەیت [illegible] [illegible] هاوکاری لەگەڵ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] بڵاوبوونەوەی [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] گۆرانی کوردی دەبێت [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] زیاتر [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
بەیت [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] بەیت [illegible] [illegible]
[illegible] هاوار بەیت [illegible] ئەم بارەیەوە [illegible]

بەغدادا هەڵکەوت کۆنگرەیەکی [illegible] کوردستانی [illegible] سەرۆکی عێراق

ئیمزا [illegible] شۆڕشی [illegible] ١٢ | ١٩٧٠ لە [illegible] پێکهێنا

[illegible] لە [illegible] بوو [illegible] کردن

ئازادی [illegible] سلام لە سەر هەردوو [illegible]

یارمەتیان [illegible] موافق بوونی [illegible] کردوو [illegible]

ئەو [illegible] دوای ئەوە [illegible] نەتەوایەتی [illegible]

شوێن [illegible] بەرپرسیاریەتی [illegible] لەگەڵ [illegible]

ئێمە [illegible] لە کوردستاندا [illegible] لەگەڵ [illegible] نەتەوەیی [illegible]

بەگشتی و لەگەڵ [illegible] گەلی کورد [illegible] بنیات [illegible]

وەرگرتن وایە کە [illegible] ببێت لە [illegible] نەتەوەیی

کە [illegible] تیایدا [illegible] شەخسیەتی مستقلی خۆی هەبێت.

[illegible] کە هەموو [illegible] لە سەر [illegible] کوردایەتی

[illegible] لە [illegible] نەتەوەیی [illegible] هەبێت و ئەگەر لە سەر ئەم

بنەڕەتانە [illegible] نەتەوەیی [illegible] نەتەوەکانی هەر [illegible]

[illegible] خۆی [illegible] خۆی هەبوو [illegible] و [illegible]

[illegible] پێشووەکە [illegible] پارتی [illegible]

[illegible] لەم [illegible] دا [illegible] کوردان [illegible]

[illegible] پارتی [illegible] بێت [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

K.D.P. [illegible]

[illegible]

[illegible]

ڕوونکردنەوەیەک لەلایەن حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانەوە

دوای بڵاوبوونەوەی ڕاگەیاندنی ڕۆژی ١٣٥٦/٧/١٠ ی بووروی سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستان دەربارەی تەحویل دانەوەی دوو تێکۆشەری کوردی ئێران بە کاربەدەستانی ڕژێمی کۆنەپەرستی حەمەڕەزاشا ، بڵاوکراوەیەکمان بەناوی " دەنگی یەکیەتی " (ژمارە ٣ ی کانوونی دووەمی ١٩٧٨) پێ گەیشت کە لەوێدا ئیدیعا کراوە گۆیا " تاوانبارانی ئەو ڕووداوە حوکمی جەماوەری زەحمەتکێش و شۆڕشیان بەسەردا جێبەجێ کراوە و گوللە باران کراون .

حیزبی ئێمە بۆ ئاگاداری گەلی کورد و بیروڕای گشتیی جیهانی ڕادەگەیەنی کە ئەم ئیدیعایە دوور لەڕاستیە و تاوانبار و بەکرێگیراوەکانی ساواک لەگوڵ کاڵتریان پێ نەگوتراوە .

بەپێی ئاگادارییەکی کەگەیشتۆتە دەستی ئێمە سێ کەس لەتاوانبارەکان ـ فەقێ قادر کوڕی سالحی دەروێش قادر ، حەسەنی کوێخامستەفا و یەکێکی تریان ـ ئێستا لەئێرانن و سازمانی ئەمنیەت بۆجنووبی ئێرانی بەڕێ کردوون . دووکەسی تریشیان کەیەکێکیان سالحی دەروێش قادر سەردەستەی خەیانەتکارانە هەرئێستا نزیك سنووری ئێران لەباوەشی ڕێکەسانەدا حاوانەوە کە ئیدیعا دەکەن تاوانبارانیان گوللەباران کردوە .

بەم جۆرە ڕادەگەیەنین کە ئەم نووسراوەی " دەنگی یەکیەتی " تەنیا بۆ فریودانی بیروباوەڕی گشتی یە و فڕێ بە سەر حەقیقەتەوەنیە .

بووروی سیاسی

حیزبی دیموکراتی کوردستان (ئیران)

١٣٥٧/١/٥

١٩٧٨/٣/١٥

www.kermhisani.com

[illegible] دەسەڵاتی [illegible] عیراق

١ - [illegible] دەسەڵاتی [illegible] حکومەتی
عیراق [illegible]

٢ - [illegible] ئەمانەن .

الف - [illegible] پێشڕەوی [illegible] سیاسەتی گشتی عیراقە لە
[illegible] .

ب - [illegible] لە عیراق و [illegible]
سیاسەتی [illegible] لە عیراق [illegible]
[illegible] .

ج - ئەم [illegible] حکومەتی عیراق [illegible]
[illegible] دەسەڵاتی [illegible] حکومەتی عیراق
[illegible] .

٣ - [illegible]

الف - [illegible]

ب - [illegible]
[illegible]

ج - [illegible]

هەڵبژاردن [illegible] ڕاستی [illegible]

کە لە [illegible] [illegible]

لە دەرەوە [illegible] بەشی [illegible] .

بەشی یەکەم . [illegible] لە [illegible] بەرزترین

[illegible] لە عێراق [illegible] .

بەشی دووەم : [illegible] لە دەرەوەی وڵات [illegible]

[illegible] :

ئەلف - [illegible] سیاسی

ب - [illegible]

ج - [illegible] ڕۆژنامە .

بەشی سێیەم : [illegible]

[illegible] وڵات [illegible]

ئەلف - [illegible]

[illegible]

ب - [illegible]

[illegible]

ح - [illegible]

[illegible] کە [illegible] ئەوانیش [illegible] لە:

- [illegible] لە ناو دانیشتوانی کوردستانی ئێران
- [illegible] لەم ناوچانەدا
- [illegible] پەیوەندی لەگەڵ [illegible] کانی کوردستان
- [illegible] پەیوەندی لەگەڵ دەرەوە.

د- [illegible] بە چەشنێک

[illegible] حیزب [illegible] بۆ [illegible]

[illegible]

هـ- [illegible] دا [illegible] دەتوانن

لە [illegible] کوردستانی [illegible] دەرگیر

و- [illegible] حیزبی [illegible] بۆ کارکردن لە میان

[illegible]

ز- [illegible] ئەندامانی [illegible]

[illegible] ئەندامی [illegible]

ح- ئەندامانی [illegible] دابەش دەبن: [illegible]

ئەندامانی [illegible] بە [illegible]

[illegible] ئەندامی [illegible]

[illegible] ئەم کارانە [illegible]

[illegible]

[illegible] کوردستان [illegible]

[illegible] ئەندامی [illegible]

[illegible]

[illegible] لەگەڵ ئەندامی حیزب [illegible]

[illegible]